

VÍSINDASTARF
09
LANDSPÍTALI

Ávarp

Kristján Erlendsson
læknir, framkvæmdastjóri vísinda-, mennta- og gæðasviðs Landspítala og varadeildarforseti læknadeildar Háskóla Íslands

Í umræðunni um kjarnastarfsemi Landspítala hefur á undanförunum árum oft þurft að benda á, að hlutverk spítalans er með öðrum hætti en annarra sjúkrahúsa vegna stöðu hans sem háskólasjúkrahús, sem m.a. er bundin í lögum. Það er því ánægjulegt til þess að vita að á erfiðleikatímum hefur komið fram, nánast undantekningarlaust, einlægur skilningur á því, að í daglegu starfi Landspítala eru samofin þjónusta, menntun og vísindi. Þessa gætur í almennri umræðu og ákvarðanatöku meðal stjórnenda spítalans, í stefnumótun sem og í samskiptum við aðrar stofnanir, samstarfsaðila og viðsejendur.

Á síðasta starfsári lauk undirbúningi fyrir klínískt rannsóknarsetur Landspítala og Háskóla Íslands og var það opnað þann 15. janúar sl. Með því er stigið stórt skref til nútímalegs skipulags innviða og þjónustu við vísindamenn spítalans, sem efla mun klínískar rannsóknir og opna ný tækifæri til þróunar sem og innlend og erlend sóknartækifæri. Nýsköpun og aukin áhersla á klínískar lyfjarannsóknir eru í forgrunni fyrsta kastið en aukin þjónusta innanhúss sem og þétting samstarfs innanlands verður jafnframt efst á lista.

Þær tölur sem fyrir liggja um umfang vísindastarfsemi benda til þess að saman fari orð og athafnir. Birtum vísindagreinum fjölgar sem fyrr og þess gætt að sinna nemendum sem allra best. Þá hefur verið unnið að því að stilla saman strengi við Háskóla Íslands í málum s.s. mótframlögum vegna vísindastyrkja og gagnkvæma viðurkenningu á starfsemi beggja stofnananna.

Framundan er að halda sjó og sækja fram þar sem hægt er. Frammistaða vísindamanna Landspítala á erlendum vettvangi hefur vakið athygli og við finnum fyrir miklum áhuga á stóru auknu samstarfi beggja vegna Atlantshafsins. Slíku samstarfi fylgja auknir möguleikar hvað varðar erlendar styrkjaumsóknir en aukin sókn í erlenda samkeppnisstyrki er eitt af allra mikilvægustu verkefnum á sviði vísindastarfs á Landspítala. Það verður best gert í nánú samstarfi við innlendar samstarfsstofnanir, þannig að möguleikar sem byggja á íslenskri sérstöðu og þeirri vinnu sem unnin hefur verið á undanförunum árum nýtist sem best og styrki stöðu íslenskra vísinda í framtíðinni.

Þannig skapast líka aukin tækifæri til að ná heim okkar unga menntafólki með nýja þekkingu og til hagsbóta fyrir heilbrigðis- og menntakerfið; þjónustu, menntun og vísindi.

Vísinda-, mennta- og gæðasvið

Vísinda-, mennta- og gæðasvið (VMG) Landspítala er málsvári og stuðningsaðili vísinda, menntunar og gæðastarfs í þrjúþættu starfi spítalans; vísindum, menntun og þjónustu við sjúklinga.

Vísindþjónusta felst í því að skapa aðstæður fyrir vísindastörf og klínísk þróunarverkefni. Miðlun þekkingar til starfsmanna og aðstoð við þekkingarmiðlun þeirra er samþætt vísindastarfi. Gagnreyndir starfshættir byggja á vísindalegri nálgun daglegrar þjónustu.

Þjónusta við menntahlutverk Landspítala felst í samvinnu við mennta-

stofnanir um skipulag klíníks náms á öllum námsstigum, stuðningi við faglegt námsumhverfi, ábyrgð á aðgangi nemenda að starfsumhverfi spítalans og eftirlit með gæðum námsdvalar. Miðlæg umsjón með starfsþróun háskólamentaðra stétta er í höndum starfsfólks VMG.

Þjónusta við gæðastarf á Landspítala felst í þátttöku VMG við að efla öryggisbrag, atvikaskráningu og notkun árangursmælikvarða. Liður í því er þróun gæðahandbóka, stuðningur við gæðaverkefni og uppbyggingu gagnagrunna fyrir skráningu í klínísku starfi.

Vísinda-, mennta- og gæðasvið

Efnisyfirlit

Ávarp.....	3	Vísindasiðanefnd 2009.....	16
Vísinda-, mennta- og gæðasvið.....	3	Siðanefnd stjórnsýslurannsóknna á Landspítala.....	18
Vísindasjóður Landspítala.....	6	Rósa Björk Barkardóttir.....	20
Vísindaráð Landspítala.....	7	Erna Sif Arnardóttir.....	22
Vísindasjóður úthlutanir 2009.....	8	Vísindi á vordögum 2009.....	23
Styrkþegar Vísindasjóðs Landspítala 2009.....	11	Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2009.....	24
Ársskýrsla Siðanefndar Landspítala 2009.....	12		

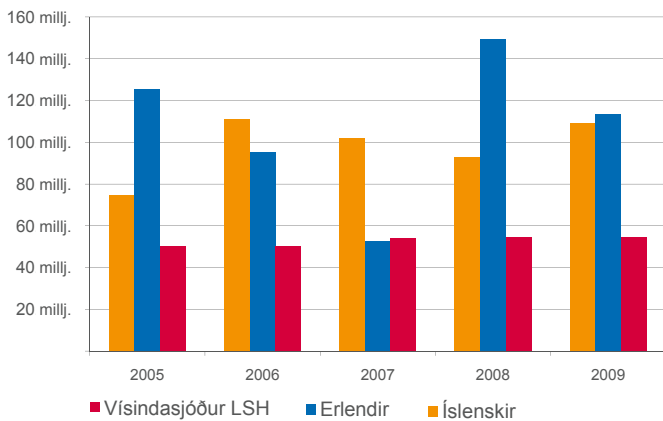
Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2009 í starfrósröð

Almenn geðlæknisfræði.....	28	Hjúkrun aðgerðasjúklinga.....	61	Sálarfræði.....	29
Augnlæknisfræði.....	24	Hjúkrunarstjórnun.....	62	Sálgæsla presta og djákna.....	56
Bæklunarskurðlæknisfræði.....	46	Hjúkrun langveikra fullorðinna.....	62	Sjúkráþjálfun.....	27
Barnahjúkrun.....	58	Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði.....	36	Skrifstofa forstjóra.....	66
Barnalæknisfræði.....	24	Iðjuþjálfar.....	54	Skrifstofa framkvæmdastjóra fjármálasviðs.....	65
Barna- og unglingageðlæknisfræði.....	31	Innkirtlalæknisfræði.....	37	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar.....	66
Barnaskurðlækningar.....	46	Krabbameinshjúkrun.....	63	Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga.....	67
Blóðbankinn.....	53	Krabbameinshjúkrun.....	31	Skrifstofa mannauðssviðs.....	67
Blóðlæknisfræði.....	33	Kvensjúkdómafræði.....	28	Skrifstofa vísinda-, mennta- og gæðasviðs.....	67
Bráðahjúkrun.....	59	Kynheilbrigði.....	63	Skurðlækningar brjóstá, innkirtla og meltingarfæra.....	48
Bráðalæknisfræði.....	26	Lífefna- og sameindalífirfræði.....	32	Skurðlæknisfræði.....	46
Eðlisfræðingar.....	53	Lífefnafræðingar.....	54	Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu-hjúkrun.....	63
Endurhæfingarhjúkrun.....	59	Lífirfræðingar.....	55	Smitsjúkdómalæknisfræði.....	41
Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkráþjálfun.....	27	Lungnalæknisfræði.....	37	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.....	50
Fæðinga- og kvensjúkdómafræði.....	27	Lyfjfræðingar.....	56	Sýklafræði.....	51
Fæðingarhjálp.....	65	Lyflæknisfræði.....	33	Sýklafræði.....	51
Félagsráðgjafar.....	54	Lýtaskurðlæknisfræði.....	48	Talmeinafræðingar.....	56
Fjölskylduhjúkrun.....	60	Læknisfræðileg endurhæfing.....	27	Taugasjúkdómafræði.....	52
Geðhjúkrun.....	60	Meðgöngu- og fæðingafraði.....	27	Umönnun í sængurlegu.....	65
Geðsjúkdómafræði.....	28	Meðgönguvernd.....	64	Upplýsingatekni í hjúkrun.....	64
Geislafræðingar.....	54	Meinafræði.....	41	Veirufraði.....	51
Gigtarlæknisfræði.....	34	Meltingarlæknisfræði.....	39	Verkfræðingar.....	58
Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði.....	46	Myndgreining.....	43	Þvagfæraskurðlæknisfræði.....	49
Heila- og taugaskurðlæknisfræði.....	47	Nýrnalæknisfræði.....	40	Æðaskurðlæknisfræði.....	50
Hjartalæknisfræði.....	35	Ónæmisfræði.....	44	Öldrunarhjúkrun.....	64
Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði.....	47	Rannsóknastofa í næringarfræði.....	57	Öldrunarlæknisfræði.....	52

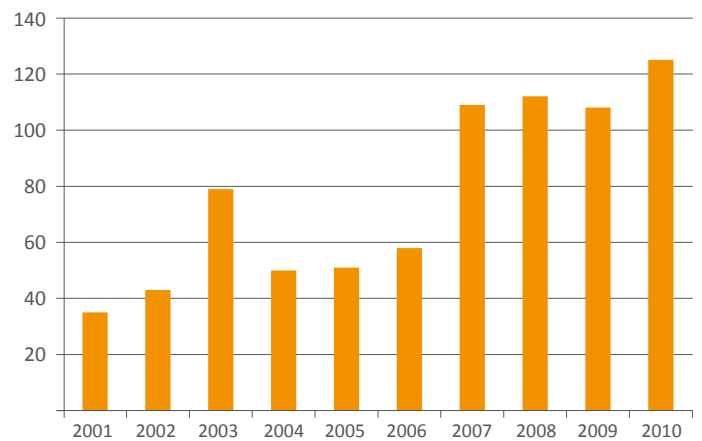
Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2009

Augnlæknisfræði.....	24	Myndgreining.....	43	Sálgæsla presta og djákna.....	56
Barnalæknisfræði.....	24	Ónæmisfræði.....	44	Talmeinafræðingar.....	56
Bráðalæknisfræði.....	26	Skurðlæknisfræði.....	46	Rannsóknastofa í næringarfræði.....	57
Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkráþjálfun.....	27	Barnaskurðlækningar.....	46	Verkfræðingar.....	58
Sjúkráþjálfun.....	27	Bæklunarskurðlæknisfræði.....	46	Barnahjúkrun.....	58
Læknisfræðileg endurhæfing.....	27	Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði.....	46	Bráðahjúkrun.....	59
Fæðinga- og kvensjúkdómafræði.....	27	Heila- og taugaskurðlæknisfræði.....	47	Endurhæfingarhjúkrun.....	59
Meðgöngu- og fæðingafraði.....	27	Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði.....	47	Fjölskylduhjúkrun.....	60
Kvensjúkdómafræði.....	28	Lýtaskurðlæknisfræði.....	48	Geðhjúkrun.....	60
Geðsjúkdómafræði.....	28	Skurðlækningar brjóstá, innkirtla og meltingarfæra.....	48	Hjúkrun aðgerðasjúklinga.....	61
Almenn geðlæknisfræði.....	28	Þvagfæraskurðlæknisfræði.....	49	Hjúkrun langveikra fullorðinna.....	62
Sálarfræði.....	29	Æðaskurðlæknisfræði.....	50	Hjúkrunarstjórnun.....	62
Barna- og unglingageðlæknisfræði.....	31	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.....	50	Krabbameinshjúkrun.....	63
Krabbameinshjúkrun.....	31	Sýklafræði.....	51	Kynheilbrigði.....	63
Lífefna- og sameindalífirfræði.....	32	Sýklafræði.....	51	Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu-hjúkrun.....	63
Lyflæknisfræði.....	33	Veirufraði.....	51	Upplýsingatekni í hjúkrun.....	64
Blóðlæknisfræði.....	33	Taugasjúkdómafræði.....	52	Öldrunarhjúkrun.....	64
Gigtarlæknisfræði.....	34	Öldrunarlæknisfræði.....	52	Meðgönguvernd.....	64
Hjartalæknisfræði.....	35	Blóðbankinn.....	53	Fæðingarhjálp.....	65
Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði.....	36	Eðlisfræðingar.....	53	Umönnun í sængurlegu.....	65
Innkirtlalæknisfræði.....	37	Félagsráðgjafar.....	54	Skrifstofa framkvæmdastjóra fjármálasviðs.....	65
Lungnalæknisfræði.....	37	Geislafræðingar.....	54	Skrifstofa forstjóra.....	66
Meltingarlæknisfræði.....	39	Iðjuþjálfar.....	54	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar.....	66
Nýrnalæknisfræði.....	40	Lífefnafræðingar.....	54	Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga.....	67
Smitsjúkdómalæknisfræði.....	41	Lífirfræðingar.....	55	Skrifstofa mannauðssviðs.....	67
Meinafræði.....	41	Lyfjfræðingar.....	56	Skrifstofa vísinda-, mennta- og gæðasviðs.....	67

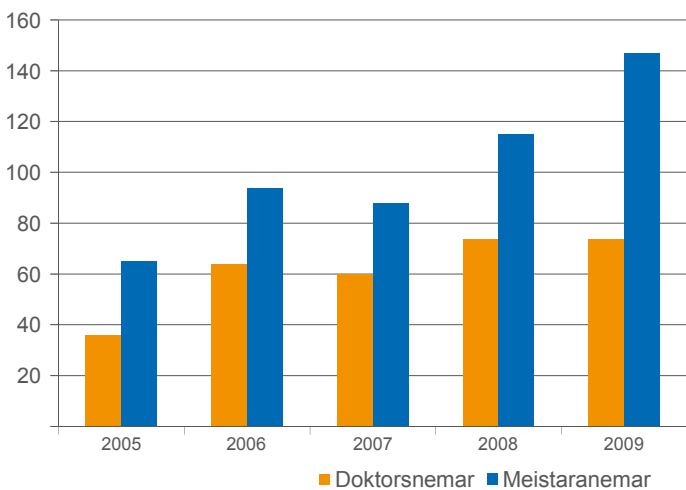
Vísindastyrkir 2005 - 2009

Fjöldi veggspjalda á Vísindum á vordögum 2001-2010

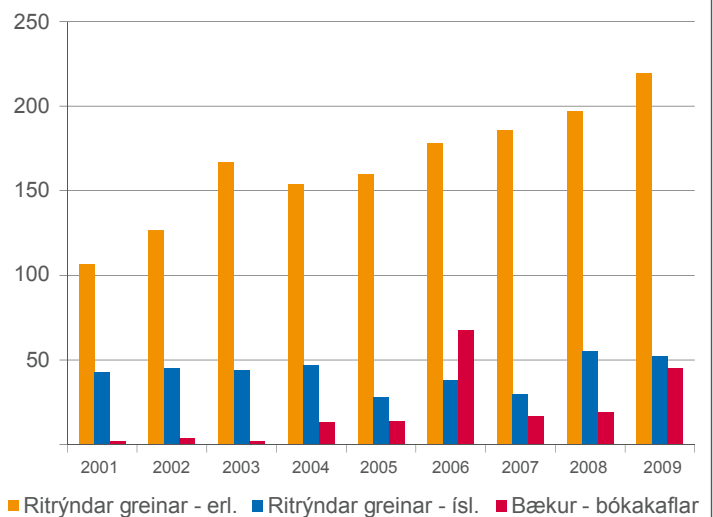

Fjöldi doktors- og meistaranema 2005-2009

Taflan sýnir fjölda doktors- og meistaranema sem tengjast Landspítala í sínu námi á beinan eða óbeinan hátt. Ýmist sem starfsmenn spítalans eða njóta leiðsagnar starfsmanna eða nýta gögn spítalans.

Ritryndar greinar og bókakaflar LSH 2001-2009

Merking vísindagreina sem birtast í ritryndum tímaritum

Starfsmenn verða að merkja Landspítala vísindagreinar sínar. Í merkingu greina þarf nafnið Landspítali University Hospital að koma fram en á íslensku nafnið Landspítali. Mikill misbrestur hefur verið á því að starfsmenn merki spítalanum greinar sínar.

Við árlega samantekt af birtum ISI greinum starfsmanna Landspítala fyrir árið 2008, kom í ljós að í rúmlega 30% tilvika eru greinar ekki rétt merktar. Ýmist er ranglega farið með nafn spítalans, starfsmenn merkja greinar einungis Háskóla Íslands eða greinar starfsmanna eru hvorki merktar spítalanum né Háskóla Íslands.

Rétt merking greina auðveldar leit að greinum starfsmanna Landspítala. Árið 2009 birtust 220 ritryndar greinar í erlendum tímaritum af þeim voru 208 greinar skráðar í Web of Science (ISI).

Rúmlega 80 starfsmenn Landspítala eru í samhliða störfum við Háskóla Íslands sem prófessorar, dósentar eða lektorar. Jafnframt hafa um 100 starfsmenn hlotið klíniskar nafnbætur við Háskóla Íslands síðan árið 2004.

Vísindasjóður Landspítala

Vísindasjóður Landspítala er rannsóknarsjóður, sem árlega veitir um það bil 50 milljónum króna í rannsóknarstyrki til starfsmanna spítalans. Vísindasjóður var formlega stofnaður á árinu 2000 við sameiningu vísindasjóða Landspítala og Sjúkrahúss Reykjavíkur og voru fyrstu styrkveitingar úr sjóðnum á árinu 2002. Stjórn Vísindasjóðs ákveður hverjir fá styrki úr sjóðnum, með hliðsjón af umsögnum frá Vísindaráði LSH. Styrkir eru veittir einu sinni á ári og eru afhentir á vísindadögum að vori.

Stjórn vísindasjóðs LSH, skipuð í mars 2006 til fjögurra ára.

Gísli H. Sigurðsson yfrlæknir og prófessor

Herdís Herbertsdóttir deildarstjóri

Kristján Erlendsson framkvæmdastjóri vísinda- mennta og gæðasviðs

Rúnar Bjarni Jóhannsson deildarstjóri

Björn Zoëga forstjóri sem jafnframt er formaður

Vísindaráð Landspítala

Vísindaráð er framkvæmdastjórn til ráðgjafar um vísindastefnu og vísindastarf á sjúkrahúsinu gagnvart háskólastofnunum og öðrum. Vísindaráð er vísinda-, mennta- og gæðasviði til ráðgjafar um þau verkefni sem snúa að háskóla- og vísindastarfi og þróun heilbrigðisvísinda.

Vísindaráð á aðild að úthlutun styrkja úr Vísindasjóði Landspítala samkvæmt reglum sjóðsins, og semur matsreglur í samræmi við alþjóðlegar viðmiðanir og með hliðsjón af matsreglum íslenskra háskóla.

Vísindaráð hefur það hlutverk að sjá um kynningu á vísindastarfi sem fram fer á spítalanum og er til ráðgjafar við veitingu viðurkenninga fyrir vísindastörf á spítalanum. Árlega eru haldnir vísindadagar, Vísindi á vordögum, þar sem markverðar vísindaniðurstöður eru kynntar í fyrirlestrum og á veggspjöldum. Þá eru einnig veitt verðlaun til vísindamanna og styrkir veittir úr Vísindasjóði Landspítala, Vísindaráð Landspítala er skipað sjö mönnum til fjögurra ára.

Verkefnastjóri Vísindaráðs: Sigríður Sigurðardóttir, vísinda-, mennta- og gæðasviði

Vísindaráð Landspítala

Gísli H. Sigurðsson læknir (formaður), skipaður af lækna ráði
Rósa Björk Barkardóttir yfirmáttúrfræðingur (varaformaður), skipuð af forstjóra LSH

Sigríður Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur, skipuð af hjúkrunarráði

Herdís Sveinsdóttir hjúkrunarfræðingur, skipuð af hjúkrunarfræðideild HÍ

Gunnar Guðmundsson læknir, skipaður af lækna deild HÍ

Halldór Jónsson jr. læknir, skipaður af lækna deild HÍ

Jón Friðrik Sigurðsson sálfræðingur, skipaður af forstjóra LSH

Varamenn

Magnús Gottfreðsson læknir, skipaður af lækna ráði

Pórður Helgason heilbrigðisverkfræðingur, skipaður af forstjóra LSH

Páll Biering hjúkrunarfræðingur, skipaður af hjúkrunarráði

Guðrún Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur, skipuð af hjúkrunarfræðideild HÍ

Hannes Petersen læknir, skipaður af lækna deild HÍ

Einar Stefán Björnsson læknir, skipaður af lækna deild HÍ

Inga Þórsdóttir náttúrfræðingur, skipuð af forstjóra LSH

Vísindasjóður úthlutanir 2009

Vísindasjóður úthlutaði rúmlega 54 milljónum króna til 124 vísindaverkefna

Afdrif og árangur röra meðferðar ári eftir ísetningu. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltsted, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson.

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglínga og ungs fólks á fullorðinsaldri. Eiríkur Örn Arnarson, Jónas Halldórsson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Aldursbundin hrömun í augnbotnum (AMD) – faraldsfræði og lífeðlisfræði. Ásbjörg Geirsdóttir, Einar Stefánsson, Friðbert Jónasson, Haraldur Sigurðsson.

Assessment of Bone Density, Calcification of Arteries and Decreased Kidney function, in the Elderly (ABCDE). Hrefna Guðmundsdóttir, Margrét Birna Andrésdóttir, Kristín Siggeirsdóttir, Vilmundur Guðnason, Gunnar Sigurðsson.

Áhrif alvarleika kæfisvefnis og magns iðrafitu á styrk aðipókina í blóði. Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason, Allan Pack, Ísleifur Ólafsson, Bryndís Benediksdóttir, Sigurður Júlíusson.

Áhrif Bláa Löns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósameðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalin Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif endurbólusetningar með meningókokkfjölsýkru C á ónæmisminni. Maren Henneken, Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif kítosanaflæða á gróanda og örvefsmýndun í beinvef, æðapeli og sinaslíðrum. Halldór Jónsson jr., Elín. H Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnbogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Jón Hjaltalin Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Elí Guðjónsson.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif reykingabanns á opinberum stöðum á Íslandi á tíðni óstöðugs kransæðasjúkdóms meðal karla og kvenna sem ekki reykja. Þórarinn Guðnason, Postein Vítar Víktorsson, Karl Andersen, Stefan James Bo Lagerqvist.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýra á stofnfrumur æðapels. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhrif TNF α á þroskunarferil Th17 og T-bælifruma meðal einstaklinga með iktsýki. Björn R. Lúðvíksson, Kristján Steinsson.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruvænna á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhættuþættir og batahorfur sjúklínga sem gangast undir hjartáþræðingu á Landspítala. Kristján Eyjólfsson, Hróbjartur Darri Karlsson, Þórarinn Guðnason, Erla Svansdóttir, Eric Sijbrands, Johann Denollet.

Árangur Biofeedback þjálfunar við að minnka vöðvaspennu við einhæfa síendurtekna vinnu. Berglind Helgadóttir, Kine ehf.

Árangur fjölskyldu hjúkrunarmeðferðar (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins, Landspítala. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elisabet Konráðsdóttir, Margrét Grímsdóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Árangur kransæðahjáveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson, Tómas Guðbjartsson, Njáll Vikar Smáráson, Sæmundur Jón Oddsson.

Barneign og heilsa. Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Jóhann Ág. Sigurðsson, Hildur Kristjánsdóttir.

Blóðþrýstingur í 9 ára gömlum börnum á Íslandi. Algengi háþrýstings, ástæður og fylgikvillar. Viðar Eðvarðsson, Sandra Dís Steinþórsdóttir, Sigríður Birna Elíasdóttir, Hróðmar Helgason, Ólafur Skúli Indriðason, Vilmundur Guðnason.

Blóðþrýstingur kæfisvefnissjúklínga (miðlægar- og sólarhringsmælingar) – tengsl við starfsemi æðapels og áhrif meðferðar. Halldóra Brynjólfsdóttir, Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason.

Boðkerfi í æðapeli. Hlutverk Akt og AMPKínasa í fosfórun og örvin eNOS. Guðmundur Þorgeirsson, Haraldur Halldórsson.

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Ólafur S. Indriðason, Gísli Sigurðsson, Sólveig Helgadóttir.

Breiðvirkir beta-laktamasa í Gram neikvæðum stöfum úr hópi Enterobacteriaceae: rannsókn á arfgerðum og stofngreiningu á bakteríum með sömu arfgerð. Ingibjörg Hilmarsdóttir, Guðrún Svaborg Hauksdóttir, Freyja Valsdóttir.

Eðli og áhættuþættir kynferðisofbeldis: Komur á Neyðarmóttöku Landspítala-háskólasjúkrahúss frá 1993 til 2007. Berglind Guðmundsdóttir, Agnes Gísladóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Eyrun Jónsdóttir, Ragnhildur Guðmundsdóttir, Már Kristjánsson, Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir.

Eflandi fræðsla til bæklunarsjúklínga – mat og alþjóðlegur samanburður. Brynja Ingadóttir, Kírsi Johansson, Árun K. Sigurðardóttir, Kristín Þórarinsdóttir.

Einkenni og stigun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Jón G. Jónasson, Kristín K. Alexiusdóttir, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Endurteknar blóðsýkingar af völdum Candida gersveppa á Íslandi 1990-2008. Magnús Gottfreðsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir.

Epstein Barr vírusýkingar, klínísk einkenni, aðrir sjúkdómar og afdrif. Ásgeir Haraldsson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Helga Bjarnadóttir o.fl.

Epstein-Barr vírusýkingar: Samanburður á veirumagni og ónæmisvari hjá börnum með mikil sjúkdómseinkenni við einkennalaus börnum. Helga Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ásgeir Haraldsson, Davíð Þór Þorsteinsson.

Er Erlin2 æxlisprótein sem sniðgengur stýrðan frumudaða í þrjústafrumum í gegnum boðleið IP3 viðtaka? Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Er fæðuofnæmi vaxandi hjá íslenskum smábörnum? Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Michael Clausen, Hildur S. Ragnarsdóttir, Ingibjörg H. Halldórsdóttir, Hörn Guðjónsdóttir.

Er truflun á stjórnum ónæmisvara í kverkeittum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ragna Hlín Þorleifsdóttir.

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Daniel Guðbjartsson, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Rúna Sigurjónsdóttir.

Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskiptasvipgerð og meingenalet. Viðar Eðvarðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Kári Stefánsson.

Faraldsfræði blóðsýkinga af völdum Staphylococcus aureus á Íslandi. Ólafur Guðlaugsson, Karl G. Kristinsson, Már Kristjánsson, Sigurður Heiðdal.

Faraldsfræði millivefslungnasjúkdóma á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J. Ísaksson, Sigurður James Þorleifsson.

Faraldsfræði mænuskaða í slysum á Íslandi frá 1973 til 2008. Sigrún Knútsdóttir, Herdís Þórisdóttir.

Faraldsfræðileg rannsókn á áhættuþáttum kransæðsjúkdóma og efnaskiptavillu hjá geðklófasjúklingum sem eru í eftirfylgd við legu- og göngudeild geðsviðs LSH að Kleppi. Halldór Kolbeinsson, Kristófer Þorleifsson, Nanna Briem, Lára Björgvinsdóttir, Halldóra Jónsdóttir, Ólafur Sveinsson.

Fjölskyldulægni og erfðafræðilegur grunnur Hirschsprung's sjúkdóms. Anna Gunnarsdóttir, Ísleifur Ólafsson, Ásgeir Haraldsson, Kristleifur Kristjánsson.

Forspárgildi BRCA2-próteins í vefjasýnum um horfur í blöðruhálskirtilskrabbeini. Eiríkur Jónsson, Tryggvi Þorgeirsson, Laufey Tryggvadóttir, Jón Gunnlaugur Jónasson, Unnur A. Valdimarsdóttir, Katja Fall, Lorelei Mucci, Michelangelo Fiorentino.

Frumathugun á ígræðanlegum búnaði til meðferðar á aftauguðum vöðvum. Þóður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Paolo Gargiulo, Páll E. Ingvarsson, Winfried Mayr.

Fyrstu einkenni Multiple Sclerosis á Íslandi 2002-2007. Elías Ólafsson, Ólöf Jóna Elíasdóttir.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra og notkun á geðvirkum efnum. Jón Fr. Sigurðsson, Linda Bára Lýðsdóttir, Pétur Tyrfingsson, Halldóra Ólafsdóttir.

Greining byggingargalla í þvagfærum fyrir fæðingu. Arnfríður Henrysdóttir, Hildur Harðardóttir, Viðar Ö. Eðvarðsson.

Greiningargildi nálersýnatöku í berkjuspeglun við staðfestingu og stigun lungnakrabbeinsins á Íslandi. Hrönn Harðardóttir, Þorgeður Guðmundsdóttir, Steinn Jónsson, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Margrét Snorraddóttir, Jóhannes Björnsson.

Heildarmat á efri loftvegi kæfisvefnissjúklinga. Sigurður Júlíusson, Þórarinn Gíslason, Hannes Petersen, Bryndís Benediktsdóttir, Hildur Einarisdóttir, Einar Hjaltsted.

Heilsufar og loftgæði. Þórarinn Gíslason, Hanne Krage Carlsen, Birgir Hrafnkelsson, Helga Zoëga, Unnur A. Valdimarsdóttir, Guðrún Pétursdóttir, Anna Rósa Böðvarsdóttir.

Hiti og kyrningafæð á blöðlækningadeild Landspítala. Vilhelmina Haraldsdóttir, Unnur Þóra Högnadóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Sigurður B. Þorsteinnsson.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Helga Bragadóttir, Gunnar Helgason.

Hlutverk bakteríudrepandi peptíða í ratvísi T-eitilfruma. Hekla Sigmundsdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Michael Ardern Jones.

Hlutverk Dlg7 í þroskun æðapelsfrumna. Leifur Þorsteinsson, Niels Ámi Árnason, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Hlutverk kítinasa-likra próteina og kítin-fásýkra í brjós- og beinsérhæfingu bandvefsstofnrumna. Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Pétur H. Pettersen, Ramona Lieder, Stefán Ágúst Hafsteinsson.

Hlutverk PD-1 ferilsins í rauðum úlfum (SLE) og sjálfsofnæmissjúkdómum. Kristján Steinsson, Helga Krisjansdóttir, Gerður Gröndal, Marta E. Alarcon-Riquelme, Kristján Erlendsson.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbeini. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir,

Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar P. Jónasson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Rósa Barkardóttir, Ole William Petersen.

Hugsanastjórn og einkenni áráttu- og þráhyggjuröskunnar. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Paul M.G. Emmelkamp.

Hvernig ná heilbrigðisstarfsmenn best til kvenna sem eru þolendur ofbeldis í nánum samböndum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Brynja Örlýgsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Lilja Þórunn Þorgeirdóttir.

Hversu oft er meðferð við nýrnabilun á lokastigi (skilunarmeðferð) ekki beitt á Íslandi? Ólafur S. Indriðason, Runólfur Pálsson, Þorbjörg Karlsdóttir.

Innlagnir barna á gjörgæsludeild Landspítalans. Ásgeir Haraldsson, Janus Freyr Guðnason, Þóður Þórkelsson, Sigurður Kristjánsson, Kristinn Sigvaldason, Alma Möller.

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjaflokkun, sjúkdómsmynd, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Þórarinn Gíslason, Kristín Bára Jörundsdóttir, Björn Guðbjörnsson, Sveinn Guðmundsson, Jóhannes Björnsson.

Járnþráskapur 9 og 15 ára barna og unglina og ákvörðun á lífaðgengi járns í fæðunni. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Inga Þórsdóttir, Erlingur Jóhannsson, Gestur I. Pálsson.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnadeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Thorlacius.

Lífsgæði og líðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjósta eftir krabbamein. Þóris Kjartansdóttir, Regina Ólafsdóttir, Svanheiður Lóa Rafnsdóttir.

Lífvisar illkynja breytinga í berkuþekju. Steinn Jónsson, Wilbur A. Franklin, York E. Miller, Marileila Varela-Garcia, Fred Hirsch, Stephen Lam, Annette McWilliams, Jóhannes Björnsson.

Lýðgrunduð rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í fleiðru. Tryggvi Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, Eyrún Valsdóttir, Helgi J. Ísaksson, Hrönn Harðardóttir, Hörður Alfreðsson.

Lýðgrunduð rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í hóstarkirtli. Sigfús Nikulásason, Elin Mariusdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Lýsandi faraldsfræði notenda bráðamóttaka (G2 og 10D) slysa- og bráðasviðs (SBS) LSH. Guðlaug Raket Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson, Unnur D. Valdimarsdóttir.

Meðferð á lungnasjúkdómum hjá nýburum með síblæstri. Þóður Þórkelsson, Sonja Baldursdóttir.

Meðferð fullorðinna með ADHD. Brynjar Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young, Gísli Baldursson.

Meðferð fyrir of feit börn og fjölskyldur þeirra. Ragnar Bjarnason, Þrúður Gunnarsdóttir, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Urður Njarðvík, Tryggvi Helgason.

Meðferð sýkinga í bringubeinsskurði á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Steinn Steingrímsson, Magnús Gottfredsson.

Meðferð þunglyndis og kvíðaraskana í heilsugæslu, samanburður á hugrænni atferlismeðferð í hóp og hefðbundnum úrræðum. Jón Fr. Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, Hafrún Kristjansdóttir, Pétur Tyrfingsson, Halldóra Ólafsdóttir, Engilbert Sigurðsson.

Meðferðararangur kæfisvefnis með svefnöndunartæki (CPAP). Þórarinn Gíslason, Sigurður Júlíusson, Bryndís Benediktsdóttir, Erna Sif Arnardóttir.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Hilmir Ásgeirsson, Janus Freyr Guðnason, Karl G. Kristinsson, Kristinn Logi Hallgrímsson, Ólafur Baldursson.

Miðmætisspeglanir á Íslandi 1983-2007. Þóra Sif Ólafsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Jóhannes Björnsson, Gunnar Guðmundsson.

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölskyruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken, Ingilíef Jónsdóttir, Einar Thoroddsen.

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglina með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

Notkun gagnagrunns heilarita til greiningar á heilabilunarsjúkdómum, einkum með tilliti til Lewy sjúkdóms (Dementia of Lewy Body Type = DLBT). Jón Snædal, Kristinn Johnsen, Mentis Cura.

Notkun heilarita til greiningar á athyglisbresti með/ án ofvirkni. Ólafur Ö. Guðmundsson, Páll Magnússon, Guðrún B. Guðmundsdóttir, Málfriður Lorange, Gísli Baldursson, Berglind Brynjólfsdóttir, Kristinn Johnsen, Gísli H. Jóhannesson, Halla Helgadóttir, Ásdís L. Emilsdóttir.

Notkun heilbrigðisþjónustu og afdrif þeirra sem leituðu til slysa- og bráðasviðs Landspítala. Oddný S. Gunnarsdóttir, Vilhjálmur Rafnsson.

Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Vigdís Stefánsdóttir, Erfðafræðinefnd Háskóla Íslands, Krabbameinsskrá.

Nýgengi og algengi multiple system atrophy (MSA) á Íslandi. Elías Ólafsson, Grétar Guðmundsson, Anna Björnsdóttir.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi (Renal Cell Carcinoma in Iceland). Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígdís Pétursdóttir.

Næring ungbarna: Ráðleggingar og áhrif á járnþúskap; Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Barnaspítali Hringins, Gestur Pálsson.

Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaáðgerð, hlutverk bólguferla. Ólafur S, Indriðason, Davíð Otto Amar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálsson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Ónæmissvör nýbura gegn influensu og áhrif ónæmisglæðisins IC31 til að efla ónæmissvar gegn minni og færri skömmtum bóluvefnisins. Ingileif Jónsdóttir, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Karen Lingnau, Eszter Nagy.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Freyr Eiðsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Guliani.

Pneumókokkar og hemophilus í nefkoki leikskólubarna; faraldsfræði, sýklalyfjónæmi og möguleg tengsl við sýklalyfjanotkun. Helga Erlendsdóttir, Ásgeir Haraldsson, Þórólfur Guðnason, Karl G. Kristinsson.

Raförvun aftagaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Paolo Gargiulo, Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll Jens Reynisson, Halldór Jónsson jr.

Rannsókn á áhrifum nýrra næringardrykja á næringarástand aldraðra – Næringarástand aldraðra, DEXA mælingar á líkamssamsetningu. Ólöf Guðný Geirsdóttir, Inga Þórsdóttir, Alfons Ramel, Pálmi V. Jónsson.

Rannsókn á íslenskum ættum með breytileika í LRP5 geni með tilliti til beinþéttni og serotoningilda í blóði. Gunnar Sigurðsson, Leifur Franzson, Unnur Styrkárdsdóttir.

Rannsókn á próffræðilegum eiginleikum íslenskrar þýðingar á NPI-D taugaeðlækniskvarðanum með álagskvarða fyrir aðstandendur (NPI-D). Kristín Hannesdóttir, Sólveig Rósa Davíðsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, Ída Atladóttir.

Samanburður á kransæðapræðingum og kransæðavíkkunum á Íslandi og í Svíþjóð 2007-2008. Þórarinn Guðnason, Lars Wallentin, Stefán James, Guðný Stella Guðnadóttir.

Sjálfskaði og sjálfsvígshæðun unglunga með geðræn vandamál. Sigríður Snorradóttir, Ívar Snorrason og sálfræðingar á BUGL.

Sjóveiki og stöðustjórnun á sjó meðal þeirra sem eru aðlagðir að landi annars vegar og sjó hins vegar. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltested, Sigurður Stefánsson, Jón Bernóðsson.

Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá ristil-og endaparmskrabbameini. Halla Viðarsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Skurðaðgerðir við lungnakrabbameini á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Skurðsýkingar eftir hjartaáðgerðir. Helga Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Slembivalransókn á kæfisvefnisjúklingum; kokaðgerð borin saman við enga meðferð. Sigurður Júlíusson, Þórarinn Gíslason, Hannes Petersen, Bryndís Benediksdóttir, Hildur Einarsdóttir, Einar Hjaltested.

Slysa- og ofbeldisauði á Íslandi; umfang, eðli og þjóðfélagslegt tap. Brynjólfur Mogensen, Unnur A. Valdimarsdóttir, Ragnhildur Guðmundsdóttir.

Smáæðablóðflæði í kviðarholslíffærum - Microcirculation in the gastrointestinal tract. Gísli H. Sigurðsson, Luzius Hildebrand, Vladimir Krejci.

Sórágigt á Íslandi. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve, Jóhann Elfi Guðjónsson, Helgi Valdimarsson, Leif Ejstrup, Jan Tore Gran, Lars Iversen, Leena Paimela, Mona Ståhle, Thomas Ternowitz, Ari Kárason, Elizabeth Karlson, Abrar Qureshi, Robert Plenge.

Staða axlar, hreyfigeta og vandamál í kjölfar viðbeinsbrota. Halldór Jónsson, Sólveig Sigurðardóttir, Bjarki Örvar Auðbergsson, Harpa Helgadóttir.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Helga Bragadóttir, Halldóra Hálfðánardóttir.

Stofnfrumur og lungnakrabbamein: Eðlileg formgerð í samanburði við krabbameinsformgerð í þrívöldum ræktunum. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Jóhannes Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Hecla Sigmundsdóttir, Ívar Axelsson, Ari Jón Arason, Sigríður Rut Fransdóttir.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fösturlát. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vígdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Súrefnisþúskapur í gláku. María Soffía Gottfreðsdóttir, Ólöf Birna Ólafsdóttir, Einar Stefánsson, Sveinn Hákon Harðarson, Þór Eysteinnsson, auk aðila frá rafmagns- og tölvuverkfræðiskor Háskóla Íslands, Oxymap ehf, Háskólanum í Norður-Karólínu, Chapel Hill, Háskólanum í Indiana, Kaupmannahafnarháskóla og Háskólasjúkrahúsínu í Árósum.

Súrefnisþúskapur í sjónhimnu sykursjúkra. Einar Stefánsson, Augundeild Landspítala o.fl.

Sýklasótt og sýklasóttarlost á Íslandi: Tíðni, orsakir og meðferðarárangur. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Sigurður E. Sigurðsson, Edda Vésteinsdóttir.

Tengsl áhættulella brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstaaëxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tengslagreiðing í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tíðni þess að börn bera fleiri en eina hjúperð pneumókokka. Gunnsteinn Haraldsson, Martha Á. Hjálmarsdóttir, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson.

Troponin sem áhættuþáttur fyrir hjarta- og æðasjúkdóma hjá eldri einstaklingum. Ingunn Þorsteinsdóttir, Vílmundur Guðnason, Per Venge.

Trú og trúarviðhorf einstaklinga sem þiggja líknarmeðferð. Valgerður Sigurðardóttir, Guðlaug Helga Ásgeirsdóttir, Einar Sigurbjörnsson, Rannveig Traustadóttir, Sigríður Gunnarsdóttir, Bella Vivat.

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu. Jóhanna Kristín Jónsdóttir, Ósk Sigurðardóttir, Margrét Gísladóttir, Áslaug Kristjánsdóttir, Dagbjörg Sigurðardóttir.

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Varnir lungnaþekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfreðsson.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi á árunum 1995-2004. Páll Helgi Möller, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Jón Gunnlaugur Jónsson, Kristín Alexiusdóttir.

Viðbótavinnuálag á hjúkrunarfræðinga. Verkefnið er undir hatti stærra rannsóknaverkefnis sem ber heitið Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafl í hjúkrun á bráða legudeildum: verkefni og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Kathleen Krichbaum, Anna Stefánsdóttir.

Parfir, liðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækningasviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Svandís Íris Hálfðánardóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Arndís Jónsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Hrefna Magnúsdóttir.

Æðasjúkdómar í langvinnri lungnateppu. Gunnar Guðmundsson, Hjartavernd, Vílmundur Guðnason og samstarfsfólk hans

Ættlægni og erfðafræðilegur grunnur IgA framleiðslu. Björn Rúnar Lüðvíksson, Maren Henneken.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á skurðstofum LSH til öryggismála. Herdis Sveinsdóttir, Áshildur Kristjánsdóttir, Laura Sch. Thorsteinsson, Guðjón Birgisson.

Ársskýrsla Siðanefndar Landspítala 2009

Siðanefnd Landspítala er þverfagleg nefnd sem starfar á ábyrgð framkvæmdastjórnar spítalans skv. lögum um réttindi sjúklunga og skv. reglugerð um vísindarannsóknir á heilbrigðisviði nr. 286/2008. Nefndin veitir leyfi fyrir framkvæmd vísindarannsókna á heilbrigðisviði, sem gerðar eru á sjúkrahúsinu og vísindarannsóknir á heilbrigðisviði, sem gerðar eru í samstarfi Landspítala og Háskóla Íslands eða Háskólans á Akureyri. Óheimilt er að framkvæma vísindarannsókn á mönnum nema hún hafi áður hlotið samþykki siðanefndar.

Alls voru haldnir 17 fundir á árinu 2009

Fjöldi umsókna og afgreiðsla þeirra var sem hér segir:

Samþykkt erindi frá fyrra ári, 2008	13
Fjöldi erindi um viðbætur/breytingar	15
Fjöldi nýrra umsókna 2009	74
Samþykkt	59
Visað frá, heyrði ekki undir nefndina	2
Erindi sem biða endanlegrar afgreiðslu	7
Erindi sem biða umfjöllunar næsta árs	6

Samtals 102

Nýjar umsóknir voru 74 en árið áður voru þær 93. Fjöldi nemendaránnsóknna helst nánast óbreyttur milli ára en fækkun er á ránnsóknnum meistara- og doktorsnemenda svo og heilbrigðisstarfsmanna.

Meðalafgreiðslutími nýrra umsókna var eftirfarandi:

Frá móttöku umsóknar: 37 dagar

Frá umfjöllun um umsókn: 22 dagar

Vinnudagur siðanefndar var haldinn 5. nóvember. Þar var unnið að nýju umsóknareyðublaði og nýrri heimasíðu nefndarinnar. Nýtt umsóknareyðublað er komið á vefinn. Vænta má nýrrar heimasíðu í byrjun árs 2010.

Nefndarmönnum var boðið á ársfund Vísindasiðnefndar þann 19. febrúar 2009 og gerði formaður nefndarinnar Kristján Steinsson grein fyrir starfsemi ársins 2008.

Á árinu lét Kalla Malmquist af störfum á Landspítalanum og tók Eiríkur Örn Arnarson sæti hennar sem aðalmaður. Tveir nýir varamenn voru skipaðir þær Ólöf Ámundadóttir sjúkraþjálfari í stað Eiríks Arnars og Eydís Sveinbjarnardóttir aðstoðarmaður framkvæmdastjóra hjúkrunar í stað Helgu Bragadóttur.

Nefndin kann öllu því góða fólki sem kvatt hefur nefndina bestu þakkir fyrir vel unnin störf fyrir siðanefnd í gegnum tíðina.

Nefndarmenn í árslok 2009 eru:

Kristján Steinsson yfirlæknir, formaður, tilnefndur af framkvæmdastjórn

-Þórður Sigmundsson yfirlæknir, varamaður

Jón G. Snædal yfirlæknir, tilnefndur af lækna ráði

- Sigrún Reykdal læknir, varamaður

Elísabet Guðmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, tilnefnd af hjúkrunarráði

-Eydis Sveinbjarnardóttir hjúkrunarfræðingur, varamaður

Oddur Gunnarsson lögfræðingur, tilnefndur af framkvæmdastjórn

-Dagrún Hálfðánardóttir lögfræðingur, varamaður

Eiríkur Örn Arnarson sálfræðingur tilnefndur fyrir aðrar heilbrigðisstéttir af framkvæmdastjórn

-Ólöf Ámundadóttir sjúkraþjálfari, varamaður

Helgi Sigurðsson yfirlæknir, tilnefndur af Háskóla Íslands

- Agnes Smáradóttir læknir, varamaður

Bryndís Valsdóttir heimspekingur, tilnefnd af landlæknisembættinu

-Ástríður Stefánsdóttir dósent, varamaður.

Starfsmaður nefndarinnar er Jónína Sigurðardóttir.

Erindi frá 2008 sem samþykkt voru 2009

Verkjameðferð í fæðingu – reynsla og viðhorf mæðra.

Hildur Sigurðardóttir lektor, Hólmfríður Rósa Jónsdóttir og Elísabet Heiðarsdóttir hjúkrunarnemar.

Staða axlar, hreyfigeta og vandamál í kjölfar viðbeinsbrota.

Halldór Jónsson jr prófessor, Sólveig Sigurðardóttir læknanemi, Harpa Helgadóttir doktorsnemi.

Áhrif geðheilbrigðisþjónustu á lífsgæði geðfatlaðra í Hátúni 10. Sjónarhorn notenda.

Jón G. Stefánsson yfirlæknir, Guðrún K. Blöndal deildarstjóri, Sveinbjörg J. Svavarsdóttir forstöðufélagssráðgjafi, Kristín V. Ólafsdóttir yfirlæknir.

Embolia pulm (lungnarek greint á Landspítala 2005 – 2007. Hægri hjartabilun og önnur hjartaeinkenni við lungnarek. Uggi P. Agnarsson læknir, Kristján Óli Jónsson læknanemi, Guðmundur Þorgeirsson prófessor, Jón Högnason læknir.

Árangur kælimeðferðar hjá sjúklingum eftir hjartastopp. Felix Valsson læknir, Gísli Sigurðsson prófessor, Valentínus Valdimarsson læknanemi.

Vanstarfsemi heildadingsuls við höfuðáverka eða innskúmsblæðingar.

Helga Ágústa Sigurjónsdóttir sérfræðingur, Ásta Dögg Jónasdóttir deildarlæknir, Pétur Sigurjónsson deildarlæknir, Guðrún Karlsdóttir læknir, Guðmundur Sigþórsson læknir, Ingvar H. Ólafsson læknir, Rafn Benediktsson læknir.

Hátt CRP hjá börnum á Barnaspítala Hringins.

Ásgeir Haraldsson prófessor, Trausti Óskarsson deildarlæknir, Sigurður Þórgrímsson læknir, Sigurður Kristjánsson læknir, Bryndís Baldvinsdóttir læknanemi.

Vélhjólaslys á Íslandi.

Ásta Steinunn Thoroddsen dósent, Krístrún Guðmundsdóttir og Ragnheiður Erla Eiríksdóttir hjúkrunarnemar, Þorsteinn Jónsson aðjúnt, Brynjólfur Mogensen yfirlæknir, Ragna Gústafsdóttir deildarstjóri.

Hjúkrunarþyngdar og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum.

Helga Bragadóttir dósent, Gunnar Helgason meistaranemi, Guðrún Björg Sigurbjörnsdóttir aðstoðarmaður framkvæmdastjóra hjúkrunar, Helga Jónsdóttir prófessor.

Breytingar á tíðlum hjá sjúklingum sem fara í ósæðarlokuskipta- eða kransæðahjáveituaðgerð með aðstoð hjarta- og lungnavélar.

Gunnar Skúli Ármannsson læknir, Magnús Jóhannsson prófessor, Alma D. Möller yfirlæknir, Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Elísabet Sólbergisdóttir lyfjafræðingur, Guðmundur Klemenzson læknir, Kári Hreinsson læknir, Ívar Gunnarsson læknir.

Framsýn rannsókn á áhrifum oflipurðar (articular hypermobility) á stoðkerfiseinkenni hjá íslenskum ungmennum með sérstöku tilliti til íþróttaiðkunar og meiðsla. Helgi Jónsson læknir, Sigurbjörg Ólafsdóttir læknanemi.

Hver er upplifun aðstandenda á þjónustu við notendur á deild 15 á geðsviði Landspítala.

Magnús Ólafsson lektor, Andrea Klara Hauksdóttir, Ester Jóhannsdóttir og Hafdís Lilja Guðlaugsdóttir hjúkrunarnemar.

Brátt andnaðarheilkenni (ARDS) á gjörgæsludeildum LSH tímabilið 1998-2008, tíðni, orsök og afdrif sjúklinga.

Kristinn Sigvaldason yfirlæknir, Kristbjörn Reynisson læknir, Alma D. Möller yfirlæknir, Þórður Skúli Gunnarsson læknanemi.

Erindi samþykkt á árinu 2009

Víðtækir beta-lactamasar í Gram-neikvæðum bakteríum:

Rannsókn á næmismynstri stofna, sem greinst hafa á sýklafræðideild Landspítala.

Ingibjörg Hilmarsdóttir læknir, Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, Freyja Valsdóttir lífeindafræðingur, Guðrún S. Hauksdóttir læknir, Eygló Ævarsdóttir lífeindafræðinemi.

Styrkur gallsýra í naflastrengsblóði – frumrannsókn á styrk gallsýra í naflastrengsblóði nýfæddra barna, mæðra sem greindust með gallstasa á meðgöngu.

Þóra Steingrímsdóttir læknir, Kolbrún Gunnarsdóttir læknanemi, Jón Hilmar Friðriksson læknir.

Rannsókn á próffræðilegum eiginleikum íslenskrar þýðingar á NPI-D taugageðlækniskvarðanum á álagskvarða fyrir aðstandendur.

Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Kristín Hannesdóttir sálfræðingur, Ída Atladóttir forstöðumaður, Jón Snædal yfirlæknir, Sólveig Rósa Davíðsdóttir kandidategnemi í sálfræði.

Fyrirbyggjandi aðgerðir vegna ógleði tengdri aðgerðum í mænuvökva.

Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Kristín Jónsdóttir læknir, Jóhanna Elísdóttir, Þórdís Borgþórsdóttir og Sigurveig Björgólfssdóttir hjúkrunarfræðingar.

Hvaða þættir hafa áhrif á sjúklingaánægju fólks sem liggur á endurhæfingardeild LSH.

Páll Biering sérfræðingur í geðhjúkrun, Inga Lára Karlsdóttir og Ingibjörg G. Sveinsdóttir hjúkrunarfræðinemar.

Bjargráð foreldra langveikra barna með hjartagalla. María Guðnadóttir hjúkrunarfræðingur, Barbara Ösp Ómarsdóttir, Bryndís Hulda Pétursdóttir, Elín Anna Hreinsdóttir og Gerður Garðarsdóttir hjúkrunarfræðinemar.

Komur á Landspítala vegna umferðarslysa 2003-2008, eðli og umfang áverka.

Kristinn Sigvaldason yfirlæknir, Andri Elfarsson læknanemi, Sigurbergur Kárason og Brynjólfur Mogensen yfirlæknar.

Réttmæti greindarprófs Wechslera (Wechsler Intelligence Scale for Children - fjórða útgáfa; WISC-IV) í hópi íslenskra barna með athyglisbrest með ofvirkni.

Páll Magnússon yfirsálfræðingur, Guðmundur Skarphéðinsson sálfræðingur, Guðlaug M. Mitchison nemi, Jakob Smári prófessor.

Tíðni og alvarleiki C. Difficile ristilbólgu á Landspítala - Háskólasjúkrahúsi 1998 til 2008.

Elsa Björk Valsdóttir læknir, Helgi K. Sigurðsson læknir, Rúnar Bragi Kvaran læknanemi, Magnús Gottfredsson yfirlæknir.

Verkjamat hjá eins til fjögurra ára börnum: Forprófun á verkjamatskvarða.

Helga Lára Helgadóttir lektor, Helga Eiríksdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigríður Arna Gísladóttir hjúkrunarfræðinemi.

Þáttgreining Skimunarlista einhverfurófs (ASSQ).

Guðmundur Skarphéðinsson sálfræðingur, Katrín Björk Bjarnadóttir og Linda Huld Loftsdóttir sálfræðinemar, Urður Njarðvík prófessor.

Hvernig ná heilbrigðisstarfsmenn best til kvenna sem eru þolendur ofbeldis í nánum samböndum.

Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor, Brynja Örlygsdóttir lektor, Berglind Guðmundsdóttir sálfræðingur, Guðbjörg Pálsdóttir hjúkrunarfræðingur, Lilja Þórunn Þorgeirsdóttir hjúkrunarfræðinemi.

Áhrif geðrænna raskana á lífsstíl einstaklinga.

Magnús Ólafsson deildarstjóri, Eygló Anna Tómasdóttir, Guðný Birna Guðmundsdóttir og Soffía Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðinemar.

Fósturhjarðaómskoðanir á Íslandi 2003-2007; ábendingar, útkoma og samburður við greiningu meðfæddra hjartagalla eftir fæðingu.

Hildur Harðardóttir sviðsstjóri og dósent, Gunnlaugur Sigfússon læknir, Hulda Hjartardóttir yfirlæknir, Sigurveig Þórisdóttir læknanemi.

Ábendingar, áhrifaþættir og útkoma ytri vendinga vegna sitjandastöðu fósturs á kvennadeild Landspítala tímabilið 2000 – 2008.

Hulda Hjartardóttir yfirlæknir, Sandra Halldórsdóttir læknanemi, Ragnheiður I. Bjarnadóttir aðstoðaryfirlæknir.

Faraldsfræði mænuskaða í slysum á Íslandi frá 1973 til 2008.

Sigrún Knútsdóttir yfirsjúkraþjálfari, Herdís Þórisdóttir sjúkraþjálfari.

Ofbeldi, orsakir og afleiðingar.

Brynjólfur Mogensen dósent og yfirlæknir, Hrólfur Vilhjálmsson læknanemi.

Árangur flýtbata meðferðar við ristilúrnám á Landspítala.

Unnur Guðjónsdóttir deildarlæknir, Páll Möller sviðsstjóri, Elsa Valsdóttir læknir, Tryggvi Stefánsson læknir.

Áhættuefirlit á vökudeild- nýburar sem koma til eftirlits í skamman tíma án innlagnar.

Guðrún Kristjánsdóttir prófessor, Gróa Sturludóttir og Katrín Kolka Jónsdóttir hjúkrunarfræðinemar, Margrét Eypórsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Lýðgrunduð rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í hóstarkirtli.

Tómas Guðbjartsson prófessor, Sigfús Nikulásson læknir, Elin Maríusdóttir læknanemi.

Mat á árangri meðferðar átröskunarteymis Landspítala við lotugræðgi á árunum 2007-2008.

Guðlaug Þorsteinsdóttir læknir, Jakob Smári prófessor, Elfa Björt Hreinsdóttir sálfræðingur, Henrietta Þóra Magnúsdóttir.

Samanburður á gerð stóma gegnum kviðsjá og með opinni aðgerð.

Örvar Arnarson deildarlæknir, Elsa Valsdóttir læknir, Helgi Kjartan Sigurðsson læknir, Páll Möller yfirlæknir.

Árangur af ísetningu stoðneta í ristli og endaparmi.

Helgi Kjartan Sigurðsson læknir, Elsa Björk Valsdóttir læknir, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Kjartan Hrafn Loftsson deildarlæknir.

Þróun á meðferð góðkynja stækkunar hveks á Íslandi.

Guðmundur Geirsson læknir, Hermann Páll Sigbjarnarson og Jóhann Páll Ingimarsson læknar.

Ávinningur markvissrar hjúkrunar meðferðar fyrir fjölskyldur heilabílaðra einstaklinga sem búa heima.

Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor, Kristín Guðveig Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur.

Áhrif raförvunar á hvíldarspennu grindarbotnsvöðva hjá sjúklingum með millivefjablöðrubólgu (Interstitial cystitis, IC). Halldóra Eyjólfsdóttir staðgengill yfirsjúkraþjálfara, María Ragnarsdóttir rannsóknarsjúkraþjálfari, Guðmundur Geirsson læknir.

Framfarir í athöfnum daglegs lífs eftir færniþættandi handarskurðaðferðir á mænusköðuðum Íslendingum.

Sigrún Garðarsdóttir yfiriðjuþjálfari, Sigbrúður Loftsdóttir iðjuþjálfari, Páll E. Ingvarsson læknir.

Faraldsfræði Giardia lamblia á Íslandi: arfgerðagreining á Giardia sem greinst hefur í saursýnum manna.

Ingibjörg Hilmarsdóttir læknir, Sigurður H. Richter, Heidi Enemark.

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu.

Jóhanna Kristín Jónsdóttir sálfræðingur, Ósk Sigurðardóttir yfiriðjuþjálfari, Margrét Gísladóttir hjúkrunarfræðingur, Áslaug Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur, Dagbjört Sigurðardóttir læknir.

Heilsutengd lífsgæði og einkenni áfallastreituröskunar hjá einstaklingum 3 til 15 mánuðum eftir útskrift af gjörgæsludeild – lýsandi þverskurðarrannsókn.

Herdís Sveinsdóttir prófessor, Lovísa Baldursdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Rannveig Jónasdóttir hjúkrunarfræðingur og meistaranemi.

Innlagnir barna á gjörgæsludeildir Landspítala.

Ásgeir Haraldsson prófessor, Janus Freyr Guðnason deildarlæknir, Þórður Þórkelsson, Sigurður Kristjánsson, Kristinn Sigvaldsson og Alma Möller yfirlæknar.

Kostnaðarvirknigreining á hjartaaðgerðum einstaklinga yfir 80 ára.

Sif Sumarliðadóttir hjúkrunarfræðingur, nemi í heilsuhagfræði, Alma Möller yfirlæknir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir lektor, Bjarni Torfason yfirlæknir.

Innleiðing matslista fyrir skjólstaðinga með geðrænan vanda, sem leita á slysa- og bráðadeild. Reynsla, færni og kennsluþarfir hjúkrunarfræðinga fyrir og eftir innleiðingu.

Ragna Kristmundsdóttir sérfræðingur í geðhjúkrun, Björg Guðmundsdóttir þróunarráðgjafi í hjúkrun, Helga Sif Friðjónsdóttir lektor í hjúkrunarfræði.

Árangur LSH í fyrirbyggjandi meðferð gegn bláæðasegum og lungnablöðreki. Óskar Einarsson læknir, Hallgerður Lind Kristjánsdóttir, Agnar Bjarnason, Guðný Stella Guðnadóttir, Bára Fjalldal og Hulda Rósa Þórarinsdóttir deildarlæknar.

Notkun Ottawa gátlistans við mat á ökkla- og/eða fótaáverka á slysa- og bráðadeild Landspítala.

Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir framkvæmdastjóri bráðasviðs, Guðbjörg Pálsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ófeigur Þorgeirsson yfirlæknir, Ágústa Hjördis Kristinsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Erfðabreytileikar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá Íslendingum.

Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir, Hjörleifur Skorri Þormóðsson læknanemi, Sunna Sigurðardóttir þróunarstjóri, Jónína Jóhannsdóttir, Sif Jónsdóttir, Helga Hauksdóttir lífeindafræðingar.

Hestaslys, orsakir og afleiðingar.

Brynjólfr Mogensen, yfirlæknir og dósent, Jón Magnús Kristjánsson lækni og William Kristjánsson læknanemi.

Breiðvirkir beta-laktamasar í Gram-neikvæðum bakteríum: Rannsókn á arfgerð beta-lakamsa í stofnum sem greinst hafa á Sýklafræðideild Landspítala.

Ingibjörg Hilmarsdóttir lækni, Guðrún Svanborg Hauksdóttir lækni, Eygló Ævarsdóttir og Freyja Valsdóttir lífeindafræðingar.

Skurðaðgerðir vegna meinvarpa í lungum á LSH 1984-2008. Halla Viðarsdóttir deildarlækni, Tómas Guðbjartsson prófessor, Páll H. Möller yfirlæknir, Jón Gunnlaugur Jónsson prófessor.

Faraldsfræði gáttatífs á Íslandi 1987-2008.

Davíð O. Arnar yfirlæknir, Hrafnhildur Stefánsdóttir deildarlækni.

Epstein Barr virusýkingar, klínísk einkenni, afdrif, ættarsaga og aðrir meðfylgjandi sjúkdómar.

Ásgeir Haraldsson prófessor, Davíð Þór Þorsteinsson deildarlækni, Björn Rúnar Lúðvíksson yfirlæknir, Helga Bjarnadóttir líffræðingur.

Notkun immunoglóbúlína á Landspítalanum 2001 - 2009.

Ásgeir Haraldsson prófessor, Davíð Þór Þorsteinsson deildarlækni, Kristján Erlendsson framkvæmdastjóri, Rannveig Einarsdóttir yfirlyfjafræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson prófessor, Sigurður B. Þorsteinsson yfirlæknir, Gerður Gröndal lækni.

Reynsla fólks með psoriasis í Remicade meðferð.

Helga Jónsdóttir prófessor, Inga Þorbjörg Steindórsdóttir hjúkrunarfræðingur og meistaranemi.

Kerflíffræði og meðfæddir efnaskiptasjúkdómar (Systems Biology of Inborn Errors of Metabolism).

Leifur Franzson lyfjafræðingur, Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir, Ines Thiele aðstoðarprófessor, Fleming MT Ronan rannsakandi.

Algengi og svipgerð erfðabreytileika sem valda skorti í ræsisameindum lektínferlis komplimentvirkjunnar.

Björn Rúnar Lúðvíksson yfirlæknir, Helga Bjarnadóttir sérfræðingur, Margrét Arnardóttir lífeindafræðinemi, Valgerður Þorsteinsdóttir læknanemi, Sveinn Guðmundsson lækni, Jens Christian Jensenius prófessor, Guðmundur Jörgensen lækni.

Hjartabolsbólga greind á Landspítala 1999 - 2008.

Uggi Þ. Agnarsson lækni, Elín Björk Tryggvadóttir læknanemi, Guðmundur Þorgeirsson prófessor, Jón Högnason lækni, Sigurður B. Þorsteinsson dósent.

Breiðvirkir beta-lakamasar á Landspítala háskólasjúkhusi; faraldsfræði á árunum 2007 - 2009.

Ingibjörg Hilmarsdóttir lækni, Ólafur Guðlaugsson lækni, Anna Þórisdóttir lækni, Hannes Bjarki Vigfússon læknanemi.

Áhrif aldurs og kyns sjúklunga á árangur

utanbastverkjameðferðar eftir stórar skurðaðgerðir.

Gísli Vigfússon yfirlæknir, Gísli Heimir Sigurðsson yfirlæknir og prófessor.

Tíðni heilablæðinga hjá fyrirburum, áhættuþættir og afleiðingar hennar.

Þórður Þórkelsson yfirlæknir, Laufey Ýr Sigurðardóttir lækni, Jóhanna Gunnlaugsdóttir læknanemi.

Ehlers-Danlos heilkenni (tegund IV). Samband svip- og arfgerðar.

Reynir Arngrímsson dósent/lækni, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Signý Ásta Guðmundsdóttir læknanemi.

Erfðameingerð Cenani-Lenz heilkennis.

Reynir Arngrímsson dósent/lækni, Auður Elva Vignisdóttir læknanemi.

Staða axlar, hreyfigeta og vandamál í kjölfar AC liðhlaups.

Halldór Jónsson jr. prófessor, Rebekka Guðrún Rúnarsdóttir læknanemi, Sólveig Sigurðardóttir læknanemi, Harpa Helgadóttir doktorsnemi í sjúkrapjálfun.

Áhrif óbeinna reykinga á kransæðasjúkdóm.

Karl Andersen lækni/dósent, Þórarinn Guðnason lækni, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Kristján Baldvinsson læknanemi.

Hópstarf sem liður í sálfélagslegri vinnu á geðsviði.

Sveinbjörg J. Svavarsdóttir verkefnastjóri, Elva Sturludóttir og Kristín Valgerður Ólafsdóttir félagsráðgjafar.

Sementslausir mjaðmaliðir á Íslandi 1999 - 2009.

Halldór Jónsson jr. prófessor, Hjörtur Brynjólfsson aðstoðarlækni, Grétar Ottó Róbertsson lækni, Helgi Már Jónsson deildarlækni.

Endurkoma á Bráðamóttöku eftir skurðaðgerð.

Elsa Valsdóttir lækni, Guðrún Eiríksdóttir læknanemi.

Hryggjar- og mænuáverkar á Íslandi frá 1973 til 2009.

Sigrún Knútsdóttir sjúkrapjálfari, Herdís Þórisdóttir sjúkrapjálfari, Kristinn Sigvaldason yfirlæknir, Sigurbergur Kárason yfirlæknir, Aron Björnsson yfirlæknir, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir.

Rannsókn á stöðugleika glúkósa í mismunandi blóðsýnaglösum.

Ingunn Þorsteinsdóttir lækni, Gunnlaug Hjaltadóttir lífeindafræðingur/lektor, Þóra Guðrún Jónsdóttir lífeindafræðinemi.

Könnun á tengslum blóðsýnatöku á Bráðamóttökum LSH við rauðkornarof í semisýnum.

Ingunn Þorsteinsdóttir lækni, Gyða Hrönn Einarsdóttir lífeindafræðingur, Gunnlaug Hjaltadóttir lífeindafræðingur, Ragna Gústafsdóttir deildarstjóri.

Vísindasiðanefnd 2009

Vísindasiðanefnd samþykkti 69 erindi sem starfsmenn Landspítala eiga aðild að

A multicenter, randomized, double-blind, parallel group, active-controlled study to evaluate the efficacy and safety of LCZ696 compared to enalapril on morbidity and mortality in patients with chronic heart failure and reduced ejection fraction. Karl Andersen.

Acousticus neurinoma á Íslandi í 30 ár, tímabilið 1979 - 2009. Hannes Petersen.

Algengi reykinga og langvinnrar lungnateppu hjá skjólstæðingum Heilsugæslustöðvarinnar á Akureyri. Gunnar Guðmundsson.

Arfgengar orsakir nýrnasteina og nýrnabilunar. Þættir sem stuðla að steinamyndun og nýrnasjúkdómi hjá sjúklingum með adenínfosfóríbósylntransfearasa-skort og 2,8-dihydroxyadenínmingu. Viðar Eðvarðsson.

á gjörgæsludeildum á Íslandi. Gísli Heimir Sigurðsson.

Áfríð sjúklinga sem greindust með brjóstakrabbamein á Íslandi 1995-2000. Kristján Skúli Ásgeirsson.

Áhrif breytingar á statínlyfi á kólesteról-gildi í blóði hjá sjúklingum með hjartasjúkdóma, sykursýki eða hækkað kólesteról. Rannveig Alma Einarssdóttir.

Áhrif eintakabreytileika í erfðamenginu. Kári Stefánsson.

Áhrif reglubundinnar jógaiðkunar á streitu í kjölfar náttúruhamfara og enfnahagskreppu. Berglind Guðmundsdóttir.

Áhrif skólalokana í kennaraverkfalli haustið 2004 á útbreiðslu smitandi öndunarferasjúkdóma á höfuðborgarsvæðinu. Guðrún Sigmundsdóttir.

Áhrif vinnsluminnis og úrvinnsluáðferða á hugsanabælingu. Jakob Smári.

áhættu á krabbameini? Helgi Sigurðsson.

Áhættu þættir í fæðingu og á meðgöngu fyrir einhverfu. Vilhjálmur Rafnsson.

Árangur lungnasmækkunaraðgerða við alvarlegri lungnaþembu á Íslandi 1996-2008. Tómas Guðbjartsson.

Barneignarþjónusta í fjölmenningsamfélagi. Sigrún Gunnarsdóttir.

CPEF; CP eftirfylgd. Þýðing og innleiðing þverfaglegs mats á færni barna með CP á Íslandi. Ásta S. Thoroddsen.

EEG mynstur í vægri vitrænni skerðingu: tengsl við taugasálfræðileg mynstur. María K. Jónsdóttir.

Eflandi fræðsla til bæklunarsjúklinga. Mat og alþjóðlegur samanburður 2008-2011. Árún K. Sigurðardóttir.

Efling heilbrigðis- og sjálfsmönunnar hjá einstaklingum með langvinna lungnateppu og fjölskyldum þeirra. Helga Jónsdóttir.

Efling heilsu með aukinni grænmetis- og ávaxtaneyslu meðal skólabarna. Inga Þórsdóttir.

Endurbólusetning með próteintengdu bóluferni gegn pneumókokkum - Einkenni ónæmissvörunar eftir fjölskyru. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir.

Er þjóðhagslegur ávinningur. Arnór Víkingsson.

Erfiðleikar við að borða eftir heilablóðfall - eigindleg rannsókn á upplifun sjúklinga. Helga Jónsdóttir.

Faraldsfræði langvinnis nýrnasjúkdóms og þáttur erfða í meinmyndun og framrás nýrnabilunar. Kári Stefánsson.

FAST-fæðuofnæmisrannsóknin LSH. Davíð Gíslason.

Fjölþjóðleg rannsókn á InterRAI matstæki fyrir Bráðalækninga-deild. Pálmi V. Jónsson.

Framrás nýrnameins af völdum sykursýki 1 á Íslandi. Runólfur Pálsson.

Genamengisleit að meingeni í fjölskyldum með mikla áhættu á Waldenströms makróglóbúlínemíu. Helga Ögmundsdóttir.

Gjörhygli og hugræn færni. Ragnar Pétur Ólafsson.

Her-2 brjóstakrabbameini á Íslandi; Tíðni, áhrif á meðferð og horfur. Ásgerður Sverrisdóttir.

Hollari kjötvörur. Inga Þórsdóttir.

Hugrænir þættir og kvíðaeinkenni. Ragnar Pétur Ólafsson.

Íslenska ofvaxtarhartavöðvakvilla verkefnið. Gunnar Þór Gunnarsson.

Kerfislíffræði í næringarfræðilegum rannsóknum. Forvarnir með norrænni næringu. Inga Þórsdóttir.

Langtíma áfallastreituröskun þolenda snjóflóðanna í Súðavík og á Flateyri árið 1995 og aðrar heilsufarslegar afleiðingar þeirra. Jakob Smári.

Lifrarskaði af völdum lyfja: nýgengi, meinmynd og horfur. Einar S. Björnsson.

Lifrarskemmdir af völdum náttúruafna. Magnús Jóhannsson.

Litlir fyrirburar - langtímaeftirlit. Ingibjörg Georgsdóttir.

Lífsgæði barna sem lokið hafa krabbameinsmeðferð: Könnun á síðbúnum afleiðingum krabbameins í æsku. Urður Njarðvík.

Lífsgæði og líðan kvenna sem gangast undir brjóstaupbyggingu eftir brotnám brjóst/brjósta í kjölfar krabbameinsgreiningar. Þórdís Kjartansdóttir.

Lýðgrunduð rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í hóstakirtli. Tómas Guðbjartsson.

Lýsi sem hægðalyf. Orri Þór Ormarsson.

Notkun heilbrigðisþjónustu og afdrif þeirra sem leituðu til slysa- og bráðasviðs Landspítala. Vilhjálmur Rafnsson.

Notkun meginlegara heilarita til að spá fyrir um framgang vægrar vitrænnar skerðingar. Jón Snædal.

Notkun og afgreiðsla neyðargetnaðartaflna á Íslandi. Reynir Tómas Geirsson.

Notkun og árangur af sárasogsmeðferð á Íslandi. Tómas Guðbjartsson.

Nýgengi bólgusjúkdóma í meltingarvegi í Evrópu. Einar S. Björnsson.

Nýrnahettukrabbamein á Íslandi. Friðbjörn Sigurðsson.

Offbeldi á Íslandi - vaxandi vandamál? Ófeigur T. Þorgeirsson.

Ofnæmi gegn felliefnum í léttvínnum og bjór. Michael Clausen.

Opnar kransæðaáðgerðir vitræn geta þunglyndi og heilarit. Jón Snædal.

Prófræðilegt mat á DASS spurningalistanum: Depurt, kvíði og streita. Linda B. Lýðsdóttir.

Rannsókn á afleiðingum höfuðáverka meðal barna og unglunga og ungs fólks á fullorðinsaldri á Íslandi. Eiríkur Örn Arnarson.

Rannsókn á erfðum fullorðinskyrkyki. Kári Stefánsson.

Responses to CPAP Treatment in Obese and Lean Sleep Apnea Patients. Þórarinn Gíslason.

Ristilkrabbamein, réttlætir kostnaður vegna sjúkdóms skimun? Friðbjörn Sigurðsson.

Samskipti lækni og sjúklings. Jón F. Sigurðsson.

Sheehan heilkenni á Íslandi. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Skjaldkirtilkrabbamein á Íslandi 1994-2003, faraldsfræðileg, meinafræði og meðferð. Þorvaldur Jónsson.

Slembiröðuð, blinduð, fasa II, samhliða samanburðarrannsókn við lyfleysu til að meta verkun og öryggi týmóls 4% við endurtekna lyfjagjöf í ytra eyra hjá börnum tveggja ára eða eldri sem greinst hafa með væga eða meðalsvæsna bráða miðeyrnarbólgu. Hannes Petersen.

Staðfæring og öflun viðmiðunargilda ísl. útgáfu Ofvirknivarðans. Páll Magnússon.

Tengsl undanlátssemi og tengslamyndunar á fullorðinsárum hjá háskólastúdentum. Linda B. Lýðsdóttir.

Tíðni áfallastreituröskunar og annarra vandamála í kjölfar áfalla. Berglind Guðmundsdóttir.

Tíðni motor neuron sjúkdóms á Íslandi á 30 ára tímabili. Elías Ólafsson.

Tíðni, greining og meðferð sjúklinga með rof á ristli á Íslandi 1997-2007. Elsa B. Valsdóttir.

Tölvusneiðmyndarannsóknir af kransæðum: Áhrif kalks í kransæðum á greiningargildi æðarannsóknar. Jónína Guðjónsdóttir.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi 1995-2004. Páll Helgi Möller.

Próun mataræðis og hreyfinar - mat á gildi aðferða. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Þýðing og forprófun á Sjálfsmyndarspurningalista OFFER, endurbættur. Guðrún Kristjánsdóttir.

Siðanefnd stjórnsýslurannsókna á Landspítala

Ársskýrsla 2009

Siðanefnd stjórnsýslurannsókna á Landspítala hefur starfað frá mars 2004.

Í nefndinni eiga sæti:

Erna Einarsdóttir framkvæmdastjóri mannauðssviðs, formaður
Svava Þorkeldsdóttir deildarstjóri starfsumhverfisdeildar
mannauðssviðs, varaformaður
Margrét S. Björnsdóttir aðjúntk við stjórn málafræðideild
Háskóla Íslands
Oddur Gunnarsson deildarstjóri lögfræði- og kjaradeildar
mannauðssviðs

Ritari nefndarinnar:

Karólína Sveinsdóttir skrifstofustjóri mannauðssviðs
Margrét S. Björnsdóttir, aðjúntk við stjórn málafræðideild
Háskóla Íslands hóf störf með nefndinni í nóvember 2009.

Siðanefnd stjórnsýslurannsókna hélt 9 formlega fundi á árinu. Formaður og varaformaður nefndarinnar áttu fjölda viðtala við stjórnendur spítalans út af afgreiðslu mála. Þá áttu þeir einnig fjölda viðtala við umsækjendur bæði innan og utan spítalans vegna leiðbeininga/upplýsinga er vörðuðu umsóknargögn.

Nefndinni bárust 24 erindi:

- Vegna doktorsnáms 1 erindi
- Vegna meistaranáms 11 erindi
- Vegna annarra þátta 12 erindi.
- Vegna starfstengdra þátta 7 erindi
- Vegna viðbótarrannsókna við áður samþykktar umsóknir 2 erindi

Tuttugu og eitt erindi hefur hlotið fullt samþykki og eitt erindi bíður lokaafgreiðslu þar sem svar hefur ekki borist við fyrirvara nefndarinnar um fullt samþykki.

Einu erindi var vísað frá vegna ófullnægjandi umsóknar. Öðru erindi var beint til leiðbeinanda rannsakanda vegna ófullnægjandi umsóknar og var ákveðið að rannsakandi sendi inn nýja umsókn í ársbyrjun 2010.

Frá árinu 2008. Einn umsækjandi hætti við rannsókn, svar barst ekki á tilsettum tíma við fyrirvara sem nefndin gerði.

Meðfylgjandi er listi yfir rannsakendur og heiti rannsókna.

Listi yfir rannsakendur og heiti rannsókna

Öryggi sjúklunga í skurðaðgerð: Viðhorf hjúkrunarfræðinga og lækna á skurðstofum Landspítala til öryggismála. Herdís Sveinsdóttir, Áshildur Kristjánsdóttir.

Viðhorf hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða til fjölskylduhjúkrunar fyrir og eftir innleiðingu á skurðlækningasviði Landspítala. Herdís Sveinsdóttir, Katrín Blöndal.

Viðhorf til fjölskylduhjúkrunar - Áhrif innleiðingar fjölskylduhjúkrunar á öldrunarsviði LSH. Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, Guðlaug Guðmundsdóttir, Marie Muller, Sigrún Bjartmarz.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Helga Bragadóttir, Halldóra Hálfánardóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun - íslensk útgáfa (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Ó Thorlacius.

Translation and National Clinical Validation of the Nursing Management Minimum Data Set (NMMDS) in Hospitals in the Contry of Iceland. Guðrún Auður Harðardóttir.

Könnun á stjórnun og framkvæmd verkefna á Landspítala. Hólmfríður Berentsdóttir, Gunnhildur Gunnarsdóttir.

Svæfingar við líffæraflutninga, siðferðileg álitamál. Guðbjörg Svava Ragnarsdóttir.

Könnun á starfsumhverfi starfsmanna Landspítala. Erna Einarsdóttir, Hörður Þorgilsson, Svava Þorkelsdóttir, Magnea B. Jónsdóttir, Arnar Bergþórsson, Helga Gunnarsdóttir.

Reynsla og viðhorf hjúkrunarfræðinga á gjörgæsludeildum LSH til líffæraflutninga hjá einstaklingum sem hafa verið útskurðaðir heiladánir. Sigrún Gunnardóttir, Þorsteinn Jónsson, Lilja Þorgeirsdóttir, María H. Björgvinsdóttir.

Inntak starfa hjúkrunarfræðinga. Herdís Sveinsdóttir, Katrín Blöndal.

Viðbótarvinnuálag á hjúkrunarfræðinga. Helga Bragadóttir, Sigrún Gunnarsdóttir, Kathie Krichbaum, Anna Stefánsdóttir, Sveinfríður Sigurpáldóttir.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum, verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Ingibjörg Tómasdóttir.

Könnun á stjórnun og starfsanda lækna lyflækningasviðs og skurðlækningasviðs. Sigurður Böðvarsson, Erna Einarsdóttir, Hulda Gunnlaugsdóttir, Gylfi Dalmann.

Straumínustjórnun á slysa- og bráðasviði. Ragna Gústafsdóttir.

Viðhorf ljósmæðra og hjúkrunarfræðinga til fjölskylduhjúkrunar - Áhrif innleiðingar fjölskylduhjúkrunar á kvennasviði LSH. Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir.

Rannsókn á ofbeldi karla gegn konum í nánnum samböndum. Heilbrigðisþjónusta. Þorgerður Benediktsdóttir.

Hvernig líta hjúkrunarfræðingar á Landspítala á hlutverk sitt sem leiðbeinendur. Herdís Sveinsdóttir, Margrét Sigmundsdóttir.

Hvers vegna eru konur oftast þunglyndar en karlar? Hugmyndir geðlækna um kynjamun í þunglyndi. Arnþrúður Ingólfssdóttir.

Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum, verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir. Viðbótarrannsókn (sótt um að bæta við gagnasöfnun við umsókn sem samþykkt var 2008).

Viðhorf hjúkrunarfræðinga til fjölskylduhjúkrunar - Áhrif fjölskylduhjúkrunar á lyflækningasviði I, endurhæfingarsviði, skurðlækningasviði, öldrunarsviði. Auður Ketilsdóttir, Dórothea Bergs, Herdís Sveinsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir (Viðbótarrannsókn).

Rósa Björk Barkardóttir Heiðursvísindamaður ársins 2009

Hvert er rannsóknarvið þitt og hvað vakti áhuga þinn á rannsóknarefninu?

Rannsóknarvið mitt lýtur að krabbameinsrannsóknum en áhugi minn á þeim vaknaði tiltölulega snemma í líffræðináminu. Krabbamein getur orðið óhugnanlegur sjúkdómur. Mikilvægasta vopnið í hverri baráttu er þekking og við þurfum að afla okkur frekari þekkingar á krabbameinum.

Hvernig er rannsóknaraðstaða þín nú?

Síðan ég kom heim úr framhaldsnámi hafa orðið ótrúlegar breytingar til hins betra. Meiri skilningur ríkir á mikilvægi þekkingaröflunar og mun hærri vísindastyrkir eru í boði. Þrátt fyrir það er rannsóknaraðstaðan hér á landi langt frá því að jafnast á við það besta erlendis enda óraunhæft að ætlast til þess að þrjú hundruð þúsund manna samfélag hafi efni á því að búa til samsvarandi rannsóknarumhverfi fyrir vísindamenn sína og margra milljóna manna samfélag. Tæknilegar framfarir eru mjög hraðar og mörg tækjanna eru dýr og krefjast töluverðar sérþekkingar, bæði í notkun og túlkun niðurstaðna. Í ljósi þess hve fáir vísindahópar hafa þörf fyrir hvert tæki þarf að leggja meiri áherslu á þarfagreiningu áður en ráðist er í dýrar fjárfestingar á tækjum og aðferðauppsetningum. Í sumum tilfellum gæti verið hagkvæmara og fljótvirkara að kaupa þjónustu af fyrirtæki sem hefur sérhæft sig í viðkomandi tækni.

Dæmi er Nimblegene, fyrirtæki hér á Íslandi sem hefur sérhæft sig í framkvæmd greininga byggða á örflögum.

Þó að fjármögnun og tækjakostur séu algjört grundvallartriði skipta samstarfsaðilar, bæði innan og utan vinnustaðar, ekki síður máli. Þær rannsóknir sem ég stunda krefjast þverfaglegs samstarfs margra og hef ég átt mjög gott samstarf við stóran hóp fólks innan lands og utan. Þau sem ég hef átt samstarf við hvað lengst hér innanlands eru líffræðingarnir Aðalgeir Arason og Guðrún Jóhannesdóttir, meinafræðingurinn Bjarni Agnar Agnarsson og krabbameinslæknirinn Óskar Þór Jóhannsson. Öll eru þau framúrskarandi vísindafólk og lít ég svo á að titillinn heiðursvísindamaður Landspítalans tilheyrir okkur öllum fimm. Þá vil ég nefna starfsfólk Rannsóknastofu í meinafræði, Krabbameinsdeildar, Krabbameinsskrár, Erfðafræðinefndar og Þjónustumiðstöðvar í Nóatúni en starfsfólk þessara stofnana vinna frábært starf. Einnig vil ég nefna konurnar í Göngum saman hópnum og þakka þeim fyrir fjárstuðning og jákvæðni og Valgarð Egilsson sem var hluti af rannsóknahópnum fyrstu árin. Síðast en ekki síst færi ég Jóhannesi Björnssyni forstöðumanni Rannsóknastofu í meinafræði þakkir fyrir hans stuðning. Hann hefur einlægán áhuga á vísindum og leggur áherslu á að vísindavinna sé sjálfsagður hluti af vinnuframlagi þeirra sem vinna á Landspítala.

Hverjar eru áhugaverðustu niðurstöður rannsókna þinna og samstarfsaðila?

Það eru eflaust niðurstöður rannsókna okkar á arfgengri tilhneigingu til myndunar krabbameins í brjósti. Við höfum lagt áherslu á rannsóknir á fjölskyldum með erfðamynstur sem bendir til mikillar áhættu meinsins. Við tókum þátt í einangrun þeirra tveggja gena sem skýra háa brjóstakrabbameinstíðni í u.þ.b. helmingi þessara fjölskyldna. Þessi gen kallast BRCA1 og BRCA2. Bæði genin voru einangruð fyrir tilstilli alþjóðlegs samstarfs og áttu rannsóknir okkar á íslenskum fjölskyldum með háa tíðni meinsins stóran þátt í því hve vel tókst til við einangrun BRCA2 gensins. Í íslenska þýðinu hefur einungis fundist ein BRCA2 stökkbreyting en hún er tiltölulega algeng, finnst í u.þ.b. 7% kvenna sem greinast með sjúkdóminn og 0,7% þjóðarinnar ber þessa stökkbreytingu í sér. Framlag okkar til rannsókna á erfðabrenglunum og tjáningamynstri í æxlum úr sjúklingum sem bera í sér BRCA1 eða BRCA2 stökkbreytingu hefur átt þátt í að sýna fram á að þó bæði tjáningamynstur og erfðabrenglanir þessara æxla séu nokkuð einkennandi þá einskorðast þau ekki við æxli úr sjúklingum með BRCA kímlínubreytingar og að til eru svokölluð BRCA-lík brjóstæxli. Fundur BRCA1 og BRCA2 genanna hefur haft þýðingu fyrir meðlimi fjölskyldna þar sem annað hvort genanna finnst stökkbreytt. Meðlimirnir eiga kost á erfðaráðgjöf sem er hluti af þjónustu Erfða- og sameindalæknisfræðideildar Landspítalans og hefur Óskar Þór ásamt Vígðísi Stefánsdóttur hjá Erfðaráðgjafarþjónustunni og aðrir starfsmenn þar lyft grettistaki í þjónustu við fjölskyldur með arfgenga tilhneigingu til myndunar meinsins.

Við höfum haldið áfram rannsóknum á fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins sem ekki skýrist af BRCA1 eða BRCA2 og okkur hefur tekist að staðsetja þrjú ný gen. Niðurstöður rannsókna okkar á íslenskum fjölskyldum og fjölskyldum sem við höfum fengið til rannsókna frá evrópskum samstarfsaðilum benda til að sjaldgæft sé að finna breytingar í þessum genum en við vonumst samt til að ekki líði allt of langur tími þar til okkur tekst að einangra þau.

Hvað er það sem hvetur þig til að halda áfram rannsóknum?

Áhuginn á að uppgötva eitthvað nýtt sem hefur þýðingu fyrir frekari skilning á krabbameini. Aukin þekking eykur möguleikann á að finna betri greiningaraðferðir og betri meðferðarúræði.

Hver er þín framtíðarsýn varðandi rannsóknir þínar og rannsóknarumhverfi á Íslandi?

Með tilkomu byggingar nýs sjúkrahúss verður rannsóknasvið Landspítalans sett undir eitt þak auk þess sem meiri nálægð verður við samsvarandi rannsóknasvið innan Háskólans og Keldna. Það þýðir betri nýtingu á húsnæði, tækjum og sérhæfðu starfsfólki sem aftur leiðir til þess að það losnar um fjármagn og tíma. Það geta stjórnvöld nýtt, annað hvort í sparnað eða til að gera betur í þjónustu við sjúklinga. Hluti af því er að gera betur í vísindum.

Erna Sif Arnardóttir

Ungur vísindamaður ársins 2009

Rannsóknarvið mitt er svefn og svefnsjúkdómar

Ég hef alltaf haft mikinn áhuga á öllu því sem snertir heilsu og líðan fólks. Svefn er algjör grunnforsenda góðrar líkamlegrar og andlegrar heilsu og vakti þetta rannsóknarefni því mikinn áhuga minn. Þegar svefninn er ekki góður vegna sjúkdóma á borð við kæfisvefn eða einfaldlega vegna þess að fólk gefur sér ekki nægan tíma til að sofa, þá fara ýmsar slæmar breytingar af stað í líkamanum. Við of lítinn svefn eru auknar líkur á því að fólk þyngist, fái skert sykurþol, háþrýsting og fleira. Hins vegar ef fólk sefur of lengi eru auknar líkur á t.d. þunglyndi. Vísindaheimurinn er enn að uppgötva hvaða áhrif svefn hefur á líðan fólks og af hverju svefn er okkur svona mikilvægur. Þetta gerir rannsóknir á svefni að mínu mati mjög áhugaverðar og skemmtilegar.

Rannsóknaraðstaða mín er mjög góð. Í rannsóknum eins og okkar þar sem tekið hefur verið á móti hundruðum þátttakenda í miklar mælingar kemur að stór hópur. Ég er hluti af mjög góðum rannsóknarhóp á Svefneiningu Lungnadeildar undir stjórn Þórarins Gíslasonar yfirlæknis sem er annar leiðbeinandi minna í verkefninu. Hinn leiðbeinandi minn er Allan Pack við University of Pennsylvania og erum við í miklu samstarfi við hans teymi þar. Ég varði hluta af náminu við University of Pennsylvania og var það frábær reynsla.

Nýlega fengum við styrk frá National Institute of Health (NIH) til frekari rannsókna í samstarfi við University of Pennsylvania og erum við byrjuð að taka á móti þátttakendum í þær mælingar. Það verkefni felur í sér að skoða samspil kæfisvefns og offitu m.t.t. hjarta- og æðasjúkdóma á mjög ítarlegan hátt. Þátttakendur gangast þá undir miklar mælingar: 24-tíma blóðþrýstings- og hjartsláttarmælingu, segulómun af hjarta og kvið til að meta magn iðrafitu, ómskoðun af hálsslagæðum og fleira. Síðan eru þessir þættir endurmetnir að lokinni 4 mánaða meðferð með svefnöndunartæki. Þessi rannsókn verður í gangi næstu 5 árin svo það eru spennandi tímar framundan.

Í fyrsta lagi erum við að skoða áhrif kæfisvefns á ýmis boðefni í blóði, eins og C-reactive prótein og interleukín-6, sem auka áhættu á hjarta- og æðasjúkdómum í þeim tilgangi að skilja hvað aðgreinir þá sem eru með hækkun á þessum boðefnum og þá sem eru það ekki. Niðurstöður okkar sýna flókið samspil - víxlverkun á milli kæfisvefns og offitu þannig að kæfisvefn á sama stigi hjá grönnum einstaklingi og of feitum einstaklingi hefur meiri áhrif á bólgubætti hjá þeim sem er of feitur. Hjá of feitum einstaklingum er aukinn fjöldi fitufrumna til að bregðast við áreiti eins og kæfisvefni. Fitufrumurnar bregðast þá við með aukinni seytingu á bólgubáttum í samanburði við granna einstaklinga.

Einnig höfum við gert rannsókn þar sem við höldum heilbrigðum einstaklingum vakandi í 38 tíma. Við völdum sérstaklega fólk sem þolir svefnleysi vel eða illa í athyglisprófum, og athugum hvort þeir sem standa sig illa í athyglisprófi í svefnleysi séu

einnig verr til þess fallnir að þola svefnleysi líkamlega og þá hvort þeir séu í aukinni áhættu á að fá hjarta- og æðasjúkdóma og aðra fylgikvilla stytts svefns. Fyrstu niðurstöður benda til þess að það séu ólík líkamleg viðbrögð við svefnleysi hjá þeim sem þola það vel og illa en nákvæmlega hvernig þessi viðbrögð eru ólík er eitthvað sem við erum að skoða núna.

Á grunni þessarar þekkingar má væntanlega veita einstaklingsbundna ráðgjöf um meðferð t.d. kæfisvefns og áhættu einstaklings á hjarta- og æðasjúkdómum í tengslum við kæfisvefn. Einnig má jafnvel meta fyrirfram líkur þess að einstaklingur þoli svefntruflun og stytta svefn, t.d. næturvinnu.

Það sem hvetur mig til að halda áfram rannsóknum er að finnst ég vera að hjálpa fólki. Bæði með því að auka skilning fólks á mikilvægi svefns og slæmum áhrifum svefnsjúkdóma á heilsu fólks. Einnig finnst mér mjög spennandi að skilja betur breytileika milli einstaklinga. Það er af hverju fær einn einstaklingur með alvarlegan kæfisvefn hjarta- og æðasjúkdóma og er mjög syfjaður á meðan annar virðist vera við góða heilsu.

Sú viðurkenning að vera valinn ungun vísindamaður ársins á Landspítala hefur styrkt mig í því að halda áfram rannsóknum eftir doktorsnám. Einnig hefur það hjálpað mér að kynna mikilvægi góðs svefns fyrir almenningi þar sem viðurkenningin veitti mér tækifæri til að kynna rannsóknir okkar bæði í útvarpi, dagblöðum og tímaritum síðastliðið ár.

Ég er farin að huga að því hvað ég vil taka mér fyrir hendur eftir að doktorsnáminu lýkur á næsta ári. Ég vil gjarnan vinna áfram við rannsóknir á svefni þar sem margt er óskoðað í þessum efnum, t.d. eru svefnsjúkdómar hjá börnum eitthvað sem væri mjög áhugavert að rannsaka. Ég vona að ég geti haldið áfram að vinna að rannsóknum og að rannsóknarumhverfið innan Háskólans og Landspítalans haldi áfram að eflast.

Vísindi á vordögum 2009

Vilmundur Guðnason forstöðulæknir Hjartaverndar var gestafyrirlesari á Vísindum á vordögum 29. apríl 2009.

Vilmundur útskrifaðist frá læknaeild Háskóla Íslands árið 1985 og lauk doktorsprófi í erfðafræði frá Lundúna-háskóla 1995. Vilmundur starfaði sem vísindamaður við University College í Lundúnum frá 1995 til 2003 og dósent við Háskóla Íslands frá 1997. Hann hafði umsjón með stofnun erfðafræðirannsóknarstofu Hjartaverndar 1995 og tók við starfi forstöðulæknis rannsóknarstöðvarinnar 1999.

Fyrirlestur hans nefndist: Notkun segulómunar af heila í faraldsfræði – Öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Þar fjallaði hann um framtíðasýn sína á rannsóknum á hjarta- og æðasjúkdómum og nauðsyn þess að efla forvarnir enn frekar og þá ekki síst hjá þeim sem komnir eru á efri ár.

Yfitlit yfir vísindastörf á Landspítala 2009

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Einar Stefánsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Augsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjóntauga og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lífeðlisfræði sléttra vöðva í sjónhimnuæðum. Hrörnun í augnbotnum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma. Reykjavíkurrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni. Aldurbundin hrörnun í augnbotnum á Íslandi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aldursbundin hrörnun í augnbotnum (AMD) – faraldsfræði og lífeðlisfræði. Ásbjörg Geirsdóttir, Einar Stefánsson, Friðbert Jónsson, Haraldur Sigurðsson.

Súrefnisbúskapur í gláku. María Soffía Gottfreðsdóttir, Ólöf Birna Ólafsdóttir, Einar Stefánsson, Sveinn Hákon Harðarson, Þór Eysteinnsson, auk aðila frá rafmagns- og tölvuverfræðiskor Háskóla Íslands, Oxymap ehf, Háskólanum í Norður-Karólínu, Chapel Hill, Háskólanum í Indiana, Kaupmannahafnarháskóla og Háskólasjúkrahúsínu í Árósum.

Súrefnisbúskapur í sjónhimnu sykursjúkra. Einar Stefánsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Súrefnisbúskapur sjónhimnu í sykursýki. Einar Stefánsson.

Tækjasjóður Rannís

Augnbotnamyndavél - Topcon TRC 50DX. Kristján Erlendsson, Einar Stefánsson.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Lýf úr lýsisafurðum.

Áhættugreininir í augnsjúkdómum í sykursýki.

Súrefnismælir í augnbotnum.

Focus on Eye Research. Einar Stefánsson.

Doktorsnemar

Cyclodextrins as site specific dermal delivery vehicles: curcumin/HP γ CD. Fífa Konráðsdóttir. Háskóla Íslands, Leiðbeinendur: Einar Stefánsson, Þorsteinn Loftsson, Már Mátsson, Hákon Hrafn Sigurðsson, Arnar Halldórsson.

Faraldsfræði flögnunarheilkennis/Epidemiology of Exfoliation Syndrome. Ársæll Már Arnarsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Friðbert Jónsson.

Sjónþap og augnsjúkdómar við týpu 2. Eydis Ólafsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Dan Andersson.

Súrefnismælingar í auga í glerhlaupsaðgerð. Svanborg Gísladóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Einar Stefánsson, Sandra Kunze, Haraldur Sigurðsson, Dan Öhman, Óskar Jónsson, Þorsteinn Loftsson, James Beach.

Súrefnismælingar í augnbotnum. Sveinn Hákon Harðarson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Sykursýkiskemmdir í sjónhimnu Íslendinga 67 ára og eldri. Algengi, nýgengi og orsakir alvarlegrar sjónskerðingar og blindu miðaldra og eldri Íslendinga. Elin Gunnlaugsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Friðbert Jónsson.

Meistaraneini

Súrefnisbúskapur í gláku. Ólöf Birna Ólafsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Umhverfisstofnun, Pharmaco hf., Duke háskóli Bandaríkjunum, Duke háskólasjúkrahúsið í Durham í Norður Karólínu, Háskólinn í Erlangen, Þýskalandi, Háskólinn í Indiana, Háskólinn í Ottawa, Canada, Moorfields Eye Hospital, London, England, National Eye Institute, (Augnstofnun Bandarísku heilbrigðisstofnunarinnar), National Institute of Health (Bandaríska heilbrigðisstofnunin), USA, Institute of Ophthalmology / University College London (UCL), Kaupmannahafnarháskóli, Herlev sjúkrahús, Merck Inc., Umhverfisstofnunin í Tskuba í Japan, Japanska umhverfisstofnunin, Kantawaháskóli Japan, University of Colorado. Auk innkirtlælæknisfræði og meinafræði Landspítala.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Einari Stefánssyni var veitt gullorða European Academy of Ophthalmology í Amsterdam og var hann jafnframt gerður að meðlimi akademíunnar.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Einar Stefánsson er ritstjóri Acta Ophthalmologica Scandinavica

Einar Stefánsson er í ritstjórn EURETINA (European Society of Retina Specialists).

Einar Stefánsson er í ritstjórn European Journal of Ophthalmology, Milano.

Einar Stefánsson er í ritstjórn Progress in Retina and Eye Research, Oxford.

Einar Stefánsson er í ritstjórn Ophthalmology Times Europe.

Einar Stefánsson er í ritstjórn Ophthalmology Times Europe.

Einar Stefánsson er í ritstjórn. International Journal of Diabetes Mellitus (IJDM).

Einar Stefánsson er í ritstjórn Journal Ophthalmologica.

Friðbert Jónsson er í ritstjórn Acta Ophthalmologica Scandinavica.

Friðbert Jónsson er í ritstjórn SOE, Evrópsku Augnlæknasamtakanna.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ásbjörg Geirsdóttir, Magnús Gottfreðsson, Haraldur Sigurðsson. Tilfelli mánaðarins: Læknablaðið 2009;95(10):687-9.

Elin Gunnlaugsdóttir, Ingibjörg Hilmarsdóttir, Eydis Ólafsdóttir. Tilfelli mánaðarins: Rautt auga sem svarar ekki meðferð. Læknablaðið 2009;95(12):843-4.

Haraldur Sigurðsson, Baldur Tumi Baldrsson. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(5):357-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arnarsson A, Damji KF, Sasaki H, Sverrisson T, Jonasson F. Pseudoexfoliation in the Reykjavik Eye Study: five-year incidence and changes in related ophthalmologic variables. Am J Ophthalmol 2009 Aug;148(2):291-7.

Einarsdóttir AB, Stefánsson E. Prevention of diabetic retinopathy. Lancet 2009; 373(9672):1316-8.

Gísladóttir S, Loftsson T, Stefánsson E. Diffusion characteristics of vitreous humour and saline solution follow the Stokes Einstein equation. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2009;247(12):1677-84.

Hardarson SH, Basit S, Jonsdóttir TE, Eysteinnsson T, Halldórsson GH, Harlsson RA, Beach JM, Benediktsson JA, Stefánsson E. Oxygen saturation in human retinal vessels is higher in dark than in light. Invest Ophthalmol Vis Sci 2009; 50: 2308-11.

Hardarson SH, Gottfredsdóttir MS, Halldórsson GH, Karlsson RA, Benediktsson JA, Eysteinnsson T, Beach JM, Harris A, Stefánsson E. Glaucoma filtration surgery and retinal oxygen saturation. Invest Ophthalmol Vis Sci 2009 50(11): 5247-50.

Jonasson F. From epidemiology to lysyl oxidase like one (LOXL1) polymorphisms discovery: phenotyping and genotyping exfoliation syndrome and exfoliation glaucoma in Iceland. Acta Ophthalmol 2009;87:478-87.

Qiu C, Cotch MF, Sigurdsson S, Klein R, Jonasson F, Klein BE, Garcia M, Jonsson PV, Harris TB, Eiriksdóttir G, Kjartansson O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer JJ. Microvascular lesions in the brain and retina: The age, gene/environment susceptibility-Reykjavik study. Ann Neurol 2009;65:569-76.

Stefánsson E. Physiology of vitreous surgery. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2009; 247:147-63.

Traustason S, Hardarson SH, Gottfredsdóttir MS, Eysteinnsson T, Karlsson RA, Stefánsson E, Harris A. Dorzolamide-timolol combination and retinal vessel oxygen saturation in patients with glaucoma or ocular hypertension. Br J Ophthalmol 2009; 93:1064-7.

Önnur ritverk

Stefánsson E. This issue of Acta. Acta Ophthalmol 2009;87:361.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 29 þar af 24 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður: Ásgeir Haraldsson prófessor

Almenn barnalæknisfræði, forsvarsmáður: Ásgeir Haraldsson prófessor

Nýburalæknisfræði, forsvarsmáður: Atli Dagbjartsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Á Barnspítala Hringins eru stundaðar margs konar rannsóknir sem tengjast sjúkdómum í börnum og meðferð þeirra. Einkum hafa rannsóknirnar beinst að tilurð og algengi sjúkdóma í börnum, meðferðarmöguleikum og árangri meðferðar. Rannsóknirnar eru því oft klínískar. Grunnrannsóknir eru einnig stundaðar á sviðinu eða með samstarfsaðilum og tengjast m.a. erfðafræði, krabbameinslækningum og ónæmisfræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afdrif og árangur röra meðferðar ári eftir ísetningu. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltsted, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson.

Áhrif kitosanafléiða á gróanda og örvefsmýndun í beinvef, æðapeli og sinasliðrum. Halldór Jónsson jr., Elín H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Blóðþrýstingur í 9 ára gömlum börnum á Íslandi. Algengi háþrýstings, ástæður og fylgikvillar. Viðar Eðvarðsson, Sandra Dis Steinþórsdóttir, Sigríður Birna Elíasdóttir, Hróðmar Helgason, Ólafur Skúli Indriðason, Vílmundur Guðnason.

Epstein Barr virusýkingar, klínísk einkenni, aðrir sjúkdómar og afdrif. Ásgeir Haraldsson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Helga Bjarnadóttir o.fl.

Epstein-Barr virusýkingar: Samanburður á veirumagni og ónæmisvari hjá börnum með mikil sjúkdómseinkenni við einkennalaus börnum. Helga Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ásgeir Haraldsson, Davíð Þór Þorsteinsson.

Er fæðuofnæmi vaxandi hjá íslenskum smábörnum? Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Michael Clausen, Hildur S. Ragnarsdóttir, Ingibjörg H. Halldórsdóttir, Hörn Guðjónsdóttir.

Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskiptasviperð og meingenaleit. Viðar Eðvarðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Kári Stefánsson.

Fjölskyldulægni og erfðafræðilegur grunnur Hirschsprung's sjúkdóms. Anna Gunnarsdóttir, Ísleifur Ólafsson, Ásgeir Haraldsson, Kristleifur Kristjánsson.

Greining byggingargalla í þvagfærum fyrir fæðingu. Arnfríður Henrysdóttir, Hildur Harðardóttir, Viðar Ö. Eðvarðsson.

Innlagnir barna á gjörgæsludeild Landspítalans. Ásgeir Haraldsson, Janus Freyr Guðnason, Þórunn Þórkelsdóttir, Sigurður Kristjánsson, Kristinn Sigvaldason, Alma Möller.

Járnþúskaþur 9- og 15 ára barna og unglinga og ákvörðun á lífðgengi járn í fæðunni. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Inga Þórsdóttir, Erlingur Jóhannsson, Gestur I. Pálsson.

Meðferð á lungnasjúkdómum hjá nýburum með síblæstri. Þórunn Þórkelsdóttir, Sonja Baldursdóttir.

Meðferð fyrir of feit börn og fjölskyldur þeirra. Ragnar Bjarnason, Þrúður Gunnarsdóttir, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Urður Njarðvík, Tryggvi Helgason.

Næring ungbarna: Ráðleggingar og áhrif á járnþúskaþur; Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Gestur Pálsson.

Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ólafur S. Indriðason, Davíð Otto Amar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsóttir.

Pneumókokkar og hemophilus í nekkoki leikskólubarna; faraldsfræði, sýklalyfjaónæmi og möguleg tengsl við sýklalyfjanotkun. Helga Erlendsdóttir, Ásgeir Haraldsson, Þórólfur Guðnason, Karl G. Kristinsson.

Doktorsnemi

Fjölskyldumeðferð fyrir of feit börn. Þrúður Gunnarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Árni V. Þórsson. Leiðbeinendur:

Ragnar Bjarnason. Jón Friðrik Sigurðsson, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Urður Njarðvík.

Meistararnemi

Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ragnhildur Heiðarsóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur S. Indriðason, Davíð Otto Amar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, ýmsar fræðigreinar innan Landspítala, og háskólasjúkrahúsa í Bandaríkjunum Norður Ameríku, Svíþjóð, Hollandi og Bretlandi.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynja K. Þórarinsdóttir, Ingibjörg Georgsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Atli Dagbjartsson. Litlir fyrirburar á Íslandi 1991-95. Áhættuþættir fyrir burðarmáls- og nýburadauða. Læknablaðið 2009;95(2):107-11.

Hildur Þórarinsdóttir, Arthur Löve, Þróstur Laxdal, Þórólfur Guðnason, Ásgeir Haraldsson. Hlaupabóla hjá börnum á Íslandi - faraldsfræði og fylgikvillar. Læknablaðið 2009;95(2):113-8.

Hjalti Már Björnsson, Ása Elísa Einarsdóttir, Michael V. Clausen. Ofnæmi og húðsýking eftir notkun á hennahúðflúri - sjúkratilfelli. Læknablaðið 2009;95(11):771-3.

Sverrir I. Gunnarsson, Bjarni Torfason, Gunnlaugur Sigfússon, Hróðmar Helgason, Tómas Guðbjartsson. Árangur skurðaðgerða við meðfæddri ósæðarþrengingu hjá börnum á Íslandi 1990-2006. Læknablaðið 2009;95(10):647-53.

Trausti Óskarsson, Björn Árdal, Sigurður Kristjánsson. Tilfelli mánaðarins: Drengur með undarleg útbrot. Læknablaðið 2009;95(7/8):515-6.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Andersson B, Carlsson LM, Carlsson B, Albertsson-Wikland K, Bjarnason R. Decrease in adiponectin levels correlates to growth response in growth hormone-treated children. Horm Res 2009;71(4):213-8.

Cochrane S, Beyer K, Clausen M, Wjst M, Hiller R, Nicoletti C, Szeplafusi Z, Savelkoul H, Breiteneder H, Manios Y, Crittenden R, Burney P. Factors influencing the incidence and prevalence of food allergy. Allergy 2009;64(9):1246-55.

Crawford JR, Santi MR, Thorarinsdóttir HK, Cornelison R, Rushing EJ, Zhang H, Yao K, Jacobson S, Macdonald TJ. Detection of human herpesvirus-6 variants in pediatric brain tumors: association of viral antigen in low grade gliomas. J Clin Virol 2009;46(1):37-42.

Eysteinsdóttir JH, Freysdóttir J, Skafatdóttir I, Helgason H, Haraldsson A, Ogmundsdóttir HM. Vbeta usage and T regulatory cells in children following partial or total thymectomy after open heart surgery in infancy. Scand J Immunol 2009;69(2):162-8.

Finnbogadóttir AF, Petersen H, Laxdal T, Gudbrandsson F, Gudnason T, Haraldsson A. An increasing incidence of mastoiditis in children in Iceland. Scand J Infect Dis 2009;41(2):95-8.

Flohr C, Weinmayr G, Weiland SK, Addo-Yobo E, Annesi-Maesano I, Björkstén B, Braback L, Buche G, Chico M, Cooper P, Clausen M, El Sharif N, Martínez Gimeno A, Mathur RS, von Mutius E, Morales Suarez-Varela M, Pearce N, Svabe V, Wong GW, Yu M, Zhong NS, Williams HC. How well do questionnaires perform compared with physical examination in detecting flexural eczema? Findings from the International Study of Asthma and

Allergies in Childhood (ISAAC) Phase Two. Br J Dermatol 2009;161(4):846-53.

Grimshaw KE, Allen K, Edwards CA, Beyer K, Boulay A, van der Aa LB, Sprinkelman A, Belohlavkova S, Clausen M, Dubakiene R, Duggan E, Reche M, Marino LV, Norhede P, Ogorodova L, Schoemaker A, Stanczyk-Przyluska A, Szeplafusi Z, Vassilopoulou E, Veehof SH, Vlieg-Boerstra BJ, Wjst M, Dubois AE. Infant feeding and allergy prevention: a review of current knowledge and recommendations. A EuroPrevall state of the art paper. Allergy 2009;64(10):1407-16.

Hafsteinsdóttir S, Jonasson K, Jonmundsson GK, Kristinsson JR, Jonsson OG, Alfredsdóttir IH, Cilio C, Wiebe T, Haraldsson A. Suspected infections in children treated for ALL. Acta Paediatr 2009;98(7):1149-55.

Johansson S, Kristjánsson S, Bjarnarson SP, Wennergren G, Rudin A. Clara cell protein 16 (CC16) serum levels in infants during respiratory syncytial virus infection. Acta Paediatr 2009;98(3):579-81.

Kummeling I, Mills EN, Clausen M, Dubakiene R, Perez CF, Fernandez-Rivas M, Knulst AC, Kowalski ML, Lidholm J, Le TM, Metzler C, Mustakov T, Popov T, Potts J, van Ree R, Sakellariou A, Tondury B, Tzannis K, Burney P. The EuroPrevall surveys on the prevalence of food allergies in children and adults: background and study methodology. Allergy 2009;64(10):1493-7.

Lonnerholm G, Nordgren A, Frost BM, Jonsson OG, Kanerva J, Nygaard R, Schmiegelow K, Larsson R, Forestier E. Dic(9;20)(p13;q11) in childhood acute lymphoblastic leukaemia is related to low cellular resistance to asparaginase, cytarabine and corticosteroids. Leukemia 2009;23(1):209-12.

Milani L, Lundmark A, Nordlund J, Kialainen A, Flaegstad T, Jonmundsson G, Kanerva J, Schmiegelow K, Gunderson KL, Lonnerholm G, Syvanen AC. Allele-specific gene expression patterns in primary leukemic cells reveal regulation of gene expression by CpG site methylation. Genome Res 2009;19(1):1-11.

Noordzij JG, Wulffraat NM, Haraldsson A, Meys I, van't Veer LJ, Hogervorst FB, Warris A, Weemaes CM. Ataxia-telangiectasia patients presenting with hyper-IgM syndrome. Arch Dis Child 2009;94(6):448-9.

Olsen JH, Moller T, Anderson H, Langmark F, Sankila R, Tryggvadottir L, Winther JF, Rechnitzer C, Jonmundsson G, Christensen J, Garwicz S. Lifelong cancer incidence in 47,697 patients treated for childhood cancer in the Nordic countries. J Natl Cancer Inst 2009;101(11):806-13.

Schmiegelow K, Al-Modhawi I, Andersen MK, Behrendtz M, Forestier E, Hasle H, Heyman M, Kristinsson J, Nersting J, Nygaard R, Svendsen AL, Vetteranta K, Weinsilboum R. Methotrexate/6-mercaptopurine maintenance therapy influences the risk of a second malignant neoplasm after childhood acute lymphoblastic leukemia: results from the NOPHO ALL-92 study. Blood 2009;113(24):6077-84.

Schmiegelow K, Forestier E, Kristinsson J, Soderhall S, Vetteranta K, Weinsilboum R, Wesenberg F. Thiopurine methyltransferase activity is related to the risk of relapse of childhood acute lymphoblastic leukemia: results from the NOPHO ALL-92 study. Leukemia 2009;23(3):557-64.

Schmiegelow K, Heyman M, Kristinsson J, Mogensen UB, Rosthoj S, Vetteranta K, Wesenberg F, Saarinen-Pihkala U. Oral methotrexate/6-mercaptopurine may be superior to a multidrug LSA2L2 Maintenance therapy for higher risk childhood acute lymphoblastic leukemia: results from the NOPHO ALL-92 study. J Pediatr Hematol Oncol 2009;31(6):385-92.

Sigurðardóttir S, Thorkelsson T, Halldorsdóttir M, Thorarensen O, Vik T. Trends in prevalence and characteristics of cerebral palsy among Icelandic children born 1990 to 2003. *Dev Med Child Neurol* 2009;51(5):356-63.

Thorleifsson G, Holm H, Edvardsson V, Walters GB, Styrkarsdóttir U, Gudbjartsson DF, Sulem P, Halldorsson BV, de Vegt F, d'Ancona FC, den Heijer M, Franzson L, Christiansen C, Alexandersen P, Rafnar T, Kristjánsson K, Sigurdsson G, Kiemeny LA, Bodvarsson M, Indridason OS, Palsson R, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefánsson K. Sequence variants in the CLDN14 gene associate with kidney stones and bone mineral density. *Nat Genet* 2009;41(8):926-30.

Travaglini L, Brancati F, Attie-Bitach T, Audolent S, Bertini E, Kaplan J, Perrault I, Iannicelli M, Mancuso B, Rigoli L, Rozet JM, Swistun D, Tolentino J, Dallapiccola B, Gleeson JG, Valente EM, Zankl A, Leventer R, Grattan-Smith P, Jancke A, D'Hooghe M, Sznajder Y, Van Coster R, Demerleir L, Dias K, Moco C, Moreira A, Kim CA, Maegawa G, Petkovic D, Abdel-Salam GM, Abdel-Aleem A, Zaki MS, Marti I, Quijano-Roy S, Sigaudy S, de Lonlay P, Romano S, Touraine R, Koenig M, Lagier-Tourenne C, Messer J, Collignon P, Wolf N, Philipp H, Kitsiou Tzeli S, Halldorsson S, Johannsdóttir J, Ludvigsson P, et al. Expanding CEP290 mutational spectrum in ciliopathies. *Am J Med Genet A*. 2009;149A(10):2173-80.

Önnur ritverk

Póður Þórkelsson. Lifslíkur fyrirbura [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2009;95(2):105.

Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Gestur Pálsson, Alexander Smárason, Guðrún Garðarsdóttir. Skýrsla frá fæðingaskráningunni fyrir árið 2008. Ársskýrsla um fæðingar og burðarmálsaða á Íslandi. Kvennasvið og Barnasvið, Landspítala-háskólasjúkrahúsi: 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3 þar af 1 boðsyrirlestrur

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: Brynjólfur Mogensen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Slysavarnir, áverkar og forvarnir. Eitranir. Hópslysi og forvarnir. Greining á áhættuþáttum hjarta og æðasjúkdóma. Áhrif persónuleika á áhættu hjarta- og æðasjúklinga. Þýðing á greiningartækni fyrir Persónuleika D á íslensku og staðfærsla þess. Erfðafræði gáttatífis og meðferð. Sleglatakttruflanir með uppruna í Purkinje kerfi. Erfðafræði hjartsláttartruflana. Áhrif háþrýstings á hjarta og æðakerfi, með sérstakri áherslu á segaleysandi varnir æðapelsins Erfðafræði hjartalokusjúkdóma. Áhrif lýsis til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opnar hjartaskurðaðgerðir. Árangur af endurlífgun innan sjúkrahúss. Lýsandi faraldsfræði notkunar bráðamóttöku LSH. Faraldsfræði ifarandi sýkinga af völdum staphylococcus aureus. Árangur af endurlífgun utan sjúkrahúss og af starfsemi sjúkráflutninga. Eðli og afleiðingar áfalla, áhættuþættir og varnarþættir fyrir þróun áfallastreituróskunar og annarra afleiðinga áfalla.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Erfðafræði gáttatífis. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Daniel Guðbjartsson, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Rúna Sigurjónsdóttir.

Faraldsfræði blóðsýkinga af völdum Staphylococcus aureus á Íslandi. Ólafur Guðlaugsson, Karl G. Kristinsson, Már Kristjánsson, Sigurður Heiðdal.

Lýsandi faraldsfræði notenda bráðamóttaka (G2 og 10D) slysa- og bráðasviðs (SBS) LSH. Guðlaug Rakef Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson, Unnur D. Valdimarsdóttir.

Ómega-3 fjölómattaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ólafur S. Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Slysa- og ofbeldisdaði á Íslandi; umfang, eðli og þjóðfélagslegt tap. Kristín Bergsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Unnur A. Valdimarsdóttir, Ragnhildur Guðmundsdóttir.

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldadóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Styrktarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Faraldsfræði gáttatífis á Íslandi. Hrafnhildur Stefánsdóttir, Davíð O. Arnar.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Innleiðing á 5 flokka forflokkanarkerfi (triage) á slysa- og bráðadeild. Ingibjörg Sigurjónsdóttir, Ágústa Hjördis Kristinsdóttir, Herbert Arnarson, Ófeigur Th. Þorgeirsson.

Meistararnemar

Gáttatíf eftir opna hjartaskurðaðgerð. Tengsl við ómega-3 fjölómattaðar fitusýrur í rauðum í blóðkornum, bólgupætti og erfðapætti. Erla Björgvinsdóttir Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðrún V. Skúladóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Davíð O. Arnar.

Klínísk og erfðafaræðileg rannsókn á ofþykktarhjáttavöðvasjúkdómi á Íslandi. Berglind Aðalsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gunnar Þ. Gunnarsson, Davíð O. Arnar, Uggí Agnarsson.

Ómega-3 fjölómattaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ragnhildur Heiðarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur S. Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason.

Reynsla þriggja Evrópulanda af markaðsæðingum í heilbrigðiskerfinu. Lærdómur fyrir Ísland? Elísabet Benedikz. Stjórnmalafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ómar H. Kristmundsson.

Slysa- og ofbeldisdaði á Íslandi; umfang, eðli og þjóðfélagslegt tap. Kristín Bergsdóttir. Lýðheilsuvísindi. Leiðbeinendur: Brynjólfur Mogensen, Unnur A. Valdimarsdóttir, Ragnhildur Guðmundsdóttir.

Læknir í framhaldsnámi

Faraldsfræði gáttatífis. Hrafnhildur Stefánsdóttir. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Landslækniseimbættið, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins, Rauði kross Íslands, Þjóðkirkjan, Almennavarnadeild

Rikislögregluembættisins, National Crime Victims Research and Treatment Center, Medical University of South Carolina, University at Buffalo, State University of New York í Bandaríkjunum, Boston University School of Medicine/National Center for PTSD, VA Boston Healthcare System, USA, University of Iowa, Iowa City, Bandaríkjunum. Beth Israel Deaconess Medical Center í Boston, Bandaríkjunum. Erasmus Universiteit Rotterdam Hollandi, University of Pavia, Pavia, Ítalíu auk Evrópusamstarfs.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Davíð O. Arnar. Gestaritsjóri Cardiology, fylgirit vegna Nordic Baltic Congress of Cardiology 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Bylgja Kærnested, Ólafur Skúli Indriðason, Jón Baldursson, Davíð O. Arnar. Endurlífgun á sjúkrahúsi - Umfang og árangur endurlífgunarstarfsemi á Landspítala. *Læknablaðið* 2009;95(7/8):509-14.

Hjalti Már Björnsson, Ása Elísa Einarsdóttir, Michael V. Clausen. Ofnæmi og húðsýking eftir notkun á hennahúðflúri - sjúkralíffelli. *Læknablaðið* 2009;95(11):771-3.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gudbjartsson DF, Bjornsdottir US, Halapi E, Helgadottir A, Sulem P, Jonsdottir GM, Thorleifsson G, Helgadottir H, Steinthorsdottir V, Stefansson H, Williams C, Hui J, Beilby J, Warrington NM, James A, Palmer LJ, Koppelman GH, Heinzmann A, Krueger M, Boezen HM, Wheatley A, Altmuller J, Shin HD, Uh ST, Cheong HS, Jonsdottir B, Gislason D, Park CS, Rasmussen LM, Porsbjerg C, Hansen JW, Backer V, Werge T, Janson C, Jonsson UB, Ng MC, Chan J, So WY, Ma R, Shah SH, Granger CB, Quyyumi AA, Levey AI, Vaccarino V, Reilly MP, Rader DJ, Williams MJ, van Rij AM, Jones GT, Trabetti E, Malerba G, Pignatti PF, Boner A, Pescollerung L, Girelli D, Olivieri O, Martinelli N, Ludviksson BR, Ludviksdottir D, Eyjolfsson GI, Arnar D, Thorgeirsson G, Deichmann K, Thompson PJ, Wjst M, Hall IP, Postma DS, Gislason T, Gulcher J, Kong A, Jonsdottir I, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Sequence variants affecting eosinophil numbers associate with asthma and myocardial infarction. *Nat Genet* 2009;41(3):342-7.

Gudbjartsson DF, Holm H, Gretarsdottir S, Thorleifsson G, Walters GB, Thorgeirsson G, Gulcher J, Mathiesen EB, Njolstad I, Nyren A, Wilsaard T, Hald EM, Hveem K, Stoltenberg C, Kucera G, Stubblefield T, Carter S, Roden D, Ng MC, Baum L, So WY, Wong KS, Chan JC, Gieger C, Wichmann HE, Gschwendtner A, Dichgans M, Kuhlensbaum G, Berger K, Ringelstein EB, Bevan S, Markus HS, Kostulas K, Hillert J, Sveinbjornsdottir S, Valdimarsson EM, Lochen ML, Ma RC, Darbar D, Kong A, Arnar DO, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. A sequence variant in ZFX3 on 16q22 associates with atrial fibrillation and ischemic stroke. *Nat Genet* 2009;41(8):876-8.

Önnur ritverk

Arnar DO, Holm H, Gudbjartsson DF. Predicting atrial fibrillation. *Lancet* 2009;373:1523-4.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Endurhæfingarlæknisfræði / sjúkrabjálfun

Forstöðumaður: Ella Kolbrún Kristinsdóttir dósent

Sjúkrabjálfun, forsvarsmáður: Ella Kolbrún Kristinsdóttir dósent

Forsvarsmáður læknisfræðilegrar endurhæfingar: Gísli Einarsson lektor

Sjúkrabjálfun

Forsvarsmáður: Ella Kolbrún Kristinsdóttir dósent

Helstu áherslur í rannsóknunum

Öndunarhreyfingar við ýmsa sjúkdóma mælt með ÖHM Andra. Grindarbotnsþjálfun og þjálfun sjúklinga í blóðskilun. Samanburður á framboði endurhæfingar fyrir hjartasjúklinga annars vegar og krabbameinssjúklinga hins vegar. Þróun á þjálfunaraðferðum til að bæta jafnvægisstjórnun aldraðra og fækka byltum bæði innan LSH og utan.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Árangur Biofeedback þjálfunar við að minnka vöðvaspennu við einhæfa siendurtekna vinnu. Berglind Helgadóttir, Kine ehf.

Faraldsfræði mænuskaða í slysum á Íslandi frá 1973 til 2008. Sigrún Knútsdóttir, Herdís Þórisdóttir.

Hryggþrýsti- og hreyfingamælir. María Ragnarsdóttir, MTT ehf.

Staða axlar, hreyfigeta og vandamál í kjölfar viðbeinsbrota. Halldór Jónsson jr., Sólveig Sigurðardóttir, Bjarki Örnar Auðbergsson, Harpa Helgadóttir.

Tæknipróunarsjóður Rannís

Vanstarfsemi heiladringuls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárasón, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Doktorsnemi

Assessment of scapular kinesis in patients with whiplash associated disorder and idiopathic neck pain. Harpa Helgadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Halldór Jónsson jr.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Halldóra Eyjólfssdóttir, María Ragnarsdóttir, Guðmundur Geirsson. Samanburður á grindarbotnsþjálfun með og án raförvunar sem meðferð við áreynsluþvagleka. Læknablaðið 2009;95(9):575-81.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnadóttir G, Fisher AG, Lofgren B. Dimensionality of nonmotor neurobehavioral impairments when observed in the natural contexts of ADL task performance. Neurorehabil Neural Repair 2009;23(6):579-86.

Patel M, Magnusson M, Kristinsdóttir E, Fransson PA. The contribution of mechanoreceptive sensation on stability and adaptation in the young and elderly. Eur J Appl Physiol 2009;105(2):167-73.

Önnur ritverk

Ebba Malberg, Emma Strandberg, María Ragnarsdóttir. Aukið úthald og minni fallhættja hjá nýrnasjúklingum eftir þjálfun á meðan þeir voru í skilun. Sjúkrabjálfarinn 2009;36(2):11-4.

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Læknisfræðileg endurhæfing

Forstöðumaður: Gísli Einarsson lektor

Helstu áherslur í rannsóknunum

Þróun mælingatækni- og tækja til skoðunar á hreyfigetu stoðkerfis og færni annara líffærakerfa s.s. öndunar- og blóðrásarfæra. Ennfremur rannsóknir á þjálfunarmöguleikum stoðkerfis með raförfun og öðrum tæknibúnaði.

Rannsóknir á almennri færni stoðkerfis og árangur margvíslegrar íhlutunar á þá færni.

Rannsóknir á taugasálfræðilegri færni í heilaskaða. Rannsóknir á árangri vöðvabjálfunar við ýmsar tegundir fötlunar s.s. heilaskaða, mænuskaða, úttaugalömun og á árangri þolþjálfunar við þolskerðingu eftir sjúkdóma og slys.

Meistaraneimar

Áhrif endurhæfingar á andnaud hjá sjúklingum með langvinna lungnateppu. Elfa Dröfn Ingólfssdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli Einarsson, Marta Guðjónsdóttir, Stefán B. Sigurðsson.

Lífeðlisfræðileg áhrif þjálfunar á sjúklinga með langvinna lungnateppu eða langvarandi hjartabilun. Egill Thoroddsen. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli Einarsson, Stefán B. Sigurðsson, Marta Guðjónsdóttir.

Læknir í framhaldsnámi

Árangur meðferðar og aðdrif spastíks fólks með subcutan, intra-thecal baclofen-dælu. Guðrún Höskuldsdóttir. Leiðbeinandi: Páll Ingvarsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Háskóli Íslands, Landspítali ýmsar deildir. Wilhelminenspital í Vínarborg. Endurhæfingardeild, AKH sjúkrahúsið í Vínarborg, endurhæfingardeild Karolinska Institutet, Stokkhólmi.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gargiulo P, Vatnsdal B, Ingvarsson P, Knútsdóttir S, Guðmundsdóttir V, Yngvason S, Kern H, Carraro U, Helgason T. Computational methods to analyze tissue composition and structural changes in denervated muscle undergoing therapeutic electrical stimulation. Basic Appl Myol 2009;19(4):157-61.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Fæðinga- og kvensjúkdómafræði

Forstöðumaður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Meðgöngu- og fæðingafraeði, forsvarsmáður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Kvensjúkdómafræði, forsvarsmáður: Jens A. Guðmundsson dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Greining byggingargalla í þvagfærum fyrir fæðingu. Arnfríður Henrysdóttir, Hildur Harðardóttir, Viðar Ö. Eðvarðsson.

Barneign og heilsa. Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Jóhann Ág. Sigurðsson, Hildur Kristjánsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Krabbameinsfélag Íslands, samstarfsfólk á háskólum í Oxford og Dundee, Bretlandi, Aachen, Þýskalandi og Karolinska Institutet, Stokkhólmi. Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala s.s. barnalæknis-, lyflæknis-, erfða- og sameindalæknisfræði, skurðlæknisfræði, svæfingalæknisfræði, krabbameinslæknisfræði og sýklafræði og Sjúkrahúsið og Háskólinn á Akureyri og Landlækniseimbættið í Reykjavík.

Meðgöngu- og fæðingafraeði

Forsvarsmáður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknunum

Háþrýstingur í meðgöngu og afleiðingar hans til langs tíma, tvíburafunganir, ofþyngd mæðra og barna, faraldsfræði þungana, fóstureyðingar og getnaðarvarnir.

Doktorsnemar

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fósturlát. Hans Guttormur Þormar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsfólk: Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Fósturskimun. Reynsla verðandi foreldra af afkvarðanatöku. Helga Gottfredsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir, Reynir Tómas Geirsson, Jane Sandall, Villhjálmur Árnason, Marga Thome.

Tengsl heilsufars móður á meðgöngu og í fæðingu við tímalengd brjóstgjafar. Ingibjörg Eirisdóttir. Læknadeild/Lýðheilsuvísindi Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þóra Steingrimsdóttir.

Meistaraneimar

Notkun og afgreiðsla neyðargetnaðarvarnartaflna á Íslandi. Margrét Lilja Heiðarsdóttir. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Reynir Tómas Geirsson, Anna Birna Almarsdóttir, Sóley S. Bender.

Styrkur grindarbotnsvöðva fyrir og eftir fyrstu fæðingu. Þorgerður Sigurðardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra Steingrimsdóttir, Kari Bø, Árni Árnason.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fósturlát. Helga Hauksdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Sunna Sigurðardóttir, Hans

Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vígðis Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Reynir Tómas Geirsson er aðalritstjóri Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica.

Þóra Steingrimsdóttir er í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Margrét Lilja Heiðarsdóttir, Anna Birna Almarsdóttir, **Reynir Tómas Geirsson**. Afgreiðsla á neyðargetnaðarvörn í apótekum. Læknablaðið 2009;95(5):343-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Agustsson AI, Olafsson K, Thorisdóttir AS. Salmonella osteomyelitis in pregnancy. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(10):1171-3.

Jonsdóttir G, Smarason AK, Geirsson RT, Bjarnadóttir RI. No correlation between cesarean section rates and perinatal mortality of singleton infants over 2,500 g. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(5):621-3.

Sigurdardóttir T, Steingrimsdóttir T, Arnason A, Bo K. Test-retest intra-rater reliability of vaginal measurement of pelvic floor muscle strength using Myomed 932. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(8):939-43.

Önnur ritverk

Geirsson RT. Changing scenes after decade [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(12):1300-1.

Geirsson RT. Obstetrics in October and endometriosis [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(10):1066-7.

Geirsson RT. Progesterone and an aftermath to FIGO2009 [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(11):1178-9.

Geirsson RT. September in the rain [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(9):954-5.

Geirsson RT. A time for ripening [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(8):868-9.

Geirsson RT. Summer samples [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(7):754-5.

Geirsson RT. Research, womens' health and womens' prominence [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(6):627-8.

Geirsson RT. Statement of retraction. Nestin expression during differentiation of fetal endothelial progenitor cells and hypoxic culture of human umbilical vein endothelial cells [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(4):495.

Geirsson RT. Commentaries, reviews and the value of reporting in short [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(3):244-5.

Geirsson RT. The New Year with a new cover and new topics [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(1):4-5.

Geirsson RT, Bergsjó P. Running along [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(2):130-1.

Geirsson RT, Langhoff-Roos J. A good blend of interesting topics [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(4):371-2.

Milsum I, **Geirsson RT**. The uterine cervix and the importance of cervical secretions [ritstjórnargrein]. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(5):500-1.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4 boðsfyrirlestrar

Kvensjúkdómafræði

Forsvarsmáður: **Jens A. Guðmundsson dósent**

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á árangri ýmissa aðgerða við kvensjúkdómum, s.s. nýjum aðferðum til meðgöngurofs, brotnámi legs og legsgísaðgerða og á liðan kvenna við kvíðsjáraðgerðir. Rannsóknir á erfðum- og faraldsfræði fjölbliðru eggjastokkaheilkennis, blæðingaeinkennum og asatíðum, erfðum, einkennum og faraldsfræði legslímufلاكs. Krabbameinssjúkdómar í grindarholi kvenna og erfðafræði þeirra.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Einarsson JI, **Jonsdóttir K**, Mandle R. Use of autologous platelet gel in female pelvic organ prolapse surgery: a feasibility study. J Minim Invasive Gynecol 2009;16(2):204-7.

Guðmundsdóttir BR, Hjaltalin EF, Bragadóttir G, Hauksson A, **Geirsson RT**, Onundarson PT. Quantification of menstrual flow by weighing protective pads in women with normal, decreased or increased menstruation. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(3):275-9.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Guðmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Helgadóttir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjánsson K, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladottir H, Guðbjartsson T, Isaksson HJ, Einarsson GV, Benediktsdóttir KR, Agnarsson BA, **Olafsson K, Salvardsdóttir A**, Bjarnason H, Asgeirsdóttir M, Kristinsson KT, Matthiasdóttir S, Sveinsdóttir SG, Polidoro S, Hoiom V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalana WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemeny LA, Frigge ML, Jonsson T, **Saemundsson H**, Barkardóttir RB, Jonsson E, Jonsson S, Olafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Guðbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Geðsjúkdómafræði

Forstöðumaður: **Hannes Pétursson prófessor**

Almenn geðlæknisfræði, forsvarsmáður: **Hannes Pétursson prófessor**

Sálarfræði, forsvarsmáður: **Jón Friðrik Sigurðsson prófessor**

Forsvarsmáður barna- og unglingageðlæknisfræði: **Bertrand Lauth aðjunktur**

Almenn geðlæknisfræði

Forsvarsmáður: **Hannes Pétursson prófessor**

Helstu áherslur í rannsóknum

Erfðaþættir og svipgerð geðklofa, geðhvarfa og annarra geðrofsjúkdóma. Erfðaþættir og svipgerð kvíðaraskana. Erfðaþættir og svipgerð einhverfu og athyglisbrests. Taugasálfræði geðklofa, augnhreyfingar í geðklofa og í samanburðarþýði. Notkun geðlyfja. Rannsóknir á hugrænni atferlismeðferð. Geðheilsa kvenna á meðgöngu og eftir barnsburð. Félagslegir þættir og lífsgæði í geðklofasjúkdómi. Bætt greiningar-tæki í barna- og unglingageðlækningsum. Notkun heilalinurits til greiningar á athyglisbrestri og óvirkni.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Faraldsfræðileg rannsókn á áhættuþáttum kransæðsjúkdóma og efnaskiptavillu hjá geðklofasjúklingum sem eru í eftirfylgd við legu- og göngudeild geðsviðs LSH að Kleppi. Halldór Kolbeinsson, Kristófer Þorleifsson, Nanna Briem, Lára Björgvinsdóttir, Halldóra Jónsdóttir, Ólafur Sveinsson.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra og notkun á geðvirkum efnum. Jón Fr. Sigurðsson, Linda Bára Lýðsdóttir, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir.

Hugsanastjórn og einkenni árátta- og þráhyggjuröskunnar. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Paul M.G. Emmelkamp.

Meðferð fullorðinna með ADHD. Brynjar Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gísli Guðjónsson, Susan Young, Gísli Baldursson.

Meðferð þunglyndis og kvíðaraskana í heilsugæslu, samanburður á hugrænni atferlismeðferð í hóp og hefðbundnum úrræðum. Jón Fr. Sigurðsson, Agnes Agnarisdóttir, Hafrún Kristjánsdóttir, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir, Engilbert Sigurðsson.

Sjöunda rammaáætlun Evrópusambandsins

Rannsókn á áhrifum eintakabreytileika á geðsjúkdóma. Engilbert Sigurðsson, Hannes Pétursson, Páll Magnússon, Evald Sæmundsen, Stefán Hreiðarsson. Unnið í samvinnu við Íslenska erfðagreiningu og PsychCNV samstarfshópin.

Taugasálfræði og erfðafræði geðklofa. Engilbert Sigurðsson, Brynja Björk Magnúsdóttir, Magnús Haraldsson, Puriður Þórðardóttir, Sólveig Rósa Davíðsdóttir, Sunna Arnarsdóttir, Hannes Pétursson. Unnið í samstarfi við Íslenska erfðagreiningu og evrópska samstarfsaðila.

Doktorsnemar

Icelandic adaptation of the KIDDIE-SADS-PL: Psychometric properties and clinical application. Bertrand Lauth. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Hannes Pétursson.

Arfgerð afbrigðilegra augnhreyfinga í geðklofa. Magnús Haraldsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Hannes Pétursson. Leiðbeinandi: Ulrich Ettinger.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, University of Aberdeen, Skotlandi, King's College London, UK, National Public Health Institute, Helsinki, Finnlandi, Ludwig-Maximilians University, Munchen, Genetic Research Centre, Munchen. Kvinnadeild LSH, heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins og heilsugæslan á Akureyri. Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðisviðsins fékk á árinu

Engilbert Sigurðsson. Viðurkenning á ársfundi Landspítala 6. maí 2009 fyrir störf í þágu menntunar læknanema og deildarlækna á geðsviði og fyrir þróun starfsþjálfunar á kandiátsári á LSH.

Engilbert Sigurðsson. Greinin "Public views on antidepressant treatment: lessons from a national survey" valin til kynningar á málþinginu "Best Research in the Nordic Journal of Psychiatry 2006-2008" á norræna geðlæknabpinginu í Stokkhólmi 22.-25. september 2009.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Engilbert Sigurðsson er í ritstjórn Læknablaðsins.

Sigurður Páll Pálsson er ritstjóri Geðverndar.

Ritverk –bækur eða bókakafllar

Magnusson A. Do populations at high northern latitudes adapt to the arctic winter? . In: Timo Partonen, Andres Magnusson, editors. Seasonal affective disorder : practice and research. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press; 2009.

Magnusson A. Guidelines for management of Seasonal Affective Disorder. In: Timo Partonen, Andres Magnusson, editors. Seasonal affective disorder : practice and research. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press; 2009.

Magnusson A. The history of Seasonal Affective Disorder. In: Timo Partonen, Andres Magnusson, editors. Seasonal affective disorder : practice and research. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Eiríkur Lindal, **Jón G. Stefánsson.** Tíðni persónuleikaraskana á Stór-Reykjavíkursvæðinu. Læknablaðið 2009;95(3):179-84.

Engilbert Sigurðsson, Þórdís Ólafsdóttir, Magnús Gottfreðsson. Hver eru viðhorf Íslendinga til þunglyndislyfja og hvaða þættir ráða mestu um mótun þeirra. Læknablaðið 2009;95(12):374-8.

Jón G. Stefánsson, Eiríkur Lindal. Algengi geðraskana á Stór-Reykjavíkursvæðinu. Læknablaðið 2009;95(9):559-64.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Broome MR, **Matthiasson P,** Fusar-Poli P, Woolley JB, Johns LC, Tabraham P, Bramon E, Valmaggia L, Williams SC, Brammer MJ, Chitnis X, McGuire PK. Neural correlates of executive function and working memory in the 'at-risk mental state'. Br J Psychiatry 2009;194(1):25-33.

Hannesdóttir K, Nitkunan A, Charlton RA, Barrick TR, MacGregor GA, Markus HS. Cognitive impairment and white matter damage in hypertension: a pilot study. Acta Neurol Scand 2009;119(4):261-8.

Haraldsson HM, Ettinger U, Magnúsdóttir BB, **Sigmundsson T,** **Sigurðsson E,** Ingason A, **Petursson H.** COMT val(158)met genotype and smooth pursuit eye movements in schizophrenia. Psychiatry Res 2009;169(2):173-5.

Crossley NA, Mechelli A, Fusar-Poli P, Broome MR, **Matthiasson P,** Johns LC, Bramon E, Valmaggia L, Williams SC, McGuire PK. Superior temporal lobe dysfunction and frontotemporal dysconnectivity in subjects at risk of psychosis and in first-episode psychosis. Hum Brain Mapp 2009;30(12):4129-37.

Ng MY, Levinson DF, Faraone SV, Suarez BK, DeLisi LE, Arinami T, Riley B, Paunio T, Pulver AE, Irmansyah, Holmans PA, Escamilla M, Wildenauer DB, Williams NM,

Laurent C, Mowry BJ, Brzustowicz LM, Maziade M, Sklar P, Garver DL, Abecasis GR, Lerer B, Fallin MD, Gurling HM, Gejman PV, Lindholm E, Moises HW, Byerley W, Wijsman EM, Forabosco P, Tsuang MT, Hwu HG, Okazaki Y, Kendler KS, Wormley B, Fanous A, Walsh D, O'Neill FA, Peltonen L, Nestadt G, Lasseter VK, Liang KY, Papadimitriou GM, Dikeos DG, Schwab SG, Owen MJ, O'Donovan MC, Norton N, Hare E, Raventos H, Nicolini H, Albus M, Maier W, Nimgaonkar VL, Terenius L, Mallet J, Jay M, Godard S, Nertney D, Alexander M, Crowe RR, Silverman JM, Bassett AS, Roy MA, Merette C, Pato CN, Pato MT, Roos JL, Kohn Y, Amann-Zalcenstein D, Kalsi G, McQuillin A, Curtis D, **Brynjólfsson J,** **Sigmundsson T,** **Petursson H,** Sanders AR, Duan J, Jazin E, Myles-Worsley M, Karayiorgou M, Lewis CM. Meta-analysis of 32 genome-wide linkage studies of schizophrenia. Mol Psychiatry 2009;14(8):774-85.

Rujescu D, Ingason A, Cichon S, Pietilainen OP, Barnes MR, Touloupoulou T, Picchioni M, Vassos E, Ettinger U, Bramon E, Murray R, Ruggeri M, Tosato S, Bonetto C, Steinberg S, **Sigurðsson E,** **Sigmundsson T,** **Petursson H,** Gylfason A, Olason PI, Hardarsson G, Jonsdóttir GA, Gustafsson O, Fossdal R, Giegling I, Moller HJ, Hartmann AM, Hoffmann P, Crombie C, Fraser G, Walker N, Lonnqvist J, Suvisaari J, Tuulio-Henriksson A, Djurovic S, Melle I, Andreassen OA, Hansen T, Werge T, Kiemenev LA, Franke B, Veltman J, Buizer-Voskamp JE, Sabatti C, Ophoff RA, Rietschel M, Nothen MM, Stefansson K, Peltonen L, St Clair D, Stefansson H, Collier DA. Disruption of the neurexin 1 gene is associated with schizophrenia. Hum Mol Genet 2009;18(5):988-96.

Stefansson H, Ophoff RA, Steinberg S, Andreassen OA, Cichon S, Rujescu D, Werge T, Pietilainen OP, Mors O, Mortensen PB, **Sigurðsson E,** Gustafsson O, Nyegaard M, Tuulio-Henriksson A, Ingason A, Hansen T, Suvisaari J, Lonnqvist J, Paunio T, Borglum AD, Hartmann A, Fink-Jensen A, Nordentoft M, Hougaard D, Norgaard-Pedersen B, Bottcher Y, Olesen J, Breuer R, Moller HJ, Giegling I, Rasmussen HB, Timm S, Mattheisen M, Bitter I, Rethelyi JM, Magnúsdóttir BB, **Sigmundsson T,** Olason P, Masson G, Gulcher JR, **Haraldsson M,** Fossdal R, Thorgeirsson TE, Thorsteinsdóttir U, Ruggeri M, Tosato S, Franke B, Strengman E, Kiemenev LA, Melle I, Djurovic S, Abramova L, Kaleda V, Sanjuan J, de Frutos R, Bramon E, Vassos E, Fraser G, Ettinger U, Picchioni M, Walker N, Touloupoulou T, Need AC, Ge D, Yoon JL, Shianna KV, Freimer NB, Cantor RM, Murray R, Kong A, Golimbet V, Carracedo A, Arango C, Costas J, Jonsson EG, Terenius L, Agartz I, **Petursson H,** Nothen MM, Rietschel M, Matthews PM, Muglia P, Peltonen L, St Clair D, Goldstein DB, Stefansson K, Collier DA. Common variants conferring risk of schizophrenia. Nature 2009;460(7256):744-7. Trotti LM, Blivise DL, Greer SA, Sigurðsson AP, Gudmundsdóttir GB, Wessel T, Organisk LM, Sigthorsson T, Kristjánsson K, **Sigmundsson T,** Rye DB. Correlates of PLMs variability over multiple nights and impact upon RLS diagnosis. Sleep Med 2009;10(6):668-71.

Wykes T, Reeder C, Landau S, **Matthiasson P,** Haworth E, Hutchinson C. Does age matter? Effects of cognitive rehabilitation across the age span. Schizophr Res 2009;113(2-3):252-8.

Önnur ritverk

Andrés Magnússon. Sjálfstæði fjölmiðla og gagnrýnin hugsun [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(1):9.

Engilbert Sigurðsson. Enginn veit hvað átt hefur fyrir en misst hefur [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(4):255.

Engilbert Sigurðsson, Hafrún Kristjánsdóttir, Guðný Björk Eydal, Guðrún Sigurjónsdóttir, Héðinn Unnsteinsson, Matthías Halldórsson, Salbjörg Bjarnadóttir. Skýrsla nefndar heilbrigðisráðherra um sálfélagleg viðbrögð við efnahagskreppunni.

Ólafur Ó. Guðmundsson. Geðheilsa og fjármálakreppa [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(3):175.

Páll Matthiasson. Viðhorf Íslendinga til þunglyndismedferðar - tilefni til bjartsýni [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(12):819.

Þórgunnur Ársælsdóttir. Lækna-óheilsa [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(3):177.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 26 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 17 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Sálarfræði

Forsvarsmáður: Jón Friðrik Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum er tengjast sálfræðipjónustu á geðviði eru: Árangursmat á geðheilbrigðisþjónustu, s.s. hugrænni atferlismeðferð; meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna og þroska barna þeirra; óvirkni og athyglisbrestur á meðal barna og fullorðinna og meðferð þessara einstaklinga; rannsóknir á greiningartækjum, þ.e. sálfræði- og taugasálfræðiprófum og matslistum, sem notuð eru við greiningu geð-, hegðunaraskana og vitmunaskerðingar barna og fullorðinna; eðli og afleiðingum áfalla, áhættuþættir fyrir þróun áfallastreituröskunar og annarra afleiðinga áfalla; taugasálfræðilegar rannsóknir, s.s. taugasálfræði geðklofa, áhrif lyfja á vitmunastarf og afleiðingar höfuðáverka. Höfuðáverka barna og ungmenna; taugasálfræðileg langtímarannsókn á afleiðingum höfuðáverka meðal barn og unglinga.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglinga og ungs fólks á fullorðinsaldri. Eiríkur Örn Arnarson, Jónas Halldórsson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Eðli og áhættuþættir kynferðisofbeldis: Komur á Neyðarmóttöku Landspítala-háskólasjúkrahúss frá 1993 til 2007. Berglind Guðmundsdóttir, Agnes Gísladóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Eyrún Jónsdóttir, Ragnhildur Guðmundsdóttir, Mår Kristjánsson, Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra og notkun á geðvirkum efnum. Jón F. Sigurðsson, Linda Bára Lýðsdóttir, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir.

Hugsanastjórn og einkenni árátta- og þráhyggjuröskunar. Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári, Paul M.G. Emmelkamp.

Hvernig ná heilbrigðisstarfsmenn best til kvenna sem eru þolendur ofbeldis í nánum samböndum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Brynja Örlýgsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Lilja Þórunn Þorgeirsdóttir.

Lífsgæði og líðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjósta eftir krabbamein. Þórdís Kjartansdóttir, Regína Ólafsdóttir, Svanheiður Lóa Rafnsdóttir.

Meðferð fullorðinna með ADHD. Brynjar Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gíslí Guðjónsson, Susan Young, Gíslí Baldursson.

Meðferð þunglyndis og kvíðaraskana í heilsugæslu, samanburður á hugrænni atferlismeðferð í hóp og hefðbundnum úrræðum. Jón F. Sigurðsson, Agnes Agnarsdóttir, Hafrún Kristjánsdóttir, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir, Engilbert Sigurðsson.

Notkun heilarita til greiningar á athyglisbresti með/án ofvirkni. Ólafur Ó, Guðmundsson, Páll Magnússon, Guðrún B. Guðmundsdóttir, Málfríður Lorange, Gíslí Baldursson, Berglind Brynjólfssdóttir, Kristinn Johnsen, Gíslí H. Jóhannesson, Halla Helgadóttir, Ásdís L. Emilsdóttir.

Rannsókn á prófræðilegum eiginleikum íslenskrar þýðingar á NPI-D taugaeðlækniskvarðanum með álagsgarða fyrir aðstandendur (NPI-D). Kristín Hannesdóttir, Sólvéig Rósa Davíðsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, Ída Atladóttir.

Sjálfsskaði og sjálfsvígshæðun unglunga með geðræn vandamál. Sigríður Snorradóttir, Ívar Snorrason og sálfræðingar á BUGL.

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu. Jóhanna Kristín Jónsdóttir, Ósk Sigurðardóttir, Margrét Gísladóttir, Áslaug Kristjánsdóttir, Dagbjörg Sigurðardóttir.

Landsþítali

Upplifun á Alzheimers-sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Erla Grétarsdóttir, Jón Snædal, Jakob Smári, Berglind Stefánsdóttir, Sigurlína Davíðsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Afleiðingar höfuðáverka meðal barna og unglunga. Eiríkur Örn Arnarson, Jónas Halldórsson, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kjell M. Flekkøy, Kristinn Tómasson.

Geðheilsa kvenna og barneignir: Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra og notkun á geðvirkum efnum. Jón F. Sigurðsson, Linda Bára Lýðsdóttir, Pétur Tyrfinngsson, Halldóra Ólafsdóttir.

Rannís

Meðferð fullorðinna með ADHD. Brynjar Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gíslí Guðjónsson, Susan Young, Gíslí Baldursson.

Heilbrigðisráðuneytið

Áhrif jarðskjálftans 29. maí 2008 á íbúa á Suðurlandi. Berglind Guðmundsdóttir, Agnes Tryggvadóttir, Unnur Valdimarsdóttir, Jakob Smári, Ragnar Sigurbjörnsson, Brynjólfur Mogensen, Guðlaug Rakeil Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Tölum um börnin. Eydis Kr. Sveinbjarnardóttir, Vilborg G. Guðnadóttir, Sigurður Rafn A. Levy.

Vistor

Meðferð fullorðinna með ADHD. Brynjar Emilsson, Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Gíslí Guðjónsson, Susan Young, Gíslí Baldursson.

Rio Tinto Alcan

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglunga. Jónas G. Halldórsson, Eiríkur Örn Arnarson, Kjell M. Flekkøy, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kristinn Tómasson.

Vísindasjóður Alzheimers sjúkdóms og skyldra sjúkdóma

Upplifun á Alzheimers-sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Erla Grétarsdóttir, Jón Snædal, Jakob Smári, Berglind Stefánsdóttir, Sigurlína Davíðsdóttir.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurlíða Kristjánssonar

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglunga. Jónas G. Halldórsson, Eiríkur Örn Arnarson, Kjell M. Flekkøy, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kristinn Tómasson.

Sjögunda rammaætlun Evrópusambandsins

Copy Number Variations Conferring Risk of Psychiatric Disorders in Children (PsychCNVs). Hannes Pétursson, Engilbert Sigurðsson, Páll Magnússon, Hreinn Stefánsson, Kristleifur Kristjánsson, Evald Sæmundsen, Stefán Hreiðarsson, David Collier, Patrick Bolton o.fl.

Evrópubandalagsstyrkur

Taugasálfræði geðklofa. Engilbert Sigurðsson, Brynja Björk Magnúsdóttir, Magnús Haraldsson, Puriður Þórðardóttir, Sólvéig Rósa Davíðsdóttir, Sunna Arnarsdóttir.

Doktorsnemar

Afleiðingar höfuðáverka meðal íslenskra barna og unglunga. Jónas G. Halldórsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eiríkur Örn Arnarson, Kjell M. Flekkøy, Guðmundur B. Arnkelsson, Hulda Brá Magnadóttir, Kristinn Tómasson.

Áhrif órvandi geðlyfjameðferðar á námsárangur barna með athyglisbrest og ofvirkni. Lýðgrunduð rannsókn á Íslandi. Helga Zoega. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna B. Almarsdóttir, Matthías Halldórsson, Gíslí Baldursson, Sólvéig Jónsdóttir, Sigurgrímur Skúlason, Ulf Bergman, Unnur A. Valdimarsdóttir.

Haukur Sigurðsson. Bowling Green, Iowa, Bandaríkjunum.

Meistaraneini

Rannsókn á árangri Body Project líkamsmyndarnámskeiðs. Elva Björk Ágústsdóttir. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigrún Danielsdóttir, Friðrik H. Jónsson.

Cand. Psych. nemar

Algengi vægrar vitænnar skerðingar með minnistapi. Vin Þorsteinsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Áhrif tilfinningamiðaðra varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og sjálfsskaðahæðunar hjá þolendum kynferðisofbeldis. Sjöfn Evertsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Jakob Smári.

Áhrif varnarviðbragða á tengsl milli áfallastreitueinkenna og áfengis/vímuefnaneyslu hjá þolendum kynferðisofbeldis. Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Jakob Smári.

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Björg Tryggvadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Gísladóttir.

Hugsanabæling: samanburður við athyglisstýringu og tengsl við áráttu- og þráhyggjuröskun. Ragnhildur S. Georgsdóttir. Leiðbeinendur: Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári.

Neuropsychiatric symptoms and cognition in dementia: A validation study of the Icelandic Neuropsychiatric Inventory with Caregiver Distress (NPI-D). Sólvéig Rósa

Davíðsdóttir. Háskólanum í Árósum. Leiðbeinendur: Kristín I. Hannesdóttir, Mimi Mehlsen.

Próffræðileg athugun á eiginleikum fjölþátta verkja- og þreyktuvarða í úrtaki íslenskra gígtar-sjúklinga á dagdeild. Árni Halldórsson. Háskólanum í Árósum. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Eiríkur Örn Arnarson, Eggert Birgisson, Elinborg Stefánsdóttir, Arnór Víkingsson.

Raskanir á einhverufrófi hjá börnum á aldrinum 7-17 ára: Greiningarsaga, einkenni, þroski og fylgiraskanir. Erlendur Egilsson. Háskólanum í Árósum. Leiðbeinendur: Páll Magnússon, Evald Sæmundsen

Sársauki í munnholi og tengsl við bitskekkju. Þórhildur Einarsdóttir. Háskólanum í Árósum. Leiðbeinandi Eiríkur Örn Arnarson.

Stöðlun á íslenski útgáfu Mattis heilabilunarkvarðans. Sigrún Vilborg Heimisdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir, Berglind Magnúsdóttir.

Tengls vinnsluminnis og athyglisstjórnar við hugsanabælingu. Kormákur Garðarsson. Leiðbeinendur: Ragnar P. Ólafsson, Jakob Smári.

The relationship between Type 2 Diabetes Mellitus and Major Depressive Disorder in the elderly in Iceland: Epidemiological, population-based study. Benedikt Bragi Sigurðsson. Háskólanum í Kaupmannahöfn. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Eiríkur Örn Arnarson, Arna Guðmundsdóttir, Thor Aspelund, Vilmundur Guðnason.

Vistfræðilegt réttmæti taugasálfræðilegra prófa á stjórnumarfærni. Haukur Hauksson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sólvéig Jónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands: Miðstöð í lýðheilsuvísindum, Sálfræðideild, Rannsóknamiðstöð í jarðskjálftaverkfræði. Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Miðstöð heilsuverndar; Heilbrigðisstofnunin á Akureyri, Heilbrigðisstofnunin á Ísafirði, Heilbrigðisstofnunin á Egilsstöðum, Þjónustumiðstöð Breiðholts, Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins, Svæðisskrifstofa málefna fatlaðra í Reykjavík, Vinnuettirlit ríkisins, Landslækniseimbættið, Þjóðkirjan, Almennavarnadeild ríkislögregluembættisins, Fangelismálastofnun, Kvennadeild Landspítala, Íslensk erfðagreining, Mentis Cura, Hjartavernd, Rauði kross Íslands. Nokkrir erlendir háskólar, heilbrigðisstofnanir og rannsóknastofur.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Berglind Guðmundsdóttir hlaut verðlaun heilbrigðisráðuneytisins til ungs og efnilegs vísindamanns vegna verkfærni á sviði forvarnar eða heilsuelfingar, á fjórtánuðu ráðstefnu um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í Háskóla Íslands, 5.-6. janúar 2009.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Berglind Guðmundsdóttir er í ritstjórn Sálfræðitímaritsins. Ragnar P. Ólafsson er ritstjóri Sálfræðitímaritsins.

Eiríkur Örn Arnarson er í ritstjórn Behavioural and Cognitive Psychotherapy.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innendum tímaritum

Agnes Björg Tryggvadóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Jakob Smári, Eyrún Jónsdóttir. Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leita til Neyðarmóttöku Landspítala: Er munur á áfengis-/vímuefnatengdu og öðru kynferðislegu ofbeldi? Sálfræðiritið 2009;14:25-38.

Brynhildur Scheving Thorsteinsson. Í leit að starfi: Íslensk staðfærsla og stöðlun á SDS. Sálfræðiritið 2009;14:39-58.

Eiríkur Línal, Jón G. Stefánsson. Tíðni persónuleikaraskana á Stór-Reykjavíkursvæðinu. Læknablaðið 2009;95(3):179-84.

Eiríkur Örn Arnarson, W. Edward Craighead. Forvörn þunglyndis meðal ungmenna; mat á árangri sex mánuðum eftir námskeið. Sálfræðiritið 2009;14(1):68-72.

Hildur Halldórsdóttir, Fjóla Katrín Steinsdóttir, Arna Guðmundsdóttir, Jakob Smári, **Eiríkur Örn Arnarson**. Sjúkdómsmynd og meðferðarhældni ungs fólks með insúlínháða sykursýki eftir flutning yfir á göngudeild fyrir fullorðna. Læknablaðið 2009;95(11):755-61.

Ívar Snorrason, Jakob Smári, **Ragnar P. Ólafsson**. Húðkroppunarárætti: Klínísk einkenni og tengsl við geðræn vandamál í úrtaki háskólanema. Sálfræðiritið 2009;14:103-13.

Jón Friðrik Sigurðsson, Gísli Guðjónsson. Réttarsálfræði á Íslandi. Sálfræðiritið 2009;14:7-23.

Jón G. Stefánsson, **Eiríkur Línal**. Algengi geðraskana á Stór-Reykjavíkursvæðinu. Læknablaðið 2009;95(9):559-64.

Jónas G. Halldórsson, Kjell M Flekkøy, Guðmundur B Arnelsson, Kristinn Tómasson, Hulda Brá Magnadóttir, **Eiríkur Örn Arnarson**. Íslensk börn og unglingar með höfuðáverka: Hve margir þurfa sérhæfða fræðslu, endurhæfingu eða eftirfylgd og hvers konar íhlutun er við hæfi? Sálfræðiritið 2009;14(Fylgirit 1):73-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnarson EO, Craighead WE. Prevention of depression among Icelandic adolescents. Behav Res Ther 2009;47(7):577-85.

Baschnagel JS, **Guðmundsdóttir B**, Hawk LW, Jr., Gayle Beck J. Post-trauma symptoms following indirect exposure to the September 11th terrorist attacks: the predictive role of dispositional coping. J Anxiety Disord 2009;23(7):915-22.

Einarsson E, **Sigurðsson JF**, Guðjónsson GH, Newton AK, Bragason OO. Screening for attention-deficit hyperactivity disorder and co-morbid mental disorders among prison inmates. Nord J Psychiatry 2009;63(5):361-7.

Freitag CM, Hanig S, **Palmason H**, Meyer J, Wust S, Seitz C. Cortisol awakening response in healthy children and children with ADHD: impact of comorbid disorders and psychosocial risk factors. Psychoneuroendocrinology 2009;34(7):1019-28.

Guðjónsson G, **Sigurðsson JF**, Sigfusdóttir ID. False confessions among 15-and 16-year-olds in compulsory education and the relationship with adverse life events. J Forens Psychiatry Psychol 2009;20(6):950-63.

Guðjónsson G, **Sigurðsson JF**, Sigfusdóttir ID. Interrogation and false confessions among adolescents in seven European countries. What background and psychological variables best discriminate between false confessors and non-false confessors? Psychol Crime Law 2009;15(8):711-28.

Guðjónsson GH, **Sigurðsson JF**, Eyjólfsdóttir GA, Smári J, Young S. The relationship between satisfaction with life, ADHD symptoms, and associated problems among university students. J Atten Disord 2009;12(6):507-15.

Guðjónsson GH, **Sigurðsson JF**, Young S, Newton AK, Peersen M. Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD). How do ADHD symptoms relate to personality among prisoners? Pers Individ Dif 2009;47(1):64-8.

Haraldsson HM, Ettinger U, **Magnusdóttir BB**, Sigmundsson T, Sigurdsson E, Ingason A, Petursson H. COMT val(158)met genotype and smooth pursuit eye movements in schizophrenia. Psychiatry Res 2009;169(2):173-5.

Saczynski JS, Sigurdsson S, **Jonsdóttir MK**, Eiríksdóttir G, Jonsson PV, Garcia ME, Kjartansson O, Lopez O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral infarcts and cognitive performance: importance of location and number of infarcts. Stroke 2009;40(3):677-82.

Schimmelmann BG, Friedel S, Nguyen TT, Sauer S, Ganz Vogel CI, Konrad K, Wilhelm C, Sinzig J, Renner TJ, Romanos M, **Palmason H**, Dempfle A, Walitza S, Freitag C, Meyer J, Linder M, Schafer H, Warnke A, Lesch KP, Herpertz-Dahlman B, Hinney A, Hebebrand J. Exploring the genetic link between RLS and ADHD. J Psychiatr Res 2009;43(10):941-5.

Stefánsson H, Ophoff RA, Steinberg S, Andreassen OA, Cichon S, Rujescu D, Werge T, Pietiläinen OP, Mors O, Mortensen PB, Sigurdsson E, Gustafsson O, Nyegaard M, Tuulio-Henriksson A, Ingason A, Hansen T, Suvisaari J, Lonnqvist J, Paunio T, Borglum AD, Hartmann A, Fink-Jensen A, Nordentoft M, Hougaard D, Norgaard-Pedersen B, Bottcher Y, Olesen J, Breuer R, Moller HJ, Giegling I, Rasmussen HB, Timm S, Mattheisen M, Bitter I, Rethelyi JM, **Magnusdóttir BB**, Sigmundsson T, Olason P, Masson G, Gulcher JR, Haraldsson M, Fossdal R, Thorgeirsson TE, Thorsteinsdóttir U, Ruggeri M, Tosato S, Franke B, Strengman E, Kiemenev LA, Melle I, Djurovic S, Abramova L, Kaleda V, Sanjuan J, de Frutos R, Bramon E, Vassos E, Fraser G, Ettinger U, Picchioni M, Walker N, Toulopoulou T, Need AC, Ge D, Yoon JL, Shianna KV, Freimer NB, Cantor RM, Murray R, Kong A, Golimbet V, Carracedo A, Arango C, Costas J, Jonsson EG, Terenius L, Agartz I, Petursson H, Nothen MM, Rietschel M, Matthews PM, Muglia P, Peltonen L, St Clair D, Goldstein DB, Stefánsson K, Collier DA. Common variants conferring risk of schizophrenia. Nature 2009;460(7256):744-7.

Önnur ritverk

Agnes Agnarsdóttir. Nýtt Ísland - sálfræðingar í grunnþjónustu heilbrigðiskerfisins. Vefrit Sálfræðingafélags Íslands, 13.02.2009.

Ása Guðmundsdóttir. Streita og glíman við ellina. Vefrit Sálfræðingafélags Íslands, 15.04.2009.

Eiríkur Örn Arnarson. Upphaf sálfræðjþjónustu á LSH, stærsta vinnustað sálfræðinga. Vefrit Sálfræðingafélags Íslands.

Erla Grétarsdóttir, Jón Snædal, Jakob Smári, Berglind Stefánsdóttir og Sigurlína Davíðsdóttir (2009). Upplifun á Alzheimers-sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Í Gunnar Þór Jóhannesson og Helga Björnsdóttir [ritstj.]: Rannsóknir í félagsvísindum X, 2009. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands. Bls. 325 – 38.

Margrét Bárðardóttir. Dialektísk atferlismeðferð. Vefrit Sálfræðingafélags Íslands, 20. október 2009.

Margrét Bárðardóttir. Árvekni. Vefrit Sálfræðingafélags Íslands, 28. október 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 38

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 29

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Barna- og unglíngageðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Bertrand Lauth aðjunkt

Helstu áherslur í rannsóknum

Bætt greiningartæki í barna- og unglíngageðlækningum.

Styrkir sem fræðisviðið fékk á árinu

Faraldsfræðileg rannsókn á áhættuþáttum kransæðisjúkdóma og efnaskiptavillu hjá geðklofasjúklingum sem eru í eftirfylgd við legu- og göngudeild geðsviðs LSH að Kleppi. Halldór Kolbeinsson, Kristófer Þorleifsson, Nanna Briem, Lára Björgvinsdóttir, Halldóra Jónsdóttir, Ólafur Sveinsson.

Notkun heilarita til greiningar á athyglisbresti með/ án ofvirkni. Ólafur Ó, Guðmundsson, Páll Magnússon, Guðrún B. Guðmundsdóttir, Málfriður Lorange, Gísli Baldursson, Berglind Brynjólfsdóttir, Kristinn Johnsen, Gísli H. Jóhannesson, Halla Helgadóttir, Ásdís L. Emilsdóttir.

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu. Jóhanna Kristín Jónsdóttir, Ósk Sigurðardóttir, Margrét Gísladóttir, Áslaug Kristjánsdóttir, Dagbjörg Sigurðardóttir.

Doktorsnemi

Icelandic adaptation of the KIDDIE- SADS-PL: Psychometric properties and clinical application. Bertrand Lauth. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Hannes Pétursson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Greiningar- og ráðgjafastöð ríkisins, University of Aberdeen, Skotlandi, King's College London, UK, National Public Health Institute, Helsinki, Finnlandi, Ludwig-Maximilians University, Munchen, Genetic Research Centre, Munchen.

Önnur ritverk

Ólafur Ó. Guðmundsson. Geðheilsa og fjármálakreppa [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(3):175.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Helgi Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Gagnreynd læknisfræði, klínískar leiðbeiningar og aukin gæði heilsufarsupplýsinga. Sameindaerfðfræðileg faraldsfræði krabbameina (molecular epidemiology). Samtenging heilsufarsupplýsinga við líffræðilegar breytur og þar með skapa nákvæmari aðferðir við að mat á sjúkdómsáætlu og horfum sjúklinga, ennfremur bæta árangur meðferðar meðal annars með því að stuðla að einstaklingsmiðaðri meðferð. Þátttaka í rannsóknum á líftækniþýfjum og öðrum lyfjum sem geta nýst krabbameinssjúklingum. Ástæður fyrir notkun krabbameinssjúklinga á óhefðbundinni meðferð. Sálfélagslegir þættir og áhrif þeirra á krabbamein: sjúkdómsáhættu, velferð sjúklinga, vinnugetu, lífsgæði og árangur meðferðar þar með talið fyrir óhefðbundna meðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Einkenni og stigun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Jón G. Jónasson, Kristín K. Alexiúsdóttir, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Hiti og kyningafæð á blóðlækningadeild Landspítala. Vilhelmina Haraldsdóttir, Unnur Þóra Högnadóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Sigurður B. Þorsteinsson.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Tengsl áhættualla brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstæxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tengslagreining í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Trú og trúarviðhorf einstaklinga sem þiggja líknameðferð. Valgerður Sigurðardóttir, Guðlaug Helga Ásgeirsdóttir, Einar Sigurbjörnsson, Rannveig Traustadóttir, Sigríður Gunnarsdóttir, Bella Vivat.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi á árunum 1995-2004. Páll Helgi Möller, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Jón Gunnlaugur Jónsson, Kristín Alexiúsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Meðferðarferli fyrir deyjandi. Svandís Íris Hálfánardóttir, Valgerður Sigurðardóttir.

Klínísk skráning lungnakrabbameina. Halla Skuladóttir, Agnes Smáradóttir, Hrönn Harðardóttir, Pétur Hannesson, Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson.

Framhaldsnám í lyflæknisfræði

Hiti og kyningafæð á blóðlækningadeild Landspítala. Unnur Þóra Högnadóttir. Leiðbeinendur: Vilhelmina Haraldsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Sigurður B. Þorsteinsson.

Doktorsnemi

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini. Valgarður Sigurðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Meistararnemi

Einkenni og stigun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Kristín K. Alexiúsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón G. Jónasson, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala ss. handlæknisfræði og meinafræði, Íslensk erfðagreining, lyfjafyrirtæki, Krabbameinsskrá og rannsóknarstofa Kl. Háskóli Íslands læknadeild, hjúkrunarfræðideild, félagsvísindadeild, tölvunarfræðideild. Háskólinn á Akureyri heilbrigðisdeild. Rannsóknarstofa í vinnuvernd, rannsókn- og heilbrigðisdeild Vinnuæfirlitsins. Landlæknisembættið, Hjartavernd, Radiumhospitalet í Oslo. Finniska vinnuálastofnunin: Työhyvinvointi ja HUSin Syöpätautiin klinikka. Kræftens Bekæmpelse, Psykosocial enhed Karolinska Universitetssjukhuset, Stokkhólm, Sviþjóð. Human interface design, Hamburg, Þýskalandi. Resulture ApS, Glostrup, Danmörku.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Geir Tryggvason, Þórarinn E. Sveinsson, Hannes Hjartarson, Þorvarður R. Hálfánarson. Flöguþekjukrabbamein á höfuð- og hálssvæði. Læknablaðið 2009;95(10):671-80.

Róbert Pálmason, Hlíf Steingrimsdóttir. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(3):203-5.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Sverrisdóttir A, Nystedt M, Johannsson H, Fornander T. Adjuvant goserelin and ovarian preservation in chemotherapy treated patients with early breast cancer: results from a randomized trial. Breast Cancer Res Treat 2009;117(3):561-7.

Gudbrandsdóttir G, Sverrisdóttir A, Thrainsson A, Einarsson GV, Gudbjartsson T. Simultaneous bilateral spontaneous pneumothorax in metastatic testicular cancer. Scand J Urol Nephrol 2009;43(3):250-2.

Gudmundsson J, Sulem P, Gudbjartsson DF, Jonasson JG, Sigurdsson A, Bergthorsson JT, He H, Blondal T, Geller F, Jakobsdottir M, Magnusdottir DN, Matthiasdottir S, Stacey SN, Skarphedinsson OB, Helgadottir H, Li W, Nagy R, Aguillo E, Faure E, Prats E, Saez B, Martinez M, Eyjolfsson GI, Bjornsdottir US, Holm H, Kristjansson K, Frigge ML, Kristvinsson H, Gulcher JR, Jonsson T, Rafnar T, Hjartarsson H, Mayordomo JI, de la Chapelle A, Hrafnkelsson J, Thorsteinsdottir U, Kong A, Stefansson K. Common variants on 9q22.33 and 14q13.3 predispose to thyroid cancer in European populations. Nat Genet 2009;41(4):460-4.

Kong A, Steinthorsdottir V, Masson G, Thorleifsson G, Sulem P, Besenbacher S, Jonasdottir A, Sigurdsson A, Kristinsson KT, Jonasdottir A, Frigge ML, Gylfason A, Olason PI, Gudjonsson SA, Sverrisson S, Stacey SN, Sigurgeirsson B, Benediktsdottir KR, Sigurdsson H, Jonsson T, Benediktsson R, Olafsson JH, Johannsson OT, Hreidarsson AB, Sigurdsson G, Ferguson-Smith AC, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Parental origin of sequence variants associated with complex diseases. Nature 2009;462(7275):868-74.

Ogmundsdottir HM, Einarsdottir HK, Steingrimsdottir H, Haraldsdottir V. Familial predisposition to monoclonal gammopathy of unknown significance, Waldenström's macroglobulinemia, and multiple myeloma. Clin Lymphoma Myeloma 2009;9(1):27-9.

Osorio A, Milne RL, Pita G, Peterlongo P, Heikkinen T, Simard J, Chenevix-Trench G, Spurdle AB, Beesley J, Chen X, Healey S, Neuhausen SL, Ding YC, Couch FJ, Wang X, Lindor N, Manoukian S, Barile M, Viel A, Tizzone L, Szabo CI, Foretova L, Zikan M, Claes K, Greene MH, Mai P, Rennert G, Lejbkowitz F, Barnett-Griness O, Andrusil IL, Ozelik H, Weerasooriya N, Gerdes AM, Thomassen M, Cruger DG, Caligo MA, Friedman E, Kaufman B, Laitman Y, Cohen S, Kontorovich T, Gershoni-Baruch R, Dagan E, Jernstrom H, Askmal M, Arver B, Malmer B, Domchek SM, Nathanson KL, Brunet J, Ramon YCT, Yannoukakos D, Hamann U, Hogevorst FB, Verhoef S, Gomez Garcia EB, Wijnen JT, van den Ouweland A, Easton DF, Peock S, Cook M, Oliver CT, Frost D, Luccarini C, Evans DG, Lalloo F, Eeles R, Pichert G, Cook J, Hodgson S, Morrison PJ, Douglas F, Godwin AK, Sinilnikova OM, Barjhoux L, Stoppa-Lyonnet D, Mounoutier V, Giraud S, Cassini C, Olivier-Faivre L, Revillion F, Peyrat JP, Muller D, Fricker JP, Lynch HT, John EM, Buys S, Daly M, Hopper JL, Terry MB, Miron A, Yassin Y, Goldgar D, Singer CF, Gschwanter-Kaulich D, Pfeiler G, Spiess AC, Hansen TV, Johannsson OT, Kirchoff T, Offit K, Kosarin K, Piedmonte M, Rodriguez GC, Wakeley K, Boggess JF, Basal J, Schwartz PE, Blank SV, Toland AE, Montagna M, Casella C, Imyanitov EN,

Allavena A, Schmutzler RK, Versmold B, Engel C, Meindl A, Ditsch N, Arnold N, Niederacher D, Deissler H, Fiebig B, Varon-Mateeva R, Schaefer D, Froster UG, Caldes T, de la Hoya M, McGuffog L, Antoniou AC, Nevanlinna H, Radice P, Benitez J. Evaluation of a candidate breast cancer associated SNP in ERCC4 as a risk modifier in BRCA1 and BRCA2 mutation carriers. Results from the Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/BRCA2 (CIMBA). Br J Cancer 2009;101(12):2048-54.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Gudmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdottir M, Helgadottir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjansson K, Thorisdottir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladottir H, Gudbjartsson T, Isaksson HJ, Einarsson GV, Benediktsdottir KR, Agnarsson BA, Olafsson K, Salvarsdottir A, Bjarnason H, Asgeirsdottir M, Kristinsson KT, Matthiasdottir S, Sveinsdottir SG, Polidoro S, Hoiom V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntin F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemeny LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, Barkardottir RB, Jonsson E, Jonsson S, Olafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Gudbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Stefansson OA, Jonasson JG, Johannsson OT, Olafsdottir K, Steinarsdottir M, Valgeirsdottir S, Eyfjord JE. Genomic profiling of breast tumours in relation to BRCA abnormalities and phenotypes. Breast Cancer Res 2009;11(4):R47.

Önnur ritverk

Friðbjörn Sigurðsson. Nýgengi ristilkrabbameins eykst, enn meiri þörf er á skimun [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(6):419.

Lífefna- og sameindalífefnafræði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson dósent

Forsvarsmenn fræðigreina:

Efnaskipti og næring: Ingibjörg Harðardóttir prófessor

Lífefnafræði og meinafræði: Jón Jóhannes Jónsson dósent

Sameindalífefnafræði: Eiríkur Steingrímsson prófessor

Erfðalæknisfræði: Reynir Arngrímsson dósent

Yfirlitið nær eingöngu yfir starfsemi sem tengist Landspítala en nær ekki yfir þann hluta fræðasviðsins sem er eingöngu innan Háskóla Íslands.

Helstu áherslur í rannsóknum

Lífefnafræði erfðamengis mannsins og eiginleikar erfðaefnis. Sameindaerfðafæði ýmissa eigna sjúkdóma. Rannsóknir og lýsingar á sviperðarþreytileika í erfðaheilkenni; Gorlin heilkenni, Ehlers Danlos heilkenni, Congenital Ichthyosis og Cenani Lenz heilkenni. Erfðarannsóknir á Dupuytren's lófakreppu. Þróun aðferða til að greina flókin kjarnsýrusýni þ.m.t. örflögugreiningar. Lífefnafræði beinþynningar. Þróun örflögutækni til sjúkdómsgreiningar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Áhrif alvarleika kæfisvefnis og magns íðrafitu á styrk adipókína í blóði. Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason, Allan Pack, Ísleifur Ólafsson, Bryndís Benediktsdóttir, Sigurður Júlíusson.

Forgreiningarfasi (preanalytical phase) í heildar rannsóknarferli lífefnarannsóknna. Athugun á bláæðablóðsýnatöku og meðhöndlun blóðsýna á ákveðnum deildum LSH. Greining á lykilkáttum bláæðablóðsýnatöku á slysa- og bráðadeild LSH er stuðla að hári tíðni rauðkornarofs í sermissýnum á klínískri lífefnafræðideild LSH. Rannsókn á stöðugleika glúkósa í mismunandi blóðsýnaglösom. Ingunn Þorsteinsdóttir, Gunnlaug Hjaltadóttir.

Fjölskyldulægni og erfðafræðilegur grunnur Hirschsprung's sjúkdóms. Anna Gunnarsdóttir, Ísleifur Ólafsson, Ásgeir Haraldsson, Kristleifur Kristjánsson.

Lófakreppusjúkdómur - erfðafræði. Reynir Arngrímsson.

Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Vígdís Stefánsdóttir, Erfðafræðinefnd HÍ, Krabbameinsskrá.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fósturlát. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vígdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Tækniþróunarsjóður Rannís

CopyQuant örflögur til ákvörðunar á sameindalítningagerð. Jón Jóhannes Jónsson o.fl.

µ4-2D kjarnsýrugreinar. Jón Jóhannes Jónsson o.fl.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Breytingar í fjölda erfðaefnisraða greindar með örflögum. Jón Jóhannes Jónsson o.fl.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands til doktorsnema

Leið B. Greining skemmda á erfðaefni með tvívíðum rafdrætti. Jón Jóhannes Jónsson, Bjarki Guðmundsson.

Doktorsnemar

Lífupplýsingafræðileg og líffræðileg greining á tengslum utangenaerfða og endurtekinna raða í erfðamengi mannsins. Martin Ingi Sigurðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Hans T. Björnsson og umsjónarkennari Jón Jóhannes Jónsson.

Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Vígdís Stefánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Meistararnemar

Breytingar í fjölda erfðaefnisraða í erfðamengi mannsins greindar með órsýnaraðsöfnum. Helga Hauksdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Könnun á bláæðablóðsýnatöku og meðhöndlun blóðsýna og tengslum blóðsýnatöku á Bráðamóttökum LSH við rauðkornarof í sermissýnum. Gyða Hrönn Einarsdóttir. Námsbraut í lífeindafræði við Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingunn Þorsteinsdóttir, Gunnlaug Hjaltadóttir.

Litningabreytingar í ættlægum B-eitilfrumumeinum. Lóa Björk Óskarsdóttir, Námsbraut í lífeindafræði við Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga M. Ógmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Margrét Steinarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Kvenna- og barnasvið, Rannsóknarstofa í meinafræði, Manchester Interdisciplinary Biocentre, skurðlækningasvið Landspítala, Rannsóknarstofa í sameinda- og frumulffræði, Tilraunastöð Háskóla Íslands að Keldum, Krabbameinsfélag Íslands, Lifeind ehf., Hjartavernd, Johns Hopkins University.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Martin Ingi Sigurðsson doktorsnemi fékk verðlaun menntamálaráðherra á fjórtánda ráðstefnunni um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum við Háskóla Íslands. Heilbrigðisvísindaráðstefnu 3 og 4. janúar. 2009 og hann fékk einnig sérstaka viðurkenningu Nýsköpunarsjóðs námsmanna fyrir frábæra frammistöðu sem styrkþegi á vegum sjóðsins undanfarin ár.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynja K. Þórarinsdóttir, Ingibjörg Georgsdóttir, **Jóhann Heiðar Jóhannsson**, Atli Dagbjartsson. Litlir fyrirburar á Íslandi 1991-95. Áhættuþættir fyrir burðarmáls- og nýburadauða. Læknablaðið 2009;95(2):107-11.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bodvarsdóttir SK, Imsland F, Thorisson B, **Steinarsdóttir M**, Eyfjord JE. 64,XX, SRY-, and ZFY-Negative Icelandic horse likely to be true hermaphrodite. J Equine Vet Sci 2009;29(10):734-8.

Guðmundsson G, Kristjansdóttir G, **Cook E, Olafsson I**. Association of ApoE genotype with clinical features and outcome in idiopathic normal pressure hydrocephalus (INPH): a preliminary report. Acta Neurochir (Wien) 2009;151(11):1511-2.

Gunnarsson O, Indridason OS, **Franzson L, Sigurdsson G**. Factors associated with elevated or blunted PTH response in vitamin D insufficient adults. J Intern Med 2009;265(4):488-95.

Jorgensen GH, **Thorsteinsdóttir I**, Guðmundsson S, Hammarstrom L, Ludviksson BR. Familial aggregation of IgAD and autoimmunity. Clin Immunol 2009;131(2):233-9.

Margretardóttir OB, Thorleifsson SJ, Guðmundsson G, **Olafsson I**, Benediktsdóttir B, Janson C, Buist AS, Gíslason T. Hypertension, systemic inflammation and body weight in relation to lung function impairment-an epidemiological study. COPD 2009;6(4):250-5.

Sigurdsson MI, Jamshidi N, **Jonsson JJ**, Palsson BO. Genome-scale network analysis of imprinted human metabolic genes. Epigenetics 2009;4(1):43-6.

Sigurdsson MI, Smith AV, Björnsson HT, **Jonsson JJ**. HapMap methylation-associated SNPs, markers of germline DNA methylation, positively correlate with regional levels of human meiotic recombination. Genome Res 2009;19(4):581-9.

Stefansson OA, Jonsson JG, Johannsson OT, Olafsdóttir K, **Steinarsdóttir M**, Valgeirsdóttir S, Eyfjord JE. Genomic profiling of breast tumours in relation to BRCA abnormalities and phenotypes. Breast Cancer Res 2009;11(4):R47.

Thorleifsson G, Holm H, Edvardsson V, Walters GB, Styrkarsdóttir U, Gudbjartsson DF, Sulem P, Halldorsson BV, de Veig F, d'Ancona FC, den Heijer M, **Franzson L**, Christiansen C, Alexandersen P, Rafnar T, Kristjánsson K,

Sigurdsson G, Kiemeny LA, Bodvarsson M, Indridason OS, Palsson R, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants in the CLDN14 gene associate with kidney stones and bone mineral density. Nat Genet 2009;41(8):926-30.

Thorleifsson SJ, Margretardóttir OB, Guðmundsson G, **Olafsson I**, Benediktsdóttir B, Janson C, Buist AS, Gíslason T. Chronic airflow obstruction and markers of systemic inflammation: results from the BOLD study in Iceland. Respir Med 2009;103(10):1548-53.

Önnur ritverk

Gunnlaug Hjaltadóttir, Ingunn Þorsteinsdóttir.

Rauðkornarof í sermissýnum: könnun á tíðni þess og svörum niðurstöðum á kalíum. Tímarit lífeindafræðinga 2009;4(1):5-11.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna (orðabættir).

Íðorðasafn lækna 213. Tækifærissýking. Lyfjatiðindi 2009;16(1):20.

Íðorðasafn lækna 214. Loftbrjóst – loftkviður? Lyfjatiðindi 2009;16(2):36.

Íðorðasafn lækna 215. Bólusetning. Lyfjatiðindi 2009;16(3):11.

Íðorðasafn lækna 216. Dementia. Lyfjatiðindi 2009;16(4):34-35.

Íðorðasafn lækna 217. Heilabilun. Lyfjatiðindi 2009;16(5):26.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7

Lyflæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Guðmundur Þorgeirsson prófessor

Blóðlæknisfræði forsvarsmáður: Páll Torfi Öundur dósent

Gigtarlæknisfræði forsvarsmáður: Helgi Jónsson prófessor

Hjartalæknisfræði forsvarsmáður: Karl Andersen dósent

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði forsvarsmáður: Jón Hj. Ólafsson dósent

Innkirtlalæknisfræði forsvarsmáður: Gunnar Sigurðsson prófessor

Lungnalæknisfræði forsvarsmáður: Steinn Jónsson dósent

Meltingarlæknisfræði forsvarsmáður: Einar Björnsson prófessor

Nýrnalæknisfræði forsvarsmáður: Runólfur Pálsson dósent

Smitsjúkdómalæknisfræði forsvarsmáður: Magnús Gottfredsson prófessor

Blóðlæknisfræði

Forsvarsaður: Páll Torfi Öundurson dósent

Helstu áherslur í rannsóknrum

Frumubundin blóðfræði: Illkynjaðir blóðsjúkdómar og stofnfrumur: Týrósin kinasar og krabbamein. Þrívíð frumuræktunarlíkön til að auka skilning á líffræði stofnfruma. Áhrif æðabels á þroskun vefja. Myeoldysplastic syndrome. Myeloma multiplex og einstofna mótefnahækkun - náttúrulegur gangur. Lymphoma. Ættartengsl í illkynja eitilfrumusjúkdómum. Blóðstorkunarfræði: Notkun ROTEM mælinga við mat á blæðingahæigð, storkupróf til stjórnumar segavarna, Bernard-Soulier syndrome á Íslandi (einkenni, birtingarmynd og stökkbreytingar), meðhöndlun blæðinga með Novoseven á Íslandi, storkunarparametrar í stroke sjúklingum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hlutverk bakteríudrepani peptíða í ratvísi T-eitilfruma. Hekla Sigmundsdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Michael Ardern Jones.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónsson, Óskar Þ. Jónsson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Rósa Barkardóttir, Ole William Petersen.

Stofnfrumur og lungnakrabbamein: Eðlileg formgerð í samanburði við krabbameinsformgerð í þrívíðum ræktunum. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Jóhannes Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Hekla Sigmundsdóttir, Ívar Axelsson, Ari Jón Arason, Sigríður Rut Fransdóttir.

Varnir lungnaþekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Styrktarsjóðurinn Göngum saman

Bandvefslík umbreyting stofnfruma í brjóstkirtili. Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson.

Tækjasjóður Rannís

Uppbygging á frumuræktun og myndgreininga-aðstöðu á Rannsóknastofu í stofnfrumufræðum, Blóðmeinafræðideild LSH. Hekla Sigmundsdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Rannsóknasjóður Rannís

Bandvefslík umbreyting stofnfruma í brjóstkirtili. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Stofnfrumur í lungum og lungnakrabbameinum. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson

Doktorsnemar

Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Hlíf Steingrimsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Stjórn EGFR2 boðleiða í brjóstkirtilbrjóstkirtilsins. Sævar Ingþórsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Valgarður Sigurðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Náttúrulegar varnir lungnaþekju gegn sýkingum og krabbameinsmyndun. Skarphéðinn Halldórsson. Raunvísindadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

EGFR boðferlar í brjóstþekjufrumum. Sævar Ingþórsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Meistaraneimar

Genetic basis of monoclonal gammopathies and related B-cell disorders. Helga Kristín Einarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Hlíf Steingrimsdóttir.

Hvernig er staðið að innleiðingu á varfarin lyfjameðferð á Íslandi. Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rannveig Alma Einarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Öundurson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson.

Gerð þekjuvefsfrumulina og frumuræktunarlíkana til rannsókna á lungnasjúkdómum. Ívar Axelsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Hlutverk tyrosine kinasu viðtaka og sprouty proteina í þroskun lungnaþekjufruma. Ari Jón Arason. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Hlutverk PTP1B í brjóstþekjufrumum. Bylgja Hilmarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Hlutverk bakteríudrepani peptíða í ratvísi T-fruma. Þórdís Emma Stefánsdóttir. Líf- og umhverfisvísindadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Hekla Sigmundsdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Hjartavernd, Skejby Sygehus - Storkumeinamiðstöð, Árósháskóli, Danmörku. Nordic Haemophilia Council, University of Rochester Medical Center/Strong Memorial Hospital (Department of Hematology/Oncology), Rochester.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Verðlaun úr Þorkelssjóði til ungs og efnilegs vísindamanns vegna verkefnis á sviði lyfja- og eiturfrafræði eða skyldra greina. Hekla Sigmundsdóttir. Veitt fyrir verkefnið: Angafrumur geta unnið virka formið úr D-vítamini og notað það til að forrita T-eitilfrumur með húðstértækum viðtökum. 14. Ráðstefna um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í HÍ, Askja, 5.-6. janúar 2009.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Hsu JC, Rao Y, Lee Y, Chang J, Bergsteinsdóttir K, Magnússon MK, Wang T, Steingrímsson E. Design and analysis of microarray experiments for pharmacogenomics. In: Alex Dmitrienko, Ajit C Tamhane, Frank Bretz, [ritstj.]. Multiple testing problems in pharmaceutical statistics. London: Chapman & Hall, 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Róbert Pálmason, Hlíf Steingrimsdóttir. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(3):203-5.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Agnarsson B, Ingthorsson S, Gudjonsson T, Leosson K. Evanescent-wave fluorescence microscopy using symmetric planar waveguides. Opt Express 2009;17(7):5075-82.

Guðmundsdóttir BR, Hjaltalin EF, Bragadóttir G, Hauksson A, Geirsson RT, Öundurson PT. Quantification of menstrual flow by weighing protective pads in women with normal, decreased or increased menstruation. Acta Obstet Gynecol Scand 2009;88(3):275-9.

Kristinsson SY, Vidarsson B, Love TJ, Rafnsson V, Öundurson PT. A 'pilot' study on air-travel and venous thromboembolism. Br J Haematol 2009;146(4):457-9.

Ogmundsdóttir HM, Einarsson HK, Steingrimsdóttir H, Haraldsdóttir V. Familial predisposition to monoclonal gammopathy of unknown significance, Waldenström's macroglobulinemia, and multiple myeloma. Clin Lymphoma Myeloma 2009;9(1):27-9.

Sörensen B, Asvaldsdóttir HS, Guðmundsdóttir BR, Öundurson PT. The combination of recombinant factor VIIa and fibrinogen correct clotting ex vivo in patient samples obtained following cardiopulmonary bypass surgery. Thromb Res 2009;124(6):695-700.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Gigtarlæknisfræði

Forsvarsaður: Helgi Jónsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Unnið er að rannsóknum á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýtast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafræði, ónæmisfræði og viðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg. Fræðigreinin tekur þátt í stórum alþjóðlegum rannsóknum á sömu forsendum og vinnur einnig að samstarfsverkefnum um heilsuvernd við aðrar fagstéttir.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjóðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif TNF á þroskunarferil Th17 og T-bællfruma meðal einstaklinga með iktsýki. Björn R. Lúðvíksson, Kristján Steinsson.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruafna á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Hlutverk PD-1 ferilsins í rauðum úlfum (SLE) og sjálfsofnæmissjúkdómum. Kristján Steinsson, Helga Krísjánsdóttir, Gerður Gröndal, Marta E. Alarcon-Riquelme, Kristján Erlendsson.

Sóragigt á Íslandi. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve, Jóhann Elí Guðjónsson, Helgi Valdimarsson, Leif Ejstrup, Jan Tore Gran, Lars Iversen, Leena Paimela, Mona Stähle, Thomas Ternowitz, Ari Kárason, Elizabeth Karlson, Abrar Qureshi, Robert Plenge.

Rannsóknasjóður Rannís

Áhrif fiskolíu á flakkboða og flakkboðaviðtaka í músum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salicílsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Hlutverk PD-1 ferilsins í sjálfsöfnæmi. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Marta E. Alarcón-Riquelme, Gerður Gröndal, Kristján Erlendsson.

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafna á angafrumur manna og liðagigt í rottum. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Visindasjóður Félags íslenskra gigtækna

Áhrif náttúruafna á liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Áhrif meðferðar með líftækniylfjum á brjóstkasþangetu sjúklunga með hryggikt. Björn Guðbjörnsson.

Hjarta- og æðasjúkdómar í sjúklingum með iktsýki. Gerður Gröndal.

Handarslitgigt án hnúta (non-nodal OA). Hver eru skilmerki og hvernig tengist hún handarslitgigt að öðru leyti? Er skýringarinnar að leita í umsetningu (turnover) beins? Helgi Jónsson.

Hlutverk PD-1 ferilsins í sjálfsöfnæmissjúkdómum. Kristján Steinsson.

Sóragigt á Íslandi. Erfðir, faraldsfræði, sjúkdómsbirting, horfur, lungnafylgikvillar og lífsgæði ásamt sóraliðlöskun (PAM – samnorraent verkefni). Sérstakur styrkur sjóðsins með fjárveitingu frá Abbott. Björn Guðbjörnsson, Þorvarður Jón Löve.

Slitgigtarvisindasjóður

Notkun stafrænna ljósmynda til greiningar á handarslitgigt. Helgi Jónsson.

Visindasjóður Wyeth á sviði gigtjúkdóma

Áhrif náttúruafna á liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Doktorsnemar

Áhrif fiskolíu á flakkboða og flakkboðaviðtaka í músun. Hildur Hrönn Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Valgerður Tómasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif TGF-β1 virkni á boðmyndun T-frumna. Brynja Gunnlaugsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján Steinsson, Þórarinn Guðjónsson, Ingileif Jónsdóttir, Antonella Viola.

PD-1 ferillinn í sjálfsöfnæmissjúkdómum. Helga Kristjánsdóttir. Department of Genetics and Pathology, Uppsalaháskóla. Leiðbeinendur: Marta E. Riquelme, Kristján Steinsson.

Meistaraneimar

Áhrif fiskolíu í fæði músa á flakkboðamyndun átruma. Guðný Ella Thorlacius. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif náttúruafna á þroskun angafrumna. Guðbjörg Jónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra í rækt á þroskun angafrumna. Arna Stefánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Heiða Sigþórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Rannsókn á áhrifum plöntuefna á stjórnum ónæmissvass. Marínó Bóas Sigurpálsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, umsjónarkennari: Sesselja S. Ómarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Læknadeild og lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Rannsóknastofa í ónæmisfræði, LSH, Íslensk erfðagreining. Hjartavernd, Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica), Department of Genetics and Pathology Uppsala University. SLE International Collaborating clinics (SLICC), samstarf sérfræðinga í SLE frá 24 háskólastofnunum, Boston University. Tarku University Hospital, Eistlandi. TREAT-OA, stór samstarfsþópur um erfðir slitgigtar með fjölda háskóla í yfir 30 löndum. PAM – samvinnuverkefni háskólasjúkrahúsa á Norðurlöndunum um sóragigt. Einnig er deildin aðili að alþjóðlegu samstarfi um gagnagrunn til skráningar á notkun líftækniylfja (DANBIO)

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Helgi Jónsson fékk framgang úr stöðu dósentis í prófessor við Háskóla Íslands.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Björn Guðbjörnsson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Rheumatology.

Helgi Jónsson er í ritstjórn veftímaritsins Open Arthritis Journal.

Doktorsritgerð

Helga Kristjánsdóttir. The PD-1 pathway and the complement system in systemic lupus erythematosus [doktorsritgerð]. Uppsala : Acta Universitatis Upsaliensis; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Kolbrún Albertsdóttir, Helga Jónsdóttir, Björn Guðbjörnsson. Lífsgæði og lífsgæðarannsóknir. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):22-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Eliasson GJ, Björgvinsson E, Jonsson H. Magnetic resonance imaging of the thumb base in severe symptomatic osteoarthritis; a comparison with radiographs and clinical symptoms. Open Arthritis J 2009;2:1-6.

Evangelou E, Chapman K, Meulenbelt I, Karassa FB, Loughlin J, Carr A, Doherty M, Doherty S, Gomez-Reino JJ, Gonzalez A, Halldórsson BV, Hauksson VB, Hofman A, Hart DJ, Ikegawa S, Ingvarsson T, Jiang Q, Jonsdottir I, Jonsson H, Kerkhof HJ, Kloppenburg M, Lane NE, Li J, Lories RJ, van Meurs JB, Nakki A, Nevitt MC, Rodriguez-Lopez J, Shi D, Slagboom PE, Stefansson K, Tsezou A, Wallis GA, Watson CM, Spector TD, Uitterlinden AG, Valdes AM, Ioannidis JP. Large-scale analysis of association between GDF5 and FRZB variants and osteoarthritis of the hip, knee, and hand. Arthritis Rheum 2009;60(6):1710-21.

Eysteinsdóttir JH, Freysdóttir J, Skaftadóttir I, Helgason H, Haraldsson A, Ogmundsdóttir HM. Vbeta usage and T regulatory cells in children following partial or total thymectomy after open heart surgery in infancy. Scand J Immunol 2009;69(2):162-8.

Jonsson H, Eliasson GJ, Jonsson A, Eiríksdóttir G, Sigurdsson S, Aspelund T, Harris TB, Gudnason V. High hand joint mobility is associated with radiological CMC1 osteoarthritis: the AGES-Reykjavik study. Osteoarthritis Cartilage 2009;17(5):592-5.

Jonsson H, Helgadóttir GP, Aspelund T, Eiríksdóttir G, Sigurdsson S, Ingvarsson T, Harris TB, Launer L,

Gudnason V. Hand osteoarthritis in older women is associated with carotid and coronary atherosclerosis: the AGES Reykjavik study. Ann Rheum Dis 2009;68(11):1696-700.

Karason A, Love TJ, Gudbjörnsson B. A strong heritability of psoriatic arthritis over four generations—the Reykjavik Psoriatic Arthritis Study. Rheumatology (Oxford) 2009;48(11):1424-8.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Hjartalæknisfræði

Forsvarsaður fræðigreinar: Karl Andersen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Grunnrannsóknir á æðapeli. Boðkerfi í æðapeli. Áhættuþættir og meingerð endurþrengsla í stoðnetum kransæða. Áhrif kransæðvikkunar og endurþrengsla í stoðnetum á heilsutengd lífsgæði. Erfðafræði gáttatífs. Skyndidauði – faraldsfræði, endurlífugun – árangur. Erfðafræði hjartsláttartruflana. Erfðafræði hjartalokusjúkdóma. Faraldsfræði hjarta- og æðasjúkdóma, klínískar rannsóknir á hjarta- og æðasjúkdómum. Kransæðasjúkdómar- áhættuþættir, meðferð. Homocystein og kransæðasjúkdómur. Lyfjameðferð háþrýstings og hjartabilunar.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Erfðafræði gáttatífs. Davíð O. Arnar, Hilma Hólm, Daniel Guðbjartsson, Hrafnhildur Stefánsdóttir, Rúna Sigurjónsdóttir.

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ólafur S. Indriðason, Davíð O. Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsóttir.

Styrktarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Faraldsfræði gáttatífs á Íslandi. Hrafnhildur Stefánsdóttir, Davíð O. Arnar.

Kynbundinn munur á kransæðapræðingum og meðferð kransæðasjúkdóma á Íslandi og í Svíþjóð. Þórarinn Guðnason, Guðný Stella Guðnadóttir, Karl Andersen, Inga S. Þráinsdóttir.

Doktorsnemar

Boðkerfi í æðapeli. Brynhildur Thors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðmundur Þorgeirsson.

Faraldursfræðileg rannsókn í migreni. Lára Guðmundsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Þorgeirsson, Vilmundur Guðnason.

Pharmacological stimulation of endogenous fibrinolytic capacity in vivo. Ott Saluveer. Wallenberg laboratorium, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Institute of Medicine, Göteborg Universitet. Leiðbeinandi: Þóris Jóna Hrafnkelsdóttir.

Meistaraneimar

Gæðavísar tengdir meðferð hjartasjúkdóma á Landspítala. Birna Björg Músdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [María Heimisdóttir](#), [Elisabet Guðmundsdóttir](#), Þórarinn Guðnason.

Kynbundinn munur á tíðni kransæðapræðinga og meðferð kransæðasjúkdóma á Íslandi og í Svíþjóð. Guðný Stella Guðnadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Þórarinn Guðnason](#), Karl Andersen, Inga Sigurrós Þráinsdóttir.

Heilsutengd lífsgæði einstaklinga sem gangast undir kransæðavikku með stoðnetum. Álfhildur Þórðardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Karl Andersen](#).

Ómega 3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatit eftir opnar hjartaaðgerðir. Ragnhildur Heiðarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Guðrún V. Skúladóttir](#), Ólafur Skúli Indriðason, Davíð O. Arnar.

Klínísk og erfðafaræðileg rannsókn á ofþykktarhjärtavöðvasjúkdómi á Íslandi. Berglind Aðalsteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. [Gunnar Þ. Gunnarsson](#), Davíð O. Arnar, Uggí Agnarsson.

Gáttatit eftir opna hjartaskurðaðgerð. Tengsl við ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur í rauðum í blóðkornum, bólgubætti og erfðabætti. Erla Björgvinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. [Guðrún V. Skúladóttir](#), Ólafur Skúli Indriðason, Davíð O. Arnar.

Læknir í framhaldnámi

Hrafnhildur Stefánsdóttir. Faraldsfræði gáttatit. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Novartis, National Institutes of Health, Bethesda, Bandaríkjunum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Ragnar Danielsen í ritstjórn Scandinavian Cardiovascular Journal.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Bylgja Kærsted, Ólafur Skúli Indriðason, Jón Baldursson, [Davíð O. Arnar](#). Endurlífgun á sjúkráhusi - Umfang og árangur endurlífgunarstarfsemi á Landspítala. Læknablaðið 2009;95(7/8):509-14.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

[Andersen K](#), [Steinthorsdóttir SD](#), [Haraldsdóttir S](#), [Guðnason T](#). Clinical evaluation and stress test have limited value in the diagnosis of in-stent restenosis. Scand Cardiovasc J 2009;43(6):402-7.

[Andersen K](#), [Weinberger MH](#), [Constance CM](#), [Ali MA](#), [Jin J](#), [Prescott MF](#), [Keefe DL](#). Comparative effects of aliskiren-based and ramipril-based therapy on the renin system during long-term (6 months) treatment and withdrawal in patients with hypertension. J Renin Angiotensin Aldosterone Syst 2009;10(3):157-67.

[Andersen K](#). Renin-Angiotensin System in the Elderly-Rational use of Aliskiren in Managing Hypertension. Clin Interv Aging 2009;4:137-151.

[Blumenstein M](#), [Romaszko J](#), [Calderón A](#), [Andersen K](#), [Ibram G](#), [Liu Z](#), [Zhang J](#). Antihypertensive efficacy and tolerability of aliskiren/hydrochlorothiazide (HCT) single-pill combinations in patients who are non-responsive to HCT 25 mg alone. Curr Med Res Opin 2009;25(4):903-910.

[Gudbjartsson DF](#), [Bjornsdóttir US](#), [Halapi E](#), [Helgadóttir A](#), [Sulem P](#), [Jonsdóttir GM](#), [Thorleifsson G](#), [Helgadóttir H](#), [Steinthorsdóttir V](#), [Stefansson H](#), [Williams C](#), [Hui J](#), [Beilby J](#), [Warrington NM](#), [James A](#), [Palmer LJ](#), [Koppelman GH](#), [Heinzmann A](#), [Krueger M](#), [Boezen HM](#), [Wheatley A](#), [Altmuller J](#), [Shin HD](#), [Uh ST](#), [Cheong HS](#), [Jonsdóttir B](#), [Gislason D](#), [Park CS](#), [Rasmussen LM](#), [Porsbjerg C](#), [Hansen JW](#), [Backer V](#), [Werge T](#), [Janson C](#), [Jonsson UB](#), [Ng MC](#), [Chan J](#), [So WY](#), [Ma R](#), [Shah SH](#), [Granger CB](#), [Quyumi AA](#), [Levey AI](#), [Vaccarino V](#), [Reilly MP](#), [Rader DJ](#), [Williams MJ](#), [van Rij AM](#), [Jones GT](#), [Trabetti E](#), [Malerba G](#), [Pignatti PF](#), [Boner A](#), [Pescollerung L](#), [Girelli D](#), [Olivieri O](#), [Martinelli N](#), [Ludviksson BR](#), [Ludviksdóttir D](#), [Eyjolfsson GI](#), [Arnar DO](#), [Thorgeirsson G](#), [Deichmann K](#), [Thompson PJ](#), [Wjst M](#), [Hall IP](#), [Postma DS](#), [Gislason T](#), [Gulcher J](#), [Kong A](#), [Jonsdóttir I](#), [Thorsteinsdóttir U](#), [Stefansson K](#). Sequence variants affecting eosinophil numbers associate with asthma and myocardial infarction. Nat Genet 2009;41(3):342-7.

[Gudbjartsson DF](#), [Holm H](#), [Gretarsdóttir S](#), [Thorleifsson G](#), [Walters GB](#), [Thorgeirsson G](#), [Gulcher J](#), [Mathiesen EB](#), [Njolstad I](#), [Nyrenes A](#), [Wilsgaard T](#), [Hald EM](#), [Hveem K](#), [Stoltenberg C](#), [Kucera G](#), [Stubblefield T](#), [Carter S](#), [Roden D](#), [Ng MC](#), [Baum L](#), [So WY](#), [Wong KS](#), [Chan JC](#), [Gieger C](#), [Wichmann HE](#), [Gschwendtner A](#), [Dichgans M](#), [Kuhlenbaumer G](#), [Berger K](#), [Ringelstein EB](#), [Bevan S](#), [Markus HS](#), [Kostulas K](#), [Hillert J](#), [Sveinbjornsdóttir S](#), [Valdimarsson EM](#), [Lochen ML](#), [Ma RC](#), [Darbar D](#), [Kong A](#), [Arnar DO](#), [Thorsteinsdóttir U](#), [Stefansson K](#). A sequence variant in ZFX3 on 16q22 associates with atrial fibrillation and ischemic stroke. Nat Genet 2009;41(8):876-8.

[Gudmundsson LS](#), [Aspelund T](#), [Scher AI](#), [Thorgeirsson G](#), [Johannsson M](#), [Launer LJ](#), [Guðnason V](#). C-reactive protein in migraine sufferers similar to that of non-migraineurs: the Reykjavik Study. Cephalalgia 2009;29(12):1301-10.

[Scherer ML](#), [Aspelund T](#), [Sigurdsson S](#), [Detrano R](#), [Garcia M](#), [Mitchell GF](#), [Launer LJ](#), [Thorgeirsson G](#), [Guðnason V](#), [Harris TB](#). Abnormal T-wave axis is associated with coronary artery calcification in older adults. Scand Cardiovasc J 2009;43(4):240-8.

Önnur ritverk

[Arnar DO](#), [Holm H](#), [Gudbjartsson DF](#). Predicting atrial fibrillation. Lancet 2009;373:1523-1524

[Högni Óskarsson](#), [Gestur Þorgeirsson](#). LR 100 ára - Læknar og samfélagið [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(10):643.

[Þórður Harðarson](#). Álitamál um hjartavöðvasjúkdóm [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(9):555.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8 þar af 1 boðsfyrirlestrur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 17 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Vegspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 14

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 27

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsaður: Jón H. Ólafsson dósent

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif Bláa lóns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósameðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalin Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfssdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlin Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Jón Hjaltalin Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Eli Guðjónsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

[Haraldur Sigurðsson](#), [Baldur Tumi Baldursson](#). Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(5):357-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

[Kong A](#), [Steinthorsdóttir V](#), [Masson G](#), [Thorleifsson G](#), [Sulem P](#), [Besenbacher S](#), [Jonasdóttir A](#), [Sigurdsson A](#), [Kristinsson KT](#), [Jonasdóttir A](#), [Frigge ML](#), [Gylfason A](#), [Olason PI](#), [Gudjonsson SA](#), [Sverrisson S](#), [Stacey SN](#), [Sigurgeirsson B](#), [Benediktsdóttir KR](#), [Sigurdsson H](#), [Jonsson T](#), [Benediktsson R](#), [Ólafsson JH](#), [Johannsson OT](#), [Hreidarsson AB](#), [Sigurdsson G](#), [Ferguson-Smith AC](#), [Gudbjartsson DF](#), [Thorsteinsdóttir U](#), [Stefansson K](#). Parental origin of sequence variants associated with complex diseases. Nature 2009;462(7275):868-74.

[Rafnar T](#), [Sulem P](#), [Stacey SN](#), [Geller F](#), [Gudmundsson J](#), [Sigurdsson A](#), [Jakobsdóttir M](#), [Helgadóttir H](#), [Thorlacius S](#), [Aben KK](#), [Blondal T](#), [Thorgeirsson TE](#), [Thorleifsson G](#), [Kristjánsson K](#), [Thorisdóttir K](#), [Ragnarsson R](#), [Sigurgeirsson B](#), [Skuladottir H](#), [Gudbjartsson T](#), [Isaksson HJ](#), [Einarsson GV](#), [Benediktsdóttir KR](#), [Agnarsson BA](#), [Ólafsson K](#), [Salvardsdóttir A](#), [Bjarnason H](#), [Ageirsdóttir M](#), [Kristinsson KT](#), [Matthiasdóttir S](#), [Sveinsdóttir SG](#), [Polidoro S](#), [Hoiom V](#), [Botella-Estrada R](#), [Hemminki K](#), [Rudnai P](#), [Bishop DT](#), [Campagna M](#), [Kellen E](#), [Zeegers MP](#), [de Verdier P](#), [Ferrer A](#), [Isa D](#), [Vidal MJ](#), [Andres R](#), [Saez B](#), [Juberias P](#), [Banzo J](#), [Navarrete S](#), [Tres A](#), [Kan D](#), [Lindblom A](#), [Gurzau E](#), [Koppova K](#), [de Vegt F](#), [Schalken JA](#), [van der Heijden HF](#), [Smit HJ](#), [Termeer RA](#), [Oosterwijk E](#), [van Hooij O](#), [Nagore E](#), [Porru S](#), [Steineck G](#), [Hansson J](#), [Buntinx F](#), [Catalona WJ](#), [Matullo G](#), [Vineis P](#), [Kiltie AE](#), [Mayordomo JI](#), [Kumar R](#), [Kiemeny LA](#), [Frigge ML](#), [Jonsson T](#), [Saemundsson H](#), [Barkardóttir RB](#), [Jonsson E](#), [Jonsson S](#), [Ólafsson JH](#), [Gulcher JR](#), [Masson G](#), [Gudbjartsson DF](#), [Kong A](#), [Thorsteinsdóttir U](#), [Stefansson K](#). Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

[Stacey SN](#), [Sulem P](#), [Masson G](#), [Gudjonsson SA](#), [Thorleifsson G](#), [Jakobsdóttir M](#), [Sigurdsson A](#), [Gudbjartsson DF](#), [Sigurgeirsson B](#), [Benediktsdóttir KR](#), [Thorisdóttir K](#), [Ragnarsson R](#), [Scherer D](#), [Hemminki K](#), [Rudnai P](#), [Gurzau E](#), [Koppova K](#), [Botella-Estrada R](#), [Soriano V](#), [Juberias P](#), [Saez B](#), [Gilaberte Y](#), [Fuentelsaz V](#), [Corredera C](#), [Grasa M](#), [Hoiom V](#), [Lindblom A](#), [Bonenkamp JJ](#), [van Rossum MM](#), [Aben KK](#), [de Vries E](#), [Santinami M](#), [Di Mauro MG](#), [Maurichi A](#), [Wendt J](#), [Hochleitner P](#), [Pehamberger H](#), [Gudmundsson J](#), [Magnusdóttir DN](#), [Gretarsdóttir S](#), [Holm H](#), [Steinthorsdóttir V](#), [Frigge ML](#), [Blondal T](#), [Saemundsdóttir J](#), [Bjarnason H](#), [Kristjánsson K](#), [Bjornsdóttir G](#), [Okamoto I](#), [Rivoltini L](#), [Rodolfo M](#), [Kiemeny LA](#), [Hansson J](#), [Nagore E](#), [Mayordomo JI](#), [Kumar R](#), [Karagas MR](#), [Nelson HH](#), [Gulcher JR](#), [Rafnar T](#), [Thorsteinsdóttir U](#), [Ólafsson JH](#), [Kong A](#), [Stefansson K](#). New common variants affecting susceptibility to basal cell carcinoma. Nat Genet 2009;41(8):909-14.

Innkirtlalæknisfræði

Forsvarsaður: **Gunnar Sigurðsson prófessor**

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræðilegar og erfðafræðilegar rannsóknir á sykursýki og fylgikvillum. Algengi meðgöngusykursýki og áhrif hreyfingar á blóðsykursstjórnun. Faraldsfræði skjaldkirtilsjúkdóma, sérstaklega skjaldvakaofeitrunar. Erfðafræði beinþynningar á Íslandi. Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap. Mikilvægi D-vitamins. Ýmsar lyfjarannsóknir. Hormónháður háþrýstingur. Faraldsfræði Sheehans heilkennis og Cushings sjúkdóms á Íslandi. Heiladingulsbilun eftir höfuðáverka og innanskúmsblæðingu. Vaxtarhormón og efnaskipti kortísóls. Faraldsfræði heiladingulsæxla á Íslandi.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Assessment of Bone Density, Calcification of Arteries and Decreased Kidney function, in the Elderly (ABCDE). Hrefna Guðmundsdóttir, Margrét Birna Andrésdóttir, Kristín Siggeirsdóttir, Vilmondur Guðnason, Gunnar Sigurðsson.

Rannsókn á íslenskum ættum með breytileika í LRP5 geni með tilliti til beinþéttni og serotoningilda í blóði. Gunnar Sigurðsson, Leifur Franzson, Unnur Styrkarsdóttir.

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson.

Meistararnemar

Algengi og forspárþættir heiladingulsbilunar í bráðafasa eftir höfuðáverka eða innanskúmsblæðingu. Pétur Sigurjónsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Lífsstíll Íslendinga með sykursýki. Ingibjörg Guðmundsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rafn Benediktsson.

Samanburður á mismunandi aðferðum til greiningar á samfallsbrotum í hrygg. Diana Óskarsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnar Sigurðsson.

Vanstarfsemi heiladinguls í síðfasa eftir höfuðáverka eða innanskúmsblæðingu. Ásta Dögg Jónasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Háskólinn í Reykjavík, Sahlgrenska Háskólasjúkrahúsið, Gautaborg, Queens Medical Research Center í Edinborg, Gautaborgar Háskóli, Karolinska stofnunin, Stokkhólmi, Árósháskóli, Andrew Feinberg Laboratory, Baltimore, USA. University of California, San-Francisco, USA, University of Cambridge, UK, National Institute on Aging, Bethesda, USA.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Árún K. Sigurðardóttir, **Rafn Benediktsson**, Helga Jónsdóttir. Sjálfsmönun og sjálfsefning fólks með sykursýki: tillaga að nálgun með leiðbeinandi matskvörðum – yfirlitsgrein. Læknablaðið 2009;95(5):349-55.

Hildur Halldórsdóttir, Fjóla Katrín Steinsdóttir, **Arna Guðmundsdóttir**, Jakob Smári, Eiríkur Örn Arnarson. Sjúkdómsmynd og meðferðarhældni ungs fólks með insúlínháða sykursýki eftir flutning yfir á göngueldi fyrir fullorðna. Læknablaðið 2009;95(11):755-61.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Eastell R, Nickelsen T, Marin F, Barker C, Hadji P, Farrerons J, Audran M, Boonen S, Brixen K, Gomes JM, Obermayer-Pietsch B, Avramidis A, **Sigurðsson G**, Gluer CC. Sequential treatment of severe postmenopausal osteoporosis after teriparatide: final results of the randomized, controlled European Study of Forsteo (EUROFOR). J Bone Miner Res 2009;24(4):726-36.

Emerging Risk Factors Collaboration [**Sigurðsson G**]. Di Angelantonio E, Sarwar N, Perry P, Kaptoge S, Ray KK, Thompson A, Wood AM, Lewington S, Sattar N, Packard CJ, Collins R, Thompson SG, Danesh J. Major lipids, apolipoproteins, and risk of vascular disease. JAMA 2009;302(18):1993-2000.

Emerging Risk Factors Collaboration [**Sigurðsson G**]. Erqou S, Kaptoge S, Perry PL, Di Angelantonio E, Thompson A, White IR, McKeown SM, Collins R, Thompson SG, Danesh J. Lipoprotein(a) concentration and the risk of coronary heart disease, stroke, and nonvascular mortality. JAMA 2009;302(4):412-23.

Gunnarsson O, Indridason OS, Franzson L, **Sigurðsson G**. Factors associated with elevated or blunted PTH response in vitamin D insufficient adults. J Intern Med 2009;265(4):488-95.

He B, Osterholm AM, Hoverfalt A, Forsblom C, Hjørleifsdóttir EE, Nilsson AS, Parkkonen M, Pitkanieni J, **Hreidarsson A**, Sarti C, McKnight AJ, Maxwell AP, Tuomilehto J, Groop PH, Tryggvason K. Association of genetic variants at 3q22 with nephropathy in patients with type 1 diabetes mellitus. Am J Hum Genet 2009;84(1):5-13.

Kong A, Steinthorsdóttir V, Masson G, Thorleifsson G, Sulem P, Besenbacher S, Jonasdóttir A, Sigurðsson A, Kristinsson KT, Jonasdóttir A, Frigge ML, Gylfason A, Olason PL, Gudjonsson SA, Sverrisson S, Stacey SN, Sigurgeirsson B, Benediktsson KR, Sigurðsson H, Jonsson T, **Benediktsson R**, Olafsson JH, Johannsson OT, **Hreidarsson AB**, **Sigurðsson G**, Ferguson-Smith AC, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Parental origin of sequence variants associated with complex diseases. Nature 2009;462(7275):868-74.

Olafsdóttir E, Aspelund T, **Sigurðsson G**, Thorsson B, **Benediktsson R**, Harris TB, Launer LJ, Eiriksdóttir G, Gudnason V. Unfavourable risk factors for type 2 diabetes mellitus are already apparent more than a decade before onset in a population-based study of older persons: from the Age, Gene/Environment Susceptibility-Reykjavik Study (AGES-Reykjavik). Eur J Epidemiol 2009;24(6):307-14.

Richards JB, Kavvoura FK, Rivadeneira F, Styrkarsdóttir U, Estrada K, Halldórsson BV, Hsu YH, Zillikens MC, Wilson SG, Mullin BH, Amin N, Aulchenko YS, Cupples LA, Deloukas P, Demissie S, Hofman A, Kong A, Karasik D, van Meurs JB, Oostra BA, Pols HA, **Sigurðsson G**, Thorsteinsdóttir U, Soranzo N, Williams FM, Zhou Y, Ralston SH, Thorleifsson G, van Duijn CM, Kiel DP, Stefansson K, Uitterlinden AG, Ioannidis JP, Spector TD. Collaborative meta-analysis: associations of 150 candidate genes with osteoporosis and osteoporotic fracture. Ann Intern Med 2009;151(8):528-37.

Rivadeneira F, Styrkarsdóttir U, Estrada K, Halldórsson BV, Hsu YH, Richards JB, Zillikens MC, Kavvoura FK, Amin N, Aulchenko YS, Cupples LA, Deloukas P, Demissie S, Grundberg E, Hofman A, Kong A, Karasik D, van Meurs JB, Oostra B, Pastinen T, Pols HA, **Sigurðsson G**, Soranzo N, Thorleifsson G, Thorsteinsdóttir U, Williams FM, Wilson SG, Zhou Y, Ralston SH, van Duijn CM, Spector T, Kiel DP, Stefansson K, Ioannidis JP, Uitterlinden AG. Twenty bone-mineral-density loci identified by large-scale meta-analysis of genome-wide association studies. Nat Genet 2009;41(11):1199-206.

Sigurðardóttir AK, **Benediktsson R**, Jonsdóttir H. Instruments to tailor care of people with type 2 diabetes. J Adv Nurs 2009;65(10):2118-30.

Sigurjónsdóttir HA, Andrew R, Stimson RH, Johannsson G, Walker BR. Lack of regulation of 11beta-hydroxysteroid dehydrogenase type 1 during short-term manipulation of GH in patients with hypopituitarism. Eur J Endocrinol 2009;161(3):375-80.

Styrkarsdóttir U, Halldórsson BV, Gretarsdóttir S, Gudbjartsson DF, Walters GB, Ingvarsson T, Jonsdóttir T, Saemundsdóttir J, Snorraddóttir S, Center JR, Nguyen TV, Alexandersen P, Gulcher JR, Eisman JA, Christiansen C, **Sigurðsson G**, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. New sequence variants associated with bone mineral density. Nat Genet 2009;41(1):15-7.

Thorleifsson G, Holm H, Edvardsson V, Walters GB, Styrkarsdóttir U, Gudbjartsson DF, Sulem P, Halldórsson BV, de Vegt F, d'Ancona FC, den Heijer M, Franzson L, Christiansen C, Alexandersen P, Rafnar T, Kristjánsson K, **Sigurðsson G**, Kiemenev LA, Bodvarsson M, Indridason OS, Palsson R, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants in the CLDN14 gene associate with kidney stones and bone mineral density. Nat Genet 2009;41(8):926-30.

Önnur ritverk

Arna Guðmundsdóttir. Læknadagar 2009 [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(1):7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 17 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Veggsþjöld ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Lungnalæknisfræði

Forsvarsaður: **Steinn Jónsson dósent**

Þórarinn Gíslason prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði ofnæmis og astma hjá fullorðnum og börnum. Rannsóknir á faraldsfræði, eðli og erfðum astma/ofnæmis, langvinnrar lungnateppu, lungnakrabbameins, kæfisvefns og millilíflungnasjúkdóma. Auk rannsóka á þýðingu rykmauraofnæmis, heilsufari bænda, forstígu lungnakrabbameins, faraldsfræði og eðli fæðuofnæmis. Rannsóknir á áhrifum afnæmingar við fisk ofnæmi með hypoallergenic recombinant major allergens. Rannsóknir á lengslum loftmengunar við heilsufar og lyfjanotkun.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Áhrif alvarleika kæfisvefns og magns iðrafitu á styrk adipókina í blóði. Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason, Allan Pack, Ísleifur Ólafsson, Bryndís Benediktisdóttir, Sigurður Júlíusson.

Blóðþrýstingur kæfisvefnssjúklinga (miðlægur- og sólarhringsmælingar) – tengsl við starfsemi æðapels og áhrif meðferðar. Halldóra Brynjólfssdóttir, Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason.

Er fæðuofnæmi vaxandi hjá íslenskum smábörnum? Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Michael Clausen, Hildur S. Ragnarsdóttir, Ingibjörg H. Halldórsdóttir, Hörn Guðjónsdóttir.

Faraldsfræði millivefslungnasjúkdóma á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J. Ísaksson, Sigurður James Þorleifsson.

Greiningargildi nálafræðisjúklinga í berkjuþegluglu við staðfestingu og stigun lungnakrabbameins á Íslandi. Hrönn Harðardóttir, Þorgeirur Guðmundsdóttir, Steinn Jónsson, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Margrét Snorraddóttir, Jóhannes Björnsson.

Heildarmat á efri loftvegi kæfisvefnssjúklinga. Sigurður Júlíusson, Þórarinn Gíslason, Hannes Petersen, Bryndís Benediktsdóttir, Hildur Einarisdóttir, Einar Hjaltested.

Heilsufar og loftgæði. Þórarinn Gíslason, Hanne Krage Carlsen, Birgir Hrafnkelsson, Helga Zoëga, Unnur A. Valdimarsdóttir, Guðrún Pétursdóttir, Anna Rósa Böðvarsdóttir.

Íslenska sarklíkisrannsóknin. Vefjalokkun, sjúkdómsmynd, umhverfisþættir og ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir, Þórarinn Gíslason, Kristín Bára Jörundsdóttir, Björn Guðbjörnsson, Sveinn Guðmundsson, Jóhannes Björnsson.

Lífvisar illkynja breytinga í berkjuþegluglu. Steinn Jónsson, Wilbur A. Franklin, York E. Miller, Marileila Varella-Garcia, Fred Hirsch, Stephen Lam, Annette McWilliams, Jóhannes Björnsson.

Lýðgrundið rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í fleiðru. Tryggvi Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, Eyrún Valsdóttir, Helgi J. Ísaksson, Hrönn Harðardóttir, Hörður Alfreðsson.

Meðferðarárangur kæfisvefnis með svefnöndunartæki (CPAP). Þórarinn Gíslason, Sigurður Júlíusson, Bryndís Benediktsdóttir, Erna Sif Arnardóttir.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Hilmir Ásgeirsson, Janus Freyr Guðnason, Karl G. Kristinsson, Kristinn Logi Hallgrímsson, Ólafur Baldursson.

Miðmætispeglanir á Íslandi 1983-2007. Þóra Sif Ólafsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Jóhannes Björnsson, Gunnar Guðmundsson.

Skurðaðgerðir við lungnakrabbameini á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Stofnfrumur og lungnakrabbamein: Eðlileg formgerð í samanburði við krabbameinsformgerð í þrívíðum ræktunum. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Jóhannes Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Hekla Sigmundsdóttir, Ivar Axelsson, Ari Jón Arason, Sigríður Rut Frandsdóttir.

Varnir lungnaþekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Þarfir, líðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækningasviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Svandís Íris Hálfánardóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Arndís Jónsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Hrefna Magnúsdóttir.

Æðasjúkdómar í langvinnri lungnateppu. Gunnar Guðmundsson, Vilmundur Guðnason og samstarfsfólk.

Rannsóknasjóður Rannís

Æðasjúkdómar í langvinnri lungnateppu. Gunnar Guðmundsson

Tækniþróunarsjóður Rannís

Finding common biological pathways in chronic diseases based on epidemiologically selected cohort. Þórarinn Gíslason.

Styrkir frá Evrópusambandinu

FAST. Rannsókn á afnæmingu við fiskofnæmi. Davíð Gíslason, Michael Clausen, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Þórarinn Gíslason, Björn Rúnar Lúðvíksson.

EuroPrevall. Algengi, kostnaður og ástæður fyrir fæðuofnæmi í Evrópu. Davíð Gíslason, Michael Clausen, Þórarinn Gíslason, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Klínísk skráning lungnakrabbameina. Halla Skúladóttir, Agnes Smáradóttir, Hrönn Harðardóttir, Pétur Hannesson, Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson.

Markviss greining langvinnra lungnasjúkdóma í heilsugæslu. Dóra Lúðvíksdóttir, Þorgeir Pálsson, Kristín Bára Jörundsdóttir, Margrét Valdimarsdóttir.

Doktorsnemar

The role of Vitamin-D in lung defences. Sif Hansdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnar Guðmundsson.

Genatjáning og bólgusvörin í kæfisvefni og við svefnsviptingu. Erna Sif Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Gíslason, Allan I. Pack.

Náttúrulegar varnir lungnaþekju í sýkingum og krabbameinsmyndun. Skarphéðinn Halldórsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólafur Baldursson.

Ný öfreni sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Berglind Eva Benediktsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Músson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Meistaraneimar

Erfðir kæfisvefnis. Hafdis Þ Helgadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kári Stefánsson, Ingileif Jónsdóttir, Þórarinn Gíslason.

Heilbrigðisáhrif loftmengunar á sölu lyfja. Hanne Krage Carlsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Gíslason.

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Friður Skeggjádóttir Þormar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Æðasjúkdómar í langvinnri lungnateppu, langsum rannsókn. Sigurður James Þorleifsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnar Guðmundsson.

Æðasjúkdómar í langvinnri lungnateppu. Ólöf Birna Margrétardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gunnar Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja Vinnueftirlit ríkisins, Íslensk erfðagreining, Háskólinn í Uppsöllum, National Institute of Environmental Health Sciences Bandaríkjunum, National Jewish Research and Medical Center, Bandaríkjunum, Duke University, Bandaríkjunum, University of Iowa, Bandaríkjunum, University of Colorado Cancer Center, USA. Hospital of the University of Pennsylvania, EuroPrevall (samstarf um 65 rannsóknarsetra í Evrópu og víðar um rannsóknir á fæðuofnæmi), Merck and Co. í Pennsylvaníu, Bandaríkjunum. Rannsóknarstofa í ónæmisfræðum (fæðuofnæmi), Rannsóknarstofa Háskólans í líffærameinafræði. FAST (samstarf 15 rannsóknarsetra í Evrópu um rannsóknir á afnæmingu fyrir matvællum).

Víðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Vísindi á Vordögum LSH 2009. Erna Sif Arnardóttir, ungur vísindamaður ársins.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Steinn Jónsson er aðstoðarritstjóri The Clinical Respiratory Journal.

Steinn Jónsson er í ritstjórn Lung Cancer Frontiers sem er vefrit um lungnakrabbamein gefið út af National Jewish Hospital í Denver, Colorado.

Gunnar Guðmundsson er í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Tómas Guðbjartsson, Steinn Jónsson. Lungnakrabbamein. Bók gefin út í tengslum við Skurðlæknaþing í apríl 2009. Höfundur þriggja kafla og ritstjóri með Tómasi Guðbjartssyni.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Einar Hafberg, Gunnar Guðmundsson, Tómas Guðbjartsson. Sjálfsprottíð loftmiðmæti eftir iðkun jóga - sjúkratilfelli. Læknablaðið 2009;95(4):279-81.

Gunnar Guðmundsson, Kristinn Tómasson. Almennt heilsufar íslenskra bænda. Læknablaðið 2009;95(10):655-9.

Gunnar Guðmundsson, Kristinn Tómasson. Vinnuslysi íslenskra bænda. Mat á áhættuþáttum með spurningalista. Læknablaðið 2009;95(12):831-5.

Gunnar Guðmundsson, Tómas Guðbjartsson. Hæðarveiki - yfirflitsgrein. Læknablaðið 2009;95(6):441-7.

Hilmir Ásgeirsson, Kai Blöndal, Þorsteinn Blöndal, Magnús Gottfredsson. Fjölónæmir berklar á Íslandi - tilfellaröð og yfirlit. Læknablaðið 2009;95(7/8):499-507.

Húnbogi Þorsteinsson, Steinn Jónsson, Hörður Alfreðsson, Helgi J. Ísaksson, Tómas Guðbjartsson. Árangur lungnabrottnámsaðgerða við lungnakrabbameini á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(12):823-9.

Kristinn Tómasson, Gunnar Guðmundsson. Geðheilsa og líðan íslenskra bænda. Læknablaðið 2009;95(11):763-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnardóttir ES, Mackiewicz M, Gíslason T, Teff KL, Pack AI. Molecular signatures of obstructive sleep apnea in adults: a review and perspective. Sleep 2009;32(4):447-70.

Cazzoletti L, Marcon A, Corsico A, Janson C, Jarvis D, Pin I, Accordini S, Bugiani M, Cerveri I, Gíslason D, Gulsvik A, de Marco R. Asthma Severity According to Global Initiative for Asthma and Its Determinants: An International Study. Int Arch Allergy Immunol 2009;151(1):70-79.

Cochrane S, Beyer K, Clausen M, Wjst M, Hiller R, Nicoletti C, Szepfalusi Z, Savelkoul H, Breiteneder H, Manios Y, Crittenden R, Burney P. Factors influencing the incidence and prevalence of food allergy. Allergy. 2009;64(9):1246-55.

de Marco R, Accordini S, Anto JM, Gíslason T, Heinrich J, Janson C, Jarvis D, Kunzli N, Leynaert B, Marcon A, Sunyer J, Svanes C, Wjst M, Burney P. Long-term outcomes in mild/moderate chronic obstructive pulmonary disease in the European community respiratory health survey. Am J Respir Crit Care Med 2009;180(10):956-63.

Einarsson JT, Einarsson JG, Ísaksson HJ, Guðbjartsson T, Guðmundsson G. Middle lobe syndrome: a nationwide study on clinicopathological features and surgical treatment. Clin Resp J 2009;3(2):77-81.

Flohr C, Weinmayr G, Weiland SK, Addo-Yobo E, Annesi-Maesano I, Björkstén B, Braback L, Buchele G, Chico M, Cooper P, Clausen M, El Sharif N, Martínez Gimeno A, Mathur RS, von Mutius E, Morales Suarez-Varela M, Pearce N, Svabø V, Wong GW, Yu M, Zhong NS, Williams HC. How well do questionnaires perform compared with physical examination in detecting flexural eczema? Findings from the International Study of Asthma and

Allergies in Childhood (ISAAC) Phase Two. Br J Dermatol. 2009;161(4):846-53.

Franklin KA, Anttila H, Axelsson S, **Gislason T**, Maasilta P, Myhre KI, Rehnqvist N. Effects and side-effects of surgery for snoring and obstructive sleep apnea—a systematic review. Sleep 2009;32(1):27-36.

Grimshaw KE, Allen K, Edwards CA, Beyer K, Boulay A, van der Aa LB, Sprickelman A, Belohlavkova S, **Clausen M**, Dubakiene R, Duggan E, Reche M, Marino LV, Norhede P, Ogorodova L, Schoemaker A, Stanczyk-Przyluska A, Szeplalusi Z, Vassilopoulou E, Veehof SH, Vlieg-Boerstra BJ, Wjst M, Dubois AE. Infant feeding and allergy prevention: a review of current knowledge and recommendations. A EuroPrevall state of the art paper. Allergy. 2009;64(10):1407-16.

Gudbjartsson DF, Bjornsdottir US, Halapi E, Helgadóttir A, Sulem P, Jonsdóttir GM, Thorleifsson G, Helgadóttir H, Steinthorsdóttir V, Stefansson H, Williams C, Hui J, Beilby J, Warrington NM, James A, Palmer LJ, Koppelman GH, Heinzmann A, Krueger M, Boezen HM, Wheatley A, Altmüller J, Shin HD, Uh ST, Cheong HS, Jonsdóttir B, **Gislason D**, Park CS, Rasmussen LM, Porsbjerg C, Hansen JW, Backer V, Werge T, Janson C, Jonsson UB, Ng MC, Chan J, So WY, Ma R, Shah SH, Granger CB, Quyyumi AA, Levey AI, Vaccarino V, Reilly MP, Rader DJ, Williams MJ, van Rij AM, Jones GT, Trabetti E, Malerba G, Pignatti PF, Boner A, Pescollenderung L, Girelli D, Olivieri O, Martinelli N, Ludviksson BR, **Ludviksdóttir D**, Eyjolfsson GI, Arnar D, Thorgeirsson G, Deichmann K, Thompson PJ, Wjst M, Hall IP, Postma DS, **Gislason T**, Gulcher J, Kong A, Jonsdóttir I, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants affecting eosinophil numbers associate with asthma and myocardial infarction. Nat Genet 2009;41(3):342-7.

Gunnbjornsdottir MI, Norbäck D, **Bjornsson E**, Soon A, Jarvis D, Jögi R, **Gislason D**, **Gislason T**, Janson C. Indoor environment in three North European cities in relationship to atopy and respiratory symptoms. Clin Resp J 2009;3(2):85-94.

Jensen ST, Erkan I, **Arnardóttir ES**, Small DS. Bayesian testing of many hypotheses manygenes: a study of sleep apnea. Ann Appl Stat 2009;3(3):1080-101.

Kummeling I, Mills EN, **Clausen M**, Dubakiene R, Perez CF, Fernandez-Rivas M, Knulst AC, Kowalski ML, Lidholm J, Le TM, Metzler C, Mustakov T, Popov T, Potts J, van Ree R, Sakellariou A, Tondury B, Tzannis K, Burney P. The EuroPrevall surveys on the prevalence of food allergies in children and adults: background and study methodology. Allergy. 2009;64(10):1493-7.

Marcon A, Corsico A, Cazzoletti L, Bugiani M, Accordini S, Almar E, Cerveri I, **Gislason D**, Gulsvik A, Janson C, Jarvis D, Martínez-Moratalla J, Pin I, de Marco R. Body mass index, weight gain, and other determinants of lung function decline in adult asthma. J Allergy Clin Immunol 2009;123(5):1069-74, 1074 e1-4

Margretardóttir OB, Thorleifsson SJ, **Gudmundsson G**, Olafsson I, Benediktsdóttir B, Janson C, Buist AS, **Gislason T**. Hypertension, systemic inflammation and body weight in relation to lung function impairment—an epidemiological study. Copd 2009;6(4):250-5.

Massion PP, Zou Y, Uner H, Kiatsimkul P, Wolf HJ, Baron AE, Byers T, **Jonsson S**, Lam S, Hirsch FR, Miller YE, Franklin WA, Varella-Garcia M. Recurrent genomic gains in preinvasive lesions as a biomarker of risk for lung cancer. PLoS One. 2009;4(6):e5611.

Nielsen R, Johannessen A, Benediktsdóttir B, **Gislason T**, Buist AS, Gulsvik A, Sullivan SD, Lee TA. Present and future costs of COPD in Iceland and Norway: results from the BOLD study. Eur Respir J 2009;34(4):850-7.

Pack AI, **Gislason T**. Obstructive sleep apnea and cardiovascular disease: a perspective and future directions. Prog Cardiovasc Dis 2009;51(5):434-51.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Gudmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Helgadóttir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjansson K, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladóttir H, Gudbjartsson T, Isaksson HJ, Einarsson GV, Benediktsdóttir KR, Agnarsson BA, Olafsson K, Salvardsdóttir A, Bjarnason H, Asgeirsdóttir M, Kristinsson KT, Matthiasdóttir S, Sveinsdóttir SG, Polidoro S, Hoim V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gruzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemenev LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, Barkardóttir RB, Jonsson E, **Jonsson S**, Olafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Gudbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Riha RL, **Gislason T**, Diefenbach K. The phenotype and genotype of adult obstructive sleep apnoea/hypopnoea syndrome. Eur Respir J 2009;33(3):646-55.

Sigurdsson MI, Isaksson HJ, **Gudmundsson G**, Gudbjartsson T. Diagnostic surgical lung biopsies for suspected interstitial lung diseases: a retrospective study. Ann Thorac Surg 2009;88(1):227-32.

Thorleifsson SJ, Margretardóttir OB, **Gudmundsson G**, Olafsson I, Benediktsdóttir B, Janson C, Buist AS, **Gislason T**. Chronic airflow obstruction and markers of systemic inflammation: results from the BOLD study in Iceland. Respir Med 2009;103(10):1548-53.

Vollmer WM, **Gislason T**, Burney P, Enright PL, Gulsvik A, Kocbas A, Buist AS. Comparison of spirometry criteria for the diagnosis of COPD: results from the BOLD study. Eur Respir J 2009;34(3):588-97.

Önnur ritverk

Gunnar Guðmundsson, Tómas Guðbjartsson. Háfjallaveiki. Ársrit Íslenska alpaklúbsins 2008-2009:25-9.

Össur Ingi Emilsson, **Þorsteinn Blöndal**. Tilfelli af lyfjæðild. Lækneminn 2009;60:12-3.

Steinn Jónsson. Langvinnir teppusjúkdómar í lungum. Lækneminn 2009;60:36-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11 þar af 7 boðsfyrirlestrar.

Veggsþjöld – ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Einar Stefán Björnsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Lifrarskaði af völdum lyfja. Fitulífur. Blæðingar frá meltingarvegi. Faraldsfræði starfrænna einkenna frá meltingarfærum. Primary biliary cirrhosis, ónæmisfræði og erfðfræði. Faraldsfræði skorpulífrar. Vélindasjúkdómar. Barretsesofagus.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Lifrarskaði af völdum lyfja. Einar Stefán Björnsson.

Doktorsnemi

Lýsisstílar sem hægdalyf. Orri Þór Ormarsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar S. Björnsson.

Meistaraneimar

Rannsókn á faraldsfræði og erfðum sjúklinga með fitulífur. Helga Norland. Lýðheilsuvísindum, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Einar S. Björnsson.

Paracetamol lyfjaitranir á Íslandi með tilliti til lifrarskaða. Ingibjörg Kjartansdóttir. Lýðheilsuvísindum, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Einar S. Björnsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan lyflæknisfræði Landspítala, Íslensk erfðagreining, Kings College Hospital, London. Samstarfsaðilar í Svíþjóð og USA.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Einar S. Björnsson er í ritstjórn Hepatology.

Einar S. Björnsson er í ritstjórn Liver International.

Einar S. Björnsson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Gastroenterology.

Einar S. Björnsson er í ritstjórn World Journal of Gastroenterology.

Einar S. Björnsson er í ritstjórn European Journal of Gastroenterology and Hepatology.

Einar S. Björnsson er í ritstjórn Gastroenterology Research and Practice.

Hallgrímur Guðjónsson er í ritstjórn World Journal of Gastroenterology.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Pétur Snæbjörnsson, Lárus Jónasson, Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller, **Ásgeir Theodórs**, Jón Gunnlaugur Jónasson. Ristilkrabbamein á Íslandi árin 1955-2004. Faraldsfræðileg og meinafræðileg athugun og samanburður á kynjum. Læknablaðið 2009;95(6):423-30.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bjornsson E, Aabakken L, **Olafsson S**, Bendtsen F. Are specific guidelines necessary for treatment of esophageal varices in the Nordic countries? Scand J Gastroenterol 2009;44(9):1037-47.

Bjornsson E, Davidsdóttir L. The long-term follow-up after idiosyncratic drug-induced liver injury with jaundice. J Hepatol 2009;50(3):511-7.

Bjornsson E, Verbaan H, Oksanen A, Fryden A, Johansson J, Friberg S, Dalgard O, Kalaitzakis E. Health-related quality of life in patients with different stages of liver disease induced by hepatitis C. Scand J Gastroenterol 2009;44(7):878-87.

Bjornsson E. Management of primary sclerosing cholangitis. Minerva Gastroenterol Dietol 2009;55(2):163-72.

Bjornsson E. Small-duct primary sclerosing cholangitis. Curr Gastroenterol Rep 2009;11(1):37-41.

Elfaki DA, **Bjornsson E**, Lindor KD. Review article: nuclear receptors and liver disease—current understanding and new therapeutic implications. Aliment Pharmacol Ther 2009;30(8):816-25.

Gunnarsdóttir SA, Olsson R, **Olafsson S**, Cariglia N,

Westin J, **Thjodleifsson B**, **Bjornsson E**. Liver cirrhosis in Iceland and Sweden: incidence, aetiology and outcomes. *Scand J Gastroenterol* 2009;1-10.

Holbrook WP, Furuholm J, Gudmundsson K, **Theodors A**, Meurman JH. Gastric reflux is a significant causative factor of tooth erosion. *J Dent Res* 2009;88(5):422-6.

Kristinsson JO, van Westerveld P, te Morsche RH, Roelofs HM, Wobbes T, Witteman BJ, Tan AC, van Oijen MG, Jansen JB, Peters WH. Cyclooxygenase-2 polymorphisms and the risk of esophageal adenoma or squamous cell carcinoma. *World J Gastroenterol* 2009;15(28):3493-7.

Olafsdottir LB, **Gudjonsson H**, **Jonsdottir HH**, **Thjodleifsson B**. Natural History of Functional Dyspepsia: A 10-Year Population-Based Study. *Digestion* 2009;81(1):53-61.

Olsson R, Glaumann H, Almer S, Broome U, Lebrun B, Bergquist A, **Bjornsson E**, Prytz H, Danielsson A, Lindgren S. High prevalence of small duct primary sclerosing cholangitis among patients with overlapping autoimmune hepatitis and primary sclerosing cholangitis. *Eur J Intern Med* 2009;20(2):190-6.

Strid H, Fjell A, Simren M, **Bjornsson ES**. Impact of dialysis on gastroesophageal reflux, dyspepsia, and proton pump inhibitor treatment in patients with chronic renal failure. *Eur J Gastroenterol Hepatol* 2009;21(2):137-42.

van Bon AC, **Kristinsson JO**, van Krieken JH, Wanten GJ. Concurrent splenic peliosis and vascular Ehlers-Danlos syndrome. *Ann Vasc Surg* 2009;23(2):256 e1-4.

Werner M, Almer S, Prytz H, Lindgren S, Wallerstedt S, **Bjornsson E**, Bergquist A, Sandberg-Gertzén H, Hultcrantz R, Sangfelt P, Weiland O, Danielsson A. Hepatic and extrahepatic malignancies in autoimmune hepatitis. A long-term follow-up in 473 Swedish patients. *J Hepatol* 2009;50(2):388-93.

Önnur ritverk

Bjornsson E. Small-duct primary sclerosing cholangitis. *Curr Gastroenterol Rep* 2009;11(1):37-41.

Bjornsson E. This month in Scandinavian Journal of Gastroenterology. *Scand J Gastroenterol* 2009;44:259-60.

Kalaitzakis E, **Bjornsson E**. Coronary heart disease in patients with liver cirrhosis. *J Hepatol* 2009;51:962-3.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Vegspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsaður: **Runólfur Pálsson** dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði langvinnis nýrnasjúkdóms og tengsl hans við áhættuþætti hjarta- og æðasjúkdóma. Faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteina. Samband arfgerðar og svipgerðar hjá sjúklingum með adenínfosfórbólusyltransferasa-skort. Áhrif ACTH á blóðfitur og próteinmigu. Próteintjening í nýrnavef. Fyrirbyggjandi áhrif omega-3 fjölmottaðra fitusýra gegn gáttatíf eftir hjartaskurðaðgerð. Ónæmisfræðilegir þættir í meingerð IgA-nýrnasteina.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Blóðþrýstingur í 9 ára gömlum börnum á Íslandi. Algengi háþrýstings, ástæður og fylgikvillar. Viðar Eðvarðsson, Sandra Dís Steinþórsdóttir, Sigríður Birna Elíasdóttir, Hróðmar Helgason, Ólafur Skúli Indriðason, Vilmundur Guðnason.

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Ólafur Skúli Indriðason, Gíslí Sigurðsson, Sólveig Helgadóttir.

Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskiptasvipgerð og meingenaleit. Viðar Eðvarðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Kári Stefánsson.

Hversu oft er meðferð við nýrnabilun á lokastigi (skilunarmeðferð) ekki beitt á Íslandi? Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Þorbjörg Karlsdóttir.

Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð; hlutverk bólguferla. Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar, Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Statískt mat á beinþéttni, æðakölkun og nýrnastarfsemi eldri borgara (SMÁ B/ÆN eldri borgara). Hrefna Guðmundsdóttir, Margrét Birna Andrésdóttir, Kristín Siggeirsdóttir, Vilmundur Guðnason, Gunnar Sigurðsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Faraldsfræði og framrás gauklasjúkdóma á Íslandi. Runólfur Pálsson, Ólafur Skúli Indriðason, Jóhannes Björnsson, Konstantín Shcherbak.

National Institute of Digestive and Kidney Diseases Bandaríkjunum

Hereditary Causes of Nephrolithiasis and Kidney Failure. Determinants of Stone Formation and Nephropathy in Patients with APRT Deficiency. Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Jón Jóhannes Jónsson.

U.S. Department of Health and Human Services

National Institute of Digestive and Kidney Diseases. Hereditary Causes of Nephrolithiasis and Kidney Failure. Determinants of Stone Formation and Nephropathy in Patients with APRT Deficiency. Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Jón Jóhannes Jónsson.

Meistaraneinar

Blóðþrýstingur í börnum á 10. aldursári á Íslandi. Dreifing blóðþrýstings og algengi háþrýstings. Sandra Dís Steinþórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Viðar Örn Eðvarðsson. Umsjónarkennari: [Runólfur Pálsson](#).

Faraldsfræði og framrás gauklasjúkdóma á Íslandi 1983-2002. Konstantín Shcherbak. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson.

Langvinnur nýrnasjúkdómur í börnum á Íslandi. Helgi Már Jónsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Viðar Örn Eðvarðsson. Umsjónarkennari: [Runólfur Pálsson](#).

OMAFIB-rannsóknin. Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð. Ragnhildur Heiðarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Skúli Indriðason, Davíð Otto Arnar. Umsjónarkennari: Guðrún Valgerður Skúladóttir.

Próteintjening nýrnakrabbameina samanborið við eðlilegan nýrnavef. Sigurlína Dögg Tómasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: [Hrefna Guðmundsdóttir](#), Vigdís Pétursdóttir.

Undirliggjandi ástæður háþrýstings og merki um markliffæraskemmdir hjá börnum á Íslandi. Sigríður Birna

Elíasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Viðar Örn Eðvarðsson. Umsjónarkennari: [Runólfur Pálsson](#).

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Ýmsar sérgreinar og starfseiningar á Landspítala, m.a. nýrnalækningar barna Barnaspítali Hringins, hjartalækningar, hjartaskurðlækningar, þvagfæraskurðlækningar, erfða- og sameindalæknisfræðideild, klínísk lífefnafræðideild og rannsóknarstofa í meinafræði. Rannsóknarstofa í lyfja- og eiturefnafræði við Háskóla Íslands. Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. Háskólasjúkrahúsið í Lundi og Sahlgrenska-háskólasjúkrahúsið í Gautaborg, Svíþjóð. Háskólasjúkrahúsið í Nijmegen og Leiden og Eurotransplant, Leiden, Hollandi. Massachusetts General Hospital og Harvard Medical School, Boston, Mayo Clinic, Rochester, University of Chicago og Litholink, Chicago, New York University School of Medicine, University of Kansas Medical Center, og Tufts University og New England Medical Center, Boston, Bandaríkjunum.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Viðar Örn Eðvarðsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson. Viðurkenning fyrir eina af fjórum bestu rannsóknum sem kynntar voru á Norðurlandþingi nýrnalækna í Helsinki, 26.-29. ágúst 2009.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Hrefna Guðmundsdóttir er í ritstjórn *Acta Pathologica, Microbiologica et Immunologica Scandinavica*.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Bylgja Kaernsted, Ólafur Skúli Indriðason, Jón Baldursson, Davíð O. Arnar. Endurlífing á sjúkrahúsi - Umfang og árangur endurlífingunarstarfsemi á Landspítala. *Læknablaðið* 2009;95(7/8):509-14.

Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Gyða Ásmundsdóttir, María Heimisdóttir, Eiríkur Jónsson, Runólfur Pálsson. Kostnaðarvirknigreining á meðferð við nýrnabilun á lokastigi. *Læknablaðið* 2009;95(11):747-53.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Andresdottir MB, Haasnoot GW, Persijn GG, Claas FH. HLA-B8, DR3: a new risk factor for graft failure after renal transplantation in patients with underlying immunoglobulin A nephropathy. *Clin Transplant* 2009;23(5):660-5.

Bergrem H, Goransson LG, **Asmundsson P**, Feldt-Rasmussen B, Gronhagen-Riska C, Westberg G. The Nephrocare project: referral, patient case-mix, follow-up and quality of renal care in Nordic renal centres. *Scand J Urol Nephrol* 2009;43(4):319-24.

Edvardsson VO, Pálsson R, **Indridason OS**, Thorvaldsson S, Stefánsson K. Familiality of kidney stone disease in Iceland. *Scand J Urol Nephrol* 2009;43(5):420-4.

Gunnarsson O, **Indridason OS**, Franzson L, Sigurdsson G. Factors associated with elevated or blunted PTH response in vitamin D insufficient adults. *J Intern Med* 2009;265(4):488-95.

Kramer A, Stel V, Zoccali C, Heaf J, Ansell D, Gronhagen-Riska C, Leivestad T, Simpson K, **Pálsson R**, Postorino M, Jager K. An update on renal replacement therapy in Europe: ERA-EDTA Registry data from 1997 to 2006. *Nephrol Dial Transplant* 2009;24(12):3557-66.

Kramer A, Stel VS, Tizard J, Verrina E, Ronnholm K, **Pálsson R**, Maxwell H, Jager KJ. Characteristics and survival of young adults who started renal replacement therapy during childhood. *Nephrol Dial Transplant* 2009;24(3):926-33.

Thorleifsson G, Holm H, Edvardsson V, Walters GB, Styrkarsdóttir U, Guðbjartsson DF, Sulem P, Halldórsson BV, de Vegt F, d'Ancona FC, den Heijer M, Franzson L, Christiansen C, Alexandersen P, Rafnar T, Kristjánsson K, Sigurdsson G, Kiemeny LA, **Bodvarsson M, Indridason OS, Pálsson R**, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants in the CLDN14 gene associate with kidney stones and bone mineral density. *Nat Genet* 2009;41(8):926-30.

Önnur ritverk

Runólfur Pálsson. Háskólaspítali í kreppu [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2009;95(11):745.

Thorisdóttis S, Johannsson M, Ólafsdóttir E, **Arnadóttir M.** Search for the optimal dose interval of adrenocorticotrophic hormone with regard to the lipid-lowering effect. *Basic Clin Pharmacol Toxicol* 2009;104(4):273-75.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 13

Smitsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsaður: **Magnús Gottfredsson prófessor**

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði smitsjúkdóma á Íslandi. Alvarlegar, ífarandi sýkingar af völdum baktería og sveppa. Sameindaerfðafræðilegar rannsóknir á meningókokkum og fylgikvillum slíkra sýkinga. Rannsóknir á meingerð og ónæmisfræði ífarandi sveppasýkinga. Klínískar rannsóknir á meðferð dreifðra hvítsveppasýkinga. Rannsóknir á spítalasykingum og kostnaði vegna þeirra.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Endurteknar blóðsýkingar af völdum *Candida gersveppa* á Íslandi 1990-2008. Magnús Gottfredsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir.

Faraldsfræði blóðsýkinga af völdum *Staphylococcus aureus* á Íslandi. Ólafur Guðlaugsson, Karl G Kristinnsson, Már Kristjánsson, Sigurður Heiðdal.

Meðferð sýkinga í bringubeinsskurði á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Steinn Steingrímsson, Magnús Gottfredsson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Hilmir Ásgeirsson, Janus Freyr Guðnason, Karl G. Kristinnsson, Kristinn Logi Hallgrímsson, Ólafur Baldursson.

Varnir lungnabekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala sumarið 2009. Berglind Kristjánsdóttir, Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason.

Skyldleiki fórnarlamba inflúensufaraldra og Spænsku veikinnar? Sara Sigurlásdóttir, Marta Rós Berndsen, Magnús Gottfredsson, Ingileif Jónsdóttir.

Framhaldsnám í lyflæknisfræði

Ífarandi sýkingar með *Streptococcus pyogenes* á Íslandi. Lovísa Ólafsdóttir. Leiðbeinendur: Magnús Gottfredsson, Helga Erlendsdóttir.

Endurteknar ífarandi sveppasýkingar á Íslandi. Lena Rós Ásmundsdóttir. Leiðbeinendur: Magnús Gottfredsson, Helga Erlendsdóttir.

Doktorsnemi

Varnir lungnabekju. Skarphéðinn Halldórsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Meistararnemar

Meðferð sýkinga í bringubeinsskurði á Íslandi. Steinn Steingrímsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Tómas Guðbjartsson, Magnús Gottfredsson.

Orsakir samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framskyggn rannsókn. Agnar Bjarnason. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar deildir Landspítala. Háskóli Íslands. Embætti sóttvarnalæknis, Íslensk erfðagreining. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Glasgow, Skotlandi. National Institutes of Health, Bethesda, Bandaríkjunum.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Magnús Gottfredsson fékk framgang í starf prófessors við læknadeild Háskóla Íslands.

Magnús Gottfredsson var skipaður af heilbrigðisráðherra í stjórn Vísinda- og tækniráðs.

Skarphéðni Halldórssyni doktorsnema, var boðið að flytja fyrirlestur ungs vísindamanns á ársþingi norræna smitsjúkdómalækna og sýklufræðinga (SSAC) í Tromsø í september 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ásbjörg Geirsdóttir, **Magnús Gottfredsson**, Haraldur Sigurðsson. Tilfelli mánaðarins. *Læknablaðið* 2009;95(10):687-9.

Engilbert Sigurðsson, Þórdís Ólafsdóttir, **Magnús Gottfredsson**. Hver eru viðhorf Íslendinga til þunglyndislyfja og hvaða þættir ráða mestu um mótun þeirra. *Læknablaðið* 2009;95(12):374-8.

Hilmir Ásgeirsson, Kai Blöndal, Þorsteinn Blöndal, **Magnús Gottfredsson**. Fjölónæmir berklar á Íslandi - tilfellaröð og yfirlit. *Læknablaðið* 2009;95(7/8):499-507.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Agustsson AI, Ólafsson K, **Thorisdóttir AS**. Salmonella osteomyelitis in pregnancy. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2009;88(10):1171-3.

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Agnarsson BA, **Gottfredsson M**. The importance of strain variation in virulence of *Candida dubliniensis* and *Candida albicans*: results of a blind histopathological study of invasive candidiasis. *Clin Microbiol Infect* 2009;15(6):576-85.

Magiorakos AP, Suetens C, Boyd L, Costa C, Cunney R, Drouot V, Farrugia C, Fernandez-Maillou MM, Iversen BG, Leens E, Michael S, Moro ML, Reinhardt C, Serban R, Vatcheva-Dobrevska R, Wilson K, Heisbourg E, Maltezos HC, Strauss R, Borocz K, Dolinsek M, Dumpis U, Erne S, **Guðlaugsson O**, Heczko P, Hedlova D, Holt J, Joe L, Lyytikäinen O, Riesenfeld-Orn I, Stefkovikova M, Valinteliene R, Voss A, Monnet DL. National hand

hygiene campaigns in Europe, 2000-2009. *Euro Surveill* 2009;14(17).

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Meinafræði

Forstöðumaður fræðasviðsins líffærameinafræði og réttarlæknisfræði: **Jóhannes Björnsson prófessor**

Helstu áherslur í rannsóknum.

Vísindarannsóknir beinast í fyrsta lagi á faraldsfræði og lífhegðan krabbameina. Í öðru lagi fer fram leit að og skilgreining áhrifa gena krabbameina. Einkum er unnið með brjóstakrabbamein en einnig krabbamein í blöðruhálskirtli, ristli, nýrum, lungum og eistum. Rannsóknir þessar eru unnar sjálfstætt innan stofnunarinnar. Einnig er unnið að umfangsmiklum samstarfsrannsóknum bæði innlendum og erlendum, sem dæmi má nefna samstarf við Hjartavernd um rannsóknir á áhættuþáttum hjarta- og æðasjúkdóma.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif Bláa lóns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósameðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfssdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif kitosanafleiða á gróanda og örvefsmyndun í beinvef, æðapeli og sinaslíðrum. Halldór Jónsson jr., Elín H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárasón, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgysson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Einkenni og stigun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Jón G Jónasson, Kristín K. Alexiusdóttir, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Faraldsfræði millilíflungnasjúkdóma á Íslandi. Gunnar Guðmundsson, Helgi J. Ísaksson, Sigurður James Þorleifsson.

Forspárgildi BRCA2-próteins í vefjasýnum um horfur í blöðruhálskirtilskrabbameini. Eiríkur Jónsson, Trygvi Þorgeirsson, Laufey Tryggvadóttir, Jón Gunnlaugur Jónasson, Unnur A. Valdimarsdóttir, Katja Fall, Lorelei Mucci, Michelangelo Fiorentino.

Greiningargildi nálersýnatöku í berkjuspeglun við staðfestingu og stigun lungnakrabbameins á Íslandi. Hrönn Harðardóttir, Þorgerður Guðmundsdóttir, Steinn Jónsson, Ingibjörg Guðmundsdóttir, Margrét Snorraddóttir, Jóhannes Björnsson.

Hlutverk bakteríudrepani peptíða í ratvísi T-eitilfruma. Hekla Sigmundsdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Michael Arden Jones.

Hlutverk PTPN1 í eðlilegri brjóstþekju og í brjóstakrabbameini. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Bylgja Hilmarsdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Jón G. Jónasson, Óskar Þ. Jónasson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstskirtils. Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Rósa Barkardóttir, Ole William Petersen.

Lýðgrundið rannsókn á góðkynja og illkynja æxlum með uppruna í fleiðu. Trygvi Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, Eyrún Valsdóttir, Helgi J. Ísaksson, Hrönn Harðardóttir, Hörður Alfreðsson.

Miðmætisspeglanir á Íslandi 1983-2007. Þóra Sif Ólafsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Jóhannes Björnsson, Gunnar Guðmundsson.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi (Renal Cell Carcinoma in Iceland). Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígdís Pétursdóttir.

Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá ristil- og endaparmskrabbameini. Halla Viðarsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Skurðaðgerðir við lungnakrabbamein á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Stofnfrumur og lungnakrabbamein: Eðlileg formgerð í samanburði við krabbameinsformgerð í þrívíðum ræktunum. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Jóhannes Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Hekla Sigmundsdóttir, Ivar Axelsson, Ari Jón Arason, Sigríður Rut Fransdóttir.

Tengsl áhættulella brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstaaæxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tengslagreiing í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi á árunum 1995-2004. Páll Helgi Möller, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, Kristín Alexíusdóttir.

Rannsóknarnámssjóður

Áhrif hugsanlegs æxlisgens ERLIN2 á apoptosu í brjóstafurum. Edda Bjarnadóttir, Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Rannsóknasjóður Íslands

Áhrifagen á framvindu brjóstakrabbameins á litningi 8p12-p11. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Kristrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson.

Tækjasjóður Rannís

Viðsnúin (e. inverted) smásjá fyrir frumur. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Göngum saman

Eru æxlismyndandi áhrif mögnunar 8p12-p11 litninasvæðisins knúin áfram af offramleiðslu ERLIN2 gensins? Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Kristrún Ólafsdóttir, Óskar Þór Jóhannsson.

Tengsl áhættu samsætta brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstaaæxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Haukur Gunnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Doktorsnemar

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsterli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Ingvarsson, Jóhannes Björnsson, Valgarður Egilsson.

Hlutverk BRCA2 við lokaskref frumskiptingafarilsins. The potential role of BRCA2 during cytokinesis. Ásta Björk Jónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónn Eyfjörð, Jóhannes Björnsson.

Stjórn EGFR2 boðleida í brjóstskirtilbrjóstskirtilsins. Sævar Ingþórsson. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson, Bjarni A. Agnarsson.

Meistararnemar

Áhrif hugsanlegs æxlisgens ERLIN2 á apoptosu í brjóstafurum. Edda Bjarnadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir.

Einangrun og tjáning próteinsameinda úr þunnum vefjasneiðum. Sigurlína Dögg Tómasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vígdís Pétursdóttir, Hrefna Guðmundsdóttir. Umsjónarkennari: Jón Gunnlaugur Jónasson.

Hodgkin's eitilfrumkrabbamein á Íslandi 1990-2005. Klínísk og meinafræðileg rannsókn. Hallgerður Lind Kristjánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Bjarni A. Agnarsson.

Kortlagning erfðabreglana með hjálp örflogutækni í brjóstaaæxlum sjúklinga úr ættum með hækkaða tíðni meinsins. Haukur Gunnarsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason. Umsjónarkennari: Bjarni A. Agnarsson.

Mögnun og genatjáning á völdum litningasvæðum í brjóstaaæxlissýnum og fylgni við sjúkdómshorfor. Berglind Ósk Einarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rósa Björk Barkardóttir, Inga Reynisdóttir. Umsjónarkennari: Bjarni A. Agnarsson.

Non-Hodgkin's eitilfrumkrabbamein á Íslandi 1990-2005. Klínísk og meinafræðileg rannsókn. Signý Vala Sveinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Bjarni A. Agnarsson.

Tengsl ýmissa meinafræðipáttar ristilkrabbameina við einkenni sem sjúklingar hafa. Kristín Alexíusdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jón Gunnlaugur Jónasson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Háskólasjúkrahúsið í Helsinki, Íslensk erfðagreining, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Svíþjóð, Hjartavernd, Krabbameinsfélag Íslands.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðisviðsins fékk á árinu

Rósa Björk Barkardóttir var valin Heiðursvísindamaður Landspítala.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Jóhannes Björnsson er ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Jóhannes Björnsson er ritstjóri Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Húnbogi Þorsteinsson, Steinn Jónsson, Hörður Alfreðsson, Helgi J. Ísaksson, Tómas Guðbjartsson. Árangur lungnabrottnámsaðgerða við lungnakrabbameini á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(12):823-9.

Pétur Snæbjörnsson, Lárus Jónasson, Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller, Ásgeir Theodórs, Jón Gunnlaugur Jónasson. Ristilkrabbamein á Íslandi árin 1955-2004. Faraldsfræðileg og meinafræðileg athugun og samanburður á kynjum. Læknablaðið 2009;95(6):423-30.

Valgarður Egilsson, Hannes Petersen. Samvaxnir tvíburar á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(12):847-50.

Örvar Arnarson, Trygvi Þorgeirsson, Helgi J. Ísaksson, Orri Einarsson, Friðrik Yngvason, Tómas Guðbjartsson. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(1):35-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Antoniu AC, Sinilnikova OM, McGuffog L, Healey S, Nevanlinna H, Heikkinen T, Simard J, Spurdle AB, Beesley J, Chen X, Neuhausen SL, Ding YC, Couch FJ, Wang X, Fredericksen Z, Peterlongo P, Peissel B, Bonanni B, Viel A, Bernard L, Radice P, Szabo CI, Foretova L, Zikan M, Claes K, Greene MH, Mai PL, Rennett G, Lejbkowitz F, Andrulis IL, Ozcelik H, Glendon G, Gerdes AM, Thomassen M, Sunde L, Caligo MA, Laitman Y, Kontorovich T, Cohen S, Kaufman B, Dagan E, Baruch RG, Friedman E, Harbst K, Barbany-Bustanza G, Rantala J, Ehrencrona H, Karlsson P, Domchek SM, Nathanson KL, Osorio A, Blanco I, Lasa A, Benitez J, Hamann U, Hogervorst FB, Rookus MA, Collee JM, Devilee P, Ligtenberg MJ, van der Luijt RB, Aalfs CM, Waisfisz Q, Wijnen J, van Roozendaal CE, Peock S, Cook M, Frost D, Oliver C, Platte R, Evans DG, Laloo F, Eeles R, Izatt L, Davidson R, Chu C, Eccles D, Cole T, Hodgson S, Godwin AK, Stoppa-Lyonnet D, Buecher B, Leone M, Bressac-de Paillerets B, Remenieras A, Caron O, Lenoir GM, Sevenet N, Longy M, Ferrer SF, Prieur F, Goldgar D, Miron A, John EM, Buys SS, Daly MB, Hopper JL, Terry MB, Yassin Y, Singer C, Gschwanter-Kaulich D, Staudigl C, Hansen TO, **Barkardóttir RB**, Kirchoff T, Pal P, Kosarin K, Offit K, Piedmonte M, Rodriguez G, Wakeley K, Boggess JF, Basil J, Schwartz PE, Blank SV, Toland AE, Montagna M, Casella C, Imyanitov EN, Allavena A, Schmutzler RK, Versmold B, Engel C, Meindl A, Ditsch N, Arnold N, Niederacher D, Deissler H, Fiebig B, Suttner C, Schonbuchner I, Gadzicki D, Caldes T, de la Hoya M, Pooley KA, Easton DF, Chenevix-Trench G. Common variants in LSP1, 2q35 and 8q24 and breast cancer risk for BRCA1 and BRCA2 mutation carriers. Hum Mol Genet 2009;18(22):4442-56.

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Agnarsson BA, Gottfredsson M. The importance of strain variation in virulence of Candida dubliniensis and Candida albicans: results of a blinded histopathological study of invasive candidiasis. Clin Microbiol Infect 2009;15(6):576-85.

Bodvarsdóttir SK, Imsland F, Thorisson B, Steinarsdóttir M, Eyfjord JE. 64,XX, SRY-, and ZFY-Negative Icelandic Horse Likely to Be True Hermaphrodite. Journal of Equine Veterinary Science 2009;29(10):734-8.

Collin SM, Metcalfe C, Zuccolo L, Lewis SJ, Chen L, Cox A, Davis M, Lane JA, Donovan J, Smith GD, Neal DE, Hamdy FC, Gudmundsson J, Sulem P, Rafnar T, **Benediktsdóttir KR**, Eeles RA, Guy M, Kote-Jarai Z, Morrison J, Al Olama AA, Stefansson K, Easton DF, Martin RM. Association of folate-pathway gene polymorphisms with the risk of prostate cancer: a population-based nested case-control study, systematic review, and meta-analysis. Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2009;18(9):2528-39.

Einarsson JT, Einarsson JG, **Isaksson JG**, Gudbjartsson T, Gudmundsson G. Middle lobe syndrome: a nationwide study on clinicopathological features and surgical treatment. Clin Resp J 2009;3(2):77-81.

Gudmundsson J, Sulem P, Gudbjartsson DF, Blondal T, Gylfason A, **Agnarsson BA**, **Benediktsdóttir KR**, Magnusdóttir DN, Orlygsdóttir G, Jakobsdóttir M, Stacey SN, Sigurdsson A, Wahlfors T, Tammela T, Breyer JP, McReynolds KM, Bradley KM, Saez B, Godino J, Navarrete S, Fuentes F, Murillo L, Polo E, Aben KK, van Oort IM, Suarez BK, Helfand BT, Kan D, Zanon C, Frigge ML, Kristjánsson K, Gulcher JR, Einarsson GV, Jónsson E, Catalona WJ, Mayordomo JJ, Kiemenev LA, Smith JR, Schleutker J, **Barkardóttir RB**, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Rafnar T, Stefansson K. Genome-wide association and replication studies identify four variants

associated with prostate cancer susceptibility. *Nat Genet* 2009;41(10):1122-6.

Gudmundsson J, Sulem P, Gudbjartsson DF, **Jonasson JG**, Sigurdsson A, Bergthorsson JT, He H, Blondal T, Geller F, Jakobsdottir M, Magnusdottir DN, Matthiasdottir S, Stacey SN, Skarphedinsson OB, Helgadóttir H, Li W, Nagy R, Aguiló E, Faure E, Prats E, Saez B, Martínez M, Eyjólfsson GI, Björnsdóttir US, Holm H, Kristjánsson K, Frigge ML, Kristvínsson H, Gulcher JR, Jonsson T, Rafnar T, Hjartarsson H, Mayordomo JI, de la Chapelle A, Hrafnkelsson J, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefánsson K. Common variants on 9q22.33 and 14q13.3 predispose to thyroid cancer in European populations. *Nat Genet* 2009;41(4):460-4.

Jonsson PV, Noro A, Finne-Soveri H, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Bucht G, Grupe EV, **Björnsson J**, Jonsen E, Schroll M. Admission profile is predictive of outcome in acute hospital care. *Aging Clin Exp Res* 2008;20(6):533-9.

Kong A, Steinthorsdóttir V, Masson G, Thorleifsson G, Sulem P, Besenbacher S, Jonasdóttir A, Sigurdsson A, Kristínsson KT, Jonasdóttir A, Frigge ML, Gylfason A, Olason PI, Gudjonsson SA, Sverrisson S, Stacey SN, Sigurgeirsson B, **Benediktsdóttir KR**, Sigurdsson H, Jonsson T, Benediktsson R, Olafsson JH, Johannsson OT, Hreidarsson AB, Sigurdsson G, Ferguson-Smith AC, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdóttir U, Stefánsson K. Parental origin of sequence variants associated with complex diseases. *Nature* 2009;462(7275):868-74.

Mathew R, **Steffensen TS**, Gilbert-Barnes E. Discordant omphalocele-exstrophy-imperforate anus-spinal defects (OEIS) complex and cardiac malformations in monozygotic twins. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(6):279-86.

Ogmundsdóttir HM, **Björnsson J**, Holbrook WP. Role of TP53 in the progression of pre-malignant and malignant oral mucosal lesions. A follow-up study of 144 patients. *J Oral Pathol Med* 2009;38(7):565-71.

Ogmundsdóttir HM, Hilmarsdóttir H, **Björnsson J**, Holbrook WP. Longitudinal study of TP53 mutations in eight patients with potentially malignant oral mucosal disorders. *J Oral Pathol Med* 2009;38(9):716-21.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Gudmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Helgadóttir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjánsson K, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladóttir H, Gudbjartsson T, **Isaksson HJ**, Einarsson GV, **Benediktsdóttir KR**, **Agnarsson BA**, Olafsson K, Salvarsdóttir A, Bjarnason H, Asgeirsdóttir M, Kristínsson KT, Matthiasdóttir S, Sveinsdóttir SG, Polidoro S, Hoiom V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurrá E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemeny LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, **Barkadóttir RB**, Jonsson E, Jonsson S, Olafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Gudbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefánsson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. *Nat Genet* 2009;41(2):221-7.

Schlauder SM, Knapp C, **Steffensen TS**, Bui MM. Aromatase may play a critical role in the pathogenesis of juvenile nasopharyngeal angiofibroma. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(5):232-8.

Sigurdsson MI, **Isaksson HJ**, Gudmundsson G, Gudbjartsson T. Diagnostic surgical lung biopsies for suspected interstitial lung diseases: a retrospective study. *Ann Thorac Surg* 2009;88(1):227-32.

Stacey SN, Sulem P, Masson G, Gudjonsson SA,

Thorleifsson G, Jakobsdóttir M, Sigurdsson A, Gudbjartsson DF, Sigurgeirsson B, **Benediktsdóttir KR**, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Scherer D, Hemminki K, Rudnai P, Gurrá E, Koppova K, Botella-Estrada R, Soriano V, Juberias P, Saez B, Gilaberte Y, Fuentelsaz V, Corredera C, Grasa M, Hoiom V, Lindblom A, Bonenkamp JJ, van Rossum MM, Aben KK, de Vries E, Santinami M, Di Mauro MG, Maurichi A, Wendt J, Hochleitner P, Pehamberger H, Gudmundsson J, Magnusdóttir DN, Gretarsdóttir S, Holm H, Steinthorsdóttir V, Frigge ML, Blondal T, Saemundsdóttir J, Bjarnason H, Kristjánsson K, Björnsdóttir G, Okamoto I, Rivoltini L, Rodolfo M, Kiemeny LA, Hansson J, Nagore E, Mayordomo JI, Kumar R, Karagas MR, Nelson HH, Gulcher JR, Rafnar T, Thorsteinsdóttir U, Olafsson JH, Kong A, Stefánsson K. New common variants affecting susceptibility to basal cell carcinoma. *Nat Genet* 2009;41(8):909-14.

Stefánsson OA, **Jonasson JG**, Johannsson OT, **Olafsdóttir K**, Steinarsdóttir M, Valgeirsdóttir S, Eyfjord JE. Genomic profiling of breast tumours in relation to BRCA abnormalities and phenotypes. *Breast Cancer Res* 2009;11(4):R47.

Steffensen TS, Barness EG. Cardiac conduction disorders in children. *Front Biosci (Elite Ed)*. 2009;1:519-27.

Steffensen TS, Gilbert-Barnes E, Lacson A, Margo CE. Cerebellar migration defects in aicardi syndrome: an extension of the neuropathological spectrum. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(1):24-38.

Steffensen TS, Gilbert-Barnes E, Sandstrom M, Bell JR, Bryan J, Sutcliffe MJ. Extreme variant of enlarged heterochromatin region on chromosome 9Q in a normal child and multiple family members. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(6):247-52.

Steffensen TS, Opitz JM, Gilbert-Barnes E. Congenital perineal hernia in a fetus with trisomy 18. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(2):95-9.

Steffensen TS, Paidas CN, Nora FE, Gilbert-Barnes E. Thirteen-year-old child with a malignant chest tumor: clinicopathologic conference. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(6):262-73.

Steffensen TS, Quintero RA, Kontopoulos EV, Gilbert-Barnes E. Massive pericardial effusion treated with in utero pericardioamniotic shunt in a fetus with intrapericardial teratoma. *Fetal Pediatr Pathol* 2009;28(5):216-31.

Traustason S, Eysteinnsson T, **Agnarsson BA**, Stefánsson E. GABA agonists fail to protect the retina from ischemia-reperfusion injury. *Exp Eye Res* 2009;88(3):361-6.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestrur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestrur

Vegspjöld – ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 29

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 12

Myndgreining

Forstöðumaður: Ásbjörn Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Myndgreining alvarlegra slasaðra, skuggaefnisrannsóknir og stafræn myndgerð. Erfðafræði beinþynningar á Íslandi. Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap. Mikilvægi D-vítamins.

Styrkir sem fræðasiðið fékk á árinu

Heildarmat á efri loftvegi kæfisvefnissjúklinga. Sigurður Júlíusson, Þórarinn Gíslason, Hannes Petersen, Bryndís Benediktsdóttir, Hildur Einarsdóttir, Einar Hjaltsted.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Klínísk skráning lungnakrabbameina. Halla Skúladóttir, Agnes Smáradóttir, Hrónn Harðardóttir, Pétur Hannesson, Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson.

Doktorsnemi

Interpreting prevalence rates of maxillary sinusitis and ear disease in medieval Iceland: An evaluation of the adult and subadult skeletons using computed tomography microscopy and endoscopy. Cecilia R.Collins. Sagnfræði- og heimspekideild Háskóla Íslands. Doktorsnefnd: Steinn Jónsson, Ásbjörn Jónsson, Mary Lewis.

Meistaranaemar

Geislaskammtar í hjarta við geislameðferð gegn brjóstakrabbameini. Jaroslava Baumruk. Læknadeild. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Helgi Sigurðsson, Garðar Myrdal, Jakob Jóhannsson.

Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blóðrúðalskirtli. Agnes Þóroldsdóttir. Lýðheilsuvísindi. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ásbjörn Jónsson, Garðar Myrdal, Þórarinn E. Sveinsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Háskóli Íslands, Hjartavernd og Íslensk erfðagreining.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ólöf Jóna Elíasdóttir, Elías Ólafsson, **Ólafur Kjartansson**. Multiple sclerosis - yfirlit um einkenni, greiningu og meðferð. *Læknablaðið* 2009;95(9):583-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gudbrandsdóttir G, Sverrisdóttir A, **Thrainsson A**, Einarsson GV, Gudbjartsson T. Simultaneous bilateral spontaneous pneumothorax in metastatic testicular cancer. *Scand J Urol Nephrol* 2009;43(3):250-2.

Johnson MH, **Thorisson HM**, Diluna ML. Vascular anatomy: the head, neck, and skull base. *Neurosurg Clin N Am* 2009;20(3):239-58.

Jonsson E, Vidarsson BG, Haraldsson G, **Gudmundsson J**. Arteriovenous fistula in an autotransplanted kidney segment: successful angiographic management. *Scand J Urol Nephrol* 2009;43(5):425-7.

Palm WM, Sacyński JS, van der Grond J, Sigurdsson S, **Kjartansson O**, Jonsson PV, Eiríksdóttir G, Gudnason V, Admiraal-Behloul F, Launer LJ, van Buchem MA. Ventricular dilation: Association with gait and cognition. *Ann Neurol* 2009;66(4):485-93.

Qiu C, Cotch MF, Sigurdsson S, Klein R, Jonasson F, Klein BE, Garcia M, Jonsson PV, Harris TB, Eiríksdóttir G, **Kjartansson O**, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Microvascular lesions in the brain and retina: The age, gene/environment susceptibility-Reykjavik study. *Ann Neurol* 2009;65(5):569-76.

Sacyński JS, Siggurdsson S, Jonsson PV, Eiríksdóttir G, Olafsdóttir E, **Kjartansson O**, Harris TB, van

Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Glycemic status and brain injury in older individuals: the age gene/environment susceptibility-Reykjavik study. *Diabetes Care* 2009;32(9):1608-13.

Saczynski JS, Sigurdsson S, Jonsdóttir MK, Eirisdóttir G, Jonsdottir PV, Garcia ME, Kjartansson O, Lopez O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral infarcts and cognitive performance: importance of location and number of infarcts. *Stroke* 2009;40(3):677-82.

Thorisson HM, Johnson MH. Endovascular management of extracranial carotid and vertebral disease. *Neurosurg Clin N Am* 2009;20(4):487-506.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Ónæmisfræði

Forstöðumaður: Björn Rúnar Lúðvíksson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á IgA mótefnaskorti, áhrifum TGF- β á þroskun og starfsemi T eitilfruma, hlutverki bólgumíðla í myndun kransæðasjúkdóma (og hlutverki æðabælsstofnfruma í því ferli) og iktsýki, hlutverki mannan bindilektíns í krónískum bólgusjúkdómum, osökum fæðuofnæmis í börnum, og áhrifum erfða í tengslum við meðferðarvirgni afnæmismæðferða. Rannsóknir á ónæmiskerfi nýbura, ónæmissvörum nýburamúsa gegn bólusetningum, langtíma ónæmisminni gegn próteinum og fjölskrum hjúpaðra baktería og gegn kúabólueirunni, og skaðlegum áhrif hreinna fjölsýkra á ónæmissvör barna og aldraðra gegn próteintengdum fjölskrubóluefnum. Rannsóknir á hlutverki magnakerfis í kransæðastíflu, kransæðasjúkdómi, langvinnri lungnateppu og öðrum krónískum bólgusjúkdómum. Rannsóknir á áhrifum náttúruæfna í sérhæfingu ónæmissvars, svipgerð T frumna í börnum sem misstu týmus í frumbærsku, áhrifum lágskammta aspiríns á liðagigt í rottum. Rannsóknir á algengi fæðuofnæmis hjá börnum, tengsl við fæðu, umhverfisþátta og erfða, og áhrif endurbólusetninga með fjölskrum á minnisvar við 7 ára aldur. Rannsóknir á sóra (psoriasis) og tengslum við kverkeiða og streptokokka.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Sigurðardóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Elí Guðjónsson.

Áhrif Bláa lóns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósmeðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Steingrímur Davíðsson, Ása Brynjólfssdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Bjarni Agnarsson.

Áhrif endurbólusetningar með meningókkafjölsýkrum C á ónæmisminni. Maren Henneken, Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýra í fæði á stofnfrumur æðabæls. Dagbjört Helga Pétursdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Áhrif TNF α á þroskunarferil Th17 og T-bælifruma meðal einstaklinga með iktsýki. Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján

Steinsson.

Áhrif þekkttra og óþekkttra náttúruæfna á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Epstein Barr veirusýkingar, klínísk einkenni, aðrir sjúkdómar og afdrif. Ásgeir Haraldsson, Björn Rúnar Lúðvíksson, Helga Bjarnadóttir, o.fl.

Epstein-Barr veirusýkingar: Samanburður á veirumagni og ónæmisvari hjá börnum með mikil sjúkdómseinkenni við einkennalaus börnum. Helga Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ásgeir Haraldsson, Davíð Þór Þorsteinsson.

Er fæðuofnæmi vaxandi hjá íslenskum smábörnum. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Michael Clausen, Hildur S. Ragnarsdóttir, Ingibjörg H. Halldórsdóttir, Hörn Guðjónsdóttir.

Er truflun á stjórnun ónæmissvara í kverkeiðlum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Ragna Hlín Þorleifsdóttir.

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölskruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir, Einar Thorodssen.

Ónæmissvör nýbura gegn influensu og áhrif ónæmisglæðisins IC31 til að efla ónæmissvar gegn minni og færri skömmtum bóluefnisins. Ingileif Jónsdóttir, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Karen Lingnau, Eszter Nagy.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókkoka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Freyr Eiddsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Guliani.

Ættlagi og erfðafræðilegur grunnur IgA framleiðslu. Björn Rúnar Lúðvíksson, Lennart Hammarström, Kári Stefánsson, Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjóður Rannís

Áhrif fiskoliu á flakkböða og flakkböðaviðtaka í músum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra og salícylsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Er truflun á stjórnun ónæmissvara í kverkeiðlum mikilvægur orsakabáttur sóra. Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Langtíma T- og B-frumu ónæmisminni gegn kúabólu. Ingileif Jónsdóttir, o.fl.

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölskruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken.

Náttúrulegt útbreidd og staðbundið B- og T frumu ónæmi gegn próteinbóluefna-kandidótum meningókkoka. Ingileif Jónsdóttir, Rino Rappuoli.

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruæfna á angafrumur manna og liðagigt í rottum. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Elín Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Bláa lóns psoriasismeðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir, o.fl.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif TGF- β 1 og TNF α á sérhæfingu T-stýrifruma og Th17 í iktsýki. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis). Helgi Valdimarsson.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Ónæmissvör nýburamúsa við bólusetningum – nýir ónæmisglæðar og ónæmis-vakar til að vernda gegn pneumókkoka- og influensusýkingum. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ingileif Jónsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands fyrir doktorsnema

Bólusetning nýbura gegn meningókkokkasjúkdómi. Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir.

Er truflun á stjórnun ónæmissvara í kverkeiðlum mikilvægur orsakabáttur sóra? Sig rún Laufey Sigurðardóttir, Helgi Valdimarsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands fyrir nýdoktora

Survival of polysaccharide specific memory B cells induced by vaccination in infancy. Maren Henneken.

Vísindasjóður Félags íslenskra gigtlækna

Áhrif náttúruæfna á liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Elín Soffía Ólafsdóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Vísindasjóður Wyeth á sviði gigtsjúkdóma

Áhrif náttúruæfna á liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Algengi fæðuofnæmis, astma og exems á fyrsta aldursári. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir fyrir Hörpu Kristinsdóttur.

Áhrif ónæmisglæða á kímíðjumyndun í nýburamúsum. Ingileif Jónsdóttir fyrir Hrein Benónýsson.

Gegnir peptíðgólýkan streptókkoka mikilvægu hlutverki í myndun sóra. Helgi Valdimarsson fyrir Þór Friðriksson.

Hugsanleg áhrif erfðavisa á svörum við afnæmingarmeðferð gegn ofnæmi. Björn Rúnar Lúðvíksson fyrir Sverri Gauta Ríkarðsson.

Skyldleiki fórnarlamba influensufaraldra og Spænsku veikinnar? Ingileif Jónsdóttir fyrir Söru Sigurlásdóttur, Mörtu Rós Berndsen.

Sjötta rammaáætlun Evrópusambandsins

EuroPrevall. Algengi, kostnaður og ástæður fyrir fæðuofnæmi í Evrópu. Davíð Gíslason, Michael Clausen, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir.

FluVac: Dose sparing and increase immunogenicity for vaccination against pandemic influenza with the adjuvant CoVaccine HT. Ingileif Jónsdóttir.

Murine Reference Model of Pneumococcal Vaccination and Protection. PATH

Vaccine Solutions/Promoting Advanced Technology for Health (PATH), Seattle, US. Ingileif Jónsdóttir.

Norrænu ónæmisfræðisamtökin

Extracts from birch bark (*Betula pubescens*) affects the stimulation of human dendritic cells in vitro. Marinó Bóas Sigurpálsson.

The effect of TNF on the differentiation of T regulatory cells. Laufey Geirsdóttir.

Tonsillar T cells have increased expression of skin homing molecules. Sigrún L. Sigurðardóttir.

Evrópsku ónæmisfræðisamtökin

The effect of TNF on the differentiation of T regulatory cells. Laufey Geirsdóttir.

Doktorsnema

Áhrif Bláa lóns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósmeðferð. Jenna Huld Eysteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson. Björn Rúnar Lúðvíksson er í

doktorsnefndinni.

Áhrif fiskiolíu á flakkboða og flakkboðaviðtaka í músum. Hildur Hrönn Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlín Þorleifsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Andrew Johnston, Helgi Valdimarsson. Umsjónarkennari: Björn R. Lúðvíksson.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Valgerður Tómasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir.

Áhrif TGF- β 1 á þroskunarferil óþroskaðra T fruma. Brynja Gunnlaugsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Er truflun á stjórnum ónæmissvara í kverkeittum mikilvægur orsakafáttur sóra? Sigrún Laufey Sigurðardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston.

Generation of B-cell memory against polysaccharides in infant and neonatal mice. Stefania P. Bjarnarson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arferðabreytingar. Guðmundur Jörgensen. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Neonatal immune responses to meningococcal and influenza vaccines. Sindri Freyr Eiðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal immune response to vaccination – novel adjuvants and antigens to prevent pneumococcal and influenza infections. Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal Vaccination Strategies against Meningococcal Disease. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Próteintengd fjölskyrubóluefni gegn pneumókokkum. Rannsóknir á íslenskum börnum. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Meistaraneemar

Áhrif fiskiolíu í fæði músa á flakkboðamyndun áttruma. Guðný Ella Thorlacius. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif náttúruafna á þroskun angafrumna. Guðbjörg Jónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýra í rækt á þroskun angafrumna. Arna Stefánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Heiða Sigþórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Jóna Freysdóttir. Umsjónarkennari: Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif TNF- α og TGF β 1 á þroskun og sérhæfingu T fruma í T stýrifrumur og Th17 frumur. Laufey Geirsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Langtíma T- og B-frumu ónæmissinni gegn kúabólu. Halla Halldórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum

meningókokka B. Sindri Freyr Eiðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Rannsókn á áhrifum plöntuefna á stjórnum ónæmissvara. Marínó Bóas Sigurpálsson. Lyfjafraeðeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir. Umsjónarkennari: Elín Soffía Ólafsdóttir.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameind sjúklinga með IgA nýrnamein (IgA-N) við magn af mannóabindilektíni og komplementþætti C4. Ragnhildur Jóna Kolka. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Þorbjörn Jónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar deildir innan Landspítala og Háskóla Íslands, Meltingarsjúkðómadeild St. Jósefsspítala, Miðstöð heilsuverndar barna, Íslensk erfðagreining, Húðlæknastöðin, Bláa Lónið, Lækningalind. ORF líftækni ehf. Danmörk: Dept of Medical Microbiology and Immunology, University of Aarhus, Árósum, National University Hospital of Denmark og RefLab ApS, Kaupmannahöfn, og Öðinsvé University Hospital. Holland: Laboratory for Cardiovascular Regenerative Medicine (Cavarem), Department of Pathology and Medical Biology, University Medical Center Groningen, Academic Medical Centre, Amsterdam, University Medical Centre Utrecht (UMCU), Utrecht, Erasmus University Medical Centre, Rotterdam, Departments of Blood Cell Research and Experimental Immunohematology, Sanquin Research and Landsteiner Laboratory, Amsterdam, HAL Allergy BV, Haarlem og Nobilon International BV. Svíþjóð: Division of Clinical Immunology, Department of Laboratory Medicine, Karolinska Institute, and University of Uppsala. Ítalía: Macedonia Melloni Hospital, Milanó, 2nd University of Naples, Napólí, og Instituto Dermatopatico dell'Immacolata, Róm. Austurríki: Intercell AG, Biomay AG og Medical University of Vienna, Vín. Bretland: BLC (Protherics PLC), Retroscreen, og Clinical and Diagnostic Oral Sciences, Queen Mary's School of Medicine and Dentistry, London, Institute of Food Research, Norwich, og Southampton General Hospital, Southampton. Frakkland: sanofi pasteur, Marcy l'Etoile, og CEA Institute of Biology Technologies, Gif Sur Yvette. Bandaríkin: Immunobiology Vaccine Center, University of Alabama at Birmingham, University of New Mexico, Albuquerque, Wyeth Research, Philadelphia, InflaMed Inc, Louisville, og Department of Dermatology, University of Michigan Medical School, Ann Arbor. Grikkland: Onassis Cardiac Surgery Centre og National & Kapodistrian University of Athens, Aþena. Rúmenía: Univ. Cluj-Napoca. Ungverjaland: Semmelweis University, Budapest. Þýskaland: Charité-Universitätmedizin Berlin. Pólland: Medical University of Lodz. Spánn: Hospital Universitario La Paz og BIAL Aristegui, Madrid. Ástralía: Department of Molecular Biosciences, University of Adelaide.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Björn Rúnar Lúðvíksson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Björn Rúnar Lúðvíksson er í ritstjórn Cellular & Molecular Immunology.

Helgi Valdimarsson er í ritnefnd (Senior Advisory Board). Scandinavian Journal of Immunology.

Ingileif Jónsdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Doktorsritgerð

Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Pneumococcal conjugate vaccines in Icelandic infants. Safety, immunogenicity and protective capacities. [Doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóla Íslands; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Evangelou E, Chapman K, Meulenbelt I, Karassa FB, Loughlin J, Carr A, Doherty M, Doherty S, Gomez-Reino JJ, Gonzalez A, Halldorsson BV, Hauksson VB, Hofman A, Hart DJ, Ikegawa S, Ingarsson T, Jiang Q, **Jonsdottir I**, Jonsson H, Kerkhof HJ, Kloppenburg M, Lane NE, Li J, Lories RJ, van Meurs JB, Nakki A, Nevitt MC, Rodriguez-Lopez J, Shi D, Slagboom PE, Stefansson K, Tsezou A, Wallis GA, Watson CM, Spector TD, Uitterlinden AG, Valdes AM, Ioannidis JP. Large-scale analysis of association between GDF5 and FRZB variants and osteoarthritis of the hip, knee, and hand. *Arthritis Rheum* 2009;60(6):1710-21.

Eysteinsdottir JH, Freysdottir J, Helgason H, Skaftadottir I, Haraldsson A, Ogmundsdottir HM. V β usage and T regulatory cells in children following partial or total thymectomy after open heart surgery in infancy. *Scand J Immunol* 2009;69:162-8.

Gudbjartsson DF, Bjornsdottir US, Halapi E, Helgadottir A, Sulem P, Jonsdottir GM, Thorleifsson G, Helgadottir H, Steinthorsdottir V, Stefansson H, Williams C, Hui J, Beilby J, Warrington NM, James A, Palmer LJ, Koppelman GH, Heinzmann A, Krueger M, Boezen HM, Wheatley A, Altmuller J, Shin HD, Uh ST, Cheong HS, Jonsdottir B, Gislason D, Park CS, Rasmussen LM, Porsbjerg C, Hansen JW, Backer V, Werge T, Janson C, Jonsson UB, Ng MC, Chan J, So WY, Ma R, Shah SH, Granger CB, Quyyumi AA, Levey AI, Vaccarino V, Reilly MP, Rader DJ, Williams MJ, van Rij AM, Jones GT, Trabetti E, Malerba G, Pignatti PF, Boner A, Pescollerung L, Girelli D, Olivieri O, Martinelli N, **Ludviksson BR**, Ludviksdottir D, Eyjolfsson GI, Arnar D, Thorgeirsson G, Deichmann K, Thompson PJ, Wjst M, Hall IP, Postma DS, Gislason T, Gulcher J, Kong A, **Jonsdottir I**, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Sequence variants affecting eosinophil numbers associate with asthma and myocardial infarction. *Nat Genetics* 2009;41(3):342-7.

Johnston A, **Sigurdardottir SL**, Ryon JJ. Isolation of mononuclear cells from tonsillar tissue. *Curr Protoc Immunol* 2009;Chapter 7:Unit 7 8.

Jorgensen GH, Thorsteinsdottir I, Gudmundsson S, Hammarstrom L, **Ludviksson BR**. Familial aggregation of IgAD and autoimmunity. *Clin Immunol* 2009;131(2):233-9.

Olafsdottir TA, Lingnau K, Nagy E, **Jonsdottir I**. IC31, a two-component novel adjuvant mixed with a conjugate vaccine enhances protective immunity against pneumococcal disease in neonatal mice. *Scand J Immunol* 2009;69(3):194-202.

Thorleifsson G, Walters GB, Gudbjartsson DF, Steinthorsdottir V, Sulem P, Helgadottir A, Styrkarsdottir U, Gretarsdottir S, Thorlacius S, **Jonsdottir I**, Jonsdottir T, Olafsdottir EJ, Olafsdottir GH, Jonsson T, Jonsson F, Borch-Johnsen K, Hansen T, Andersen G, Jorgensen T, Lauritzen T, Aben KK, Verbeek AL, Roeleveld N, Kampman E, Yanek LR, Becker LC, Tryggvadottir L, Rafnar T, Becker DM, Gulcher J, Kiemenev LA, Pedersen O, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Genome-wide association yields new sequence variants at seven loci that associate with measures of obesity. *Nat Genetics* 2009;41(1):18-24.

Valdimarsson H, Thorleifsdottir RH, Sigurdardottir SL, Gudjonsson JE, Johnston A. Psoriasis—as an autoimmune disease caused by molecular mimicry. *Trends Immunol* 2009;30(10):494-501.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 19

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11 þar af 3 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og

Þingum: 31

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 8

Skurðlæknisfræði

Förstöðumaður fræðasviðs: Tómas Guðbjartsson prófessor

Barnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Heila- og taugaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Ingvar H. Ólafsson aðjúnkt

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Lýtaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjúnkt

Skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra forsvarsmáður: Páll Helgi Möller dósent

Þvagfæraskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Guðmundur Geirsson dósent

Æðaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Elín H. Laxdal dósent

Barnaskurðlækningar

Forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson

Helstu áherslur í rannsóknum

Greiningar sjúkdóma og skurðmeðferð í almennum- og þvagfæraskurðlækningum barna.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskyldulægni og erfðafræðilegur grunnur Hirschsprung's sjúkdóms. Anna Gunnarsdóttir, Ísleifur Ólafsson, Ásgeir Haraldsson, Kristleifur Kristjánsson.

Doktorsnemi

Fjölskyldumeðferð fyrir of feit börn. Prúður Gunnarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Áni V. Þórsson, Ragnar Bjarnason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Háskóla Íslands auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala, s.s. skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun, ónæmisfræði.

Bæklunarskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Helstu áherslur í rannsóknunum

Afleiðingar hálsnnyks við bílákstra; kortlagning á stöðu og hreyfiferli axlarinnar og möguleg tengsl rangrar stöðu hennar og hálsverkja, sem og tengsl rangrar stöðu á öxl eftir viðbeinsbrot og liðhlaup í ytri viðbeinslið; faraldsfræði áverka og sjúkdóma í stöðkerfinu;

kortlagning á hegðun sarkmeina í útlímavöðvum; kortlagning á enduruppbyggingu beins við raförvun á aftauguðum útlímavöðvum og áhrif kítósan á vefjavíðbrögd í rottu- og kindamódelum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif kítósanfleiða á gróanda og örvefsmyndun í beinvef, æðapeli og sinasliðrum. Halldór Jónsson jr., Elín H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Paolo Gargiulo, Þórður Helgasson, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll Jens Reynisson, Halldór Jónsson jr.

Staða axlar, hreyfigeta og vandamál í kjölfar viðbeinsbrota. Halldór Jónsson jr., Sólveig Sigurðardóttir, Bjarki Örvar Auðbergsson, Harpa Helgadóttir.

Tækjasjóður Rannís

Kine Pro 8 rása stöðu og hreyfímælitæki. Halldór Jónsson jr.

Doktorsnemi

Assessment of scapular kinesis in patients with whiplash associated disorder and idiopathic neck pain. Harpa Helgadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Halldór Jónsson jr.

Meistararnemi

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Páll Jens Reynisson. Iðnaðarverkfræði-, vélaverkfræði- og tölvunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Þórður Helgasson, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Halldór Jónsson jr.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Heilbrigðisvísindadeild Háskóla Íslands, Heilbrigðisverkfræðideild Háskólans í Reykjavík, auk fræðasviðanna Myndgreining og Meinafræði við Læknadeild Háskóla Íslands. Stórdýra tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum. Smádyra tilraunastöð Encode, Krókhálsi. Sprotafyrirtækið Genis, Vatnagörðum.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Grétar Ó. Róbertsson er í ritstjórn Acta Orthopaedica.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Stefansdóttir A, Kärrholm J, **Robertsson O**. Update from the Swedish Arthroplasty Registers with special reference to infections. In: Heino Kienapfel, Klaus-Dieter Kühn, editors. The Infected Implant. Berlin: Springer-Verlag; 2009. p. 5-12.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Stefansdóttir A, Johansson D, Knutson K, Lidgren L, **Robertsson O**. Microbiology of the infected knee arthroplasty: report from the Swedish Knee Arthroplasty Register on 426 surgically revised cases. Scand J Infect Dis 2009;41(11-12):831-40.

Stefansdóttir A, **Robertsson O**, A WD, Kiernan S, Gustafson P, Lidgren L. Inadequate timing of prophylactic antibiotics in orthopedic surgery. We can do better. Acta Orthop 2009;80(6):633-8.

Stucinskas J, Tarasevicius S, Cebatorius A, **Robertsson O**, Smailys A, Wingstrand H. Conventional drainage versus four hour clamping drainage after total knee arthroplasty in severe osteoarthritis: a prospective, randomised trial.

Int Orthop 2009;33(5):1275-8.

Tarasevicius S, Gelmanas A, Smailys A, **Robertsson O**, Wingstrand H. Short rotator tendons do not increase intracapsular pressure in severe osteoarthritic hips. BMC Musculoskeletal Disord 2009;10:12.

Tarasevicius S, Stucinskas J, **Robertsson O**, Wingstrand H. Introduction of total knee arthroplasty in Lithuania: Results from the first 10 years. Acta Orthop 2009;80(1):51-4.

Vertelis A, **Robertsson O**, Tarasevicius S, Wingstrand H. Delayed hospitalization increases mortality in displaced femoral neck fracture patients. Acta Orthop 2009;80(6):683-6.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld – agrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Helstu áherslur í rannsóknunum

Rannsóknir á myndun og gerð innra eyrans, þar sem stuðst er við kjúklingafóstur módel, þar sem myndun er fylgt og hvaða gen koma við sögu. Rannsóknir á miðeyrnasjúkdómum þar sem m.a. er stuðst við dýramódel (rottur), en einnig framkvæmdar klínískar rannsóknir, bæði með tilliti til greiningar og meðferðar. Rannsóknir á kæfisvefni, meintilurð er tengist mjúka góm og hvaða aðgerðarúræði gagnast. Jafnvægisrannsóknir er tengist aðlögunarhæfni stöðustjórnunar. Þetta tengist rannsóknunum á sjóveiki en einnig tengist þetta rannsóknunum á sjúkdómum í innra eyra og þróun tengda öldrun. Að auki eru rannsóknir á starfsemi innra eyra (heyrn og jafnvægi) hjá börnum er meðhöndluð hafa verið með lyfjum eða geislum vegna ilkynja sjúkdóms.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afdrif og árangur röra meðferðar ári eftir ísetningu. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltested, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson.

Áhrif alvarleika kæfisvefns og magns iðrafitu á styrk adipókína í blóði. Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason, Allan Pack, Ísleifur Ólafsson, Bryndis Benediktsdóttir, Sigurður Júlíusson.

Heildarmat á efri loftvegi kæfisvefnssjúklinga. Sigurður Júlíusson, Þórarinn Gíslason, Hannes Petersen, Bryndis Benediktsdóttir, Hildur Einarsdóttir, Einar Hjaltesetd.

Meðferðarárangur kæfisvefns með svefnöndunartæki (CPAP). Þórarinn Gíslason, Sigurður Júlíusson, Bryndis Benediktsdóttir, Erna Sif Arnardóttir.

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slimhúðarónæmis gegn fjölskruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir, Einar Thoroddsen.

Sjóveiki og stöðustjórnun á sjó meðal þeirra sem eru aðlagðir að landi annars vegar og sjó hins vegar. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltested, Sigurður Stefánsson, Jón Bernódsson.

Doktorsnemi

Áhrif krabbameinsmeðferðar á heyrn og jafnvægi. Einar

J. Einarsson. Háskóla Íslands og Háskólanum í Lundi Svíþjóð. Leiðbeinandi: Hannes Petersen.

Meðferðarárangur kæfisvefns með svefnöndunartæki (CPAP). Erna Sif Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Þórarinn Gislason, Sigurður Júlíusson, Bryndís Benediktsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Líffærafræði læknadeild, Háskóla Íslands, Hjartavernd, Siglingastofnun Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Geir Tryggvason, Þórarinn E. Sveinsson, **Hannes Hjartarson**, Þorvarður R. Hálfðanarson. Flögubekjukrabbamein á höfuð- og hálssvæði. Læknablaðið 2009;95(10):671-80.

Valgarður Egilsson, **Hannes Petersen**. Samvaxnir tvíburar á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(12):847-50.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Briem B, Thorvardsson O, **Petersen H**. Acute epiglottitis in Iceland 1983-2005. Auris Nasus Larynx 2009;36(1):46-52.

Finnbogadóttir AF, **Petersen H**, Laxdal T, **Gudbrandsson F**, Gudnason T, Haraldsson A. An increasing incidence of mastoiditis in children in Iceland. Scand J Infect Dis 2009;41(2):95-8.

Gudmundsson J, Sulem P, Gudbjartsson DF, Jonasson JG, Sigurdsson A, Bergthorsson JT, He H, Blondal T, Geller F, Jakobsdóttir M, Magnúsdóttir DN, Matthíasdóttir S, Stacey SN, Skarphedinnson OB, Helgadóttir H, Li W, Nagy R, Aguillo E, Faure E, Prats E, Saez B, Martínez M, Eyjólfsson GI, Björnsson US, Holm H, Kristjánsson K, Frigge ML, Kristvinsson H, Gulcher JR, Jonsson T, Rafnar T, **Hjartarson H**, Mayordomo JJ, de la Chapelle A, Hrafnkelsson J, Thorsteinsdóttir U, Kong A, Stefansson K. Common variants on 9q22.33 and 14q13.3 predispose to thyroid cancer in European populations. Nat Genet 2009;41(4):460-4.

Patel M, Magnússon M, **Kristinsdóttir E**, Fransson PA. The contribution of mechanoreceptive sensation on stability and adaptation in the young and elderly. Eur J Appl Physiol 2009;105(2):167-73.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 19

Heila- og taugaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Ingvar Hákon Ólafsson aðjúnkt

Helstu áherslur í rannsóknum

Meðferð á craniopharyngioma, retrospectivar klínískar rannsóknir og in vitro frumurannsóknir auk þróunar á geislameðferð heilaæxla. Rannsókn á vanstarfsemi heiladinguls í kjölfar meðalalvarlegra-alvarlegra höfuðáverka og innanskúmsblæðinga á Íslandi. Árangur og fylgikvillar aðgerða þar sem heiladingulsæxli eru fjarlægð í gegnum nef (transspheñoidal hypophysectomy).

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Doktorsnemi

Meðferð á craniopharyngioma, retrospectivar klínískar rannsóknir og in vitro frumurannsóknir. Elfar Úlfarsson. Karolinska Institutet í Stokkhólmi. Leiðbeinandi: Olle Larsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Svæfinga og gjörgæsludeild Landspítalans Fossvogi. Endurhæfingardeild Landspítalans, Grensásdeild. Innkirtladeild Landspítalans. Meinefnafraeðideild Landspítalans. Karolinska Institutet, Klínísk Neurovetenskap, Cancer Center Karolinska, Karolinska Innovations AB, Stokkhólmi, Svíþjóð.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gudmundsson G, Kristjansdóttir G, Cook E, Olafsson I. Association of ApoE genotype with clinical features and outcome in idiopathic normal pressure hydrocephalus (iNPH): a preliminary report. Acta Neurochir (Wien) 2009;151(11):1511-2.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7 þar af 1 boðsfyrirlestur.

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar í hjarta og brjóstholi eru meðal viðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum auk árangurs af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum, bólgusvörun líkamans í og eftir aðgerð. Gróning sára, blóðstorkuvandamál, erfðir lungnkrabbameins, loftbrjóst, meðfæddir gallar á lungum, brjóstakassa og hjarta og nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferða. Sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi, þar sem tímabundin eða varanleg hjálparhjörtu koma jafnvel til greina við meðferð. Lögð er áhersla á vísindalegt gæðaeftirlit í starfsemi fræðigreinarinnar og með því stuðlað að sem bestri þjónustu hjarta- og lungnaskurðlækninga við sjúklingana.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur kransæðahjáveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson, Tómas Guðbjartsson, Njáll Víkar Smárason, Sæmundur Jón Oddsson.

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Ólafur S. Indriðason, Gísli Sigurðsson, Sólveig Helgadóttir.

Lýðgrunduð rannsókn á göðkynja og illkynja æxlum með uppruna í fleiðru. Tryggvi Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, Eyrún Valsdóttir, Helgi J. Ísaksson, Hrönn Harðardóttir, Hörður Alfreðsson.

Lýðgrunduð rannsókn á göðkynja og illkynja æxlum með uppruna í hóstarkirtli. Sígífus Nikulásson, Elín

Mariúsdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Meðferð sýkinga í bringubeinsskurði á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Steinn Steingrímsson, Magnús Gottfredsson.

Miðmætisspeglanir á Íslandi 1983-2007. Þóra Sif Ólafsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Jóhannes Björnsson, Gunnar Guðmundsson.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi (Renal Cell Carcinoma in Iceland). Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígdis Pétursdóttir.

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ólafur S, Indriðason, Davíð Otto Arnar, Víðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason, Ragnhildur Heiðarsdóttir.

Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá ristil-og endaparmskrabbameini. Halla Viðarsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Skurðaðgerðir við lungnkrabbameini á Íslandi 1986-2007. Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson, Helgi J. Ísaksson.

Skurðsýkingar eftir hjartaaðgerðir. Helga Hallgrímsdóttir, Tómas Guðbjartsson.

Stofnfrumur og lungnkrabbamein: Eðlileg formgerð í samanburði við krabbameinsformgerð í þrívíðum ræktunum. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ólafur Baldursson, Jóhannes Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Hekla Sigmundsdóttir, Ívar Áxelsson, Ari Jón Arason, Sigríður Rut Fransdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Klínísk skráning lungnkrabbameina. Halla Skúladóttir, Agnes Smáradóttir, Hrönn Harðardóttir, Pétur Hannesson, Steinn Jónsson, Tómas Guðbjartsson.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Árangur kransæðahjáveituaðgerða. Tómas Guðbjartsson.

Minningarsjóður Helga Jónsdóttur og Sigurliðar Kristjánssonar

Árangur kransæðahjáveituaðgerða. Tómas Guðbjartsson.

Meistaraneimar

Árangur kransæðahjáveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Meðferð sýkinga í bringubeinsskurði á Íslandi. Steinn Steingrímsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Tómas Guðbjartsson, Magnús Gottfredsson.

Notkun sárásugu (VAC) við sýkt skurðsár. Ingibjörg Guðmundsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaaðgerð, hlutverk bólguferla. Ragnhildur Heiðarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur S, Indriðason, Davíð Otto Arnar, Víðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson, Gizur Gottskálksson, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason.

Sýkingar eftir bláæðatöku við kransæðahjáveituaðgerðir. Helga G. Hallgrímsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala svo sem lungnalæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, blóðlæknisfræði, meinafræði, barnalæknisfræði,

nýrnalækisfræði, hjartalækisfræði og Blóðbanki. Lífvisindasetur, Lífæðisfræðistofnun og hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Krabbameinsfélag Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining. Brjóstholsskurðeild háskólasjúkrahússins í Lundi og Uppsala, Svíþjóð. Center for Hæmofili og Trombose Skejby Sygehus Aarhus Danmörku og Biomedical Center við Háskóla Íslands.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Tómas Guðbjartsson er í ritstjórn Læknablaðsins.

Tómas Guðbjartsson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Surgery.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Tómas Guðbjartsson, Steinn Jónsson[ritstj.]. Lungnakrabbamein. Reykjavík:Tómas Guðbjartsson; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Einar Hafberg, Gunnar Guðmundsson, **Tómas Guðbjartsson**. Sjálfsprottið loftmiðmæti eftir iðkun jóga - sjúkratilfelli. Læknablaðið 2009;95(4):279-81.

Gunnar Guðmundsson, **Tómas Guðbjartsson**. Hæðarveiki - yfirlitsgrein. Læknablaðið 2009;95(6):441-7.

Húnbogi Þorsteinsson, Steinn Jónsson, **Hörður Alfreðsson**, Helgi J. Ísaksson, **Tómas Guðbjartsson**. Árangur lungnabrottnámsaðgerða við lungnakrabbameini á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(12):823-9.

Njáll Víkar Smáráson, Hannes Sigurjónsson, Kári Hreinsson, Þórarinn **Arnórsson**, **Tómas Guðbjartsson**. Enduraðgerðir vegna blæðinga eftir opnar hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Læknablaðið 2009;95(9):567-73.

Örvar Arnarson, Tryggvi Þorgeirsson, Helgi J. Ísaksson, Orrí Einarsson, Friðrik Yngvason, **Tómas Guðbjartsson**. Tilfelli mánaðarins. Læknablaðið 2009;95(1):35-6.

Sverrir I. Gunnarsson, **Bjarni Torfason**, Gunnlaugur Sigfússon, Hróðmar Helgason, **Tómas Guðbjartsson**. Árangur skurðaðgerða við meðfæddri ósæðarþrengingu hjá börnum á Íslandi 1990-2006. Læknablaðið 2009;95(10):647-53.

Tómas Guðbjartsson, Engibert Sigurðsson. Hverjir skrifa í Læknablaðið? : yfirlit yfir fræðigreinar síðustu fimm ára. Læknablaðið 2009;95(10):683-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bagge L, Blomstrom P, Nilsson L, **Einarsson GM**, Jideus L, Blomstrom-Lundqvist C. Epicardial off-pump pulmonary vein isolation and vagal denervation improve long-term outcome and quality of life in patients with atrial fibrillation. J Thorac Cardiovasc Surg 2009;137(5):1265-71.

Ehrenborg C, Hagberg S, Alden J, Makitalo S, **Myrdal G**, Larsson E, Hjelm E, Friman G. First known case of Bartonella quintana endocarditis in Sweden. Scand J Infect Dis 2009;41(1):73-5.

Einarsson JT, Einarsson JG, Isaksson HJ, **Gudbjartsson T**, Gudmundsson G. Middle lobe syndrome: a nationwide study on clinicopathological features and surgical treatment. Clin Resp J 2009;3(2):77-81.

Granfeldt H, Hellgren L, Dellgren G, **Myrdal G**, Wassberg E, Kjellman U, Ahn H. Experience with the Impella recovery axial-flow system for acute heart failure at three cardiothoracic centers in Sweden. Scand Cardiovasc J 2009;43(4):233-9.

Gudbrandsdóttir G, Sverrisdóttir A, Thrainsson A, Einarsson GV, **Gudbjartsson T**. Simultaneous bilateral

spontaneous pneumothorax in metastatic testicular cancer. Scand J Urol Nephrol 2009;43(3):250-2.

Jonsson O, **Myrdal G**, Zengulis V, Valtýsson J, Hillered L, Thelin S. Selective antegrade cerebral perfusion at two different temperatures compared to hypothermic circulatory arrest—an experimental study in the pig with microdialysis. Interact Cardiovasc Thorac Surg 2009;8(6):647-53.

Myrdal G, Lamberg K, Lambe M, Stahle E, Wagenius G, Holmberg L. Regional differences in treatment and outcome in non-small cell lung cancer: a population-based study (Sweden). Lung Cancer 2009;63(1):16-22.

Sigurðsson MI, Isaksson HJ, Gudmundsson G, **Gudbjartsson T**. Diagnostic surgical lung biopsies for suspected interstitial lung diseases: a retrospective study. Ann Thorac Surg 2009;88(1):227-32.

Sorensen B, **Asvaldsdóttir HS**, Gudmundsdóttir BR, Onundarson PT. The combination of recombinant factor VIIa and fibrinogen correct clotting ex vivo in patient samples obtained following cardiopulmonary bypass surgery. Thromb Res 2009;124(6):695-700.

Steingrímsson S, Gustafsson R, **Gudbjartsson T**, Mokhtari A, Ingemansson R, Sjogren J. Sternocutaneous fistulas after cardiac surgery: incidence and late outcome during a ten-year follow-up. Ann Thorac Surg 2009;88(6):1910-5. Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Gudmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Helgadóttir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjansson K, Thorisdóttir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladóttir H, **Gudbjartsson T**, Isaksson HJ, Einarsson GV, Benediktsdóttir KR, Agnarsson BA, Ólafsson K, Salvardsdóttir A, Bjarnason H, Asgeirsdóttir M, Kristinsson KT, Matthíasdóttir S, Sveinsdóttir SG, Polidoro S, Hoiom V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JJ, Kumar R, Kiemenev LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, Barkardóttir RB, Jonsson E, Jonsson S, Ólafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Gudbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Önnur ritverk

Gudmundsson G, **Gudbjartsson T**. Acute mountain sickness. ÍSALP magazine 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 28

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 11

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 27

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Lytaskurðlækisfræði

Forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjúnt

Styrkur sem fræðigreinin fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Lífsgæði og líðan kvenna fyrir og eftir uppbyggingu brjósta eftir krabbamein. Þórdís Kjartansdóttir, Regina Ólafsdóttir, Svanheiður Lóa Rafnsdóttir.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Skurðlækningar brjóstá, innkirtla og meltingarfæra

Forsvarsmáður: Þorvaldur Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Sjúkdómar í - og aðgerðir -á meltingarfærum, brjóstum og innkirtlum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Einkenni og stígun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Jón G. Jónasson, Kristín K. Alexiusdóttir, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá ristil- og endaparmskrabbameini. Halla Viðarsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi á árunum 1995-2004. Páll Helgi Möller, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Jón Gunnlaugur Jónasson, Kristín Alexiusdóttir.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á skurðstofum LSH til öryggismála. Herdís Sveinsdóttir, Áshildur Kristjánsdóttir, Laura Sch. Thorsteinsson, Guðjón Birgisson.

Meistararnemar

Einkenni og stígun krabbameina í ristli á Íslandi 1995-2004. Tengsl einkenna við meinafræðipætti æxlanna. Kristín K. Alexiusdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón G. Jónasson, Stefán Haraldsson, Friðbjörn Sigurðsson, Páll H. Möller, Laufey Tryggvadóttir.

Ristilkrabbamein á Íslandi 1995-2004. Meinafræðileg og faraldsfræðileg rannsókn. Pétur Snæbjörnsson. Læknadeild. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónasson, Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller, Ásgeir Theodórs.

Viðbótarmeðferð með krabbameinslyfjum eftir skurðaðgerð við stig III ristilkrabbameini á Íslandi á árunum 1995-2004. Stefán Haraldsson. Leiðbeinendur: Friðbjörn Sigurðsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónasson.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á skurðstofum LSH til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir, Herdís Sveinsdóttir, Laura Sch. Thorsteinsson, Guðjón Birgisson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala (einkum meltingarflækningar, lyflækningar krabbameina og meinafræði), Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining og alþjóðlegt samstarf í samvinnu við ofangreinda innlenda aðila.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Læknadeild Yale háskólans í Connecticut í Bandaríkjunum hélt dagana 29-30. september 2009 veglega athöfn til minningar um Margréti Oddsdóttur yflækni og prófessor í skurðlækningum, sem lést þann 9. janúar 2009.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Björnsson B, Birgisson G, Oddsdóttir M. Laparoscopic Adrenalectomy for Tumours in the Adrenal Glands. In: Riccardo A. Audisio [ritstj.]. Atlas of procedures in surgical oncology with critical, evidence-based commentary notes. London : World Scientific Publ. P. 253-8.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum

tímaritum

Pétur Snæbjörnsson, Lárus Jónasson, Þorvaldur Jónsson, Páll Helgi Möller, Ásgeir Theodórs, Jón Gunnlaugur Jónasson. Ristilkrabbamein á Íslandi árin 1995-2004. Faraldsfræðileg og meinafræðileg athugun og samanburður á kynjum. Læknablaðið 2009;95(6):423-30.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Asgeirsson KS. Does oncoplastic breast surgery have a future in Scandinavia? Acta Oncol 2009;48(1):152-4.

Asgeirsson KS. Does oncoplastic breast surgery have a future in Scandinavia? Acta Oncol. 2009;48(1):152-4.

Folkesson J, Engholm G, Ehrnrooth E, Kejs AM, Pahlman L, Harling H, Wibe A, Gaard M, Jonsson T, Tryggvadottir L, Brewster DH, Hakulinen T, Storm HH. Rectal cancer survival in the Nordic countries and Scotland. Int J Cancer 2009;125(10):2406-12.

Gudmundsson J, Sulem P, Gudbjartsson DF, Jonasson JG, Sigurdsson A, Bergthorsson JT, He H, Blondal T, Geller F, Jakobsdottir M, Magnusdottir DN, Matthiasdottir S, Stacey SN, Skarphedinsson OB, Helgadottir H, Li W, Nagy R, Aguillo E, Faure E, Prats E, Saez B, Martinez M, Eyjolfsson GI, Bjornsdottir US, Holm H, Kristjansson K, Frigge ML, Kristvinsson H, Gulcher JR, Jonsson T, Rafnar T, Hjartarsson H, Mayordomo JI, de la Chapelle A, Hrafnkelsson J, Thorsteinsdottir U, Kong A, Stefansson K. Common variants on 9q22.33 and 14q13.3 predispose to thyroid cancer in European populations. Nat Genet 2009;41(4):460-4.

Kong A, Steinhorsdottir V, Masson G, Thorleifsson G, Sulem P, Besenbacher S, Jonasdottir A, Sigurdsson A, Kristinsson KT, Jonasdottir A, Frigge ML, Gylfason A, Olason PI, Gudjonsson SA, Sverrisson S, Stacey SN, Sigurgeirsson B, Benediksdottir KR, Sigurdsson H, Jonsson T, Benediktsson R, Olafsson JH, Johannsson OT, Hreidarsson AB, Sigurdsson G, Ferguson-Smith AC, Gudbjartsson DF, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Parental origin of sequence variants associated with complex diseases. Nature 2009;462(7275):868-74.

Marks JH, Valsdottir EB, DeNittis A, Yarandi SS, Newman DA, Nweze I, Mohiuddin M, Marks GJ. Transanal endoscopic microsurgery for the treatment of rectal cancer: comparison of wound complication rates with and without neoadjuvant radiation therapy. Surg Endosc. 2009;23(5):1081-7.

Mathew J, Agrawal A, Asgeirsson KS, Buhari SA, Jackson LR, Cheung KL, Robertson JF. Primary endocrine therapy in locally advanced breast cancers—the Nottingham experience. Breast Cancer Res Treat. 2009;113(2):403-7.

Mathew J, Asgeirsson KS, Cheung KL, Chan S, Dahda A, Robertson JF. Neoadjuvant chemotherapy for locally advanced breast cancer: a review of the literature and future directions. Eur J Surg Oncol. 2009;35(2):113-22.

Mathew J, Asgeirsson KS, Jackson LR, Cheung KL, Robertson JF. Neoadjuvant endocrine treatment in primary breast cancer - review of literature. Breast. 2009;18(6):339-44.

Onders RP, Elmo M, Khansarinia S, Bowman B, Yee J, Road J, Bass B, Dunkin B, Ingvarsson PE, Oddsdottir M†. Complete worldwide operative experience in laparoscopic diaphragm pacing: results and differences in spinal cord injured patients and amyotrophic lateral sclerosis patients. Surg Endosc 2009;23(7):1433-40.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Gudmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdottir M, Helgadottir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Thorgeirsson TE, Thorleifsson G, Kristjansson K, Thorisdottir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladottir H, Gudbjartsson T, Isaksson

HJ, Einarsson GV, Benediksdottir KR, Agnarsson BA, Olafsson K, Salvardsdottir A, Bjarnason H, Asgeirsdottir M, Kristinsson KT, Matthiasdottir S, Sveinsdottir SG, Polidoro S, Hoim V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemeny LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, Barkardottir RB, Jonsson E, Jonsson S, Olafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Gudbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Sigurdsson HK, Korner H, Dahl O, Skarstein A, Soreide JA. Rectal cancer with macroscopic peritoneal involvement—clinical challenges and consequences. Colorectal Dis. 2009;11(8):838-44.

Sigurdsson HK, Soreide JA, Dahl O, Skarstein A, Von Hofacker S, Korner H. Utilisation of specialist care in patients with incurable rectal cancer. a population-based study from Western Norway. Acta Oncol. 2009;48(3):377-84.

Thorleifsson G, Walters GB, Gudbjartsson DF, Steinhorsdottir V, Sulem P, Helgadottir A, Styrkarsdottir U, Gretarsdottir S, Thorlacius S, Jonsdottir I, Jonsdottir T, Olafsdottir EI, Olafsdottir GH, Jonsson T, Jonsson F, Borch-Johnsen K, Hansen T, Andersen G, Jorgensen T, Lauritzen T, Aben KK, Verbeek AL, Roeleveld N, Kampman E, Yanek LR, Becker LC, Tryggvadottir L, Rafnar T, Becker DM, Gulcher J, Kiemeny LA, Pedersen O, Kong A, Thorsteinsdottir U, Stefansson K. Genome-wide association yields new sequence variants at seven loci that associate with measures of obesity. Nat Genet 2009;41(1):18-24.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 25

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Þvafæraskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Guðmundur Geirsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á erfðafraði krabbameina í blöðruhálskirtli og þvagliðru. Klínískar og erfðafraðilegar rannsóknir á krabbameini í nýrum. Meðferð á göðkynja stækun hveks. Þvagleki auk starfrænna og taugatengdra truflana á neðri þvagevum.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Forspárgildi BRCA2-próteins í vefjasýnum um horfur í blöðruhálskirtilskrabbameini. Eiríkur Jónsson, Trygvi Þorgeirsson, Laufey Tryggvadóttir, Jón Gunnlaugur Jónasson, Unnur A. Valdimarsdóttir, Katja Fall, Lorelei Mucci, Michelangelo Fiorentino.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Eiríkur Jónsson, Guðmundur Víkar Einarsson, Sverrir Harðarson, Vígdís Pétursdóttir.

Doktorsnemar

Áhrif skriflegrar tjáningar á liðan og lífsgæði karla sem greinst hafa með krabbamein í blöðruhálskirtli á Íslandi. Sigríður Sjöfn Ágústsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðmundur Víkar Einarsson.

Forspárgildi BRCA2-próteins í vefjasýnum um horfur í blöðruhálskirtilskrabbameini. Tryggvi Þorgeirsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eiríkur Jónsson, Laufey Tryggvadóttir, Jón Gunnlaugur Jónsson, Unnur A. Valdimarsdóttir, Katja Fall, Lorelei Mucci, Michelangelo Fiorentino.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Háskóli Íslands og Astellas.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Halldóra Eyjólfsdóttir, María Ragnarsdóttir, **Guðmundur Geirsson**. Samanburður á grindarbotnsþjálfun með og án raförvunar sem meðferð við áreynsluþvagleka. Læknablaðið 2009;95(9):575-81.

Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Gyða Ásmundsdóttir, María Heimisdóttir, **Eiríkur Jónsson**, Runólfur Pálsson. Kostnaðarvirknigreining á meðferð við nýrnabilun á lokastigi. Læknablaðið 2009;95(11):747-53.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Guðbrandsdóttir G, Sværissdóttir A, Thrairnsson A, **Einarsson GV**, Guðbjartsson T. Simultaneous bilateral spontaneous pneumothorax in metastatic testicular cancer. Scand J Urol Nephrol 2009;43(3):250-2.

Guðmundsson J, Sulem P, Guðbjartsson DF, Blondal T, Gylfason A, Agnarsson BA, Benediktsdóttir KR, Magnúsdóttir DN, Örlýgsdóttir G, Jakobsdóttir M, Stacey SN, Sigurdsson A, Wahlfors T, Tammela T, Breyer JP, McReynolds KM, Bradley KM, Saez B, Godino J, Navarrete S, Fuentes F, Murillo L, Polo E, Aben KK, van Oort IM, Suarez BK, Helfand BT, Kan D, Zanon C, Frigge ML, Kristjánsson K, Gulcher JR, **Einarsson GV**, **Jonsson E**, Catalona WJ, Mayordomo JI, Kiemeny LA, Smith JR, Schleutker J, Barkardóttir RB, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Rafnar T, Stefánsson K. Genome-wide association and replication studies identify four variants associated with prostate cancer susceptibility. Nat Genet 2009;41(10):1122-6.

Jonsson E, Vidarsson BG, **Haraldsson G**, Guðmundsson J. Arteriovenous fistula in an autotransplanted kidney segment: successful angiographic management. Scand J Urol Nephrol 2009;43(5):425-7.

Rafnar T, Sulem P, Stacey SN, Geller F, Guðmundsson J, Sigurdsson A, Jakobsdóttir M, Helgadóttir H, Thorlacius S, Aben KK, Blondal T, Þorgeirsson TE, Þorleifsson G, Kristjánsson K, Þorisdóttir K, Ragnarsson R, Sigurgeirsson B, Skuladóttir H, Guðbjartsson T, Isaksson HJ, **Einarsson GV**, Benediktsdóttir KR, Agnarsson BA, Ólafsson K, Salvarsdóttir A, Bjarnason H, Ásgeirsdóttir M, Kristinsson KT, Matthíasdóttir S, Sveinsdóttir SG, Polidoro S, Hoiom V, Botella-Estrada R, Hemminki K, Rudnai P, Bishop DT, Campagna M, Kellen E, Zeegers MP, de Verdier P, Ferrer A, Isla D, Vidal MJ, Andres R, Saez B, Juberias P, Banzo J, Navarrete S, Tres A, Kan D, Lindblom A, Gurzau E, Koppova K, de Vegt F, Schalken JA, van der Heijden HF, Smit HJ, Termeer RA, Oosterwijk E, van Hooij O, Nagore E, Porru S, Steineck G, Hansson J, Buntinx F, Catalona WJ, Matullo G, Vineis P, Kiltie AE, Mayordomo JI, Kumar R, Kiemeny LA, Frigge ML, Jonsson T, Saemundsson H, Barkardóttir RB, **Jonsson E**, Jonsson S, Ólafsson JH, Gulcher JR, Masson G, Guðbjartsson DF, Kong A, Thorsteinsdóttir U, Stefánsson K. Sequence variants at the TERT-CLPTM1L locus associate with many cancer types. Nat Genet 2009;41(2):221-7.

Önnur ritverk

Eiríkur Jónsson. Blöðruhálskirtilskrabbamein og

hópleit - allt orkar tvímælis þá er gert er [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(6):421.

Eiríkur Jónsson, Snorri Ingimarsson, [þýddu og staðfærðu]. Krabbamein í blöðruhálskirtli. Reykjavík: Háskólaútgáfan; 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestur

Veggspjöld – ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Æðaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Elin H. Laxdal dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á restenósu og reokklusjonum eftir æðainngrip. Intimal hyperplasia, orsakir og fyrirbygging. Rannsóknir á árangri aðgerða vegna ósæðagúla og þrængsla í carotis æðum. Áhrif kitosanaflæða á stoðvefsmýndun.

Styrkur sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif kitosanaflæða á gróanda og örvefsmýndun í beinvef, æðapeli og sinaslíðrum. Halldór Jónsson jr., Elin H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örlýgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Doktorsnemar

Inflammatory parameters and surgical infection. Alireza Daryapeyma. Kirurgisk Institutt Universitetet i Bergen. Meðleiðbeinandi: Elin H. Laxdal.

Intimal hyperplasia. Vegar Ellensen, Kirurgisk Institutt Universitetet i Bergen. Meðleiðbeinandi: Elin H. Laxdal.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Kirurgisk Institutt, Universitetet i Bergen, Noregi. Karkirurgisk afdeling, Haukeland Universitetssykehus, Bergen, Noregi, ARM-hópurinn (Genis ehf) og Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Daryapeyma A, Pedersen G, **Laxdal E**, Corbascio M, Johannessen HB, Aune S, Jonung T. Neutrophil CD64 as a marker for postoperative infection: a pilot study. Eur J Vasc Endovasc Surg 2009;38(1):100-3.

Önnur ritverk

Laxdal Elin: Kirurgisk behandling av femoro-popliteal atherosklerose. Kurshefte for Karkirurgisk grunnkurs. Institutt for Kirurgiske fag, Universitetet i Bergen mai 2009.

Laxdal Elin: Thoraco-abdominale aortaaneurismer. Kurshefte for Karkirurgisk grunnkurs. Institutt for Kirurgiske fag, Universitetet i Bergen mai 2009.

Veggspjöld – ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Forstöðumaður: Gísli H. Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Smáæðablóðflæði í lifur, brisi, þörmum og nýrum í losti. Verkjameðferð eftir skurðaðgerðir, rannsóknir á sjúklingum eftir hjartastopp og sjúklingum sem fara í hjartaaðgerðir. Rannsókn á sýklasóttarlosti og öndunarvélemeðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif kitosanaflæða á gróanda og örvefsmýndun í beinvef, æðapeli og sinaslíðrum. Halldór Jónsson jr., Elin H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örlýgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Tómas Guðbjartsson, Ólafur S. Indriðason, Gísli Sigurðsson, Sólveig Helgadóttir.

Innlagnir barna á gjörgæsludeild Landspítalans. Ásgeir Haraldsson, Janus Freyr Guðnason, Þórður Þórkellsson, Sigurður Kristjánsson, Kristinn Sigvaldason, Alma Möller.

Skurðaðgerðir vegna lungnameinvarpa frá ristil- og endaparmskrabbameini. Halla Viðarsdóttir, Tómas Guðbjartsson, Páll Helgi Möller, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Smáæðablóðflæði í kvíðarholslíffærum - Microcirculation in the gastrointestinal tract. Gísli H. Sigurðsson, Luzius Hildebrand, Vladimir Krejci.

Sýklasótt og sýklasóttarlost á Íslandi: Tíðni, orsakir og meðferðarárangur. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Sigurður E. Sigurðsson, Edda Vésteinsdóttir.

Vanstarfsemi heiladinguls við höfuðáverka eða innanskúmsblæðingar. Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, Ásta Dögg Jónasdóttir, Pétur Sigurjónsson, Guðrún Höskuldsdóttir, Ingvar Hákon Ólafsson, Sigurbergur Kárason, Guðrún Karlsdóttir, Rafn Benediktsson, Guðmundur Sigþórsson, Helga Ágústa Sigurjónsdóttir.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Smáæðablóðflæði í kvíðarholslíffærum. Gísli H. Sigurðsson.

Doktorsnemi

Áhrif sjúkdóma og lyfja á umbrot glútátions, cysteins, hómocysteins og cysteinyl-glycins hjá mönnum. Gunnar Skúli Ármannsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Magnús Jóhannsson. Leiðbeinendur: Aðalbjörn Þorsteinsson, Alma D. Möller, Hildur Harðardóttir, Karl-Erik Andersson.

Meistararnemar

Alvarleg sýklasótt á íslenskum gjörgæsludeildum. Edda Vésteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Magnús Gottfredsson.

Árangur kransæðahjáveituaðgerða á Íslandi. Hannes Sigurjónsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Tómas Guðbjartsson, Gísli H. Sigurðsson, Þórarinn Arnórsson.

Öndunarvélemeðferð á íslenskum gjörgæsludeildum. Sigrún Hallgrímsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurbergur Kárason, Gísli H. Sigurðsson, Ólafur Baldursson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Göteborg University, Svíþjóð, Berne University, Bern,

Swiss, Washington University, StLouis, Bandaríkjunum, Department of Obstetrics and Gynecology, Brigham and Women's Hospital, Harvard Medical School, Boston, Massachusetts, Bandaríkjunum auk samstarfs við Kvenna- og augneild Landspítala.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðisviðsins fékk á árinu

Kennsluverðlaun Félags læknana.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Gisli H. Sigurðsson er ritstjóri Acta Anaesthesiologica Scandinavica.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Bjarki Kristinnsson, **Kristinn Sigvaldason, Sigurbergur Kárason**. Orkunotkun og næring gjörgæslusjúklinga. Læknablaðið 2009;95(7/8):491-7.

Njáll Víkar Smáráson, Hannes Sigurjónsson, **Kári Hreinsson**, Þórarinn Arnórsson, Tómas Guðbjartsson. Enduraðgerðir vegna blæðinga eftir opnar hjartaskurðaðgerðir á Íslandi. Læknablaðið 2008;95(9):567-73.

Þorsteinn Jónsson, **Alma Möller**, Lovísa Baldursdóttir, Helga Jónsdóttir. Ástand og vöktun sjúklinga fyrir óvænta innlög á gjörgæsluleið. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(3):50-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Castren M, Silfvast T, Rubertsson S, Niskanen M, **Valsson F**, Wanscher M, Sunde K. Scandinavian clinical practice guidelines for therapeutic hypothermia and post-resuscitation care after cardiac arrest. Acta Anaesthesiol Scand 2009;53(3):280-8.

Fagerberg A, Sondergaard S, **Karason S**, Aneman A. Electrical impedance tomography and heterogeneity of pulmonary perfusion and ventilation in porcine acute lung injury. Acta Anaesthesiol Scand 2009;53(10):1300-9

Hiltebrand LB, Kimberger O, Arnberger M, Brandt S, Kurz A, **Sigurdsson GH**. Crystalloids versus colloids for goal-directed fluid therapy in major surgery. Crit Care 2009;13(2):R40.

Kimberger O, Arnberger M, Brandt S, Plock J, **Sigurdsson GH**, Kurz A, Hiltebrand L. Goal-directed colloid administration improves the microcirculation of healthy and perianastomotic colon. Anesthesiology 2009;110(3):496-504.

Nielsen N, Hovdenes J, Nilsson F, Rubertsson S, Stammet P, Sunde K, **Valsson F**, Wanscher M, Friberg H. Outcome, timing and adverse events in therapeutic hypothermia after out-of-hospital cardiac arrest. Acta Anaesthesiol Scand 2009;53(7):926-34.

Önnur ritverk

Gisli H. Sigurðsson. Næring gjörgæslusjúklinga [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(7/8):487.

Kimberger O, Hiltebrand LB, **Sigurdsson GH**. Goals neither validated nor met in goal-directed colloid versus crystalloid therapy. Anesthesiology 2009;111(4): 926-27.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7 þar af 1 boðsfyrirlestrur

Vegspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 11

Sýklafræði

Forstöðumaður: Karl G. Kristinnsson prófessor

Sýklafræði, forsvarsmáður: Karl G. Kristinnsson prófessor

Veirufraði, forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor

Sýklafræði

Forsvarsmáður: Karl G. Kristinnsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum er lögð áhersla á fá stór verkefni sem nýta sérstöðu Íslands, en sú sérstaða býður upp á einstaka möguleika til rannsókna á faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Rannsóknir hafa einkum beinst að sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis, pneumókokkasýkinga, methisillin ónæmra *S. aureus* (MÓSA), streptókokkasýkinga, *Campylobacter* og *Chlamydia trachomatis*.

Stærstu verkefnið sem unnið er að eru sameindafaraldsfræði pneumókokka, sameindafaraldsfræði streptókokka af flokki A og flokki B, sameindafaraldsfræði methisillin ónæmra *S. aureus* (MÓSA) og rannsókn á erfðum tiltekinnna smitsjúkdóma í samvinnu við Íslenska erfðagreiningu. Framskyggn rannsókn á iðrasýkingum á Íslandi. Rannsókn á faraldsfræði breiðvirkra beta-laktamasa í Enterobacteriaceae.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afdrif og árangur röra meðferðar ári eftir ísetningu. Hannes Petersen, Einar K. Hjaltsted, Karl G. Kristinnsson, Ásgeir Haraldsson.

Breiðvirkir beta-laktamasar í Gram neikvæðum stöfum úr hópi Enterobacteriaceae: rannsókn á arfgerðum og stofngreining á bakteríum með sömu arfgerð. Ingibjörg Hilmarsdóttir, Guðrún Svanborg Hauksdóttir, Freyja Valsdóttir.

Faraldsfræði blóðsýkinga af völdum *Staphylococcus aureus* á Íslandi. Ólafur Guðlaugsson, Karl G. Kristinnsson, Már Kristjánsson, Sigurður Heiðdal.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala:

Framsýn rannsókn. Magnús Gottfreðsson, Agnar Bjarnason, Hilmir Ásgeirsson, Janus Freyr Guðnason, Karl G. Kristinnsson, Kristinn Logi Hallgrímsson, Ólafur Baldursson.

Pneumókokkar og hemophilus í nefkoki leikskólubarna; faraldsfræði, sýklalyfjaónæmi og möguleg tengsl við sýklalyfjanotkun. Helga Erlendsdóttir, Ásgeir Haraldsson, Þórólfur Guðnason, Karl G. Kristinnsson.

Tíðni þess að börn bera fleiri en eina hjúpperð pneumókokka. Gunnsteinn Haraldsson, Martha Á. Hjálmarisdóttir, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinnsson.

EEA and Norway Grants

The use of genotyping in *Streptococcus pneumoniae* of serotype 19A to estimate the risk of vaccine replacement”, registration number A/CZ0046/2/0007. Karl G. Kristinnsson, Helena Zemlickova.

Doktorsnemar

Sameindafaraldsfræði ónæmra pneumókokka á Íslandi. Sigurður E. Vilhelmsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinnsson.

Sameindalíffræðilegar orsakir næmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Ásdís Hjálmarisdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinnsson.

Sýklalyfjaónæmi í dýrum á Íslandi. Þórunn Rafnar Þorsteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eggert Gunnarsson, Karl G. Kristinnsson.

Sýklalyfjapol hjá *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus pyogenes* og *Escherichia coli* úr Færeyingum, samband við sýklalyfjanotkun og samannburður við Danmörk og Ísland. Marita Debess Magnussen. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinnsson.

Meistaraneimar

Faraldsfræði hemólýtika streptókokka af flokki B á Íslandi. Erla Soffía Björnsdóttir. Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinendur: Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinnsson, Gunnsteinn Haraldsson.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framsýn rannsókn. Agnar Bjarnason. Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Magnús Gottfreðsson, Karl G. Kristinnsson.

Breiðvirkir beta-laktamasar í Gram neikvæðum stöfum úr hópi Enterobacteriaceae: rannsókn á arfgerðum og stofngreining á bakteríum með sömu arfgerð. Eygló Ævarsdóttir, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ingibjörg Hilmarsdóttir, Guðrún Svanborg Hauksdóttir, Freyja Valsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Embætti sóttvarnalæknis, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Heilsugæslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni, Lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining, Auris ehf, Encode Reykjavík, National Institute of Public Health, Prag, Tékklandi, Rockefeller University, New York, Health Canada, Ontario, Kanada, Oxford University, Englandi, Imperial College, London. ITQB, Háskólinn í Lissabon, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Háskólinn í Lundi. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Stobhill Hospital, Glasgow. Statens Seruminstitut, Kaupmannahöfn, European Staphylococcal reference Laboratory Working Group. Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala ss. barnalæknisfræði, lyflæknisfræði, smitsjúkdómalæknisfræði, háls- nef- og eyrnalæknisfræði og ónæmisfræði.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Karl G. Kristinnsson varð forseti Norðurlandasamtaka sýklafræðinga og smitsjúkdómalækna (SSAC, Scandinavian Society for Antimicrobial Chemotherapy).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Karl G. Kristinnsson er aðstoðarritstjóri Eurosurveillance, ECDC, Stokkhólmi.

Karl G. Kristinnsson er í ritstjórn Microbial Drug Resistance.

Karl G. Kristinnsson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Infectious Diseases.

Doktorsritgerð

Þórunn Rafnar Þorsteinsdóttir. Antimicrobial resistant bacteria in production animals in Iceland - possible transmission to humans? [doktorsritgerð]. Reykjavík, Háskóli Íslands; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum

tímaritum

Elin Gunnlaugsdóttir, Ingibjörg Hilmarsdóttir, Eydis Ólafsdóttir. Tilfelli mánaðarins: Rautt auga sem svarar ekki meðferð. Læknablaðið 2009;95(12):843-4.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Agnarsson BA, Gottfredsson M. The importance of strain variation in virulence of *Candida dubliniensis* and *Candida albicans*: results of a blinded histopathological study of invasive candidiasis. Clin Microbiol Infect. 2009;15(6):576-85.

Coenen S, Muller A, Adriaenssens N, Vankerckhoven V, Hendrickx E, Goossens H, ESAC Project Group* [Karl G. Kristinsson]. European Surveillance of Antimicrobial Consumption (ESAC): outpatient parenteral antibiotic treatment in Europe. J Antimicrob Chemother 2009;64(1):200-5.

Gursoy M, Haraldsson G, Hyvonen M, Sorsa T, Pajukanta R, Kononen E. Does the frequency of *Prevotella intermedia* increase during pregnancy? Oral Microbiol Immunol 2009;24(4):299-303.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 11 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 13

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veirufræði

Forsvarsaður: Arthur Löve prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Sameindafaraldsfræði og sameindalíffræði ýmissa veira, einkum lífrarbolguveira. Mest með tilliti til arfgerðarþátta sem hafa áhrif á sjúkdómsmyndun. Einnig skyldleikatré og arfgerðir hinna ýmsu veirustofna sem einangrast hafa. Rannsóknir á erfðum tiltekinnna smitsjúkdóma.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Algengi parvoveiru 4 í ýmsum sjúklingahópum á Íslandi. Hanna Lilja Guðjónsdóttir.

Meistararnemar

Algengi parvoveiru 4 í ýmsum sjúklingahópum á Íslandi. Hanna Lilja Guðjónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Arthur Löve, Anders Widell, Þorgerður Árnadóttir.

Epstein-Barr og cytomegaloveirur: Faraldsfræði og greining. Ásgeir E. Ásgeirsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Arthur Löve, Einar G. Torfason, María Heimisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Embætti sóttvarnalæknis, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Íslensk Erfðagreining, Heilsugæslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni. Lyfjafræðideild Háskóla Íslands. Karolinska Institutet, Stokkhólmur, Háskólinn í Lundi og Háskólasjúkrahúsið í Malmö. University of Maryland, USA, National Institute of Health (Bandaríska heilbrigðisstofnunin). Auk ýmissa fræðigreina innan Landspítala s.s. barnalæknisfræði, smitsjúkdómalæknisfræði, sýkifræði og ónæmisfræði.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hildur Þórarinsdóttir, Arthur Löve, Þorsteinn Laxdal, Þórolfur Guðnason, Ásgeir Haraldsson. Hlaupabóla hjá börnum á Íslandi - faraldsfræði og fylgikvillar. Læknablaðið 2009;95(2):113-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Kapeu AS, Luostarinen T, Jellum E, Dillner J, Hakama M, Koskela P, Lenner P, Love A, Mahlamaki E, Thoresen S, Tryggvadóttir L, Wadell G, Youngman L, Lehtinen M. Is smoking an independent risk factor for invasive cervical cancer? A nested case-control study within Nordic biobanks. Am J Epidemiol 2009;169(4):480-8.

Svansson V, Roelse M, Ólafsdóttir G, Thorsteinsdóttir L, Torfason EG, Torsteinsdóttir S. Immune response against equine gammaherpesvirus in Icelandic horses. Vet Microbiol 2009;137(3-4):363-8.

Taugasjúkdómafræði

Forstöðumaður: Elías Ólafsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði taugasjúkdóma á Íslandi, þ.m.t. slag, flogaveiki, MS, Huntington sjúkdóm og ættgengt úttaugameini (neuropathy). Heilablæðingar og gaumstol. Arfgengar heilablæðingar á Íslandi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Frumathugun á ígræðanlegum búnaði til meðferðar á aftauguðum vöðvum. Þóroður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Paolo Gargiulo, Páll E. Ingvarsson, Winfried Mayr.

Fyrstu einkenni Multiple Sclerosis á Íslandi 2002-2007. Elías Ólafsson, Ólöf Jóna Elíasdóttir.

Nýgengi og algengi multiple system atrophy (MSA) á Íslandi. Elías Ólafsson, Grétar Guðmundsson, Anna Björnsdóttir.

Doktorsnemi

Greining og mæling á stami leikskólabarna. Jóhanna Einarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Roger Ingham, Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Vilhjálmur Rafnsson, Kristleifur Kristjánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Rannsóknarstofnunin á Keldum, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Tryggingastofnun ríkisins. The Laboratory of Neurogenetics and NIA, Bethesda, Columbia University, University of South Carolina. Ýmsir fræðigreinar innan Landspítala s.s. talmeinafræði, myndgreining, fæðinga- og kvensjúkdómafræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.

Doktorsritgerð

Jóhanna Einarsdóttir. Greining og mæling á stami leikskólabarna [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ólafur Árni Sveinsson, Sigurjón B. Stefánsson, Haukur Hjaltason. Hugbrigðaröskun - yfirlitsgrein. Læknablaðið 2009;95(4):269-76.

Ólöf Jóna Elíasdóttir, Elías Ólafsson, Ólafur Kjartansson. Multiple sclerosis - yfirlit um einkenni, greiningu og meðferð. Læknablaðið 2009;95(9):583-9.

Styrmir Sævarsson, Árni Kristjánsson, Haukur Hjaltason. Gaumstol. Orsakir, taugalíffærafræðileg staðsetning, kenningar og meðferð. Læknablaðið 2009;95(1):27-33.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Cederlund RI, Thomsen N, Thrainsdóttir S, Eriksson KF, Sundkvist G, Dahlin LB. Hand disorders, hand function, and activities of daily living in elderly men with type 2 diabetes. J Diabetes Complications 2009;23(1):32-9.

Gudbjartsson DF, Holm H, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Walters GB, Thorgeirsson G, Gulcher J, Mathiesen EB, Njolstad I, Nyrnes A, Wilsgaard T, Hald EM, Hveem K, Stoltenberg C, Kucera G, Stubblefield T, Carter S, Roden D, Ng MC, Baum L, So WY, Wong KS, Chan JC, Gieger C, Wichmann HE, Gschwendtner A, Dichgans M, Kuhlbaumer G, Berger K, Ringelstein EB, Bevan S, Markus HS, Kostulas K, Hillert J, Sveinbjörnsdóttir S, Valdimarsson EM, Locher ML, Ma RC, Darbar D, Kong A, Arnar DO, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. A sequence variant in ZFX3 on 16q22 associates with atrial fibrillation and ischemic stroke. Nat Genet 2009;41(8):876-8.

Stefansson H, Steinberg S, Petursson H, Gustafsson O, Gudjonsdóttir IH, Jonsdóttir GA, Palsson ST, Jonsson T, Saemundsdóttir J, Björnsdóttir G, Bottcher Y, Thorlacius T, Haubenberger D, Zimprich A, Auff E, Hotzy C, Testa CM, Miyatake LA, Rosen AR, Kristleifsson K, Rye D, Asmus F, Schols L, Dichgans M, Jakobsson F, Benedikz J, Thorsteinsdóttir U, Gulcher J, Kong A, Stefansson K. Variant in the sequence of the LINGO1 gene confers risk of essential tremor. Nat Genet 2009;41(3):277-9.

Thomsen NO, Englund E, Thrainsdóttir S, Rosen I, Dahlin LB. Intraepidermal nerve fibre density at wrist level in diabetic and non-diabetic patients. Diabet Med 2009;26(11):1120-6.

Thrainsdóttir S, Malik RA, Rosen I, Jakobsson F, Bakhtadze E, Petersson J, Sundkvist G, Dahlin LB. Sural nerve biopsy may predict future nerve dysfunction. Acta Neurol Scand 2009;120(1):38-46.

Torsdóttir G, Gudmundsson G, Kristinsson J, Snaedal J, Johannesson T. Ceruloplasmin and superoxide dismutase (SOD1) in heterozygotes for Wilson disease: A case control study. Neuropsychiatr Dis Treat 2009;5:55-9.

Trotti LM, Bliwise DL, Greer SA, Sigurdsson AP, Gudmundsdóttir GB, Wessel T, Organiskak LM, Sigthorsson T, Kristjánsson K, Sigmundsson T, Rye DB. Correlates of PLMs variability over multiple nights and impact upon RLS diagnosis. Sleep Med 2009;10(6):668-71.

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: Pálmi V. Jónsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir í öldrunarfræðum undir formerkjum Rannsóknarstofnu í öldrunarfræðum snerta margar klínískar spurningar og faraldsfræði í viðum skilningi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Notkun gagnagrunns heilarita til greiningar á heilabilunarsjúkdómum, einkum með tilliti til Lewy sjúkdóms (Dementia of Lewy Body Type = DLBT). Jón Snaedal, Kristinn Johnsen, Mentis Cura.

Rannsókn á áhrifum nýrra næringardrykkja á næringarástand aldraðra – Næringarástand aldraðra,

DEXA mælingar á líkamssamsetningu. Ólöf Guðný Geirsdóttir, Inga Þórsdóttir, Alfons Ramel, Pálmi V. Jónsson.

Rannsókn á próffræðilegum eiginleikum íslenskrar þýðingar á NPI-D taugageðlækniskvarðanum með álagsskvarða fyrir aðstandendur (NPI-D). Kristín Hannesdóttir, Sólveig Rósa Davíðsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, Ída Atladóttir.

Meistaraneinar

Geðlyfjafnotkun fyrir og eftir hamfarir. Eva Kristinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Aðalsteinn Guðmundsson, Sveinbjörn Gizurarson, Inga J. Arnardóttir, Jakob L. Kristinsson, Matthías Halldórsson.

Lýf sem orsök innlagna á Landspítala Háskólasjúkrahús. Guðrún Þengilsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María Heimsdóttir, Anna Birna Almarsdóttir, Þórunn Guðmundsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson.

Prognostic factors in advanced cancer patients in Iceland. Sigríður Helgadóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Pálmi V. Jónsson. Leiðbeinendur: Valgerður Sigurðardóttir, Sigríður Gunnarsdóttir.

Væg vitran skerðing metin með taugasálfræðilegu mati og heilariti, eftirfylgd ári síðar. Brynhildur Jónsdóttir. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir, Jón Snædal.

Cand. Psych. nemar

Rannsókn á próffræðilegum eiginleikum íslenskrar þýðingar á NPI-D taugageðlækniskvarðanum með álagsskvarða fyrir aðstandendur (NPI-D). Sólveig Rósa Davíðsdóttir, Háskólanum í Árósum. Leiðbeinendur: Kristín Hannesdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Jón Snædal, Ída Atladóttir.

Uplifun á Alzheimers-sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Berglind Stefánsdóttir. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Grétarsdóttir, Jakob Smári, Jón Snædal.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, InterRAI, NordRAI, Middle Eastern Academy of Aging, Rannsóknastofa í lyfja- og eiturefnafræði, Mentis Cura, Gerontologiskt Centrum í Lundi Svíþjóð, Kläpeda University, Nordic Network for Dementia Diagnostics. Auk samstarfs við ýmissa fræðigreina innan Landspítala.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Bernabei R, Gray L, Jonsson PV, et al. International gerontology. In: Jeffrey B. Halter, Joseph G. Ouslander, et al. [editors]. Hazard's geriatric medicine and gerontology. 6th ed. New York: McGraw-Hill; 2009. p. 69-96.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Helga Hansdóttir, Jón Eyjólfur Jónsson. Verksvið læknis á hjúkunarheimili. Læknablaðið 2009;95(3):187-92.

Ólafur Samúelsson, Helga Zoëga, Aðalsteinn Guðmundsson, Matthías Halldórsson. Algengi geðlyfjafnotkunar eldri Íslendinga utan stofnana. Læknablaðið 2009;95(1):11-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Chang M, Phillips C, Coppin AK, van der Linden M, Ferrucci L, Fried L, Guralnik JM. An association between incident disability and depressive symptoms over 3 years of follow-up among older women: the Women's Health and Aging Study. Aging Clin Exp Res 2009;21(2):191-7.

Jonsson PV, Noro A, Finne-Soveri H, Jensdottir AB, Ljunggren G, Bucht G, Grue EV, Björnson J, Jonsen E,

Schroll M. Admission profile is predictive of outcome in acute hospital care. Aging Clin Exp Res 2008;20(6):533-9.

Palm WM, Saczynski JS, van der Grond J, Sigurdsson S, Kjartansson O, Jonsson PV, Eiriksdóttir G, Gudnason V, Admiraal-Behloul F, Launer LJ, van Buchem MA. Ventricular dilation: Association with gait and cognition. Ann Neurol 2009;66(4):485-93.

Qiu C, Cotch MF, Sigurdsson S, Klein R, Jonasson F, Klein BE, Garcia M, Jonsson PV, Harris TB, Eiriksdóttir G, Kjartansson O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Microvascular lesions in the brain and retina: The age, gene/environment susceptibility-Reykjavik study. Ann Neurol 2009;65(5):569-76.

Ramel A, Jonsson PV, Björnsson S, Thorsdottir I. Vitamin D deficiency and nutritional status in elderly hospitalized subjects in Iceland. Public Health Nutr 2009;12(7):1001-5.

Saczynski JS, Sigurdsson S, Jonsson PV, Eiriksdottir G, Olafsdottir E, Kjartansson O, Harris TB, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Glycemic status and brain injury in older individuals: the age gene/environment susceptibility-Reykjavik study. Diabetes Care 2009;32(9):1608-13.

Saczynski JS, Sigurdsson S, Jonsdottir MK, Eiriksdottir G, Jonsson PV, Garcia ME, Kjartansson O, Lopez O, van Buchem MA, Gudnason V, Launer LJ. Cerebral infarcts and cognitive performance: importance of location and number of infarcts. Stroke 2009;40(3):677-82.

Sorbye LW, Garms-Homolova V, Henrard JC, Jonsson PV, Fialova D, Topinkova E, Gambassi G. Shaping home care in Europe: the contribution of the Aged in Home Care project. Maturitas 2009;62(3):235-42.

Torsdottir G, Gudmundsson G, Kristinsson J, Snaedal J, Johannesson T. Ceruloplasmin and superoxide dismutase (SOD1) in heterozygotes for Wilson disease: A case control study. Neuropsychiatr Dis Treat 2009;5:55-9.

Önnur ritverk

Aðalsteinn Guðmundsson. Tími slagörða að baki: Læknar og stefnumótun í öldrunarþjónustu [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2009;95(4):257.

Erla Grétarsdóttir, Jón Snædal, Jakob Smári, Berglind Stefánsdóttir, Sigurlína Davíðsdóttir. Uplifun á Alzheimers-sjúkdómi frá sjónarhorni sjúklinganna. Í: Gunnar Þór Jóhannesson, Helga Björnsdóttir. [Ritstj.]. Rannsóknir í félagsvísindum X. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; 2009. p. 325-38.

Mezzich J, Snaedal J, van Weel C, Heath I. International network for person centered medicine, background and initial steps. World Med J 2009;55(3):104-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 12 þar af 8 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld – ágrip sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Blóðbankinn

Sveinn Guðmundsson yfirleknir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur Blóðbankans í rannsóknum liggja í rannsóknum sem tengjast framtíðarmotkun stofnfrumna og annarra frumna í læknisfræðilegri meðferð. Blóðbankinn

stundar rannsóknir á mesenchymal stofnfrumum, stofnfrumum úr fósturvísimum (aðallega úr músum), blóðmyndandi stofnfrumum og æðabælsforverafrumum. Þessar rannsóknir fela meðal annars í sér, rannsóknir, þróun og stöðun á GMP ferlum til ræktunar og sérhæfingar á mesenchymal stofnfrumum til notkunar í læknisfræðilegri meðferð, rannsóknir á genum sem stýra vexti og sérhæfingu stofnfrumna. Rannsóknir á hlutverki aminósýkra í sérhæfingu stofnfrumna, rannsóknir á hlutverki mesenchymal stofnfrumum í ónæmissvari. Einnig er unnið að faraldsfræðilegum rannsóknum á sviði hefðbundinnar blóðbankastarfsemi, sérlega blóðhlutnotkunar, mótefnamyndunar sjúklinga auk verkefna á sviði vefjaflokkana.

Styrkir sem Blóðbankinn fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif kítosanaflæða á gróanda og örvefsmyndun í beinvæf, æðabæli og sinasliðrum. Halldór Jónsson jr., Elin H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárason, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþogi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Hlutverk Dlg7 í þroskun æðabælsfrumna. Leifur Þorsteinsson, Niels Árni Árnason, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Hlutverk kítosanaflæða próteina og kítin-fásýkra í brjóst- og beinsérhæfingu bandvefsstofnrumna. Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Pétur H. Pettersen, Ramona Lieder, Stefán Ágúst Halsteinsson.

Þarfir, liðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækingsviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Svandís Íris Hálfðánardóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Arnís Jónsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Hrefna Magnúsdóttir.

Tækjasjóður Rannís

StepOne Real Time PCR system from Applied Biosystem. Ólafur E. Sigurjónsson.

Multiskan Spectrum microplate spectrophotometer. Ólafur E. Sigurjónsson

Rannsóknasjóður Rannís

Bioactive alloy implants. Gissur Örylgsson

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Þjálfun starfsmanna blóðstöðva. Ína Björg Hjálmarsdóttir, Guðrún Svansdóttir, Freygerður Steinsdóttir, Kristín Einarsdóttir.

Doktorsnemar

Identification of the downstream targets of the putative transcriptional regulator Pogz in hematopoietic development. Björg Guðmundsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jonathan R. Keller, Ólafur E. Sigurjónsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Chitosan's interactions with different lipids. Magdalena Maria Stefaniak. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Kristberg Kristbergsson.

Meistaraneinar

Áhrif blóðflögulýsata, framleiddum úr útrunnum blóðflögueiningum á frumufjölgun og sérhæfingu

Mesenchymal stöfnfrumna. Hulda Rós Gunnarsdóttir. Tækni og verkfræðideild Háskólans í Reykjavík. [Ólafur E. Sigurjónsson](#), Þorbjörn Jónsson, Brendon Noble.

Áhrif markvissrar heilsupjálfunar á fjölda ónæmisfrumna í blóði hjá einstaklingum 70 ára og eldri. Janus Guðlaugsson. Íþrótt-, tómsunda- og þroskaþjálfadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Leifur Þorsteinsson, Steinunn Leifsdóttir, Erlingur Jóhannsson, Vilundur Guðnason, Sveinn Guðmundsson.

Arfgengar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Helga Einarsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Ögmundsdóttir](#), Vilhelmina Haraldsdóttir, Ólafur E. Sigurjónsson.

Chitinase-like-Proteins in Mesenchymal Stromal Cells and Bone Development. Ramona Lieder. Læknadeild, Háskóla Íslands og F/H Campus Wien. Leiðbeinendur: [Ólafur E. Sigurjónsson](#), Már Másson.

Fjarveitingar til Heilbrigðis- og menntamála árin 2000 til 2008. Samanburður á fjarveitingum til Landspítala og Háskóla Íslands. Örn Þ. Þorvarðarson. Viðskiptadeild Háskólans á Bifröst. Leiðbeinendur: Ásta Dis Óladóttir, [Þorbjörn Jónsson](#).

Study on the pathogenesis of IgA nephropathy focusing on IgA1 glycosylation and the lectin pathway of the complement system. Ragnhildur Kolka. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, [Þorbjörn Jónsson](#).

The function of Dlg7 in embryonic hematopoiesis. Niels Árni Árnason. Læknadeild. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Ólafur E. Sigurjónsson](#), Leifur Þorsteinsson, Guðmundur Rúnarsson, Kristbjörn Orri Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Genis ehf, ORF líftækni hf, Hafrannsókanstofnun Íslands, Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Scottish Center for Regenerative Medicine, Edinburgh, Scotland, Laboratory of Cancer Prevention, Hematopoiesis and Stem Cell Biology Section, National Cancer Institute, USA, Institute of Immunology, Rikshospitalet, Oslo, Noregi, Department of physiology, University of Oslo, Noregi.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Jorgensen GH, Thorsteinsdóttir J, Guðmundsson S, Hammarstrom L, Ludviksson BR. Familial aggregation of IgAD and autoimmunity. Clin Immunol 2009;131(2):233-9.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 11

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Eðlisfræðingar

Tengiliður: Garðar Mýrdal forstöðueðlisfræðingur

Styrkur sem eðlisfræðingar fengu á árinu

Tækjasjóður Rannís

Fjórásagreini sem hluta af mælibúnaði til mælinga á veikri geislavirkni, einkum í fólki. Þórður Helgason, Garðar Mýrdal, Eysteinn Pétursson, Haraldur Auðunsson.

Félagsráðgjafar

Tengiliður: Sveinbjörg Júlía Svavarsdóttir félagsráðgjafi

Helstu áherslur í rannsóknum

Megináhersla er lögð á að skoða gæði þeirrar þjónustu sem sjúkráhusið veitir. Rannsóknir mæla meðal annars viðhorf og reynslu varðandi andlega, líkamlega og sálfélagslega þætti vegna meðferðar og endurhæfingar. Með því má ætla að lífsgæði aukist. Niðurstöður rannsókna geta sýnt hvað má betur fara, aukið skilning og nýst í stefnumótun um meðferð og endurhæfingu á Landspítala.

Styrkir sem félagsráðgjafar fengu á árinu

Félagsráðgjafafélag Íslands

Áhrif geðheilbrigðisþjónustu á lífsgæði geðfatlaðra. Sveinbjörg J. Svavarsdóttir Kristín V. Ólafsdóttir, Guðrún Blöndal, Jón G. Stefánsson.

Reasons for Living Inventory – Adolescent. Heiða Öp Kristjánsdóttir, Hrefna Ólafsdóttir.

Sér gefur gjöf sem gefur. Anna Dóra Sigurðardóttir, Sigrún Júlíusdóttir.

Doktorsnemi

Endurhæfing geðfatlaðra. Sveinbjörg Júlía Svavarsdóttir. Félagssráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigrún Júlíusdóttir.

Meistaraneimar

Sér gefur gjöf sem gefur. Anna Dóra Sigurðardóttir. Félagssráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigrún Júlíusdóttir.

Sérhannað húsnæði aldraðra. Steinunn K. Jónsdóttir. Félagssráðgjafardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Ritverk bækur eða bókakafar

Anna Dóra Sigurðardóttir, Sigrún Júlíusdóttir. Sér gefur gjöf sem gefur: Rannsókn um lífandi nýragjafa. Í: Halldór Sig. Guðmundsson, Silja Bára Ómarsdóttir, ritstj. Rannsóknir í félagsvísindum X. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; 2009.

Steinunn K. Jónsdóttir, Sigurveig H. Sigurðardóttir. Sérhannað húsnæði aldraðra: Stefnumótun og löggjöf á Íslandi 1983-2008. Í: Halldór Sig. Guðmundsson, Silja Bára Ómarsdóttir, ritstj. Rannsóknir í félagsvísindum X. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; 2009.

Sveinbjörg Júlía Svavarsdóttir. Skilar endurhæfing geðfatlaðra árangri. Í: Halldór Sig. Guðmundsson, Silja Bára Ómarsdóttir, ritstj. Rannsóknir í félagsvísindum X. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4 þar af 3 bódafyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Geislafræðingar

Tengiliður: Agnes Þórólfssdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla í rannsóknum geislafræðinga hefur verið á myndtækni til þróunar geislameðferðar í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Með það að markmiði að minnka aukaverkanir þrátt fyrir hækkun á geislaskömmtum. Áhrif óndunarstýrðrar geislameðferðar á brjóst eftir fleygskurð. Með það að markmiði að

minnka geislaskammt í hjarta. Mat á samfallsbrotum í hrygg með DXA: Samanburður á tveimur mismunandi aðferðum samhliða beinþéttimælingum. Rannsóknir á algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna.

Meistaraneimar

Algengi og nýgengi samfallsbrota í hrygg meðal 75-80 ára kvenna. Diana Óskarsdóttir. Geislafræði, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gunnar Sigurðsson.

Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Agnes Þórólfssdóttir. Geislafræði, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ásbjörn Jónsson, Garðar Mýrdal, Þórarinn E. Sveinsson.

Geislaskammtar í hjarta við geislameðferð gegn brjóstakrabbameini. Jaroslava Baumruk. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Helgi Sigurðsson, Garðar Mýrdal, Jakob Jóhannsson.

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Iðjupjálfar

Tengiliður: Auður Hafsteinsdóttir forstöðuiðjupjálfi

Sigrún Garðarsdóttir yfiriðjupjálfi

Helstu áherslur í rannsóknum

Þróun matsaðferða og mælitækja sem mæla árangur íhlutunar fyrir skjólstæðinga með taugaeinkenni. Framfarir í athöfnum daglegs lífs eftir færniþætandi handarskurðaðgerðir. Reynsla og þekking geðsjúka á bataferli – bæði einstaklingsbundnir þættir svo og umhverfisþættir.

Styrkur sem iðjupjálfar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu. Jóhanna Kristín Jónsdóttir, Ósk Sigurðardóttir, Margrét Gísladóttir, Áslaug Kristjánsdóttir, Dagbjörg Sigurðardóttir.

Doktorsnemi

Bridging the gap between body functions and occupation: Validation of a unique assessment method. Guðrún Árnadóttir. Iðjupjálfunarbraut samfélagslækninga- og endurhæfingardeildar í Háskólanum í Umeå, Svíþjóð. Leiðbeinandi: Anne G. Fisher, Britta Lófren.

Meistaraneimar

Að bregðast við forstigum geðraskana á unglingsárum – fræðsluáttak í grunnskólum fyrir starfsfólk og unglinga. Antonia María Gestsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Bryndís Guðmundsdóttir.

Reynsla, iðja og heilsa kólumbiskra flóttakvenna eftir komu til Íslands. Kristín Einarsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðný B. Eydal.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskólinn á Akureyri, iðjupjálfunardeild háskólans í Umeå Svíþjóð, Reykjalundur, Endurhæfingarmiðstöð iðjupjálfunar í þjónustumiðstöð Sjálfsbjargarheimilisins, Hjálpartækjamiðstöð TR, Hjálpmédelsinstitútet í Svíþjóð, Nasjonalt kompetansesenter for demens í Noregi, Hjelpepistemiddelinstittuttet í Danmörku og Stakes í Finnlandi.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Guðrún Árnadóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Occupational Therapy.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum

Tímaritum

Arnadóttir G, Fisher AG, Lofgren B. Dimensionality of nonmotor neurobehavioral impairments when observed in the natural contexts of ADL task performance. *Neurorehabil Neural Repair* 2009;23(6):579-86.

Önnur ritverk

Ósk Sigurðardóttir. Heilsuhöpur: undirbúningur og framkvæmd. *Íðjuþjálfinn* 2009;31(1):18-21.

Sylviane Pétursson-Lecoultré. Hindra fordómar og viðhorf endurhæfingu einstaklinga með geðklofa? *Geðvernd* 2009;38(1):11-4.

Annetta A. Ingimundardóttir. Íðjuþjálfun einstaklinga með sjúkdómsgreininguna geðklofi. *Geðvernd* 2009;38(1):15-8.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Lífeindafræðingar

Tengiliðir: Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Brynja R. Guðmundsdóttir lífeindafræðingur, Erla Gunnarsdóttir lífeindafræðingur, Gunnlaug Hjaltadóttir lífeindafræðingur, Hanna Ásvaldsdóttir lífeindafræðingur og Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur

Styrkir sem lífeindafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif þekktra og óþekktra náttúruafna á þroskun angafrumna. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir.

Endurteknar blóðsýkingar af völdum *Candida gersveppa* á Íslandi 1990-2008. Magnús Gottfreðsson, Lena Rós Ásmundsdóttir, Helga Erlendsdóttir.

Pneumókokkar og hemophilus í nekkoki leikskólalabarna; faraldsfræði, sýklalyfjaónæmi og möguleg tengsl við sýklalyfjanotkun. Helga Erlendsdóttir, Ásgeir Haraldsson, Þórólfur Guðnason, Karl G. Kristinsson.

Tíðni þess að börn bera fleiri en eina hjúpgerð pneumókokka. Gunnsteinn Haraldsson, Marthá Á. Hjálmarsson, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Áhrif fiskolíu á flakkboða og flakkboðaviðtaka í músum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru í fæði á hjöðnun bólgu. Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafna á angafrumur manna og líðagigt í rottum. Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Vísindasjóður Félags íslenskra gigtlækna

Áhrif náttúruafna á líðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Vísindasjóður Wyeth

Áhrif náttúruafna á líðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir.

Doktorsnemar

Áhrif fiskolíu á flakkboða og flakkboðaviðtaka í músum. Hildur Hrönn Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Valgerður Tómasdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Sameindalíffræðilegar orsakir næmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Marthá Ásdís Hjálmarsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Meistararnemar

Áhrif fiskolíu í fæði músa á flakkboðamyndun átruma. Guðný Ella Thorlacius. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Áhrif náttúruafna á þroskun angafrumna. Guðbjörg Jónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru í rækt á þroskun angafrumna. Arna Stefánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Áhrif ómega-3 fitusýru og salicílsýru á hjöðnun (lausnarfasa) bólgu. Heiða Sigþórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Faraldsfræði hemólýtískra streptókokka af flokki B á Íslandi. Erla Soffía Björnsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinendur: Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson.

Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarín lyfjameðferð á Íslandi. Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Einarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Önnundarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson.

Könnun á bláæðablóðsýnatöku og meðhöndlun blóðsýna og tengslum blóðsýnatöku á Bráðamóttökum LSH við rauðkornarof í sermissýnum. Gyða Hrönn Einarsdóttir Námsbraut í lífeindafræði við Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gunnur Þorsteinsdóttir, Gunnlaug Hjaltadóttir.

Rannsókn á áhrifum plöntuafna á stjórnum ónæmissvans. Marínó Bóas Sigurpálsson. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja S. Ómarsdóttir.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameind sjúklinga með IgA nýrnamein (IgA-N) við magn af mannóabindilektíni og komplementþætti C4. Ragnhildur Jóna Kolka. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Þorbjörn Jónsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Asmundsdóttir LR, **Erlendsdóttir H**, Agnarsson BA, Gottfredsson M. The importance of strain variation in virulence of *Candida dubliniensis* and *Candida albicans*: results of a blinded histopathological study of invasive candidiasis. *Clin Microbiol Infect* 2009;15(6):576-85.

Eysteinsdóttir JH, **Freysdóttir J**, Skaftadóttir I, Helgason H, Haraldsson A, Ogmundsdóttir HM. Vbeta usage and T regulatory cells in children following partial or total thymectomy after open heart surgery in infancy. *Scand J Immunol* 2009;69(2):162-8.

Guðmundsdóttir BR, Hjaltalin EF, **Bragadóttir G**, Hauksson A, Geirsson RT, Önnundarson PT. Quantification

of menstrual flow by weighing protective pads in women with normal, decreased or increased menstruation. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2009;88(3):275-9.

Sorensen B, **Ásvaldsdóttir HS**, **Guðmundsdóttir BR**, Önnundarson PT. The combination of recombinant factor VIIa and fibrinogen correct clotting ex vivo in patient samples obtained following cardiopulmonary bypass surgery. *Thromb Res* 2009;124(6):695-700.

Stefansson OA, Jonasson JG, Johannsson OT, **Ólafsdóttir K**, Steinarsdóttir M, Valgeirsdóttir S, Eyfjörð JE. Genomic profiling of breast tumours in relation to BRCA abnormalities and phenotypes. *Breast Cancer Res* 2009;11(4):R47.

Önnur ritverk

Gunnlaug Hjaltadóttir, Ingunn Þorsteinsdóttir. Rauðkornarof í sermissýnum: könnun á tíðni þess og svörudóm niðurstöðum á kalíum. Tímarit lífeindafræðinga 2009;4(1):5-11.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 12

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Líffræðingar

Tengiliður: Einar G. Torfason
forstöðunáttúrufræðingur

Styrkir sem líffræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif alvarleika kæfisvefnis og magns iðrafitu á styrk adipókína í blóði. Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason, Allan Pack, Ísleifur Ólafsson, Bryndís Benediktsdóttir, Sigurður Júlíusson.

Áhrif endurbólusetningar með meningókokkafjölsýkru C á ónæmisminni. Maren Henneken, Siggeir Fannar Brynjólfsson, Ingileif Jónsdóttir.

Áhrif kitosanaflæða á gróanda og örvefsmýndun í beinvef, æðabæli og sinaslíðrum. Halldór Jónsson jr., Elin H. Laxdal, Jóhann Róbertsson, Sigurbergur Kárasón, Eggert Gunnarsson, Jóhannes Björnsson, Jóhannes Gíslason, Jón E. Guðmundsson, Ng Chuen How, Gissur Örylgsson, Benedikt Helgason, Atli Dagbjartsson, Finnþógi Rútur Þormóðsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Áhrif kverkeittatöku á sóra (psoriasis). Ragna Hlin Þorleifsdóttir, Helgi Valdimarsson, Sigrún Laufey Sigurðardóttir, Jón Hjaltalin Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Eli Guðjónsson.

Áhrif statína og ómega-3 fitusýru á stofnfrumur æðabæls. Dagbjört Helga Péturisdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Karl Andersen.

Blóðþrýstingur kæfisvefnissjúklinga (miðlægar- og sólarhringsmælingar) – tengsl við starfsemi æðabæls og áhrif meðferðar. Halldóra Brynjólfssdóttir, Erna Sif Arnardóttir, Þórarinn Gíslason.

Epstein-Barr virusýkingar: Samanburður á veirumagnni og ónæmisvari hjá börnum með mikil sjúkdómseinkenni við einkennalaus börnum. Helga Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Ásgeir Haraldsson, Davíð Þór Þorsteinnsson.

Hlutverk bakteríudrepandi peptíða í ratvísi T-eitilfruma. Hekla Sigmundsdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Michael Ardem Jones.

Hlutverk Dlg7 í þroskun æðabelsfrumna. Leifur Þorsteinsson, Niels Árni Árnason, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Hlutverk kítinasa-likra próteina og kítin-fáskykra í brjós- og beinsérhæfingu bandvefsstofnfrumna. Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Pétur H. Pettersen, Ramona Lieder, Stefán Ágúst Hafsteinsson.

Hlutverk PD-1 ferilsins í rauðum úlfum (SLE) og sjálfsofnæmissjúkdómum. Kristján Steinsson, Helga Kristjánsdóttir, Gerður Gröndal, Marta E. Alarcon-Riquelme, Kristján Erlendsson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Þórarinn Guðjónsson, Valgarður Sigurðsson, Magnús Karl Magnússon, Rósa Barkardóttir, Ole William Petersen.

Meðferðarárangur kæfisvefns með svefnöndunartæki (CPAP). Þórarinn Gíslason, Sigurður Júlíusson, Bryndís Benediktsdóttir, Erna Sif Arnardóttir.

Myndun og viðhald útbreidds ónæmis og slímhúðarónæmis gegn fjölskyruhjúpuðum bakteríum. Maren Henneken, Ingileif Jónsdóttir, Einar Thoroddsen.

Ónæmissvör nýbura gegn influensu og áhrif ónæmisglæðisins IC31 til að efla ónæmissvar gegn minni og færri skömmtum bóluefnisins. Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ingileif Jónsdóttir, Karen Lingnau, Eszter Nagy.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Ingileif Jónsdóttir, Sindri Freyr Eiddsson, Mariagrazia Pizza, Marzia Guliani.

Pneumókokkar og hemophilus í nekkoki leikskólubarna; faraldsfræði, sýklalyfjaónæmi og möguleg tengsl við sýklalyfjanotkun. Helga Erlendsson, Ásgeir Haraldsson, Þóroldur Guðnason, Karl G. Kristinsson.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá pörum með endurtekin fósturlát. Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Tengsl áhættulella brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstaaæxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tengslagreiing í völdum fjölskyldum með háa tíðni brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Tíðni þess að börn bera fleiri en eina hjúpgerð pneumókokka. Gunnsteinn Haraldsson, Martha Á. Hjálmarsdóttir, Helga Erlendsson, Karl G. Kristinsson.

Varnir lungnaþekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Göngum saman

Eru æxlismyndnadi áhrif mögnunar 8p12-p11 litninasvæðisins knúin áfram af offramleiðslu ERLIN 2 gensins? Inga Reynisdóttir.

Tengsl áhættusamsætna brjóstakrabbameins við genatjáningu í brjóstaaæxlum og sameindameinafræðilega flokkun æxlanna. Rósa Björk Barkardóttir.

Doktorsnemar

Áhrif TGF-β1 á þroskunarferil óþroskaðra T fruma. Brynja Gunnlaugsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Kristján Steinsson, Laufey Geirsdóttir, Reynir Tómas Geirsson.

Generation of B-cell memory angaint polysaccharides in infant and neonatal mice. Stefania P. Bjarnarson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Hlutverk PD-1 ferilsins í rauðum úlfum (SLE) og sjálfsofnæmissjúkdómum. Helga Kristjánsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristján Steinsson, Gerður Gröndal, Marta E. Alarcon-Riquelme, Kristján Erlendsson.

Hlutverk Sprouty og sprouty-tengdra boðferla í formmyndun brjóstkirtils. Valgarður Sigurðsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Rósa Barkardóttir, Ole William Petersen.

Meðferðarárangur kæfisvefns með svefnöndunartæki (CPAP). Erna Sif Arnardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Þórarinn Gíslason, Sigurður Júlíusson, Bryndís Benediktsdóttir.

Neonatal immune response to vaccination – novel adjuvants and antigens to prevent pneumococcal and influenza infections. Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Neonatal Vaccination Strategies against Meningococcal Disease. Siggeir Fannar Brynjólfsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Próteintengd fjölskyrubóluefni gegn pneumókokkum. Rannsóknir á íslenskum börnum. Sigurveig P. Sigurðardóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá pörum með endurtekin fósturlát. Hans Guttormur Þormar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsfólk: Jón Jóhannes Jónsson, Sunna Sigurðardóttir, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Helga Hauksdóttir.

Meistaraneimar

Hlutverk Dlg7 í þroskun æðabelsfrumna. Niels Árni Árnason. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Leifur Þorsteinsson, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson.

Hlutverk kítinasa-likra próteina og kítin-fáskykra í brjós- og beinsérhæfingu bandvefsstofnfrumna. Stefán Ágúst Hafsteinsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Ólafur E. Sigurjónsson, Jóhannes Gíslason, Pétur H. Petersen, Ramona Lieder.

Ónæmissvör nýburamúsa gegn próteinbóluefnum meningókokka B. Sindri Freyr Eiddsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá pörum með endurtekin fósturlát. Helga Hauksdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Sunna Sigurðardóttir, Hans Guttormur Þormar, Bjarki Guðmundsson, Vigdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Líffræðingar vinna á ýmsum fræðasviðum.

Líffræðingar eru virkir í vísindum og útgáfustarfi Landspítala og eru ritverk þeirra talin innan hvers fræðasviðs.

Lyfjafræðingar

Tengiliður Inga J. Arnardóttir yfirlyfjafræðingur

Helstu áherslur í rannsóknum

Þróun og innleiðing skráningareyðublaða og aðferða við íhlutun klínískra lyfjafræðinga á deildum.

Styrkur sem lyfjafræðingar fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Rannsókn á íslenskum ættum með breytileika í LRP5 geni með tilliti til beinþéttni og serotoningilda í blóði. Gunnar Sigurðsson, Leifur Franzson, Unnur Styrkarsdóttir.

Doktorsnemi

Developing and evaluating a new Medicines Information Centre at Landspítali – University Hospital. Elin Ingibjörg Jacobsen. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, María Heimisdóttir, Gerður Gröndal, Þóra Hafsteinsdóttir, Bryony Dean Franklin.

Meistaraneimar

Áhrif eftir jarðskjálfta. Samanburður á notkun geðlyfja fyrir og eftir jarðskjálfta á Suðurlandi 2008. Eva Kristinsdóttir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson, Aðalsteinn Guðmundsson, Inga J. Arnardóttir, Jakob L. Kristinsson, Matthías Halldórsson.

Hvernig er staðið að innleiðingu á warfarin lyfjameðferð á Íslandi. Eygló Rut Þorsteinsdóttir. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur og samstarfsmenn: Rannveig Alma Finarsdóttir, Gestur Þorgeirsson, Páll Torfi Öndarson, Brynja R. Guðmundsdóttir, Sveinbjörn Gizurarson.

Könnun á dreifingu, greiningu og samanburður tveggja mæliaðferða til mælinga á fylgiu prótein 13 (e.placental protein 13). Anna Hlíf Svavarsdóttir. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Leifur Franzson, Sveinbjörn Gizurarson.

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Friður Skeggjadóttir Þormar. Lyfjafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Skráning og mat á ávinningi íhlutunar lyfjafræðinga á deildum Landspítala sem njóta klínískrar lyfjafræðipjónustu. María Erla Bogadóttir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, Anna I. Gunnarsdóttir, Þórunn K. Guðmundsdóttir, Pétur S. Gunnarsson.

Visbendingar um óæskileg áhrif lyfja sem leiða til innlagna á sjúkrahús. Guðrún Þengilsdóttir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, Þórunn K. Guðmundsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, María Heimisdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Lyfjafræðideild Háskóla Íslands.

Önnur ritverk

Inga J. Arnardóttir, Elin I. Jacobsen, Svava Þorkelsdóttir, Þórléif Drífa Jónsdóttir, Bryndís Þóra Þórsdóttir. Námskrá fyrir framhaldsnám lyfjatekna; sjúkráhyfjatekni. Fjölbrautaskólinn við Ármúla/Menntamálaráðuneytið.

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Sálgæsla presta og djákna

Tengiliður: **Sigfinnur Þorleifsson sjúkráhusprestur**

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsókn á áhrifum helgiathafna á úrvinnslu sorgar þar sem líffæri eru gefin úr látnum gjafara og viðhorf ástvina til líffæragjafarinnar auk samskipta við starfsfólk gjörgæsludeilda Landspítala í Fossvogi sem hafði milligöngu um gjöfina. Aðlögun, stuðningur og úrvinnsla sorgar hjá ekkjum á Íslandi. Sorg aldraðra. Trúarviðhorf sjúklinga sem þiggja líknameðferð.

Doktorsnemar

Trú og trúarviðhorf fólks sem þiggur líknameðferð. Guðlaug Helga Ásgeirsdóttir. Guðfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Sigurbjörnsson.

Velferð ekkla 1-3 árum eftir missi og lífslíkur þeirra áratug eftir makamissi. Bragi Skúlason. Guðfræðideild, Háskóla Íslands og við Karolinsku stofnunina í Stokkhólmi. Leiðbeinendur: Gísli Pálsson, Ásgeir Helgason.

Önnur ritverk

Ingileif Malmberg. Starfsánægja presta íslensku þjóðkirkjunnar. Kirkjurið 2009.

Sigfinnur Þorleifsson. Sjúkur var ég og þér vitjuðuð mín. Tímarit Kristilegs félags heilbrigðisstétta 2009;8(1).

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Talmeinafræðingar

Tengiliður: **Sigríður Magnúsdóttir yfirtalmeinafræðingur**

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á málstoli og öðrum tjáskiptaferðileikum.

Doktorsnemi

Greining og mæling á stami leikskólabarna. Jóhanna Einarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Roger Ingham, Sigríður Magnúsdóttir, Haukur Hjaltason, Vilhjálmur Rafnsson, Kristleifur Kristjánsson.

Doktorsritgerð

Jóhanna Einarsdóttir. Greining og mæling á stami leikskólabarna [doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Sigríður Magnúsdóttir, Ester Sighvatsdóttir. Hægra heilahvels málstol - Sjúkratilfelli. Læknablaðið 2009;95(2):121-6.

Rannsóknastofa í næringarfræði

Forstöðumaður: **Inga Þórsdóttir prófessor**

Helstu verkefni Rannsóknastofu í næringarfræði eru fjórar íhlutandi rannsóknir: Rannsókn á áhrifaþáttum fæðuvalds og næringar meðal barna og foreldra. Rannsókn á áhrifum af lengd brjóstgjafar. Rannsókn á kerfislíffræðilegum þáttum tengdum næringu og efnaskiptavillu. Rannsókn á næringu og hreyfingu aldraðra og sarcopeniu. Meðal annarra áhersluviða stofunnar eru enn frekari rannsóknir um næringu og vöxt snemma á lífsleiðinni þ.m.t. á meðgöngu, heilsufar á barnaldri og síðar á ævinni. Rannsóknir á lífvirkni efna í fæðu svo sem fiski og mysu hafa verið fyrirferðamiklar. Rannsóknir á næringu ungra og þungra fullorðinna einstaklinga hafa staðið yfir undanfarin ár. Rannsóknastofa í næringarfræði stundar einnig rannsóknir á næringarástandi mismunandi sjúklingshópa.

Styrkir sem Rannsóknastofa í næringarfræði fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Næring ungbarna: Ráðleggingar og áhrif á járnþátt; Mataræði ungbarna, inntaka næringarefna og vöxtur. Inga Þórsdóttir, Gestur Pálsson.

Járnþáttur 9- og 15 ára barna og unglunga og ákvörðun á lífaðgengi járn í fæðunni. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Inga Þórsdóttir, Erlingur Jóhannsson, Gestur I. Pálsson.

Rannsókn á áhrifum nýrra næringardrykkja á næringarástand aldraðra – Næringarástand aldraðra, DEXA mælingar á líkamssamsetningu. Ólöf Guðný Geirsdóttir, Inga Þórsdóttir, Alfons Ramel, Pálmi V. Jónsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Joðhagur þungaðra kvenna og unglingsstúlkna á Íslandi. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Matur og sjálfbær ferðaþjónusta. Öndvegisstyrkur. Guðmundur Heiðar Gunnarsson, Inga Þórsdóttir.

Heilsuvörur úr fiski. Arnjótur Bjarki Bergsson, Inga Þórsdóttir.

IceProQualita - Hágæðaproteín fyrir aldraða. Inga Þórsdóttir.

Rannsóknarnámssjóður Rannís

Næring ungbarna og vöxtur – Ráðleggingar og áhrif á járnþátt. Ása Vala Þórisdóttir, Inga Þórsdóttir.

Járnþáttur 9 og 15 ára barna og mat á lífaðgengi járn í fæðu. Elísabet Margeirsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Næring á lífsleiðinni og heilsa meðal aldraðra. Tinna Eysteinsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands til doktorsnema

Rannsókn á áhrifum nýrra næringardrykkja á næringarástand aldraðra. Ólöf Guðný Geirsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Stuðningur við öflugna rannsóknahópa, Háskóli Íslands

The Nutrition Center of Excellence. Inga Þórsdóttir.

Framleiðnisjóður landbúnaðarinnar

Næringartengdar forvarnir með norrænni og séríslenski fæðu. Inga Þórsdóttir.

Nordic Innovation Center; NICE

Nordic Young Health verkefni um könnun á neyslu skyndibitaferðis ungs fólks. Alfons Ramel, Inga Þórsdóttir.

Nordic monitoring system verkefni um þróun á mælitateki til að meta mataræði og hreyfingu á norðurlöndum.

Hrefna Pálsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

EU-DG-SANCO

ProGreens verkefni um eflingu ávaxta- og grænmetisneyslu hjá skólábörnum. Ása Guðrún Kristjánsdóttir, Erna Héðinsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Leonardo

JOBNUT verkefni um fæðutengdar ráðleggingar. Svandís Erna Jónsdóttir, Inga Þórsdóttir.

NordForsk

SYSDIET verkefni um næringartengdar forvarnir með norrænni fæðu. Óla Kally Magnúsdóttir, Svandís Erna Jónsdóttir, Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Med & Johnson

"Exclusive" brjóstgjöf í 4 eða 6 mánuði - íhlutandi rannsókn. Ólöf Helga Jónsdóttir, Inga Þórsdóttir.

Doktorsnemar

Áhrif næringarþátta og hreyfingar á líffræðilegar breytur meðal aldraðra. Atli Arnarson. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Fæðutengdar ráðleggingar – lýðheilsunæringarfræði (Næring íslenskra ungbarna og næringartengdar forvarnir með norrænni fæðu - áhrif á efnaskiptavillu, offitu, insúlínónæmi, sykursýki típu 2 og hjartasjúkdóma). Svandís Erna Jónsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næring á lífsleiðinni og heilsa meðal aldraðra. Mataræði og sykursýki. Tinna Eysteinsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Laufey Steingrimsdóttir.

Næring gegn efnaskiptavillu – Kerfislíffræði (Næringartengdar forvarnir með norrænni fæðu - áhrif á efnaskiptavillu, offitu, insúlínónæmi, sykursýki típu 2 og hjartasjúkdóma). Óla Kally Magnúsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næring skólabarna – þættir sem ákvarða hollt mataræði. Ása Guðrún Kristjánsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Næring ungbarna og vöxtur – Ráðleggingar og áhrif á járnþátt. (Næring íslenskra ungbarna). Ása Vala Þórisdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Rannsókn á áhrifum nýrra næringardrykkja á næringarástand og lífsgæði aldraðra. Ólöf Guðný Geirsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel.

Meistaraneimar

Breytingar á fæðuvali og áhrifatengdar mælingar. Erna Héðinsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Járnþáttur 9- og 15 ára barna og unglunga og ákvörðun á lífaðgengi járn í fæðunni. Elísabet Margeirsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Joðhagur þungaðra kvenna. Anita Guðný Gústavsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Validering á monitoring spurningum. NICE. Hrefna Pálsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Mataræði og heilsa skólabarna. Hrafnhildur Eva Stephensen. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Verkefni ákveðið síðar. Thin Xuan Tran. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórhallur Halldórsson.

Þættir mataræðis í selenhag ungra kvenna. Edda Ýr Guðmundsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Laufey Steingrimsdóttir.

“Exclusive” brjóstgjöf í 4 eða 6 mánuði- íhlutandi rannsókn. Ólöf Helga Jónsdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Margir aðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands, Lýðheilsustöð, Matis, Hjartavernd, Heilsugæslan í Reykjavík og Háskólinn í Reykjavík. Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Svíþjóð er samstarfsaðili RÍN í nokkrum verkefnum; Harvard School of Public Health og Massachusetts General Hospital Boston, U.S.A. Childhood Nutrition Research Centre, London. Fjöldi evrópskra samstarfsaðila er í verkefninu SEAFOODplus; JOBNU; og PRO GREENS. University College Cork, Írlandi; University of Navarra, Spáni; SSI Kaupmannahöfn, Danmörku; Kaupmannahafnarháskóli; University of Lisbon, Portúgal; University of Porto, Portúgal; University of Southampton, Bretlandi; Community Nutrition Unit, Bilbao, Spáni; Ghent University, Belgíu; Erasmus University Medical Center, Rotterdam, Hollandi; University of Vienna, Austurríki; Universitetet i Oslo, Noregi; University College Dublin, Írlandi; University of Kuopio, Finnlandi; University of Lund, Svíþjóð; University of Turku, Finnlandi; University of Tromsø, Noregi; VTT Technological Research Center of Finland; Fiskeriforskning, Tromsø, Noregi; SINTEF Fisheries and Aquaculture Ltd, Trondheim, Noregi; Danish Institute for Fisheries Research, Lyngby, Danmörku; Sahlgrenska University Hospital, Gautaborg, Svíþjóð; Institute of Public Health, Danmörku. Fjöldi norrænna aðila eru einnig samstarfsaðilar RÍN í NICE verkefnum WEIGHTY, MARIFUNC og NordForsk Center of Excellence verkefninu SYSDIET.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Inga Þórsdóttir er í ritstjórn Acta Pædiatrica.

Inga Þórsdóttir er í ritstjórn Public Health Nutrition.

Inga Þórsdóttir er í ritstjórn Annals of Nutrition & Metabolism.

Ingbjörg Gunnarsdóttir er í ritstjórn Public Health Nutrition.

Doktorsritgerð

Ása Guðrún Kristjánsdóttir. Nutrition in school children : determinants and promotion of healthy eating [doktorsritgerð]. Reykjavík : University of Iceland, Faculty of Food Science and Nutrition; 2009.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Undeland I, Lindqvist H, Chen-Yun Y, Falch E, Ramel A, et al. Seafood and health: what is the full story? In: Joop Luten, editor. Marine functional food. The Netherlands: Wageningen Academic Publishers; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ingbjörg Gunnarsdóttir, Annette Due, Leila Karhunen, Marika Lyly. Geta heilsufullyrðingar á matvælaumbúðum byggt á vísindalega staðreyndum grunni? - Yfirlit um seddu og þyngdarstjórnun. Læknablaðið 2009;95(3):195-200.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Halldórsson TI, Thorsdottir I, Meltzer HM, Strom M, Olsen SF. Dioxin-like activity in plasma among Danish pregnant women: dietary predictors, birth weight and

infant development. Environ Res 2009;109(1):22-8.

Klemmensen A, Tabor A, Osterdal ML, Knudsen VK, Halldorsson TI, Mikkelsen TB, Olsen SF. Intake of vitamin C and E in pregnancy and risk of pre-eclampsia: prospective study among 57 346 women. Bjog 2009;116(7):964-74.

Kristjansdottir AG, De Bourdeaudhuij I, Klepp KI, Thorsdottir I. Children's and parents' perceptions of the determinants of children's fruit and vegetable intake in a low-intake population. Public Health Nutr 2009;12(8):1224-33.

Kristjansdottir AG, Thorsdottir I. Adherence to food-based dietary guidelines and evaluation of nutrient intake in 7-year-old children. Public Health Nutr 2009;12(11):1999-2008.

Lyly M, Due A, Gunnarsdottir I, Karhunen L. Foods for increasing satiety. Agro Food Industry Hi-Tech 2009;20(5):42-5.

Osterdal ML, Strom M, Klemmensen AK, Knudsen VK, Juhl M, Halldorsson TI, Nybo Andersen AM, Magnus P, Olsen SF. Does leisure time physical activity in early pregnancy protect against pre-eclampsia? Prospective cohort in Danish women. BJOG 2009;116(1):98-107.

Ramel A, Jonsdottir MT, Thorsdottir I. Consumption of cod and weight loss in young overweight and obese adults on an energy reduced diet for 8-weeks. Nutr Metab Cardiovasc Dis 2009;19(10):690-6.

Ramel A, Jonsson PV, Bjornsson S, Thorsdottir I. Vitamin D deficiency and nutritional status in elderly hospitalized subjects in Iceland. Public Health Nutr 2009;12(7):1001-5.

Ramel A, Parra D, Martinez JA, Kiely M, Thorsdottir I. Effects of seafood consumption and weight loss on fasting leptin and ghrelin concentrations in overweight and obese European young adults. Eur J Nutr 2009;48(2):107-14.

Ramel A, Pumberger C, Martinez AJ, Kiely M, Bandarra NM, Thorsdottir I. Cardiovascular risk factors in young, overweight, and obese European adults and associations with physical activity and omega-3 index. Nutr Res 2009;29(5):305-12.

Strom M, Mortensen EL, Halldorsson TI, Thorsdottir I, Olsen SF. Fish and long-chain n-3 polyunsaturated fatty acid intakes during pregnancy and risk of postpartum depression: a prospective study based on a large national birth cohort. Am J Clin Nutr 2009;90(1):149-55.

Thorsdottir I, Birgisdottir B, Kiely M, Martinez J, Bandarra N. Fish consumption among young overweight European adults and compliance to varying seafood content in four weight loss intervention diets. Public Health Nutr 2009;12(5):592-8.

Önnur ritverk

Kristjansdottir AG, De Bourdeaudhuij I, Klepp KI, Thorsdottir I. Children's and parents' perceptions of the determinants of children's fruit and vegetable intake in a low-intake population. The Ifava Scientific Newsletter 2009; Des;40.

Ivano De Noni, Richard J FitzGerald, hannu JT Korhonen, YesLe Roux, Chris T Livesey, Inga Thorsdottir, Daniel Tomé, Renger Witkamp. Review of the potential health impact of β -casomorphins and related peptides . Report of DATEX Working Group on β -casomorphins. EFSA Scientific Report 2009;231:1-107.

Inga Thorsdottir. Promoting the public health nutrition workforce in Europe. JOBNU report for Leonardo da Vinci. WP3. To develop EU consensus on the core competencies and curricula required for effective PHN practice. 2009; Nov.

Gunnarsdottir I et al. Nordic monitoring on diet, physical activity and overweight. Part 1: Description of a common Nordic method for collecting representative data. DTU FOOD. National Food Institute. 2009: 52 pp.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 7

Verkfræðingar

Tengiliður: Þórður Helgason dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Fjarlækningar, raförvun til endurhæfingar þverlamaðra og til meðhöndlunar á hjartveikum, þrívíð líkanagerð (Medical Stereolithography, 3D printing), stafræn myndgerð, segulómun (segulrófsgreining, stafræn segulómun).

Styrkir sem verkfræðingar fengu á árinu

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Paolo Gargiulo, Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll Jens Reynisson, Halldór Jónsson jr.

Frumathugun á ígræðanlegum búnaði til meðferðar á aftaugaðum vöðvum. Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Paolo Gargiulo, Páll E. Ingvarsson, Winfried Mayr.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Markviss greining langvinnra lungnasjúkdóma í heilsugæslu. Dóra Lúðvíksdóttir, Þorgeir Pálsson, Kristín Bára Jörundsóttir, Margrét Valdimarsdóttir.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Fingurendurhæfir. Þórður Helgason. Háskólinn í Reykjavík.

Tækjasjóður Rannís

Fjölrásgreinin sem hluti af mælibúnaði til mælinga á veikri geislavirkni, einkum í fólki. Þórður Helgason, Garðar Mýrdal, Eysteinn Pétursson, Haraldur Auðunsson.

Meistaraneini

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Páll Jens Reynisson. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Halldór Jónsson jr.

Barnhjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir prófessor

Anna Ólafía Sigurðardóttir sérfræðingur í hjúkrun

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum við fræðasvið barnhjúkrunar á Landspítala eru börnin sjálf og aðstæður þeirra og hagir foreldra þeirra og fjölskyldna viðfangsefni. Verkefni leitast við að finna leiðir til að lýsa þörfum og þróa aðferðir til að hjúkra börnum, foreldrum og fjölskyldum.

Rannsóknir á álagi og leiðir til að ná tökum á því eru meðal þeirra verkefna sem lögð er áhersla á. Stuðningur við foreldra og fjölskyldur barna með langvinn veikindi hafa þróast áfram og eldri verkefnum miðar vel áfram. Þá hefur rannsóknunum á ihlutunum til að styðja við foreldra nýfæddra barna verið haldið áfram og rannsóknum á svefni og næringu barna. Miklar skipulagsbreytingar hafa gengið yfir fræðasviðið og frágangi á niðurstöðum og því eigum við enn nokkur verkefni uppi í erminni sem biða birtingar. Meistaranevendum á sviðinu fjólgar mikið og fleiri verkefni eru í þróun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur fjölskylduhjúkrunar meðferðar (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins, Landspítala. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, María Guðnadóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Thorlacius.

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglinga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Árangur fjölskylduhjúkrunar meðferðar (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins, Landspítala. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, María Guðnadóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Thorlacius.

Skipta stuttar meðferðarsamræður (15 mínútna viðtalið) hjúkrunarfræðinga við foreldra langveikra barna/unglinga á dag- og göngudeildum máli? Auður Ragnarsdóttir.

Samanburður á hlutverkum skólahjúkrunarfræðinga á Íslandi og í Minnesota í BNA hvað varðar samhæfingu á heilbrigðisþjónustu við börn og unglinga með astma. Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir.

IWK Health Centre

Cross-cultural comparisons of parental responses to children's pain behaviour. Ólöf Kristjánsdóttir, Guðrún Kristjánsdóttir. Patrick J. McGrath, Allen G. Finely, Anita Unruh, Hélène Deacon, Pulsuk Siripul.

Graduate Studentship Scholarship. Ólöf Kristjánsdóttir.

Canada Research Chair

Ólöf Kristjánsdóttir, Patrick J. McGrath.

Canada Institute of Health Research, Teasdale-Corti Global Health Research

Ólöf Kristjánsdóttir, Allen G. Finely, Partnership Program stipend.

Canada Institute of Health Research, Training Stipend

Pain in Child Health. Ólöf Kristjánsdóttir.

Doktorsnemar

Árangur fjölskylduhjúkrunar meðferða á Barnaspítala Hringins. Anna Ólafía Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Erla Kolbrún Svavarsdóttir](#), Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Júlíusdóttir, Árelía Eydis Guðmundsdóttir.

Cross Cultural Comparison of Parental Reaction to Children's Pain Behaviour in Canada, Thailand and Iceland. Ólöf Kristjánsdóttir, Dalehouse University, Halifax, Kanada. Leiðbeinendur: [Patric McGrath](#), Guðrún Kristjánsdóttir, Allen Finley, Anita Unruh, Hélène Deacon, Pulsuk Siripul.

Meistaranevemar

Blóðsykurgildi hjá nýburum á Íslandi: Aðferðir og viðmið í túlkun niðurstaðna. Elín Ögmundsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Guðrún Kristjánsdóttir, Þórður Þórkelsson

Fjölskylduhjúkrun: Ávinningur stuttra meðferðaviðtala við foreldra barna sem greinast með RSV eins árs og yngri á bráðamóttöku barna. Sólrún W. Kamban. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskylduhjúkrunar meðferð. Ávinningur af stuttum fjölskyldumeðferðarsamræðum á dag- og göngudeild barna. Auður Ragnarsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Margrét Ó. Thorlacius. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Mat á beiðnum um heimahjúkrun barna. Guðrún Eygló Guðmundsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Þýðing, forprófun og stöðlun á sjálfsmatsspurningalista Offers í nýrri útgáfu. Vigdís H. Viggósdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Hildur Ey Sveinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Oddný Kristinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Elinrós Erlingsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Bergljót Steinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Brynja Jónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Sigríður Erla Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, University of Nebraska, Omaha, Nebraska, Bandaríkin. University of North Carolina, Chapel Hill, Bandaríkin. Dalehouse University, Halifax, Nova Scotia, Kanada. Lund University, Svíþjóð, Karolinska Institutet, Svíþjóð, Kalmar University, Svíþjóð.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Anna Stefánsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Eydís Kr. Sveinbjarnardóttir hlutu viðurkenningar fyrir frumkvöðla og leiðtogastörf í fjölskylduhjúkrun á Landspítala. Einnig hlaut verkefnið Innleiðing á Calgary fjölskylduhjúkrun á Landspítala viðurkenningu.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Guðrún Kristjánsdóttir er ritstjóri tímaritsins Vård i Norden.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Finley GA, Kristjansdottir O, Forgeron PA. Cultural influences on the assessment of children's pain. Pain Res Manag 2009;14(1):33-7.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Helga Bragadóttir, Ingibjörg Björnsdóttir, Margrét Björnsdóttir. Ástæður þess að foreldrar barna sem greinst hafa með krabbamein myndu eða myndu ekki taka þátt í tölvutengdum stuðningshópi. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009; 85(5):48-56.

Önnur ritverk

Kristjansdottir G. Back to the basics: Priorities quality and accountability in the making of nursing [ritstjórnargrein]. Vård i Norden 2009;29(1):3.

Kristjansdottir G. Guiding the public trough nursing – the quest of partnership [ritstjórnargrein]. Vård i Norden 2009;29(2):3.

Kristjansdottir G. Nursing research or not – is it a matter of choice for members of the nursing profession [ritstjórnargrein]. Vård i Norden 2009;29(3):3.

Kristjansdottir G. Quality indicators, research, and the improvement of nursing care in the Nordic countries [ritstjórnargrein]. Vård i Norden 2009;29(4):3.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 9

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Bráðahjúkrun

Tengiliður: Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir sviðstjóri

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Eðli og áhættuþættir kynferðisofbeldis: Komur á Neyðarmóttöku Landspítala-háskólasjúkrahúss frá 1993 til 2007. Agnes Gisladóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Eyrún Jónsdóttir.

Hvernig ná heilbrigðisstarfsmenn best til kvenna sem eru þolendur ofbeldis í nánum samböndum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Brynja Örylgisdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Lilja Þórunn Þorgeirsdóttir.

Lýsandi faraldsfræði notenda bráðamóttaka (G2 og 10D) slysa- og bráðasviðs (SBS) LSH. Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir, Már Kristjánsson, Unnur D. Valdimarsdóttir.

Rannsóknarnámssjóður Rannís

Fæðingarútkomur kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Agnes Gisladóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Innleiðing á 5 flokka forflokunarkerfi (triage) á slysa- og bráðadeild. Ingibjörg Sigurþórsdóttir, Ágústa Hjördis Kristinsdóttir, Herbert Arnarson, Ófeigur Th. Þorgeirsson.

Viðbragðsáætlanir heilbrigðisstofnana. Íris Mareldóttir, Anna Björg Aradóttir, Guðbjörg Pálsdóttir.

Cand. Psych. nemi

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Björg Tryggvadóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og samstarfsmenn: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Gisladóttir.

Meistararnemar

Á að lögvernda starfsheiti verkefnastjóra? Oddfríður Ragneiður Þórisdóttir. Háskóla Íslands.

Can EHR Users in Iceland Prescribe Interprofessional Treatment Plans? Pragmatic Use of Clinical Vocabularies and User Centered Design. Kristín Sólveig Kristjánsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands og Háskólanum í Minnesota. Leiðbeinendur: Connie Delaney, Margrét Dóra Ragnarsdóttir.

ED RAI mat á öldruðum á bráðamóttökum. Bára Benediktssdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Eðli kynferðislegs ofbeldis hjá þolendum sem leitað hafa til Neyðarmóttöku LSH. Agnes Gísladóttir. Lýðheilsuvísindí, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Eyrún Jónsdóttir Brynjólfur Mogensen, Jakob Smári, Unnur A. Valdimarsdóttir, Agnes Björg Tryggvadóttir.

Innri upplýsingamiðlun á bráðasviði Landspítala. Heiða B. Gunnlaugsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hildur Helgadóttir.

Langvinn fótasár á Íslandi, umfang, orsakir og meðferð. Guðbjörg Pálsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta St. Thoroddsen.

Mat á starfstengdum verkefnum hjúkrunarfræðinga á bráðasviði Landspítala. Sólrún Rúnarsdóttir. Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Snjólfur Ólafsson, Helga Bragadóttir.

Ofbeldi á Íslandi, vaxandi vandamál? Helga Pálmadóttir. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Ófeigur T. Þorgeirsson

Slysa- og ofbeldisdaði á Íslandi; umfang, eðli og þjóðfélagslegt tap. Kristín Bergsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen.

Straumlinulöguð stjórnun í heilbrigðiskerfinu. Ragna Gústafsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gylfi Dalmann.

Umfang verkefnavinnu og aðferðir við verkefnastjórnun á Landspítala. Gunnhildur Á. Gunnarsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helgi Þór Ingason.

Þarfir aðstandenda sem fylgja bráðveikum/slösuðum ástvinum á bráðamóttöku. Guðrún Björg Erlingsdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 9 þar af 7 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Endurhæfingarhjúkrun

Forstöðumaður: Þóra B. Hafsteinsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir beinast að endurhæfingarhjúkrun sjúklinga. Rannsóknir hafa gefið til kynna að endurhæfing sjúklinga er árangursrík, að meiri endurhæfing gefur betri árangur og að mikil þörf er á að auka virkni og hreyfingu sjúklinga. Mikil áhersla er lögð á þætti sem hafa áhrif á endurhæfingu eins og næringarástand og þunglyndi og hlutverk hjúkrunarfræðinga tengdum þessum þáttum.

Doktorsnemar

Early Detection of Post Stroke Depression. Janneke de Man. Utrecht University, University Medical Center Utrecht. Leiðbeinendur: Þóra B. Hafsteinsdóttir, Marieke Schuurmans, Eline Lindeman, Diederick Grobbee.

Medicines information in Iceland: How to apply a national service of pharmacists delivering medicines information to healthcare professionals in Iceland. Elin Ingibjörg Jacobsen. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, María Heimisdóttir, Gerður Gröndal, Þóra B. Hafsteinsdóttir.

Meistararnemar

Hvað geta hjúkrunarfræðingar gert til að bæta liðan parkinsonsjúklinga. Jónína H. Hafliðadóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra B. Hafsteinsdóttir, Helga Jónsdóttir.

Upplifun heilablóðssjúklinga af að borða: fyrirbærafræðileg rannsókn [Stroke patients experience of eating difficulties: A phenomenological study] Marianne Klinker. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra B. Hafsteinsdóttir, Helga Jónsdóttir.

Klínískar hjúkrunar og endurhæfingarleiðbeiningar fyrir sjúklinga með heilablóðfall: Vinnsla leiðbeininga á handhægt form til notkunar fyrir hjúkrunarfræðinga. Ingibjörg Bjartmarz. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þóra B. Hafsteinsdóttir, Dórothea Bergs, Helga Jónsdóttir.

Stuðningur sem hjúkrunarfræðingar veita börnum sem annast eldra fólk sem býr heima. Inga Valgerður Kristinsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir, Þóra B. Hafsteinsdóttir.

Bryndís Halldórsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Helga Jónsdóttir, Þóra B. Hafsteinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, heila- endurhæfing- og hjúkrunarsvið University Medical Center Utrecht.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Þóra Hafsteinsdóttir er í ritstjórn Verpleegkunde Nederlands-Vlaams Wetenschappelijk Tijdschrift voor Verpleegkundigen.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Hafsteinsdóttir T. Schuurmans M. Verpleegkundige Revalidatierichtlijn Beroerte [Clinical Nursing Rehabilitation Guideline Stroke]. Elsevier Gezondheidszorg, Maarsen; 2009.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Hafsteinsdóttir TB. Verpleegkundige revalidatierichtlijn beroerte. Ned Tijdschr Evid Based Pract 2009;(4):18-22.

Huijben-Schoenmakers M, Gamel C, **Hafsteinsdóttir TB.** Filling up the hours: how do stroke patients on a rehabilitation nursing home spend the day? Clin Rehabil 2009;23(12):1145-50.

Rensink M, Schuurmans M, Lindeman E, **Hafsteinsdóttir T.** Task-oriented training in rehabilitation after stroke: systematic review. J Adv Nurs 2009;65(4):737-54.

Rensink M, Schuurmans M, Lindeman E, **Hafsteinsdóttir TB.** Vallen: Incidentie en risicofactoren bij patienten met een beroerte. Tijdschr Gerontol Geriatr 2009;40(4):156-67.

Önnur ritverk

Schuurmans M, **Hafsteinsdóttir T**, Hoogerduijn J. Lectoraat Verpleegkundige en paramedische zorg aan mensen met een chronische aandoening. Verpleegkunde

2009;24(2):36-40.

Hafsteinsdóttir TB. De gezondheidszorg in de economische crisis: het belang van klinische richtlijnen. Verpleegkunde 2009;24(3):4-5.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Fjölskylduhjúkrun

Forstöðumaður: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga fyrir fjölskyldumeðlimi, forsvarsaður: Brynja Örlýgsdóttir lektor

Fjölskylduheilbrigði, forvarnir og heilsuefing

Fjölskyldur sem fást við langvinn, bráð veikindi og eða verða fyrir áföllum, Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Fjölskyldur minnihlutahópa / þvermenningarlegar fjölskyldur

Vanstarfsemi / ofbeldi í fjölskyldum

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ofbeldi gegn konum og innleiðing fjölskylduhjúkrunar á LSH. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Brynja Örlýgsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir.

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskyldur langveikra barna. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Sveinbjarnardóttir.

Fjölskyldur barna á bráðadeild Barnaspítala Hringins. Sólrún Kamban.

Fjölskyldur barna á dag og göngudeild Barnaspítala Hringins. Auður Ragnarsdóttir.

Doktorsnemar

Fjölskylduhjúkrun á bráðageðdeildum. Eydis Sveinbjarnardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskyldur barna og unglunga með krabbamein og astma. Anna Ólafía Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskyldur unglingsstúlkna með anorexiu og bulemíu Margrét Gísladóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Burkhart PV, **Svavarsdóttir EK**, Rayens MK, Oakley MG, Örlýgsdóttir B. Adolescents with asthma: predictors of quality of life. J Adv Nurs 2009;65(4):860-6.

Leahey M, **Svavarsdóttir EK.** Implementing family nursing: how do we translate knowledge into clinical practice? J Fam Nurs 2009;15(4):445-50.

Svavarsdóttir EK, Örlýgsdóttir B. Identifying abuse

among women: use of clinical guidelines by nurses and midwives. *J Adv Nurs* 2009;65(4):779-88.

Svavarsdóttir EK, Orlygssdóttir B. Intimate partner abuse factors associated with women's health: a general population study. *J Adv Nurs* 2009;65(7):1452-62.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 13

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Geðhjúkrun

Forstöðumaður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Barna- og unglíngageðhjúkrun, forsvarsmáður: Páll Biering lektor

Geðheilbrigði kvenna og sérstakra áhættuhópa, forsvarsmáður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Hjúkrun einstaklinga með fíknisjúkdóma, forsvarsmáður: Helga Sif Friðjónsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Klínísk viðfangsefni hjúkrunar, þar með taldar meðferðarrannsóknir, í því augnamiði að auka gæði þjónustu við einstaklinga með geðræn vandamál og fjölskyldur þeirra. Þróun klínískra leiðbeininga og könnun á högum langveikra og þörf fyrir þjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur fjölskylduhjúkrunarmeðferðar (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins, Landspítala. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Margrét Grímsdóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þoroddsdóttir.

Unglingar í yfirþyngd og fjölskyldur þeirra: Leið til betra lífs og bættrar heilsu. Jóhanna Kristín Jónsdóttir, Ósk Sigurðardóttir, Margrét Gísladóttir, Áslaug Kristjánsdóttir, Dagbjörg Sigurðardóttir.

Gæðastykur heilbrigðisráðuneytisins

Tölum um börnin. Eydis Kr. Sveinbjarnardóttir, Vilborg G. Guðnadóttir, Sigurður Rafn A. Levy.

Doktorsnemar

A formulation of an intervention for Icelandic University women students who experience psychological distress. Jóhanna Bernharðsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rúnar Vilhjálmsson.

Care towards family nursing in psychiatry - developing and implementing family nursing interventions on an acute psychiatric unit to increase families' functioning and perceived support. Eydis Sveinbjarnardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Meistaraneimar

Að hjúkra einstaklingum með langvinnt lystarstol: Leiðir til að efla heilbrigðari matarvenjur á bráðageðdeild. Linda Björnsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Kristín Björnsdóttir.

Aðferðir til að róa reidda og spennta sjúklinga á geðdeildum. Jón Snorrason. Hjúkrunarfræðideild,

Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Anna S. Þórðardóttir. MPH Ex nám í kennslu- og lýðheilsufræðideild, Háskólanum í Reykjavík.

Helga Jörgensdóttir. Mannauðsstjórnun við Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands.

Rannsókn á högum og þörfum fólks með alvarlega langvinna geðsjúkdóma. Margrét Eiríksdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Tengsl ofbeldis og tvíþátta geðsjúkdóms. Sigurbjörg Kristmundsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Páll Biering.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri. Fræðasvið um fjölskylduhjúkrun, Fræðasvið um geðvernd.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Anna Stefánsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Eydis Kr. Sveinbjarnardóttir hlutu viðurkenningar fyrir frumkvöðla og leiðtogastörf í fjölskylduhjúkrun á Landspítala. Einnig hlaut verkefnið Innleiðing á Calgary fjölskylduhjúkrun á Landspítala viðurkenningu.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Páll Biering í ritstjórn *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*.

Önnur ritverk

Helga Sif Friðjónsdóttir. Hvað þurfa hjúkrunarfræðingar að vita um fíkn? *Tímarit hjúkrunarfræðinga* 2009;85(6):38-43.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 17

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 4

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Kyngervi og heilbrigði, forsvarsmáður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Hjúkrun sjúklinga með sár, forsvarsmáður: Ásta Thoroddsen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum er lögð áhersla á að skilja líkamlegar, andlegar, félagslegar og menningarlegar þarfir og samspil þeirra við heilsufarsvanda hins sjúka einstaklings og fjölskyldu hans. Jafnframt miða áherslur í rannsóknum að því að þróa hjúkrunarmeðferðir er snúa að heilsufarsvandnum. Sértaek viðfangsefni eru m.a. lífsgæði, óvissa, kvíði, ótti, fræðsla, særanleiki, verkir, sár- og sárameðferð, ógleði, uppköst, sértaekt líkamsmat og sértaekar hjúkrunarmeðferðir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Eflandi fræðsla til bæklunarsjúklinga – mat og alþjóðlegur samunburður. Brynja Ingadóttir, Kírsi Johansson, Árun K. Sigurðardóttir, Kristín Þórarinsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags Íslenskra

hjúkrunarfræðinga

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: Afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á Landspítala til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir.

Notkun og árangur af sárasogsmeðferð á Íslandi. Ingibjörg Guðmundsdóttir.

Vísindasjóður Háskóla Íslands

Inntaka starfa hjúkrunarfræðinga á skurðlækningasviði Landspítala. Herdís Sveinsdóttir.

Gæðastykir heilbrigðisráðuneytisins

Starfsþróun hjúkrunarfræðinga á skurðlækningasviði LSH. Kennsluefni til símenntunar: val, prófun, innleiðing og mat. Brynja Ingadóttir, Katrín Blöndal, Lilja Stefánsdóttir.

Meistaraneimar

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum, lýsandi rannsókn. Guðbjörg Pálsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta St. Thoroddsen.

The clinical nurse specialist in Landspítali-University Hospital. What is the content of their work? Elin Jakóbina Oddsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á skurðstofum LSH til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Brynja Ingadóttir er í ritnefnd Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Herdís Sveinsdóttir er formaður ritnefndar ritryndra greina Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Herdís Sveinsdóttir er í ritnefnd *Scandinavian Journal of Caring Sciences*.

Katrín Blöndal er í ritnefnd Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Ritverk bækur eða bókakafflar

Anna María Ólafsdóttir, Lilja Ásgeirsdóttir. Fasta fyrir skurðaðgerð: „ekkert eftir miðnætti“ er gömul klisja. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausr: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 25 – 38.

Ásta Júlía Björnsdóttir. Fóta- og handanudd sem viðbótarmeðferð við verkjum eftir hjáveituaðgerð á hjarta. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausr: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 102 – 115.

Brynja Ingadóttir, Katrín Blöndal, **Herdís Sveinsdóttir**. Í þágu sjúklinga í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausr: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 17 – 24.

Diana Dröfn Heiðarsdóttir. Er þinn sjúklingur í hættu á vannæringu? Hlutverk hjúkrunarfræðinga í næringarmeðferð eldri sjúklinga sem fara í kransæðahjáveituaðgerð. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausr: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. 39 – 50.

Guðrún Svava Guðjónsdóttir. Verkjamat aldraðra

eftir skurðaðgerð. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.].

Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 127 – 37.

Herdís Sveinsdóttir, Hafdís Skúladóttir, Anna Lilja Filipsdóttir. Líðan skurðsjúklinga á sjúkrahæð FSA og sex vikum eftir útskrift. Ritróð í hjúkrunarfræði. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala. 2009.

Ingadóttir B. Adherence in Diabetes: Challenges, negotiations and dialogues, a phenomenological study on the concept of adherence from patients' perspective. Köln: Lambert Academic Publishing; 2009.

Ingibjörg Ósk Guðmundsdóttir. Samskipti og samvinna hjúkrunarfræðinga og lækna. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 161 – 72.

Kolbrún Eva Sigurðardóttir. Hlutverk næringar í sáragræðslu. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.].

Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 51 – 63.

Marta Kristjana Pétursdóttir. Verkjameðferð við drentöku úr brjóstholi: Bætur staðdeyging á húð verkjameðferðina. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 116 – 26.

Ólöf Guðrún Ásbjörnsdóttir. Viðbrögð kvenna sem fara í endursköpun á brjóstum eftir brjóstnám. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 173 – 82.

Sesselja Jóhannesdóttir. Áhrif fótanudds á svefn eldri skurðsjúklinga. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 90 – 101.

Sigurbjörg Valsdóttir. Áhættumat og varnir gegn myndun þrýstingssára. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 64 – 78.

Steinunn Arna Þorsteinsdóttir. Sjúklingafræðsla: símaeftirfylgd eftir hjartaskurðaðgerð. Í: **Herdís Sveinsdóttir** [ritstj.]. Aðgerðasjúklingar liggja ekki aðgerðalausir: um hjúkrun sjúklinga á skurðeildum. Reykjavík: Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala; 2009. p. 211 – 20.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Herdís Sveinsdóttir, Þórdís K. Þorsteinsdóttir, Margrét Sigmundsdóttir, Soffía Eiríksdóttir, Þuríður Geirsdóttir. Kvíði og þunglyndi skurðsjúklinga á Landspítala. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(6):46-56.

Hrafnhildur Lilja Jónsdóttir, **Herdís Sveinsdóttir**. Þjálfun hjúkrunarfræðinga til sérhæfðra verka: Mat hjúkrunarfræðinga á slysa- og bráðamóttöku á minniháttar ökkla- og fótaáverkum með aðstoð Ottawagátlistans. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):37-43.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum

tímaritum

Blondal K, Halldórsdóttir S. The challenge of caring for patients in pain: from the nurse's perspective. J Clin Nurs 2009;18(20):2897-906.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 11

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 9

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Forstöðumaður: Helga Jónsdóttir prófessor

Viðbótarmeðferð í hjúkrun, forsvarsmáður: Þóra Jenný Gunnarsdóttir lektor

Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma, forsvarsmáður: Helga Jónsdóttir prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Fræðasviðið er vítt og inniheldur margar undirgreinar. Rannsóknáherslur einkennast af því og eru fjölbreyttar. Rannsóknir á mati og meðferð fólks sem fengið hefur heilablóðfall, Reynsla miðaldra karlmannna af því að lifa af hjartastopp og inntaki og árangri göngudeilda fyrir fólk sem fengið hefur kransæðastíflu og árangur hjúkrunar langveikra lungnasjúklinga og fjölskylduhjúkrun eru dæmi um viðfangsefni.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Efling heilbrigðis og sjálfsmönunnar. Rannsókn fyrir einstaklinga með langvinna lungnateppu og fjölskyldur þeirra. Helga Jónsdóttir, Alda Gunnarsdóttir, Birgir Hrafnkelsson, Bryndís St. Halldórsdóttir, Gunnar Guðmundsson, Ingibjörg Stefánsdóttir, Jón Steinar Jónsson, Ólöf Ámundadóttir, Rósa Jónsdóttir, Þorbjörg Sóley Ingadóttir, Þórarinn Gíslason, Merian Litchfield.

Rannsóknasjóður Rannís

Efling heilbrigðis og sjálfsmönunnar. Rannsókn fyrir einstaklinga með langvinna lungnateppu og fjölskyldur þeirra. Helga Jónsdóttir, Alda Gunnarsdóttir, Birgir Hrafnkelsson, Bryndís St. Halldórsdóttir, Gunnar Guðmundsson, Ingibjörg Stefánsdóttir, Jón Steinar Jónsson, Ólöf Ámundadóttir, Rósa Jónsdóttir, Þorbjörg Sóley Ingadóttir, Þórarinn Gíslason, Merian Litchfield.

Meistaraneinar

Fjölskylduhjúkrunarmeðferð. Ávinningur af stuttum fjölskyldumeðferðarsamræðum á lungnadeild. Bryndís S. Halldórsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Chronic leg ulcers among the Icelandic population; prevalence, aetiology and management. Guðbjörg Pálsdóttir. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Fræðasvið fjölskylduhjúkrunar, Merian Litchfield, Njya-Sjálandi og University Medical Center Utrecht, Division of Neuroscience, Utrecht, The Netherlands.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðisviðsins fékk á árinu

Helga Jónsdóttir var heiðruð af hjúkrunarfræðideild Minnesota háskóla sem fyrirverandi nemandi fyrir störf sín og rannsóknir einkum fyrir þróun meðferðar langveikra.

Ritverk –bækur eða bókakafalr

Anna Sigríður Vernharðsdóttir, Stefania Guðmundsdóttir, Helga Sigurðardóttir, Þóra Jenný Gunnarsdóttir, Helga Gottfreðsdóttir. Nálastungumeðferð í ljósmóðurstarfi. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir, [ritstj.]. Lausnarsteinar : ljósmóðurræði og ljósmóðurlist. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmeðrafélag Íslands; 2009. p. 123-43.

Klinke M, Sigurjonsdóttir S, Schuurmans M, Hafsteinsdóttir T. Voeding en ondervoeding na een beroerte [á hollensku]. In: Hafsteinsdóttir T, Schuurmans M, editors. Verpleegkundige revalidatierichtlijn beroerte. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg; 2009. p. 97-120.

Hafsteinsdóttir T, Klinke M, Sigurjonsdóttir S, Schuurmans M. Seksualiteit na een beroerte [á hollensku]. In: Hafsteinsdóttir T, Schuurmans M, editors. Verpleegkundige revalidatierichtlijn beroerte. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg; 2009. p. 215-28.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Bylgja Kærnested, Ólafur Skúli Indriðason, Jón Baldursson, Davíð O. Arnar. Endurlífgun á sjúkrahúsi - Umfang og árangur endurlífgunarstarfsemi á Landspítala. Læknablaðið 2009;95(7/8):509-14.

Árún K. Sigurðardóttir, Rafn Benediktsson, **Helga Jónsdóttir**. Sjálfsmönunn og sjálfsefning fólks með sykursýki: tillaga að nálgun með leiðbeinandi matskvörðum - yfirlitgrein. Læknablaðið. 2009;95(5):349-55.

Kolbrún Albertsdóttir, **Helga Jónsdóttir**, Björn Guðbjörnsson. Lífsgæði og lífsgæðarannsóknir. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2009;85(4):22-9.

Þorsteinn Jónsson, Alma Möller, Lovisa Baldursdóttir, **Helga Jónsdóttir**. Astand og vöktun sjúklinga fyrir óvænta innlög á gjörgæsludeild. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2009;85(3):50-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Broddadóttir H, Jensen L, Norris C, Graham M. Health-related quality of life in women with coronary artery disease. Eur J Cardiovasc Nurs 2009;8(1):18-25.

McCann M, **Einarsdóttir H**, Van Waelegheem JP, Murphy F, Sedgwick J. Vascular Access Management II: AVF/AVG cannulation techniques and complications. J Ren Care 2009;35(2):90-8.

Sigurdardóttir AK, Benediktsson R, **Jonsdottir H**. Instruments to tailor care of people with type 2 diabetes. J Adv Nurs 2009;65(10):2118-30.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 30 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 10

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5

Hjúkrunarstjórnun

Forstöðumaður: Helga Bragadóttir dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur í rannsóknum lúta helst að mönnum, starfsþróun og skráningu hjúkrunar. Á árinu var hafinn undirbúningur að stórrí rannsókn um þekkingu og mannafla í hjúkrun

á Landspítala. Einnig er unnið að rannsókn á notkun flokkunarkerfa í hjúkrun auk rannsóknar sem lýtur að starfsþróun hjúkrunardeildarstjóra, styrkjandi stjórnun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Helga Bragadóttir, Gunnar Helgason.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Thorlacius.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Helga Bragadóttir, Halldóra Hálfánardóttir.

Viðbótavinnuálag á hjúkrunarfræðinga. Verkefnið er undir hatti stærra rannsóknaverkefnis sem ber heitið Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafl í hjúkrun á bráða legudeildum: verkefilar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Helga Bragadóttir, Kathleen Krichbaum, Anna Stefánsdóttir.

Meistaraneimar

Greining á ferðum heilbrigðisstarfsfólks í sjúkrahúsi – þróun á mælitæki og beiting þess til að safna upplýsingum, úrvinnsla upplýsinga og notkun þeirra til að auka skilvirkni, starfsemi og bæta skipulag og hönnun legudeilda. Guðrún Bryndís Karlsdóttir. Umhverfis- og byggingaverkefnaeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason, Trausti Valsson.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Gunnar Helgason.

Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnaeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Margrét Thorlacius. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Measuring the work of nurses using personal digital assistants. Teitur Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Halldóra Hálfánardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Viðbótavinnuálag hjúkrunarfræðinga á sjúkrahúsum. Sveinfríður Sigurpálsdóttir. Háskólanum á Akureyri. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Háskólinn í Reykjavík, University of Minnesota, University of Iowa College of Nursing, University of Pennsylvania.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Helga Bragadóttir, Ingibjörg Björnsdóttir, Margrét Björnsdóttir. Ástæður þess að foreldrar barna sem greint hafa með krabbamein myndu eða myndu ekki taka þátt í tölvutengdum stuðningshópi. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(5):48-56.

Önnur ritverk

Helga Bragadóttir. Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannafl í hjúkrun á bráða legudeildum: verkefilar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Athuganir á vinnu og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða á bráða lyf- og skurðlækninga legudeildum Landspítala. Skýrsla með helstu niðurstöðum athugana. Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala-háskólasjúkrahús; 2009.

Sigrún Gunnarsdóttir, Helga Bragadóttir.

Leiðtogar í lykilhlutverkum. Vinnusmiðja á málþingi

hjúkrunarstjórnenda 23. október 2008. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(1):24-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Krabbameinshjúkrun

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum í krabbameinshjúkrun hafa verið á einkenni og einkennameðferð og á sálfélagslega liðan hjá sjúklingum með krabbamein og á þarfir aðstandenda krabbameinssjúklinga. Fyrst og fremst er um lýsandi rannsóknir að ræða. Unnið hefur verið að uppbyggingu á þverfaglegum rannsóknarteymum auk þess sem unnið hefur verið að því að styrkja samstarf við erlenda rannsakendur. Auk þess að vinna að vísindarannsóknum er unnið að því að auka notkun á vísindalegri þekkingu í klínisku starfi, m.a. með notkun klínískra leiðbeininga og annarrar gagnreyndrar þekkingar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Þarfir, liðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækningasviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Svandís Íris Hálfánardóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Arndís Jónsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Hrefna Magnúsdóttir.

B-hluti Vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Þarfir, liðan og lífsgæði aðstandenda sjúklinga með illkynja sjúkdóma á lyflækningasviði II, Landspítala. Sigríður Gunnarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Svandís Íris Hálfánardóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Arndís Jónsdóttir, Kristín Lára Ólafsdóttir, Hrefna Magnúsdóttir.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Meðferðarferli fyrir deyjandi. Svandís Íris Hálfánardóttir, Valgerður Sigurðardóttir.

Meistaraneimar

Helstu einkenni og hjúkrunarþarfir sjúklinga í líknarþjónustu á Íslandi. Langtímarannsókn. Bryndís Gestsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Gunnarsdóttir.

Kostnaður við meðferð krabbameins í ristli og endaparmi. Réttlætir sá kostnaður skimun. Kristín Skúladóttir. Háskólanum á Bifröst. Leiðbeinendur: Friðbjörn Sigurðsson, Ásta Dis Óladóttir.

Svæðanudd sem hjúkrunarmeðferð við krabbameinstengdri þreytu. Skoðun í ljósi gagnreyndrar þekkingar. Ingibjörg Friðbertsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Gunnarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, University of Wisconsin Madison, University of Pittsburgh, Norwegian University of Science and Technology.

Önnur ritverk

Þórunn Sævarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir. Nordic Forum Update. 13th Nordic Forum for BMT Nurses in Reykjavík, November 20-22 2008. EBMT Nurses Group Newsletter; march 2009.

Þórunn Sævarsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Guðbjörg Guðmundsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir. Ráðstefna um blóð- og beinmergsígræðslu í Reykjavík. Tímarit hjúkrunarfræðinga, 2009;85(1):10-1.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 6

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 14

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Kynheilbrigðisþjónusta unglinga. Unnið að endurgerð spurningalista frá árinu 1996 vegna endurtekinna landskönnunar sem fyrirhuguð er vorið 2009. Gerð kerfisbundin fræðileg úttekt á þáttum sem ýmist hindra eða hvetja ungt fólk til að nota kynheilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala

Hvatningafé til Sóleyjar S. Bender.

Meistaraneimar

Notkun og afgreiðsla á neyðargetnaðarvarmartöflum á Íslandi. Margrét Lilja Heiðarsdóttir. Lyfjfræðideild, Háskóla Íslands.

Fræðsluþarfir unglinga um klám. Jóna Björk Indriðadóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Doktorsneimar

Users of the hospital emergency department who are discharged home. Oddný Gunnarsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilhjálmur Rafnsson, Sóley S. Bender, Jóhann Á. Sigurðsson, Guðmundur Þorgeirsson, Unnur A. Valdimarsdóttir.

Þróun meðferðarúræða fyrir einstaklinga með sögu um kynferðislegt ofbeldi í æsku. Sigrún Sigurðardóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Læknadeild og Lyfjfræðideild, Háskóla Íslands; Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði, Landlæknisembættið. Bradley University, Bandaríkjunum, University of Tampere, Finnland.

Önnur ritverk

Sóley S. Bender. Nýjar áherslur í ráðgjöf um getnaðarvarmir– ungt fólk þarf breytta þjónustu. Tímarit íslenskra hjúkrunarfræðinga 2009;85(1):44-7.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum

Skurð-, svæfinga- og gjörgæslu- hjúkrun

Tengiliður: Herdís Sveinsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Gæði og öryggi þjónustu á gjörgæsludeildum. Verkir og verkjameðferð. Öryggi sjúklinga, atvikaskráningar og öryggismening.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Gunnar Helgason, Helga Bragadóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra
hjúkrunarfræðinga

Brunaáverkar barna á Landspítala á árunum 2000 til 2008. Er þörf á auknum forvörnum og skipulögðum stuðningi eftir útskrift af sjúkrahúsi? Lovísa Baldursdóttir.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæslum. Gunnar Helgason.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: Afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á Landspítala til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir.

Meistararnemar

Langvinn fótasár á Íslandi; algengi, orsakir og meðferð. Gunnar Helgason. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

The clinical nurse specialist in Landspítali-University Hospital. What is the content of their work? Elín Jakóbina Oddsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Öryggi sjúklinga í skurðaðgerð: Afstaða lækna og hjúkrunarfræðinga á Landspítala til öryggismála. Áshildur Kristjánsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum
tímaritum

Herdís Alfreðsdóttir, Kristín Björnsdóttir. Öryggi sjúklinga á skurðstofu: Rannsókn á starfsaðstæðum og áhrifum skurðhjúkrunar. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):53-60.

Kolbrún Albertsdóttir, Helga Jónsdóttir, Björn Guðbjörnsson. Lífsgæði og lífsgæðarannsóknir. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4): 22-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 20

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum
og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og
þingum: 4

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum
ráðstefnum og þingum: 5

Upplýsingatækni í hjúkrun

Forstöðumaður: Ásta St. Thoroddsen dósent

Framsetning þekkingar, forsvarsmáður: Ásta St.
Thoroddsen dósent

Uppgötvun þekkingar, forsvarsmáður: Connie
Delaney prófessor/Brynja Örylgisdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Notkun flokkunarkerfa í hjúkrun, hjúkrunarskráning og
árangursmælingar í heilbrigðisþjónustu.

Doktorsnemi

The role of standardized nursing languages in the
knowledge work of nurses: The unique perspective
of nursing in today's knowledge intensive health care.
Ásta Thoroddsen. Háskólanum í Örebro, Svíþjóð.
Leiðbeinendur: Margareta Ehnfors, Anna Ehrenberg.

Meistararnemar

Algengi þrýstingssára á Landspítala: Áhættumat og
forvarnir. Guðrún Sigurjónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild,
Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta Thoroddsen.

Chronic leg ulcers in Iceland: Prevalence, aetiology and
management. Guðbjörg Pálsdóttir. Hjúkrunarfræðideild,
Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta Thoroddsen.

DRG flokkun, framtíðarnotagildi. Dagný Guðnadóttir.
Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta
Thoroddsen.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Sjúkrahúsið á Akranesi, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri.
University of Minnesota, Bandaríkjunum; Örebro
Universitet, Svíþjóð.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Ásta Thoroddsen er í ritstjórn International Nursing
Review, Genf.

Ritverk –bækur eða bókakafar

Thoroddsen A, Saranto K, Ehrenberg A, Sermeus
W. Models, standards and structures of nursing
documentation in European countries. In: K. Saranto,
P.C. Brennan, H.A. Park, M. Tallberg, A. Ensio, [ritstj.].
Connecting health and humans. Amsterdam: IOS Press;
2009. p. 327-31.

Thoroddsen A, Ingólfsdóttir V, Heimisdóttir M. Clinical
informatics for quality of care and patient safety. In:
Charlotte A. Weaver, Connie W. Delaney, Patrick Weber,
Robyn Carr, editors. Nursing and Informatics for the 21st
Century. 2nd ed. Chicago IL: HIMMS; 2009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum
og þingum: 4

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og
þingum: 2

Öldrunarhjúkrun

Forstöðumaður: Margrét Gústafsdóttir dósent

Hjúkrun aldraðra á stofnunum, forsvarsmáður:
Ingibjörg Hjaltadóttir lektor

Samvinna fjölskyldna og starfsfólks í umönnun
aldraðra, forsvarsmáður: Margrét Gústafsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla hefur verið lögð á rannsóknir er greina
heilsufar og líðan aldraðra er dvelja á stofnunum og
gæði þjónustu sem þar er veitt. Einnig hefur verið

lögð áhersla á innleiðingu fjölskylduhjúkrunar og mat
á innleiðingarferlinu, áframhaldandi innleiðing og
rannsóknir á árangri eru fyrirhugaðar.

Doktorsnemi

Quality of Care, Residents, Functioning, Disabilities
and Survival in Nursing Homes. A research proposal
for a doctoral degree in nursing. Ingibjörg Hjaltadóttir.
Department of Health Sciences, Division of Nursing,
Lund University. Háskólanum í Lundi.

Meistararnemi

Best er að taka því eins og það er. Reynsla aldraðra
einstaklinga af bið eftir framtíðarúræði á bráðadeild
sjúkrahúss. Lovísa Agnes Jónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild,
Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Hjaltadóttir,
Helga Jónsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

The Mary Curie Palliative Care Institute, Liverpool,
Englandi, samstarf ýmissa fræðigreina innan og utan
Landspítala.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum
tímaritum

Dagmar Huld Matthíasdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir,
Rúnar Vilhjálmsson. Dægrastytting á íslenskum
hjúkrunarheimilum. Tímarit hjúkrunarfræðinga
2009;85(4):30-6.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir,
Sigrún Bjartmarz, Berglind Magnúsdóttir, Auðna
Ágústsdóttir. Áhrif breytinga á samsetningu mönnunar
á öldrunarlækningadeild fyrir heilablaða. Tímarit
hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):44-52.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum
tímaritum

Guðmannsdóttir GD, Halldorsdóttir S. Primacy of
existential pain and suffering in residents in chronic pain
in nursing homes: a phenomenological study. Scand J
Caring Sci 2009;23(2):317-27.

Meðgönguvernd

Forstöðumaður: Helga Gottfreðsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Mat á árangri foreldrafræðslu frá sjónarhorni nybakaðra
foreldra, viðhorf og þekking fagfólks á fósturskimun og
undirbúningur rannsókna á ákvarðanatöku og reynslu
kvenna af notkun mænurótardeyfingar í fæðingu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóður Ingibjargar R. Magnúsdóttur

Útgáfa doktorsritgerðar. Helga Gottfreðsdóttir. Fetal
screening. Prospective parents and decisions concerning
nuchal translucency screening. Hjúkrunarfræðideild,
Háskóla Íslands.

Ljósmeðrafélag Íslands

Notagildi foreldrafræðslunámskeiða frá sjónarhorni
verðandi og nybakaðra foreldra. Helga Gottfreðsdóttir,
Jónína Jónasdóttir, Ragnheiður Bachmann.

Doktorsnemi

Ákvarðanatöku verðandi foreldra um fósturskimun.
Helga Gottfreðsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla
Íslands og Kings Collage, London. Leiðbeinendur: Kristín
Björnsdóttir, Jane Sandall.

Meistararnemi í ljósmóðurfraeði

The efficiency of acupuncture for nulliparas in actuating
cervical ripening and spontaneous labour after 41 weeks

(± 2 days) of normal pregnancy: Pilot study. Anna Sigríður Vernharðsdóttir. The University of Sheffield og Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Roger Watson, Christine Ingleton, Helga Gottfreðsdóttir.

Ljósmodurnemar

Foreldrafræðslunámskeið: Aðgengi að upplýsingum og ástæða þátttöku. Halldóra Kristín Halldórsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfreðsdóttir.

Heyra ljósmæður raddir heyrnarlausra kvenna? Reynsla heyrnarlausra af þjónustu ljósmæðra. Harpa Ósk Valgeirsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfreðsdóttir.

Mænurátardefying í fæðingu: Reynsla frumbyrja. Þórunn Pálsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfreðsdóttir.

Ofbeldi er meðgönguvandamál: Nálgun ljósmæðra í meðgönguvernd. Hallfríður Kristín Jónsdóttir, Hrafnhildur Halldórsdóttir. Leiðbeinendur: Sigríður Sía Jónsdóttir, Helga Gottfreðsdóttir.

Upplýsingaöflun verðandi mæðra um fósturskimun/sonar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Hanna Rut Jónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfreðsdóttir, Hildur Kristjánsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Miðstöð mæðraverndar, Háskólinn á Akureyri auk fræðasviðs meðgöngu og fæðingafraeði á Landspítala. Háskólinn í Lundí og Kings College, London.

Doktorsritgerð

Helga Gottfreðsdóttir. Prospective parents and decisions concerning translucency screening. Reykjavík: Háskóli Íslands, Hjúkrunarfræðideild; 2009.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Helga Gottfreðsdóttir er ritstjóri fræðilegs efnis Ljósmæðrablaðsins, ásamt Ólöfu Ástu Ólafsdóttur og Sigríði Ingu Karlsdóttur.

Ritverk bækur eða bókakaffar

Anna Sigríður Vernharðsdóttir, Stefania Guðmundsdóttir, Helga Sigurðardóttir, Þóra Jenný Gunnarsdóttir, **Helga Gottfreðsdóttir.** Nálastungumeðferð í ljósmóðurstarfi. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. p. 123-44.

Helga Gottfreðsdóttir. Foreldrafræðslunámskeið: sjálfsgæður hluti af meðgönguvernd? Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. p. 82-101.

Valgerður Lisa Sigurðardóttir, Ólöf Ásta Ólafsdóttir. Skynjun íslenskra ljósmæðra á öryggi og áhættu við eðlilegar fæðingar. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. p. 193-214.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gottfreðsdóttir H, Björnsdóttir K, Sandall J. How do prospective parents who decline prenatal screening account for their decision? A qualitative study. Soc Sci

Med 2009;69(2):274-7.

Gottfreðsdóttir H, Sandall J, Björnsdóttir K. 'This is just what you do when you are pregnant': a qualitative study of prospective parents in Iceland who accept nuchal translucency screening. Midwifery 2009;25(6):711-20.

Önnur ritverk

Helga Gottfreðsdóttir. Fræðsla um fósturskimun og samskipti verðandi foreldra við heilbrigðisstarfsfólk á fyrstu vikum meðgöngu. Ljósmæðrablaðið 2009;87(2):8-14.

María Jóna Hreinsdóttir, Ólafía Margrét Guðmundsdóttir. Ljósmæður við ómskoðun í 25 ár. Ljósmæðrablaðið 2009;87(2):15-9.

Kristín Rut Haraldsdóttir. (2009). Eiga ljósmæður að ómskoða á meðgöngu? Ljósmæðrablaðið 2009;87(2):21-5.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Fæðingarhjálp

Forstöðumaður: Ólöf Ásta Ólafsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhersla er lögð á uppbyggingu námskrár og kennslu í ljósmóðurfræði, þekkingarþróun í ljósmóðurfræðum, menningu barneigna og starfsumhverfis á fæðingarstað. Fæðingarhjálp ljósmæðra, innihald yfirsetu í fæðingu, tengsl ljósmæðra við konur og mismunandi þekkingarform í ljósmóðurfræði, heilsu kvenna og árangur barneignarþjónustu á Íslandi.

Styrkur sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Barneign og heilsa. Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir, Jóhann Ág. Sigurðsson, Hildur Kristjánsdóttir.

Meistararnemi

Reynsla og liðan kvenna sem fá verki í geirvörtur við brjóstagið. Sveinbjörg Brynjólfssdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Hildur Sigurðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins Þróunarstofa, Landlæknisembættið, Landspítali. Nordforsk, Barnaföðande i Norden. Institute of Health and Care Sciences, University of Gothenburg, Sweden, University College of Borås, Sweden, School of Professional Studies, Bodø, University College, Bodø, Norway, University of Kuopio and Kuopio University Hospital, Finland, Institute of Public Health, Aarhus University, Denmark.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Ólöf Ásta Ólafsdóttir er ritstjóri fræðilegs efnis Ljósmæðrablaðsins, ásamt Helgu Gottfreðsdóttur og Sigríði Ingu Karlsdóttur.

Ólöf Ásta Ólafsdóttir er í ritstjórn Lausnarsteina: Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist. Hið íslenska bókmenntafélag, Ljósmæðrafélag Íslands.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Elva Björg Einarsdóttir, **Ólöf Ásta Ólafsdóttir.** Vald og val á fæðingarstað: Sjórnarhorn kvenna og ljósmæðra. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík : Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. Bls. 172-92.

Olafsdóttir OA, Kirkham M. Narrative time – stories, childbirth and midwifery. In: McCourt C. [ritstj.] Time and Childbirth. Applications of Anthropology, Berghahn. Series editor, Sarah Pink; 2009.

Ólöf Ásta Ólafsdóttir. Lærdómur af fæðingarsögum: Nærvera, tengsl við konur og þekking ljósmæðra. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík : Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. Bls. 215-39.

Valgerður Lisa Sigurðardóttir, Ólöf Ásta Ólafsdóttir. Skynjun íslenskra ljósmæðra á öryggi og áhættu við eðlilegar fæðingar. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir [ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist Reykjavík : Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009. Bls. 193-214.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Umönnun í sængurlegu

Forstöðumaður: Hildur Sigurðardóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur í rannsóknir beinast að brjóstagið, umönnun til kvenna með börn á brjósti, upplifun foreldra af keisarafæðingum og sængurleguþjónustu auk viðhórs sængurkvenna til verkjameðferða í fæðingu.

Meistararnemi

Reynsla og liðan kvenna sem fá verki í geirvörtur við brjóstagið. Sveinbjörg Brynjólfssdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Hildur Sigurðardóttir.

Ritverk –bækur eða bókakaffar

Hildur Sigurðardóttir. Ég þori get og vil. Sjálföryggi mæðra og fæðingarreynslan. Í: Helga Gottfreðsdóttir, Sigríður Inga Karlsdóttir. [Ritstj.]. Lausnarsteinar : Ljósmóðurfræði og ljósmóðurlist. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag : Ljósmæðrafélag Íslands; 2009.

Skrifstofa framkvæmdastjóra fjármálasviðs

Framkvæmdastjóri: Anna Lilja Gunnarsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Árangurs- og framleiðslumælingar. Gæðavísar. Mönnun og vinnuálag á LSH. Kostnaðargreining á sjúkrahúspjónustu. Vöruhúð gagna.

Styrkur sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Innlagnir vegna óæskilegra áhrifa lyfja. María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, Þórunn K. Guðmundsdóttir.

Doktorsnemi

The Equivalence of Self-reported Measures Across Media: a Comparison of Web-based and Paper-administered personality tests. Gyða Björnsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María Heimisdóttir, Anna Birna Almarsdóttir.

Meistararnemar

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Friður Skeggjadóttir Þormar. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Birna Björg Másdóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: María Heimisdóttir, Elísabet Guðmundsdóttir, Þórarinn Guðnason.

Innlagnir vegna óæskilegra áhrifa lyfja. María Sif Sigurðardóttir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, María Heimisdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, Þórunn K. Guðmundsdóttir.

Innlagnir vegna óæskilegra áhrifa lyfja. Guðrún Þengilsdóttir. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Anna Birna Almarsdóttir, María Heimisdóttir, Aðalsteinn Guðmundsson, Þórunn K. Guðmundsdóttir.

CPEF (CP Eftirfylgd), Kerfisbundin eftirfylgd með færni og heilsu barna og ungmenna með CP á Íslandi. Guðbjörg Eggertsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Ásta Thoroddsen, María Heimisdóttir, Ólafur Thorarensen, Sigurveig Pétursdóttir.

Stefnumiðað árangursmat; Árangursmælingar í heilbrigðisþjónustu og breytur fyrir stefnumótun á sjúkrahúsum. Guðrún Bragadóttir. Háskólanum á Bifröst. Leiðbeinandi: Elísabet Guðmundsdóttir.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og veikindafjarvistir. Halldóra Hálfánardóttir. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Elísabet Guðmundsdóttir.

Þröstur Óskarsson. Háskólanum á Aureyri. Leiðbeinendur: Anna Lilja Gunnarsdóttir, Þorvaldur Ingvarsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, heilbrigðisráðuneyti, fjármálaráðuneyti, Landlæknisembættið, Hagstofa Íslands, Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri auk samstarfsaðila á LSH. Nord DRG Centrum, Uppsölum, Svíþjóð. CPK Centrum, Stokkhólm, Svíþjóð. SINTEF rannsóknastofnun í Noregi.

Viðurkenningar sem starfsfólk sviðsins fékk á árinu

Helga H. Bjarnadóttir hag- og upplýsingadeild var heiðruð á ársfundi 2009

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Thoroddsen A, Ingólfssdóttir V, Heimisdóttir M. Clinical informatics for quality of care and patient safety. In: Charlotte A. Weaver, Connie W. Delaney, Patrick Weber, Robyn Carr, editors. Nursing and Informatics for the 21st

Century. 2nd ed. Chicago IL: HIMMS; 2009.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Gyða Ásmundsdóttir, María Heimisdóttir, Eiríkur Jónsson, Runólfur Pálsson. Kostnaðarvirknigreining á meðferð við nýrnabilun á lokastigi. Læknablaðið 2009;95(11):747-53.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Skrifstofa forstjóra

Forstjóri: Björn Zoëga

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, heilbrigðisráðuneyti, fjármálaráðuneyti, Landlæknisembættið, Hagstofa Íslands, Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri auk samstarfsaðila á LSH. Nord DRG Centrum, Uppsölum, Svíþjóð. CPK Centrum, Stokkhólm, Svíþjóð.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Halldín K, Lind B, Ronnberg K, Gothlín J, Gadeholt-Gothlín G, Zoëga B, Brisby H. Three-dimensional radiological classification of lumbar disc herniation in relation to surgical outcome. Int Orthop 2009;33(3):725-30.

Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar

Framkvæmdastjóri: Anna Stefánsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur í rannsóknum lúta helst að mönnun, starfsþróun, vinnu og vinnuumhverfi í hjúkrun m.t.t. öryggis og gæða í hjúkrunarþjónustu, skráningu hjúkrunar og fjölskylduhjúkrun. Unnið að rannsókn á notkun flokkunarkerfa í hjúkrun auk rannsókna sem lúta að starfsþróun hjúkrunardeildarstjóra. Verið að undirbúa alþjóðlegt rannsóknarsamstarf varðandi starfsþróunarkerfi hjúkrunarfræðinga. Einnig unnið að rannsóknum á hjúkrunarmeðferðum í fjölskylduhjúkrun og rannsóknum til að meta árangur í kjölfar innleiðingar fjölskylduhjúkrunar á legu-, dag- og göngudeildir Landspítala.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur fjölskylduhjúkrunarmeðferða (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, María Guðnadóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Helga Bragadóttir, Gunnar Helgason.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnadeildir

á íslenskum sjúkrahúsum. Helga Bragadóttir, Margrét Thorlacius.

Notkun fræðslufnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglunga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

Starfsmannavelta hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og fjarvistir. Helga Bragadóttir, Halldóra Hálfánardóttir.

Viðbótavinnuálag á hjúkrunarfræðinga. Helga Bragadóttir, Kathleen Krichbaum, Anna Stefánsdóttir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Árangur fjölskylduhjúkrunarmeðferða (meðferðarsamræðna) á Barnaspítala Hringins. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, María Guðnadóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Skipta stuttar meðferðarsamræður (15 mínútna viðtalið) hjúkrunarfræðinga við foreldra langveikra barna/unglinga á dag- og göngudeildum máli? Auður Ragnarsdóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Doktorsnemi

Árangur fjölskylduhjúkrunarmeðferða á Barnaspítala Hringins. Anna Ólafía Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Juliusdóttir, Árelía Eydis Guðmundsdóttir.

Meistararnemar

Algengi þrýstingssára á Landspítala: Áhættumat og forvarnir. Guðrún Sigurjónsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands Leiðbeinandi: Ásta Thoroddsen.

Chronic leg ulcers in Iceland: Prevalence, aetiology and management. Guðbjörg Pálsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands Leiðbeinandi: Ásta Thoroddsen.

DRG flokkun, framtíðarnotagildi. Dagný Guðnadóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands Leiðbeinandi: Ásta Thoroddsen.

Fjölskylduhjúkrunarmeðferð Ávinningur af stuttum fjölskyldumeðferðarsamræður á dag- og göngudeild barna. Auður Ragnarsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Fjölskylduhjúkrun: Ávinningur stuttra meðferðaviðtala við foreldra barna sem greinast með RSV eins árs og yngri á bráðamóttöku barna. Sólrún W. Kamban. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Greining á ferðum heilbrigðisstarfsfólks í sjúkrahúsi – þróun á mælitæki og beiting þess til að safna upplýsingum, úrvinnsla upplýsinga og notkun þeirra til að auka skilvirki, starfsemi og bæta skipulag og hönnun legudeilda. Guðrún Bryndís Karlsdóttir. Umhverfis- og byggingaverkfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason, Trausti Valsson.

Hjúkrunarþyngdar- og vinnuálagsmælingar á gjörgæsludeildum. Gunnar Helgason. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Lágmarksgagnasafn í hjúkrunarstjórnun – íslensk útgáfa könnunar (NMMDS-ICE könnun) þvert á barnadeildir á íslenskum sjúkrahúsum. Margrét Thorlacius. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Measuring the work of nurses using personal digital assistants. Teitur Helgason. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Bragadóttir, Helgi Þór Ingason.

Starfsmannavelta, hjúkrunarfræðinga, hjúkrunarþyngd og

fjarvistir. Halldóra Hálfánardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Viðbótarvinnuálag hjúkrunarfræðinga á sjúkrahúsum – forþrófun spurningalista. Sveinfríður Sigurpáldóttir. Háskólanum á Akureyri. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri, Sjúkrahúsið á Akranesi og Háskólinn í Reykjavík. Florence Nightingale School of Nursing & Midwifery Kings College London í Bretlandi og College of Health Sciences, University of Sydney, School of Nursing í Ástralíu. University of Minnesota, University of Iowa, College of Nursing og University of Pennsylvania í Bandaríkjunum. Umea Universitet og Örebro Universitet, Svíþjóð.

Viðurkenningar sem starfsfólk skrifstofunnar fékk á árinu

Alda Ásgeirsdóttir hlaut 1. verðlaun í stúdentaverðlaunum Vinnuvistfræðifélags Íslands (Vinnis) 2009 fyrir meistararitgerð - Upplifun sjúkraliða af vinnu sinni og vinnuumhverfi á bráðalegudeildum.

Anna Stefánsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Eydis Kr. Sveinbjarnardóttir hlutu viðurkenningar fyrir frumkvöðla og leiðtogastörf í fjölskylduhjúkrun á Landspítala. Einnig hlaut verkefnið Innleiðing á Calgary fjölskylduhjúkrun á Landspítala viðurkenningu.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Ásta Thoroddsen er í ritstjórn International Nursing Review, Genf.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Thoroddsen A, Saranto K, Ehrenberg A, Sermeus W. Models, standards and structures of nursing documentation in European countries. In: K. Saranto, P.C. Brennan, H.A. Park, M. Tallberg, A. Ensio, [ritstj.]. Connecting health and humans. Amsterdam: IOS Press; 2009. p. 327-31.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Helga Bragadóttir, Ingibjörg Björnsdóttir, Margrét Björnsdóttir. Ástæður þess að foreldrar barna sem greinst hafa með krabbamein myndu eða myndu ekki taka þátt í tölvutengdum stuðningshópi. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(5):48-56.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gunnarsdóttir S, Clarke SP, Rafferty AM, Nutbeam D. Front-line management, staffing and nurse-doctor relationships as predictors of nurse and patient outcomes. A survey of Icelandic hospital nurses. Int J Nurs Stud 2009;46(7):920-7.

Önnur ritverk

Helga Bragadóttir. Öryggi í heilbrigðisþjónustu. Þekking og mannaflí í hjúkrun á bráða legudeildum: verkferlar og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Athuganir á vinnu og vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða á bráða lyf- og skurðlækninga legudeildum Landspítala. Skýrsla með helstu niðurstöðum athugana. Rannsóknastofnun í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala-háskólasjúkrahús; 2009.

Sigrún Gunnarsdóttir, Helga Bragadóttir.

Leiðtogar í lykhillutverkum. Vinnusmiðja á málþingi hjúkrunarstjórnenda 23. október 2008. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(1):24-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og

þingum: 15

Veggpjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 7

Veggpjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 9

Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga

Framkvæmdastjóri: Ólafur Baldursson

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Frumathugun á ígræðanlegum búnaði til meðferðar á aftauguðum vöðvum. Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Paolo Gargiulo, Páll E. Ingvarsson, Winfried Mayr.

Meinvaldar samfélagslungnabólgu á Landspítala: Framsýn rannsókn. Magnús Gottfredsson, Agnar Bjarnason, Hilmir Ásgeirsson, Janus Freyr Guðnason, Karl G. Kristinsson, Kristinn Logi Hallgrímsson, Ólafur Baldursson.

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Paolo Gargiulo, Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal Pálsson, Páll Jens Reynisson, Halldór Jónsson jr.

Varnir lungnabekju gegn sýkingum. Ólafur Baldursson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Gottfredsson.

Gæðastyrkur heilbrigðisráðuneytisins

Markkviss greining langvinnra lungnasjúkdóma í heilsugæslu. Dóra Lúðvíksdóttir, Þorgeir Pálsson, Kristín Bára Jörundsdóttir, Margrét Valdimarsdóttir.

Tækniþróunarsjóður Rannís

Fingurendurhæfir. Þórður Helgason. Háskólinn í Reykjavík

Tækjasjóður Rannís

Fjölrásagreinar sem hluti af mælibúnaði til mælinga á veikri geislavirkni, einkum í fólki. Þórður Helgason, Garðar Mýrdal, Eysteinn Pétursson, Haraldur Auðunsson.

Doktorsnemar

Náttúrulegar varnir lungnabekju í sýkingum og krabbameinsmyndun. Skarphéðinn Halldórsson. Læknadeild, Háskóla Íslands. Meðleiðbeinandi Ólafur Baldursson.

Ný örefti sem stýra þéttitengslum í lungnabekjuvef. Berglind Eva Benediksdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Músson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Meistaraneamar

Lyfja-milliverkanir á lungnadeild LSH. Fríður Skeggjadóttir Þormar. Læknadeild. Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, María Heimisdóttir.

Raförvun aftaugaðra vöðva: breytingar á beinauppbyggingu og fylgni vöðvakrafts við beinvöxt. Páll Jens Reynisson. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Þórður Helgason, Brynjar Vatnsdal

Pálsson, Halldór Jónsson jr.

Öndunarvelameðferð á íslenskum gjörgæsludeildum. Sigrún Hallgrímsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurbergur Kárasón, Gísli H. Sigurðsson, Ólafur Baldursson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík. Ýmsar fræðigreinar innan Landspítala ss.barnalæknis-, handlæknis-, lungnalæknis-, háls- nef og eyrnalæknisfræði. Háskólinn í Reykjavík. Heilsugæslustöðin á Seyðisfirði, Patreksfirði, Efstaleiti, Egilsstöðum, Kópaskeri, Þórshöfn og Húsavík. Iðntæknistofnun. The Faroese Hospital System, Þórshöfn í Færeyjum, National Centre for Telemedicine, Tromsø, Noregi. Abteilung für Biomedizinische Technik und Physik, Universität Wien, Austurríki. Ludvik Boltzmann Institut für Elektrostimulation und Physiotherapie, Abteilung für Physikalische Medizin, Wilhelminenspital, Wien, Austurríki. Anatomy and Cell Biology, The University of Liverpool New Medical School, Liverpool, Bretland. Department of Experimental Biomedical Sciences, University of Padova Italy. Institute of Clinical Neurophysiology, University Medical Center, Ljubljana, Slovenia Orthopädische Universitätsklinik Heidelberg, (Schlierbach) Heidelberg, Þýskalandi.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Ogmundsdóttir HM, Einarsdóttir HK, Steingrimsdóttir H, Haraldsdóttir V. Familial predisposition to monoclonal gammopathy of unknown significance, Waldenström's macroglobulinemia, and multiple myeloma. Clin Lymphoma Myeloma 2009;9(1):27-9.

Skrifstofa mannaúðsviðs

Erna Einarsdóttir framkvæmdastjóri

Helstu áherslur í rannsóknnum

Könnun á starfsumhverfi starfsmanna Landspítala. Stjórnun og starfsandi á lyflækninga- og skurðlækningasviði Landspítala.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Þarfagreining vegna náms fyrir ófaglaerða starfsmenn Landspítala. Ágúst K. Steinarsson, Hildur Magnúsdóttir, Svava Þorkeldsdóttir, Þórdís Ingólfsdóttir, Þórleif Drífa Jónsdóttir, Hulda Arnljótsdóttir, Gísli Ragnarsson.

Meistaraneamar

Berglind Helgadóttir. Árangur Biofeedback þjálfunar við að minnka vöðvaspennu við einhæfa síendurtekná vinnu. Lýðheilsuviðindi, Háskóla Íslands. [Eiríkur Örn Arnarson.](#)

Helga Gunnarsdóttir. MBA nám í Háskóla Íslands. Lauk námi vor 2009.

Ingunn G. Árnadóttir. MPM nám í Háskóla Íslands. Lauk námi vor 2009.

Oddur Gunnarsson. MBA nám í Háskóla Íslands. Lauk námi vor 2009.

Viðurkenningar sem starfsfólk skrifstofunnar fékk á árinu

Alda Ásgeirsdóttir hlaut 1. verðlaun í stúdentaverðlaunum Vinnuvistfræðifélags Íslands (Vinnis) 2009 fyrir meistararitgerð - Upplifun sjúkraliða af vinnu sinni og vinnuumhverfi á bráðalegudeildum.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU), Department of Public Health and General Practice.

Ritverk bækur eða bókakaflar

Getz L. For ditt eget beste - salg av risiko, sykdom og beskyttelse. In: Wilmar B, Bruusgaard P, Frich JP, Fugelli P (red.) Penger og verdier i helsetjenesten. Oslo: Gyldendal 2009. p.193-209.

Getz L. Hetlevik I, Kirkengen AL, Roksund G. Det behövs bättre teori och fler allmänläkare inom medicinen. I: Brodersen J, Hovellius B, Hvas L (eds. on behalf of the Nordic Risk Group): Skapar vården ohälsa? Allmänmedicinska reflektioner. Stockholm: Studentlitteratur, 2009. p. 51-66.

Getz L. Hetlevik I, Kirkengen AL, Roksund G. Medicinen har brug for bedre teori og flere almenlæger. I: Hvas L, Brodersen J, Hovellius B (red). Kan sundhedsvæsesent skabe usundhed? Refleksjoner fra almen praksis. København: Månedsskrift for praktisk lægegerning, 2009.

Getz L. Sustainable and responsible preventive medicine. Conceptualising ethical dilemmas arising from clinical implementation of advancing medical technology. Saarbrücken: VDM Verlag, 2009.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Petursson H, **Getz L**, Sigurdsson JA, Hetlevik I. Current European guidelines for management of arterial hypertension: are they adequate for use in primary care? Modelling study based on the Norwegian HUNT 2 population. BMC Fam Pract. 2009;10:70.

Petursson H, **Getz L**, Sigurdsson JA, Hetlevik I. Can individuals with a significant risk for cardiovascular disease be adequately identified by combination of several risk factors? Modelling study based on the Norwegian HUNT 2 population. J Eval Clin Pract. 2009;15(1):103-9.

Önnur ritverk

Ekland TJ, **Getz L**, Hetlevik I, Kirkengen AL, Schei E, Ulvestad E, Vetlesen AJ. Hva er „original“ vitenskap? Tidsskr Nor Laegeforen 2009;129(10):1009.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 8 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 5 þar af 4 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 3

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 4

Skrifstofa vísinda-, mennta- og gæðasviðs

Framkvæmdastjóri: Kristján Erlendsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknnum

Starfsþróun fagfólks, skráning hjúkrunar, gæði þjónustu, rannsóknir á framlagi starfsmanna Landspítala til vísinda og umfang heilbrigðisrannsókna á Íslandi. Auk þess sem starfsmenn vinna að rannsóknum á öðrum sérsviðum.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Árangur fjölskylduhjúkrunar meðferða (meðferðarsamræðna) á Barnspítala Hringings,

Landspítala. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elísabet Konráðsdóttir, Margrét Grímsdóttir, Rósa Einarsdóttir, Sólrún W. Kamban, Tonie Sörensen, Sigrún Þóroddsdóttir.

Hvernig ná heilbrigðisstarfsmenn best til kvenna sem eru þolendur ofbeldis í nánum samböndum. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Brynja Örylgisdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Lilja Þórunn Þorgeirsdóttir.

Notkun heilbrigðisþjónustu og afdrif þeirra sem leituðu til slysa- og bráðasviðs Landspítala. Oddný S. Gunnarsdóttir, Vilhjálmur Rafnsson.

Notkun fræðsluefnis á veraldarvefnum: Samband milli lífsgæða og heilsuefingar fjölskyldna barna og unglinga með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Sigrún Þóroddsdóttir.

Tækjasjóður Rannís

Augnotnamyndavél - Topcon TRC 50DX. Kristján Erlendsson, Einar Stefánsson.

Doktorsnemar

Pharmacological stimulation of endogenous fibrinolytic capacity in vivo. Ott Saluveer. Wallenberg laboratorium, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Institute of Medicine, Göteborg Universitet. Leiðbeinandi: Þóris Jóna Hrafnkelsdóttir.

Þeir sem nota bráðamóttöku sjúkrahúss og eru útskrifaðir heim. Oddný S. Gunnarsdóttir. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilhjálmur Rafnsson, Jóhann Ágúst Sigurðsson, Guðmundur Þorgeirsson, Sóley Bender, Unnur Valdimarsdóttir.

Þættir í starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga sem hafa áhrif á gagnreynda starfshætti. Hrund Scheving Thorsteinsson. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Connie Delaney.

Meistararnemi

Gagnast sjúkaskrárupplýsingar sjúklingi er hann nýtir sér þjónustu fleiri en eins meðferðaraðila? Margrét Tómasdóttir. Lagadeild Háskólans í Reykjavík. Leiðbeinandi: Margrét Vala Kristjánsdóttir

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Rannís, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd auk ýmissa fræðigreina innan LSH. Klinískt Experimentell Forskningslaboratorium SU/Östra og Institute of Medicine Göteborgs Universitet.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Auðna Ágústsdóttir er í ritstjórn Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, Sigrún Bjartmarz, Berglind Magnúsdóttir, **Auðna Ágústsdóttir.** Áhrif breytinga á samsetningu mönnunar á öldrunarlækningadeild fyrir heilabílaða. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):44-52.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Burkhart PV, **Svavarsdóttir EK**, Rayens MK, Oakley MG, Örylgisdóttir B. Adolescents with asthma: predictors of quality of life. J Adv Nurs 2009;65(4):860-6.

Guðbjartsson DF, Holm H, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Walters GB, Þorgeirsson G, Gulcher J, Mathiesen EB, Njolstad I, Nyren A, Wilsaard T, Hald EM, Hveem K, Stoltenberg C, Kucera G, Stubblefield T, Carter S, Roden D, Ng MC, Baum L, So WY, Wong KS, Chan JC, Gieger C, Wichmann HE, Gschwendtner A, Dichgans M, Kuhlbaumer G, Berger K, Ringelstein EB, Bevan

S, Markus HS, Kostulas K, Hillert J, **Sveinbjornsdóttir S**, Valdimarsson EM, Locher ML, Ma RC, Darbar D, Kong A, Arnar DO, Thorsteinsdóttir U, Stefansson K. A sequence variant in ZFX3 on 16q22 associates with atrial fibrillation and ischemic stroke. Nat Genet 2009;41(8):876-8.

Leahey M, **Svavarsdóttir EK.** Implementing family nursing: how do we translate knowledge into clinical practice? J Fam Nurs 2009;15(4):445-50.

Leahey M, **Svavarsdóttir EK.** Implementing family nursing: how do we translate knowledge into clinical practice? J Fam Nurs 2009;15(4):445-50.

Svavarsdóttir EK, Örylgisdóttir B. Identifying abuse among women: use of clinical guidelines by nurses and midwives. J Adv Nurs 2009;65(4):779-88.

Svavarsdóttir EK, Örylgisdóttir B. Intimate partner abuse factors associated with women's health: a general population study. J Adv Nurs 2009;65(7):1452-62.

Önnur ritverk

Eygló Ingadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, **Auðna Ágústsdóttir.** Gerð og innleiðing klínískra leiðbeininga til að fyrirbyggja byltur. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2009;85(4):16-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum og þingum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

Veggspjöld – ágríp sýnd á íslenskum ráðstefnum og þingum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum og þingum: 1

